

MANUAL PENTRU INSTRUIREA CADRELOR DE POLIȚIE ÎN MATERIE DE EGALITATE ȘI NEDISCRIMINARE

0 resursă pentru formatori

Traducere cofinanțată
de Uniunea Europeană

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Manual for Police Education on Equality & Non-Discrimination (Ediția în engleză)

Opiniile exprimate în prezenta lucrare constituie responsabilitatea autorului (lor) și nu reflectă, în mod necesar, politica oficială a Consiliului Europei.

Reproducerea extraselor (până la 500 de cuvinte) este autorizată, exceptând în scopuri comerciale, cu condiția să se păstreze integritatea textului, extrasul să nu fie utilizat în afara contextului, să nu furnizeze informații incomplete sau să nu inducă în eroare cititorul, în alt mod, în ceea ce privește natura, domeniul de aplicare sau conținutul textului. Textul sursă trebuie să fie întotdeauna menționat după cum urmează „© Consiliul Europei, anul publicării”.

Orice alte cereri privind reproducerea/traducerea, integrală sau parțială, a prezentului document trebuie adresate Direcției de Comunicare, Consiliul Europei (F-67075 Strasbourg Cedex, Franța, Tel. +33 (0)3 88 41 20 00 sau E-mail: dpc_pgg@coe.int).

Editat de Joanna Perry

Coautori:

David Martín Abánades
Michael Boyle
Mónica Diniz
Nick Glynn
Tinatin Khatchvani
Joanna Perry
Marharyta Zhesko

Coordonat și supravegheat de Unitatea de cooperare și de combatere a discursului de ură, Departamentul Programe de Incluziune și Antidiscriminare a Consiliului Europei.

Traducerea și adaptarea în limba română a fost realizată în cadrul proiectului „Combaterea discriminării, discursului de ură și a crimelor motivate de prejudecată în Republica Moldova”, ca parte a Parteneriatului pentru Buna Guvernare.

Acest manual a fost realizat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene și al Consiliului Europei. Conținutul său este responsabilitatea exclusivă a autorilor. Opiniile exprimate aici nu pot fi considerate, în niciun fel, opinia oficială a Uniunii Europene sau a Consiliului Europei.

Conceptul copertei, așezare în pagină, grafică și ilustrații:

Jonathan Brennan
Aptalops.com / info@aptalops.com
Adaptarea design-ului în versiunea română și tipărire:
Imprint Plus SRL, Republica Moldova
Fotografii: Consiliul Europei, ©
Shutterstock

© Consiliul Europei, Septembrie 2024

MANUAL PENTRU INSTRUIREA CADRELOR DE POLIȚIE ÎN MATERIE DE EGALITATE ȘI NEDISCRIMINARE

Cuprins

Biografiile autorilor	1
Introducere și prezentare generală	3
Prezentare generală	5
Cum se utilizează acest manual	6
Evaluarea și identificarea necesităților	7
Procesul de evaluare a necesităților	8
<i>Pasul 1: Revizuiți șablonul tabelului de evaluare a necesităților</i>	8
<i>Pasul 2: Concepeți și distribuiți chestionarele de formare pentru a evalua cunoștințele actuale ale grupului(lor) dumneavoastră țintă</i>	8
<i>Pasul 3: Completați șablonul tabelului de evaluare a necesităților</i>	9
Evaluare	9
Anexe	10
<i>Anexa A: Modele de chestionare pre-formare pentru evaluarea cunoștințelor de conținut și a priorităților de formare</i>	10
<i>Anexa B: Tabelul de evaluare a necesităților</i>	16
<i>Anexa C: Evaluarea pre-formare</i>	18
<i>Anexa D: Evaluarea post-formare</i>	19
<i>Setul de instrumente</i>	22
<i>Exerciții de „spargere a gheții”</i>	22
<i>Facilitarea jocurilor de rol</i>	23
Modulul 1: Egalitatea și nediscriminarea și o abordare a activităților polițienești bazată pe drepturile omului	25
Introducere și context	26
Rezultatele învățării	27
Prezentare generală a activităților și a programului	27
Pregătire	27
Descrieri ale activităților	28
<i>Activitatea 1.1: Drepturile omului și activitățile polițienești - înțelegerea legăturii</i>	28
<i>Activitatea 1.2: Activitățile polițienești bazate pe drepturile omului - care este câștigul meu aici?</i>	32

<i>Activitatea 1.3: Înțelegerea egalității și nediscriminării în cazul activităților polițienești</i>	35
<i>Activitatea 1.4: Atribuțiile poliției cu privire la nediscriminare - exercițiu practic</i>	44
<i>Activitatea 1.5: Promovarea egalității și nediscriminării în activitatea poliției</i>	48
<i>Activitatea 1.6: Rolul poliției în promovarea bunelor relații</i>	51
Anexe și fișe de lucru	52
<i>Fișa de lucru 1.1</i>	52
<i>Fișa de lucru 1.3.1</i>	54
<i>Fișa de lucru 1.3.2</i>	55
Modulul 2: Conduita necorespunzătoare discriminatorie a poliției	61
Introducere și context	62
Rezultatele învățării	63
Prezentare generală a activităților și a programului	63
Pregătire	64
Descrieri ale activităților	65
<i>Activitatea 2.1: Ce înțelegem prin „conduită necorespunzătoare discriminatorie”?</i>	65
<i>Activitatea 2.2: Conduita necorespunzătoare, puterea discreționară și discriminarea - o considerație practică</i>	67
<i>Activitatea 2.3: Conduita necorespunzătoare și discriminarea în tratarea suspecților</i>	70
<i>Activitatea 2.4: Obstacole în calea raportării conduitei necorespunzătoare discriminatorii din cadrul organizației polițienești</i>	74
<i>Activitatea 2.5: Interacțiunea cu victimele conduitei necorespunzătoare discriminatorii a poliției</i>	76
<i>Activitatea 2.6: Discuție cu liderii organizaționali privind analizele conduitei inadecvate discriminatorii și a experienței publice în ceea ce privește activitățile polițienești</i>	79
Anexe și fișe de lucru	82
<i>Fișa de lucru 2.2.1: Informații privind scenariul - Oprirea unei mașini</i>	82
<i>Fișa de lucru 2.2.2: Informații privind scenariul – Fișă cu opțiuni</i>	83
<i>Fișa de lucru 2.2.3: Informații privind scenariul - Mașina care depășește viteza regulamentară</i>	84
<i>Fișa de lucru 2.3.1: Fișa de informații privind scenariul - Arestarea și transportul unui suspect</i>	85
<i>Fișa de lucru 2.3.2: Scurtă prezentare generală a punctelor cheie din Codul european de etică al poliției</i>	86
<i>Fișa de lucru 2.4.1: Opțiuni pentru raportarea conduitei necorespunzătoare</i>	87
<i>Fișa de lucru 2.4.2: Înțelegerea culturii poliției</i>	88
<i>Fișa de lucru 2.6.1: Impactul culturii poliției asupra raportării plângerilor și investigării plângerilor</i>	90
Modul 3: Prevenirea și răspunsul la crearea de profile discriminatorii	91
Introducere și context	92
Rezultatele învățării	93
Prezentare generală a activităților și a programului	93
Pregătire	94
Descrieri ale activităților	95
<i>Activitatea 3.1: Valorile noastre comune</i>	95
<i>Activitatea 3.2: Impactul creării de profiluri de către poliție asupra comunităților</i>	97
<i>Activitatea 3.3: Opriri - de la stereotipare la discriminare</i>	101
<i>Activitatea 3.4: Opriri - Practica profesională</i>	103
<i>Activitatea 3.5: Comunicarea dreptului(rilor)</i>	104
<i>Activitatea 3.6: Leadership-ul</i>	106

Anexe și fișe de lucru	107
<i>Fișa de lucru 3.1a: Cartonașe de sortare a valorilor</i>	107
<i>Fișa de lucru 3.1b: Valori în cazul activităților polițienești în comunitățile multiculturale</i>	109
<i>Anexa 3.2</i>	110
<i>Fișa de lucru 3.3: Ciclul profeției care se adevărește singură</i>	112
<i>Fișa de lucru 3.4: Competențe și obligații ale poliției în cazul opririlor, verificărilor de identitate și perchezițiilor personale și ale vehiculelor</i>	113
<i>Anexa 3.4: Note pentru formator</i>	115
<i>Anexa 3.6: Note pentru formator</i>	117
Modul 4: Identificarea și investigarea infracțiunilor motivate de prejudecată	123
Introducere și context	124
Rezultatele învățării	125
Prezentare generală a activităților	125
Descrieri ale activităților	127
<i>Activitatea 4.1: Definiția infracțiunii motivate de prejudecată și concepte cheie</i>	127
<i>Activitatea 4.2: Înțelegerea cadrelor legislative și a practicilor naționale</i>	128
<i>Activitatea 4.3: Concepte privind infracțiunile motivate de prejudecată - Exercițiu practic</i>	129
<i>Activitatea 4.4: Explorarea indicatorilor de părtinire</i>	130
<i>Activitatea 4.4a: Ghiciți indicatorul</i>	132
<i>Activitatea 4.4b: Studii de caz privind indicatorii de părtinire</i>	133
<i>Activitatea 4.5: Investigarea infracțiunilor motivate de prejudecată - Studiu de caz</i>	134
<i>Activitatea 4.6: Infracțiuni motivate de prejudecată comise de poliție și împotriva poliției</i>	136
Fișe de lucru și anexe	137
<i>Fișa de lucru 4.1 Ce este infracțiunea motivată de prejudecată și în ce fel diferă aceasta de alte infracțiuni?</i>	137
<i>Fișa de lucru 4.3: Studii de caz</i>	142
<i>Anexă 4.3: Note pentru formator privind activitatea 4.3</i>	144
<i>Anexa 4.4a: Note pentru formator privind activitatea 4.4a</i>	146
<i>Fișa de lucru 4.4: Indicatorii de părtinire</i>	148
<i>Fișa de lucru 4.4a: Materiale vizuale privind indicatorii de părtinire</i>	151
<i>Fișa de lucru 4.5: Investigarea infracțiunilor motivate de prejudecată - Studiu de caz</i>	154
<i>Anexă 4.5: Note pentru formator privind activitatea 4.5</i>	155
<i>Anexă 4.6: Note pentru formator privind activitatea 4.6</i>	160
Modul 5: Tratamentul respectuos și nediscriminatoriu al victimelor	161
Introducere și context	162
Rezultatele învățării	164
Prezentare generală a activităților și a programului	164
Pregătire	165
Descrieri ale activităților	166
<i>Activitatea 5.1: Nevoile victimelor hărțuirii și violenței discriminatorii</i>	166
<i>Activitatea 5.2: Adoptarea unei abordări intersecționale</i>	171
<i>Activitatea 5.3: Victimizarea secundară ca discriminare</i>	173
<i>Activitatea 5.4: Evaluarea și răspunsul la nevoile victimelor</i>	175
<i>Activitatea 5.5: Interacțiunea sensibilă și respectuoasă cu victimele</i>	177

Anexe și fișe de lucru	179
<i>Anexa 5.1: Mărturiile victimelor infracțiunilor motivate de prejudecată</i>	179
<i>Fișa de lucru 5.2a: Floarea identităților</i>	181
<i>Fișa de lucru 5.2b</i>	182
<i>Anexa 5.b: Note pentru formator</i>	183
<i>Fișa de lucru 5.3: Mărturiile printate ale victimelor privind interacțiunea acestora cu poliția</i>	186
<i>Fișa de lucru 5.4a</i>	188
<i>Fișa de lucru 5.4b</i>	189
<i>Fișa de lucru 5.5a</i>	194
<i>Fișa de lucru 5.5b: Considerații privind o interacțiune sensibilă cu victima</i>	195
<hr/>	
Modul 6: Implicarea comunității, relațiile cu comunitatea și activitățile polițienești comunitare, la nivel local	197
Introducere și context	198
Rezultatele învățării	200
Prezentare generală a activităților și a programului	200
Pregătire	200
Descrieri ale activităților	201
<i>Activitatea 6.1: Ce este implicarea comunității?</i>	201
<i>Activitatea 6.2: Construirea încrederii de la început</i>	205
<i>Activitatea 6.3: Selectarea partenerilor potriviți</i>	208
<i>Activitatea 6.4: Crearea profilului echipei de poliție pentru supraveghere comunitară</i>	213
<i>Activitatea 6.5: Parteneriatul pentru siguranță între poliție și comunitate</i>	215
Anexe și fișe de lucru	219
<i>Fișa de lucru 6.2: Studiu de caz - Parteneriatul între poliție și comunitate în formarea comună</i>	219
<i>Anexa 6.3b</i>	221
<i>Fișa de lucru 6.4a</i>	222
<i>Fișa de lucru 6.4b</i>	223
<i>Fișa de lucru 6.4c</i>	224
<i>Fișa de lucru 6.5a</i>	225
<i>Fișa de lucru 6.5b</i>	226
<i>Fișa de lucru 6.5c</i>	227

Biografiile autorilor

David Martín Abánades este Inspector la Poliția Locală (Spania). David a colaborat în calitate de expert al poliției cu OSCE (Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa), Consiliul European, Organizația Națiunilor Unite și Comisia Europeană, întotdeauna pe teme privind infracțiunile motivate de prejudecată, crearea de profiluri rasiale/etnice, protecția drepturilor omului și îmbunătățirea relațiilor dintre poliție și grupurile sociale vulnerabile.

Michael Boyle (Licențiat în arte liberale (BA), Licențiat în drept (LLB), Master în Drept (LLM), Master în Științe Umaniste și Științe Sociale (MA), Doctor) are o experiență internațională de peste 20 de ani în domeniul formării cadrelor de poliție, al drepturilor omului și al promovării agendelor privind egalitatea. În această calitate, a lucrat cu OSCE, Uniunea Europeană, Consiliul European și alte organizații, adesea, în medii dificile și ostile din Africa, Europa, Asia și Orientul Mijlociu. Acesta a scris ghiduri practice privind asigurarea unei activități polițienești eficiente și conforme cu drepturile omului, pe o serie de subiecte, care au fost traduse în mai multe limbi și sunt utilizate în formarea poliției, în mai multe jurisdicții. Este ofițer de poliție pensionat și fost lector universitar de criminologie.

Mónica Diniz este sociolog, șefă a Diviziei de prevenire, securitate și relații internaționale din cadrul Poliției Municipale din Lisabona, ocupându-se de cooperarea dintre poliție și cetățeni și de punerea în aplicare a parteneriatelor de siguranță dintre poliție și comunitate, în planificarea și asigurarea activităților polițienești comunitare, la nivel local. Este formator și coautor al mai multor publicații privind Activitățile polițienești comunitare.

Nick Glynn Licențiat în drept (LLB - cu onoruri), Master (MSt - Cambridge) este Responsabil Principal de Program la Fundațiile pentru o Societate Deschisă (FSD). Portofoliul expertului include activități legate de domeniul justiției în Europa, precum și activitatea polițienească, inclusiv competențele, utilizarea forței/violenței de către poliție, gestionarea protestelor, reforma politicii în domeniul drogurilor, detenția obligatorie și discriminarea în cadrul sistemului juridic penal. Înainte de a se alătura FSD, Nick Glynn a lucrat timp de 30 de ani ca ofițer de poliție în cadrul poliției din Leicestershire (Regatul Unit), ajungând până la gradul de inspector șef. Glynn a studiat dreptul la Universitatea Nottingham Trent și are un masterat (MSt) în criminologie aplicată de la Universitatea din Cambridge. Acesta a scris pentru numeroase publicații, printre care The Guardian, Times of London, The Independent și Huffington Post.

Tinatin Khatchvani lucrează de mulți ani pentru instituțiile de aplicare a legii din Georgia. În timp ce a fost procuror în cadrul Procuraturii Generale a Georgiei (PG) și Șefă de unitate în cadrul Ministerului Afacerilor Interne al Georgiei (MAI), aceasta a fost implicată, în mod activ, în elaborarea primelor ghiduri privind urmărirea penală și investigarea infracțiunilor motivate de prejudecată. Tinatinin este formator certificat al OSCE/ODIHR¹ și Consiliul European (inclusiv platforma HELP) și a fost implicată, de-a lungul anilor, în diverse activități de consolidare a capacităților privind infracțiunile motivate de prejudecată. Aceasta a personalizat și a implementat personal cursuri de formare privind standardele europene de nediscriminare și infracțiunile motivate de prejudecată pentru PG și MAI, care au devenit parte din programele standard de formare inițială și la locul de muncă, în instituțiile menționate.

¹ ODIHR - Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului

Joanna Perry este consultantă independentă specializată în îmbunătățirea înțelegerii și a reacțiilor la infracțiunile motivate de prejudecată, la discursul instigator la ură și la discriminare în cadrul activităților polițienești și al justiției penale. În prezent, aceasta oferă consultanță pentru o serie de organizații și agenții internaționale, precum și pentru organizații ale societății civile, la nivel internațional și în Regatul Unit. Este cercetător onorific la Institutul de Cercetare a Criminalității și Politicilor (ICCP), Colegiul Birkbeck, Universitatea din Londra și consilier principal în materie de cercetare și politici al Rețelei Facing Facts. Aceasta este licențiată în drept, psihologie și învățământ online și la distanță și a lucrat anterior pentru OSCE/ODIHR și pentru Serviciul de Procuratură al Coroanei (Regatul Unit).

Marharyta Zhesko este consultantă independentă și formatoare în domeniul infracțiunilor motivate de prejudecată și al drepturilor omului. În perioada 2012-2020, Marharyta Zhesko a lucrat în cadrul OSCE/ODIHR. Ea s-a axat pe raportarea infracțiunilor motivate de prejudecată, a condus un program de consolidare a capacităților pentru agențiile de aplicare a legii și de justiție penală privind infracțiunile motivate de prejudecată și a oferit cursuri de formare pentru poliție și procurori, în întreaga regiune OSCE. Marharyta a contribuit, de asemenea, la o serie de publicații ale ODIHR privind sprijinirea victimelor infracțiunilor motivate de prejudecată. Din 2020, Marharyta lucrează, în mod independent, și colaborează cu organizații interguvernamentale (Consiliul European, Comisia Europeană, OSCE) și organizații ale societății civile în ceea ce privește formarea în domeniu, cercetarea și analiza infracțiunilor motivate de prejudecată. În afară de infracțiunile motivate de prejudecată, preocupările sale profesionale includ securitatea comunităților minoritare, nediscriminarea, libertatea de religie și credință și libertatea de întrunire pașnică. Marharyta este licențiată în drept internațional și deține un master în drept european.

Introducere și prezentare generală

Autoritățile de aplicare a legii joacă un rol esențial în combaterea rasismului și a discriminării rasiale, precum și în promovarea drepturilor omului, a democrației și a statului de drept. Din acest motiv, utilizarea legitimă a forței și a constrângerii în societățile democratice poate inspira sentimente de securitate personală și comunitară numai dacă este eficientă, transparentă și proporțională. Orice utilizare discriminatorie a acestor prerogative poate distruge încrederea comunităților și poate submina, în mod fundamental, sentimentul de siguranță personală al acestora. Rasismul, sau convingerea că „rasa”¹ unei persoane, culoarea pielii, limba, naționalitatea sau originea etnică a acesteia justifică disprețul sau o idee de superioritate, este distructiv pentru imaginea poliției ca instituție și trebuie contestat și eliminat, atât de către liderii, cât și de către membrii poliției.² Guvernele și legiuitorii au o responsabilitate imensă de a asigura existența unor legi și politici eficiente, care să garanteze echitatea în activitatea polițienească, să protejeze împotriva rasismului și discriminării și să plaseze obligațiile privind drepturile omului în centrul practicii polițienești. După cum a fost exprimat într-o declarație recentă a Comisiei Europene împotriva Rasismului și Intoleranței (CERI), „de prea mult timp, cazurile de abuzuri rasiste ale poliției au pătat profesia și au pus în pericol activitatea tuturor acelor agenți de poliție care respectă etica polițienească și legea și care luptă împotriva infracțiunilor rasiste motivate de prejudecată”³.

Consiliul Europei sprijină de mult timp factorii de decizie politică, practicienii și societatea civilă în vederea creării de legi, politici și practici, care să protejeze principiile egalității de tratament și nediscriminării și care urmăresc eliminarea rasismului și a discriminării sub toate formele sale. Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERI privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitățile poliției stabilește planul de acțiune pentru responsabilitățile poliției în domeniul creării de profiluri rasiale, al comportamentului inadecvat din motive rasiale, al infracțiunilor rasiste motivate de ură și al angajamentului cu comunitățile minoritare. Principiile clare pe care aceasta le conține sunt, în mod fundamental, relevante atunci când se iau în considerare practicile activităților polițienești, care asigură tratamentul egal și nediscriminarea în ceea ce privește comunitățile minoritare, inclusiv comunitățile de lesbiene, homosexuali, bisexuali și persoane transgen, romi, persoane cu dizabilități, comunități musulmane și altele.

Alături de responsabilitățile lor, Consiliul Europei recunoaște provocările unice cu care se confruntă autoritățile de aplicare a legii, inclusiv combaterea formelor tot mai dificile de criminalitate și terorism, precum și satisfacerea așteptărilor ridicate ale publicului în materie de profesionalism și echitate. O formare de calitate este esențială pentru cultivarea unor servicii de poliție informate, calificate și responsabile, care sunt echipate pentru a sprijini și proteja societățile în toată diversitatea și complexitatea lor, precum și pentru a contesta și a preveni rasismul, discriminarea rasială și toate celelalte forme de discriminare și intoleranță. Exercițiile și activitățile din acest manual sunt fundamentate pe normele și standardele cheie ale Consiliului Europei și au ca obiectiv aducerea acestora în practică, în moduri care să inspire formatorii și participanții lor. Prezentul manual se adresează agenților de poliție de la toate nivelurile, inclusiv conducerii poliției, personalului de primă intervenție, anchetatorilor, personalului pre-serviciu, specialiștilor și personalului civil relevant.

Colegiile de formare a cadrelor de poliție sunt parteneri esențiali în planificarea și punerea în aplicare a unor programe de formare eficiente, la fel ca și colegii cu responsabilități în monitorizarea și răspunsul la plângeri și probleme disciplinare. Manualul este, de asemenea, de interes pentru partenerii-cheie ai poliției, inclusiv autoritățile municipale, organizațiile neguvernamentale și serviciile comunitare specializate.

¹ Întrucât toate ființele umane aparțin aceleiași specii, CERI respinge teoriile bazate pe existența unor „rase” diferite. Totuși, CERI utilizează acest termen pentru a asigura faptul că acele persoane care sunt percepute, în general și în mod eronat, ca aparținând unei „alte rase” nu sunt excluse de la protecția necesară. A se vedea Recomandarea de politică generală nr. 7 a CERI privind legislația națională pentru combaterea rasismului și a discriminării rasiale

² Recomandarea de politică generală nr. 7 (revizuită) a CERI privind legislația națională pentru combaterea rasismului și a discriminării rasiale, disponibilă la adresa www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.7.

³ <https://rm.coe.int/statement-of-CERI-on-racist-police-abuse-including-racial-profiling-an/16809e4ee6a>.

Prezentul manual face trimitere și completează alte resurse cheie de formare și de consolidare a capacităților ale Consiliului Europei,⁴ și are ca scop să ofere formatorilor instrumentele necesare pentru a sprijini participanții să dobândească cunoștințe relevante și esențiale cu privire la concepte cheie, să le ofere posibilitatea de a-și dezvolta competențele prin punerea în aplicare și să reflecteze asupra propriilor experiențe, atitudini și comportamente. Învățarea și implicarea inter pares fac parte integrantă din toate modulele. În cazurile în care este relevant, modulele includ activități care urmează să fie desfășurate împreună cu organizații ale societății civile.

4 A se vedea marcajele: Un manual pentru combaterea discursului de instigare la ură online prin educația în domeniul drepturilor omului, <https://rm.coe.int/168065dac7>; „Formarea poliției în domeniul combaterii infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI pentru un răspuns profesionist”, <https://edoc.coe.int/en/lgbt/7405-policing-hate-crime-against-lgbti-persons-training-for-a-professional-police-response.html>; Orașe interculturale - Manual privind activitățile polițienești comunitare, <https://edoc.coe.int/en/living-together-diversity-and-freedom-in-europe/7930-intercultural-cities-manual-on-community-policing.html> Set de instrumente pentru agenții de poliție: Standardele Consiliului Europei privind infracțiunile motivate rasial și nediscriminarea, cu accent pe romi și nomazi, www.coe.int/en/web/roma-and-travellers/-/toolkit-for-police-officers-council-of-europe-standards-on-racially-motivated-crimes-and-non-discrimination.

Prezentare generală

Acest manual este alcătuit din șase module. Elaborat de experți în domeniu, fiecare modul conține activități practice de formare, cu instrucțiuni detaliate și fișe de lucru. Manualul este modular și conceput pentru a permite o flexibilitate maximă în pregătirea agendelor. Unele module sunt interconectate tematic și, în cazul în care este relevant, se recomandă activitățile din module separate, care ar putea fi incluse împreună, în agendele de formare.

Evaluarea și identificarea necesităților este punctul din care trebuie să înceapă orice formare. Această secțiune are ca scop sprijinirea liderilor naționali responsabili de planificarea și punerea în aplicare a programelor de formare în domeniul egalității și nediscriminării în activitatea polițienească, în vederea identificării necesităților prioritare de formare și a elaborării, în consecință, a agendelor de formare. Aceasta este diferită de celelalte module prin faptul că, deși este probabil să îmbunătățească abilitățile de planificare și de revizuire ale celor care sunt responsabili de elaborarea și livrarea formării, nu include activități de formare specifice.

Modulul 1, Egalitatea și nediscriminarea și o abordare a activităților polițienești bazată pe drepturile omului: oferă o prezentare generală a conceptelor și principiilor cheie privind egalitatea și nediscriminarea. Sunt explorate concepte-cheie, inclusiv „rasismul”, „discriminarea directă și indirectă” și „infrațiunile motivate de prejudecată”, pe baza unei analize a ceea ce înseamnă, în termeni practici, o abordare a activităților polițienești bazată pe drepturile omului.

Modulul 2, Conduita necorespunzătoare discriminatorie a poliției: se concentrează pe identificarea și abordarea conduitei necorespunzătoare discriminatorii a poliției, de la cei din prima linie, până la conducere. Exercițiile explorează modul de contestare a conduitei necorespunzătoare a colegilor, precum și modul în care conducerea superioară poate da un exemplu și poate utiliza datele pentru identificarea problemelor și a priorităților de acțiune în acest domeniu.

Modulul 3, Prevenirea și răspunsul la crearea de profiluri rasiale și discriminatorii: are ca scop dotarea cursanților cu capacitatea de a recunoaște și de a contesta politicile și practicile de creare de profile rasiale și discriminatorii, de a identifica opțiuni alternative în ceea ce privește activitățile polițienești și de a înțelege importanța responsabilizării persoanelor vizate de crearea de profile ilegale sau discriminatorii să formuleze plângeri și să solicite despăgubiri.

Modulul 4, Investigarea de către poliție a infrațiunilor motivate de prejudecată: acoperă infrațiunile motivate de prejudecată și conceptele constitutive ale acestora, conform normelor și standardelor internaționale și naționale și are ca scop sprijinirea cursanților în explorarea principiilor și practicilor cheie de investigare, inclusiv identificarea și utilizarea indicatorilor de părtinire, luarea eficientă a declarațiilor și pregătirea interviurilor.

Modulul 5, Tratamentul respectuos și nediscriminatoriu al victimelor: are ca scop să contribuie la asigurarea unui tratament respectuos și nediscriminatoriu al victimelor, al martorilor și al membrilor de familie, precum și la asigurarea accesului victimelor la drepturile ce le revin și la sprijin. De asemenea, acest modul urmărește să dezvolte o înțelegere a modului în care tratamentul discriminatoriu sau lipsit de respect poate cauza victimizarea secundară și a modului în care acest comportament poate fi identificat, contestat și abordat.

Modulul 6, Implicarea comunității / relațiile cu comunitatea și activitățile polițienești comunitare, la nivel local: explorează modul în care se pot dezvolta relații deschise, proactive, constructive și pozitive cu comunitățile care sunt preocupate și afectate de aspectele referitoare la egalitate, diversitate și nediscriminare în activitatea polițienească.

Cum se utilizează acest manual

Acest manual a fost conceput pentru a permite o flexibilitate maximă pentru formatori. Activitățile și modulele trebuie selectate în funcție de diversitatea de participanți, de necesitățile organizației gazdă și de alte cerințe contextuale specifice, cum ar fi constrângerile de timp. Se recomandă ca echipa de formare să completeze, mai întâi, secțiunea de evaluare și identificare a nevoilor, pentru a stabili ce module și activități sunt necesare și pentru a construi o agendă corespunzătoare.

Manualul este conceput pentru a fi prezentat de o echipă de formare compusă din două persoane, în mod ideal, cu o persoană care este agent de poliție în activitate sau fost agent de poliție. Acest lucru este deosebit de important pentru modulele care se concentrează, în principal, pe aspecte privind problemele de conduită necorespunzătoare a cadrelor de poliție, cum ar fi Modulul 2, care se referă la conduita necorespunzătoare discriminatorie a poliției, și Modulul 3, care se referă la crearea de profiluri rasiale și alte tipuri de profile discriminatorii. În cazul în care este vorba de un curs de formare național, unul dintre formatori trebuie să fie din țara în care are loc formarea.

Procesul de evaluare a necesităților

Această secțiune sugerează un proces pas cu pas pe care trebuie să îl urmați atunci când efectuați evaluarea necesităților. Din cauza limitărilor de timp și resurse, există posibilitatea să nu fie posibilă urmarea tuturor pașilor sau utilizarea tuturor resurselor. Oricare ar fi limitările cu care vă confrunțați, încercați să urmați fiecare etapă și să completați Tabelul de evaluare a necesităților, cât mai mult posibil.

Se recomandă să convocați un mic grup de lucru format din reprezentanți ai unităților și departamentelor de poliție corespunzătoare, cum ar fi colegiul de formare, și reprezentanți ai conducerii din unitățile dumneavoastră de poliție vizate. Acest lucru vă va ajuta să vă asigurați că obțineți o gamă largă de contribuții atunci când evaluați necesitățile și prioritățile de formare. De asemenea, vă va ajuta să vă asigurați că vă puteți baza pe timpul și expertiza colegilor atunci când puneți în aplicare și transmiteți în cascadă activitățile de formare. Este posibil să doriți să apelați, de asemenea, și la sprijinul Consiliului Europei, în această etapă.

Pasul 1: Revizuiți șablonul tabelului de evaluare a necesităților

Un șablon vă poate ajuta să evaluați, în mod sistematic, necesitățile în raport cu fiecare modul și să stabiliți prioritatea modulelor și activităților care ar servi cel mai bine grupului dumneavoastră țintă. Examinați Tabelul de evaluare a necesităților (Anexa B) și completați secțiunile, cât mai mult posibil. De exemplu, ar trebui să puteți completa coloana doi privind contextul strategic prin adăugarea de informații privind contextul juridic și de politici național. De asemenea, puteți începe să completați coloana patru, care solicită o evaluare a priorității fiecărui modul, și coloana cinci, în care luați în considerare modul în care puteți implica organizațiile societății civile în conceperea și furnizarea fiecărui modul. În pasul doi de mai jos, vom examina mai îndeaproape evaluarea necesităților de formare ale cursanților dumneavoastră țintă; cu toate acestea, puteți totuși să începeți să completați această coloană din tabel (coloana trei) pe baza datelor pe care le aveți la dispoziție, în prezent.

Pasul 2: Concepeți și distribuiți chestionarele de formare pentru a evalua cunoștințele actuale ale grupului(rilor) dumneavoastră țintă

Studierea grupului(rilor) dumneavoastră țintă prin utilizarea de chestionare vă poate oferi informații utile cu privire la ceea ce au observat cursanții dumneavoastră țintă în cadrul activității lor cu privire la propria înțelegere și cea a colegilor lor referitor la aspectele privind egalitatea și discriminarea.

Atunci când vă pregătiți sondajul, luați în considerare următoarele acțiuni:

- identificați grupul dumneavoastră țintă, de exemplu, investigatori, agenți de poliție în uniformă, cadeți de poliție, conducere, leadership și așa mai departe
- păstrați sondajele scurte, ușor de accesat și ușor de trimis
- asigurați-vă că sondajul include întrebări care sunt relevante pentru fiecare modul din manual sau pentru modulele cu privire la care ați decis deja că trebuie incluse în formare
- asigurați-vă că sondajele includ întrebări care testează „cunoștințele”, de exemplu, cu privire la conceptul de infracțiune motivată de prejudecată, definițiile conceptuale și juridice ale discriminării sau sistemele naționale de plângeri ale poliției
- asigurați-vă că sondajele conțin întrebări care explorează ceea ce ar dori cursanții dumneavoastră țintă să învețe mai mult și care obțin o perspectivă asupra a ceea ce cred ei că știu cu privire la conținutul abordat în modulele specifice

- luați în considerare posibilitatea ca chestionarele să rămână anonime; acest lucru trebuie să sporească șansele ca cursanții dumneavoastră țintă să se simtă mai confortabil să împărtășească evaluarea lor sinceră cu privire la necesitățile de formare a poliției
- solicitați conducerii superioare să aprobe sondajul și să sublinieze faptul că scopul acesteia este de a sprijini evaluarea eficienței a priorităților de formare organizațională
- coordonați-vă cu managerii poliției și cu organismele de formare profesională relevante pentru a obține contribuția acestora la orice alte întrebări care trebuie incluse în chestionare.
- coordonați-vă cu colegii agenți de poliție relevanți pentru a vă asigura că chestionarul este distribuit, cât mai larg posibil, în rândul grupurilor dumneavoastră țintă.

Un model de chestionar pre-formare pentru evaluarea cunoștințelor de conținut și a priorităților de formare se regăsește în Anexa C.

Pasul 3: Completați tabelul de evaluare a necesităților

.....

După ce ați primit și analizat răspunsurile la sondaj, puteți completa Tabelul de evaluare a necesităților. După completarea șablonului, omologii naționali, posibil în parteneriat cu colegii din cadrul Consiliului European, trebuie să aibă o idee clară cu privire la prioritățile naționale și, prin urmare, modulele care sunt cele mai potrivite pentru a fi oferite. Tabelul de evaluare a necesităților se regăsește în Anexa B.

Evaluare

Evaluarea este o parte esențială în planificarea și punerea în aplicare a oricărei formări și pot fi adoptate mai multe abordări. Această secțiune include două exemple, evaluări pe termen scurt și evaluări pe termen mediu / mai lung.

Scopul evaluării pe termen scurt este de a stabili dacă activitățile / modulul a atins obiectivele de învățare. Evaluările pe termen scurt pot fi efectuate cu ajutorul unor chestionare simple, care testează cunoștințele chiar înainte și imediat după formare. Exemple de astfel de șabloane se regăsesc în Anexele C și D.

Scopul evaluărilor pe termen mediu și lung este mai strategic și se concentrează pe evaluarea faptului dacă activitățile / modulul de învățare a răspuns necesităților identificate în cadrul evaluării necesităților. Evaluările pe termen mediu și lung necesită mai multă planificare; este o idee bună să se însărcineze un evaluator independent care să conceapă și să efectueze o evaluare cu părțile interesate relevante, urmând structura Tabelului de evaluare a necesităților.

Anexe

Anexa A: Modele de chestionare pre-formare pentru evaluarea cunoștințelor de conținut și a priorităților de formare

Note pentru formator

Acest model de chestionar de formare poate fi adaptat și utilizat pentru a se potrivi necesităților naționale. Modelul include note orientative care trebuie avute în vedere atunci când adaptați întrebările.

Sugestie de titlu: „Chestionar pre-formare - Formarea cadrelor de poliție privind egalitatea și nediscriminarea”

Vă rugăm să răspundeți la întrebări pe baza cunoștințelor, înțelegerii și experienței dumneavoastră. Răspunsurile vor fi utilizate pentru a înțelege mai bine necesitățile și experiența dumneavoastră de formare în ceea ce privește abordarea egalității și a drepturilor omului în cadrul activităților polițienești.

Vă mulțumim în avans pentru răspunsurile dumneavoastră!

1. Email
2. Numele complet
3. Autoritatea pe care o reprezentați (numele complet)
4. Funcția și principalele responsabilități
5. Regiunea
6. Experiența profesională

Bifați toate variantele care se aplică.

- Mai puțin de 1 an
- 1-5 ani
- mai mult de 5 ani

7. Care sunt responsabilitățile pe care le aveți în ceea ce privește următoarele:

Notă orientativă: în funcție de obiectivul evaluării privind formarea dumneavoastră, includeți sau eliminați subiectele enumerate mai jos.

- Egalitatea și drepturile omului în activitățile polițienești
- Conduita necorespunzătoare a poliției
- Crearea de profile discriminatorii
- Investigarea infracțiunilor motivate de prejudecată
- Sprijinirea victimelor
- Implicarea comunității și activitățile polițienești comunitare

Vă rugăm să descrieți responsabilitățile dumneavoastră în câteva fraze:

Exemple de întrebări bazate pe cunoștințe pentru fiecare modul

Note pentru formator

Această secțiune include exemple de întrebări pentru testarea cunoștințelor referitoare la subiectul abordat în fiecare modul. Utilizați-le ca ghid pentru a vă crea propriile întrebări adecvate pentru contextul național.

Modulul 1: Egalitatea și drepturile omului în activitățile polițienești

1. Obligațiile internaționale privind drepturile omului includ:
(bifați toate variantele care se aplică)
 - Obligația poliției de a interveni atunci când există un risc la adresa vieții sau de vătămare corporală
 - Obligația de a lua măsuri pozitive pentru a permite cetățenilor să își exercite drepturile omului, de exemplu, dreptul la libertatea de întrunire
 - Obligația de a investiga posibilitatea existenței unui motiv discriminatoriu în cazul oricărei infracțiuni penale:
 - a. Conduita necorespunzătoare a poliției
 - b. Crearea de profile discriminatorii
 - c. Investigarea infracțiunilor motivate de prejudecată
 - d. Probleme privind victimele
 - e. Implicarea comunității și activitățile polițienești comunitare

Note pentru formator

Toate răspunsurile sunt corecte.

2. Corelați definiția cu conceptul

Concept	Introduceți litera		Definiție
Prejudecată / părtinire		A	Convingerea că un motiv, cum ar fi „rasă”, originea etnică sau națională, limba sau naționalitatea, justifică disprețul față de o persoană sau un grup de persoane, sau noțiunea de superioritate a unei persoane sau a unui grup de persoane.
Rasism		B	Cazuri în care o prevedere, o practică sau o politică aparent neutră se aplică tuturor, în același mod, dar plasează anumite grupuri de persoane într-o poziție dezavantajată în comparație cu altele, pe baza „rasei”, originii etnice, religiei, naționalității, (diz)abilității, orientării sexuale sau identității de gen etc.
Discriminare		C	Opinii preconcepute care nu se bazează pe rațiune, fapte sau experiență reală, față de o persoană sau un grup pe baza caracteristicilor personale ale acestora, cum ar fi „rasă”, originea etnică, religia, naționalitatea, (diz)abilitatea, orientarea sexuală, identitatea de gen sau alt statut personal.
Discriminare indirectă		D	Orice tratament diferențiat nejustificabil bazat pe un motiv precum „rasă”, originea etnică, religia, naționalitatea, (diz)abilitatea, orientarea sexuală sau identitatea de gen etc., care nu are o justificare obiectivă și rezonabilă.
Discriminare multiplă		E	Discriminarea pe baza mai multor motive.

Note pentru formator

Răspunsurile corecte pentru coloana doi sunt, în această ordine - C, A, D, B, E.

Modulul 2: Conduita necorespunzătoare discriminatorie a poliției

3. Care sunt exemplele de conduită necorespunzătoare discriminatorie? (bifați toate variantele care se aplică)
- Crearea de profiluri rasiale
 - Sperjurul
 - Forța excesivă
 - Fabricarea de probe

Note pentru formator

Numai crearea de profiluri rasiale reprezintă un exemplu de conduită necorespunzătoare discriminatorie a poliției. Celelalte sunt exemple de conduită necorespunzătoare fără elementul discriminatoriu.

4. Cunoașteți procesul și procedurile organizației privind conduita necorespunzătoare?
- Da
 - Nu
5. În opinia dumneavoastră, care este cea mai mare provocare în ceea ce privește activitățile polițienești în acest domeniu?

Modulul 3: Crearea de profile discriminatorii

6. Citiți situația de mai jos. Este acesta un exemplu de situație în care poliția poate opri și percheziționa un cetățean, în mod legal, pe baza unei „suspiciuni rezonabile”?

O persoană conduce, în mod haotic, trecând de pe o bandă de circulație pe alta și nu oprește la semafoare.

Note pentru formator

Răspunsul corect este da.

7. Citiți situația de mai jos. Este acesta un exemplu de situație în care poliția poate opri și percheziționa un cetățean, în mod legal, pe baza unei „suspiciuni rezonabile”?

Un agent de poliție aude la stația radio a poliției că un bărbat de origine africană a fugit de la locul unui jaf în vecinătate. Agentul de poliție vede un bărbat de origine africană pe trotuar, la aproximativ 100 de metri de mașina de patrulare.

Note pentru formator

Răspunsul corect este nu.

8. În opinia dumneavoastră, care este cea mai mare provocare în ceea ce privește activitățile polițienești în acest domeniu?

Modulul 4: Investigarea de către poliție a infracțiunilor motivate de prejudecată

9. Infracțiunea motivată de prejudecată este...
- Un atac fizic bazat pe un sentiment emoțional puternic față de un membru al familiei
 - O infracțiune penală în care victima este selectată pe baza apartenenței sale la un anumit grup
 - Un act de huliganism însoțit de insulte verbale
 - Toate variantele de mai sus

Note pentru formator

Răspunsul corect este opțiunea 2.

10. Care dintre următoarele poate indica faptul că o infracțiune ar putea fi o infracțiune motivată de prejudecată? (selectați toate opțiunile corecte)
- a. Victima sau martorul consideră că infracțiunea a fost comisă pe baza unor prejudecăți față de un aspect fundamental al identității sale.
 - b. Desene, semne, simboluri sau graffiti lăsate la locul infracțiunii
 - c. Există un lung istoric de animozități personale între victimă și agresor.
 - d. Victima aparține unui grup care este dominat, în mod semnificativ, de un alt grup, în zona în care este comisă infracțiunea.
 - e. Infracțiunea a avut loc într-o zi care are o semnificație specială (de exemplu, o sărbătoare religioasă sau națională).

Note pentru formator

Răspunsurile corecte sunt a., b., d. și e.

Această secțiune ar putea include întrebări cu privire la legislația națională privind infracțiunile motivate de prejudecată și ghidurile poliției.

11. În opinia dumneavoastră, care este cea mai mare provocare în ceea ce privește activitățile polițienești în acest domeniu?

Modulul 5: Tratamentul respectuos și nediscriminatoriu al victimelor

12. Este adevărat sau fals? „Impactul psihologic și emoțional al infracțiunilor motivate de prejudecată asupra victimelor este mai grav decât în cazul altor infracțiuni.”

Note pentru formator

Răspunsul corect este „adevărat”.

13. Ce este „victimizarea secundară”?

Victimizarea secundară este:

- a. tratamentul discriminatoriu sau lipsit de respect care agravează sau exacerbează impactul infracțiunii inițiale.
- b. atunci când există mai multe victime ale infracțiunii.

Note pentru formator

Răspunsul corect este a.

14. În opinia dumneavoastră, care este cea mai mare provocare în ceea ce privește activitățile polițienești în acest domeniu?

Modulul 6: Implicarea comunității, relațiile cu comunitatea și activitățile polițienești comunitare, la nivel local

15. Ce părți interesate pot fi antrenate în implicarea comunității? Bifați toate variantele care sunt relevante.
- a. Școala locală
 - b. Autoritățile municipale
 - c. Asociația Rezidenților
 - d. ONG local care lucrează cu migranții sosiți recent
 - e. ONG pentru persoanele fără adăpost
 - f. Toate variantele de mai sus

Note pentru formator

Răspunsul corect este f.

În opinia dumneavoastră, care este cea mai mare provocare în ceea ce privește activitățile polițienești în acest domeniu?

Anexa B: Tabelul de evaluare a necesităților

Titlul modulului	Contextul strategic: Legi, politici, ghiduri naționale relevante	Evaluai: cunoștințele și necesitățile de învățare actuale ale cursanților țintă	Evaluai: prioritatea acestui modul	Planificați implicarea organizațiilor societății civile
	<p>Notă orientativă: Enumerați toate legile, politicile și ghidurile care sunt relevante pentru acest modul.</p> <p>Notați care sunt esențiale pentru rolul poliției și notați dacă au fost identificate necesitățile de formare ca urmare a unei conduite inadecvate / a unui caz tratat în mod deficitar / a feedback-ului comunității.</p>	<p>Notă orientativă: Luați în considerare obiectivele de învățare pentru fiecare modul; pe baza acestora, redactați un chestionar care să includă întrebări pentru a ajuta la identificarea lacunelor de cunoștințe și a percepțiilor părților interesate cu privire la ceea ce trebuie să învețe mai mult. Dacă vă este deja destul de clar care sunt grupurile dumneavoastră țintă și care sunt, cel mai probabil, modulele asupra cărora urmează să vă concentrați, vă puteți concepe chestionarul în consecință.</p>	<p>Notă orientativă: Atunci când evaluați prioritatea fiecărui modul, luați în considerare aspecte cum ar fi cazurile de mare importanță, rezultatul evaluării dincolo de a doua, luați în considerare strategiile lansate recent, cum ar fi planuri de acțiune împotriva rasismului, care includ obligații de formare și recomandări / observații din partea OIG-urilor și OSC-urilor naționale, etc.</p> <p>Luați în considerare acordarea unui scor, pe o scară de la 1 la 5. 5 = prioritate ridicată, 1 = prioritate scăzută.</p>	<p>Notă orientativă: Identificați modul de implicare a organizațiilor comunitare adecvate și a serviciilor de sprijin specializate în furnizarea fiecărui modul care a fost ales.</p>
Modulul 1: Elementele esențiale ale egalității, nediscriminării și drepturilor omului în contextul activităților polițienești.				
Modulul 2: Conduita necorespunzătoare discriminatorie a poliției				

Titlul modulului	Contextul strategic: Legi, politici, ghiduri naționale relevante	Evaluati: cunoștințele și necesitățile de învățare actuale ale cursanților țintă	Evaluati: prioritatea acestui modul	Planificați implicarea organizațiilor societății civile
Modulul 3: Prevenirea și răspunsul la crearea de profile discriminatorii.				
Modulul 4: Investigarea de către poliție a infracțiunilor motivate de prejudecată.				
Modulul 5: Tratatamentul respectuos și nediscriminatoriu al victimelor.				
Modulul 6: Implicarea comunității / relațiile cu comunitatea și activitățile polițienești comunitare, la nivel local.				

Anexa C: Evaluarea pre-formare

1. Gen

- Femeie Bărbat Prefer să nu spun Altele

2. Cum apreciați gradul dumneavoastră de înțelegere a [inserați titlul modulului / subiectele din agendă]?

(1 = înțelegere scăzută sau limitată; 5 = înțelegere aprofundată)

- 1 2 3 4 5

Vă rugăm să adăugați orice alte comentarii:

3. Cum ați evalua nivelul dumneavoastră de cunoștințe cu privire la [subiectele abordate în această agendă]?

(1 = înțelegere scăzută sau limitată; 5 = înțelegere aprofundată)

- 1 2 3 4 5

Vă rugăm să adăugați orice alte comentarii:

Anexa D: Evaluarea post-formare

1. Gen

- Femeie Bărbat Prefer să nu spun Altele

2. În urma cursului de formare, cum apreciați gradul de înțelegere a [inserați limba relevantă]?

(1 = înțelegere scăzută sau limitată; 5 = înțelegere aprofundată)

- 1 2 3 4 5

Vă rugăm să adăugați orice alte comentarii:

3. În urma cursului de formare, cum apreciați gradul dumneavoastră de cunoștințe privind [inserați limba corespunzătoare]?

(1 = înțelegere scăzută sau limitată; 5 = înțelegere aprofundată)

- 1 2 3 4 5

Vă rugăm să adăugați orice alte comentarii:

Vă rugăm să evaluați afirmațiile de mai jos utilizând următoarea clasificare:

4. Formarea a răspuns așteptărilor dumneavoastră generale.

Total de acord Acord Neutru Dezacord Dezacord total

5. Durata formării a fost corespunzătoare.

Total de acord Acord Neutru Dezacord Dezacord total

6. Conținutul formării, din punct de vedere al materialului, a fost adecvat.

Total de acord Acord Neutru Dezacord Dezacord total

7. Conținutul formării a fost relevant pentru activitatea dumneavoastră.

Total de acord Acord Neutru Dezacord Dezacord total

8. Formatul cursului de formare (lucru în grup, exerciții, prezentări etc.) a fost adecvat.

Total de acord Acord Neutru Dezacord Dezacord total

9. Oportunitățile de interacțiune cu colegii participanți au fost adecvate.

Total de acord Acord Neutru Dezacord Dezacord total

10. Oportunitățile de interacțiune cu formatorul(ii) au fost adecvate.

Total de acord Acord Neutru Dezacord Dezacord total

11. Formatorii au avut cunoștințe aprofundate cu privire la subiectele abordate în cadrul formării.

Total de acord Acord Neutru Dezacord Dezacord total

12. Formatorii au prezentat într-o manieră antrenantă și interesantă.

Total de acord Acord Neutru Dezacord Dezacord total

13. Cum intenționați să utilizați cunoștințele dobândite în cadrul acestui curs de formare?

14. Mai este ceva de care ați putea avea nevoie pentru a putea pune în aplicare cunoștințele dobândite în cadrul acestei formări (de exemplu, mai multe cunoștințe, o susținere mai bună / un angajament mai solid din partea conducerii, schimbarea culturii poliției, cursuri de formare mai specifice etc.)?

15. Vă rugăm să furnizați mai jos orice alte comentarii cu privire la formare, inclusiv sugestii de îmbunătățire.

Setul de instrumente

Această secțiune conține îndrumări cu privire la exercițiile de „spargere a gheții”, precum și jocurile de rol. Exercițiile de „spargere a gheții” pot fi efectuate la discreția formatorului. Modulul 6 include o activitate de joc de rol.

Exerciții de „spargere a gheții”

Exercițiile de „spargere a gheții” sunt efectuate, de obicei, la începutul unei sesiuni de formare sau al unor activități de formare specifice. Scopul acestora este, în general, de a crește conexiunea dintre participanți și de a genera un sentiment general de relaxare în cadrul grupului. De asemenea, acestea pot avea și dublul scop de a crea grupuri mici atunci când sunt necesare pentru exerciții specifice.

În general, exercițiile de „spargere a gheții” trebuie să fie incluzive și să nu atingă subiecte sensibile. Acest lucru este deosebit de important pentru cursurile de formare privind nediscriminarea și drepturile omului. Această secțiune include mai multe exemple, însă este posibil ca formatorii să aibă propriile exemple pe care ar dori să le utilizeze.

„Primul meu loc de muncă”

Rugați toți participanții din grup să își scrie numele, primul loc de muncă și ce au învățat în cadrul respectivului loc de muncă. Apoi treceți pe la fiecare persoană din grup și rugați-o să citească cu voce tare ce a scris.

Aceasta este o șansă pentru ca grupul să afle ceva nou despre ceilalți, fără a deveni incomod de personal. Este, de asemenea, și o modalitate excelentă de încălzire, deoarece nu necesită prea multă gândire sau pregătire.

„Un cuvânt”

Împărțiți grupul în grupuri mai mici sau perechi, în funcție de numărul de participanți pe care îi aveți. Cereți fiecărui grup să găsească un cuvânt care să descrie un anumit subiect. De exemplu, alegeți un cuvânt care este asociat cu activitatea pe care urmează să o facilitați. Pentru activitățile privind infracțiunile motivate de prejudecată, cereți grupului să convină asupra unui cuvânt care descrie cel mai bine impactul „infracțiunilor motivate de prejudecată” asupra victimelor. Pentru activitățile privind conduita necorespunzătoare discriminatorie a poliției, rugați din nou grupul să convină asupra unui cuvânt care să rezume impactul acestei probleme asupra poliției ca instituție, și așa mai departe. Setează un cronometru (două minute ar trebui să fie suficiente) și apoi cereți fiecărui grup să comunice celorlalți cuvântul. Puteți scrie fiecare cuvânt pe un flipchart.

Scopul acestui exercițiu de spargere a gheții nu este, în mod necesar, acela de a găsi idei de acțiune, ci mai degrabă de a-i face pe participanți să se gândească la acest subiect înainte de activitățile principale ale atelierului de lucru.

„Ceasul care ticăie”

Pregătiți în prealabil o listă cu douăsprezece întrebări pe care să le utilizați în exercițiul de „spargere a gheții” (a se vedea exemplul de mai jos). Exemplu de întrebări:

1. Cum vă numiți?
2. Care este munca dumneavoastră?
3. Care a fost titlul ultimei cărți pe care ați citit-o?

4. Care este serialul dumneavoastră TV preferat?
5. Care este mâncarea dumneavoastră preferată?
6. Care este animalul dumneavoastră preferat?
7. Care este hobby-ul dumneavoastră preferat?
8. Unde este călătoria dumneavoastră de vis?
9. Ce ați face dacă ați câștiga la loterie?
10. Împărtășiți o dorință pe care ați dori să o vedeți îndeplinită.

Rugați participanții să se așeze în grupuri de câte patru, cu scaunele în poziție încrucișată (unul în fața celuilalt). Explicați-le participanților că veți adresa un set de întrebări grupurilor și că trebuie să răspundă cât mai repede posibil. Pentru fiecare întrebare, participanții trebuie să răspundă imediat și spontan, unul câte unul, pe rând. În plus, explicați-le că vor avea la dispoziție doar 15 secunde pentru a răspunde la fiecare întrebare și că, dacă cineva nu poate răspunde la întrebare, trebuie să spună „pas”.

Facilitarea jocurilor de rol

Deși jocurile de rol pot fi privite cu teamă de unii participanți, acestea pot fi un instrument de învățare foarte util și pot spori învățarea și participarea. Acestea reprezintă, de asemenea, un exemplu de „învățare prin practică”.

Există câteva puncte cheie de care trebuie să țineți cont atunci când pregătiți un joc de rol. În primul rând, în calitate de formator, asigurați-vă că sunteți foarte familiarizat cu fiecare rol și cu povestea și situația careia îi vor da viață în timpul activității de învățare. Imaginați-vă cum veți răspunde la întrebările participanților și cum ați putea aborda situațiile dificile, de exemplu, atunci când participanții nu sunt de acord cu modul în care un coleg a jucat un rol sau în cazul în care un participant se comportă în mod inadecvat.

În timpul sesiunii:

- asigurați-vă că participanții sunt pe deplin informați cu privire la scopul jocului de rol. Alocați-le timp pentru a citi instrucțiunile pentru rolul lor și contextul scenariului.
- asigurați-vă că întrebările sunt încurajate și că se răspunde la ele, verificați dacă întrebările tuturor au primit un răspuns satisfăcător pentru participant.
- luați măsuri pentru a crea un mediu de susținere și siguranță. Subliniați faptul că aceasta este o experiență de învățare și nu un curs de actorie. Încurajați-i pe toți să ofere un feedback de susținere și constructiv atunci când va fi cazul.
- urmăriți să creați un mediu relaxat și chiar distractiv. Aceasta este o șansă pentru participanți de a se conecta unii cu alții în diferite moduri și de a fi puțin creativi.
- explicați că participarea la un joc de rol îi poate sprijini pe cursanți să adopte perspectiva unei alte persoane, ceea ce poate fi deosebit de util pentru subiectele abordate în acest manual.
- asigurați-vă că este alocat suficient timp pentru ca cursanții să exerseze jocul de rol. Acest proces nu trebuie grăbit. Participanților va trebui să le fie clar rolul pe care îl joacă și să aibă încredere în „performanța” lor.
- atunci când facilitați feedback-ul, asigurați-vă că încurajați feedback-ul cu privire la conținut, nu la performanță. Asigurați-vă că sunt evidențiate punctele cheie de învățare. Redirecționați sau contestați feedback-ul inadecvat.

După sesiune:

Asigurați-vă că alocați suficient timp pentru o reuniune adecvată de obținere de informații. Cum au trăit participanții jocul de rol, ce au învățat? Mai au aceștia întrebări nerezolvate cu privire la subiect?

Acesta poate fi, de asemenea, un moment bun pentru a liniști sau lauda persoanele, în special participanții care și-au exprimat scepticismul sau anxietatea de a lua parte la joc.

În cele din urmă, gândiți-vă dacă este necesar să urmăriți, în mod individual, vreun participant. De exemplu, pentru a obține informații cu privire la un moment dificil care a apărut pe parcursul jocului de rol. Încurajați participantul să reflecteze asupra incidentului și sprijiniți-l să identifice ce a învățat și dacă și cum ar putea aplica acest lucru în rolul său profesional.

Rețineți că luarea acestor măsuri și prezentarea jocurilor de rol ca un proces bine structurat și bine gândit poate crește șansele ca cursanții să ia activitatea în serios și, ca urmare, să învețe mai mult.

Modulul 1

EGALITATEA ȘI NEDISCRIMINAREA ȘI O ABORDARE A ACTIVITĂȚILOR POLIȚIENEȘTI BAZATĂ PE DREPTURILE OMULUI

AUTOR: MARHARYTA ZHESKO

Introducere și context	26
Rezultatele învățării	27
Prezentare generală a activităților și a programului	27
Pregătire	27
Descrieri ale activităților	28
<i>Activitatea 1.1: Drepturile omului și activitățile polițienești - Înțelegerea legăturii</i>	28
<i>Activitatea 1.2: Activitățile polițienești bazate pe drepturile omului - Care este câștigul meu aici?</i>	32
<i>Activitatea 1.3: Înțelegerea egalității și nediscriminării în cazul activităților polițienești</i>	35
<i>Activitatea 1.4: Atribuțiile poliției cu privire la nediscriminare - Exercițiu practic</i>	44
<i>Activitatea 1.5: Promovarea egalității și nediscriminării în activitatea poliției</i>	48
<i>Activitatea 1.6: Rolul poliției în promovarea bunelor relații</i>	51
Anexe și fișe de lucru	52
<i>Fișa de lucru 1.1</i>	52
<i>Fișa de lucru 1.3.1</i>	54
<i>Fișa de lucru 1.3.2</i>	55

Introducere și context

În calitate de actor-cheie responsabil de securitatea publică, poliția are sarcina de a asigura respectarea legii și menținerea ordinii în societate prin prevenirea și combaterea criminalității. În ultimele decenii, poliția a fost văzută, din ce în ce mai mult, mai degrabă ca un furnizor de servicii, decât ca o forță.¹ Această abordare implică faptul că poliția își dezvoltă și își pune în aplicare activitățile în funcție de necesitățile publicului și ale statului, pe baza statului de drept și în conformitate cu o perspectivă bazată pe drepturile omului. Aceasta evidențiază rolul central al drepturilor omului în activitatea poliției și noțiunile care decurg din acesta, cum ar fi: transparența, responsabilitatea, legalitatea, proporționalitatea, nediscriminarea și promovarea egalității.

Cu toate acestea, pe teren, agenții de poliție pot percepe drepturile omului mai degrabă ca pe niște obstacole decât ca pe o bază și un instrument pentru activitatea lor. În unele cazuri, agenții de poliție nu sunt suficient de bine pregătiți pentru a înțelege și a respecta îndatoririle lor în materie de drepturi ale omului. Totuși, în ceea ce privește grupurile minoritare, drepturile omului au o semnificație și mai mare pentru activitatea poliției. Membrii grupurilor minoritare sunt expuși riscului de hărțuire și violență discriminatorie și se confruntă cu bariere în ceea ce privește accesul la protecție și justiție din cauza vulnerabilității, marginalizării și excluderii lor. Se întâmplă adesea ca agenții de poliție să nu recunoască și să nu abordeze această vulnerabilitate și implicațiile sale pentru securitatea membrilor minorităților. În plus, condus de propriile prejudecăți și preconcepții, comportamentul poliției poate, uneori, să consolideze inegalitatea și să contribuie la victimizarea secundară.

În acest context, prezentul modul își propune să provoace, să influențeze și să informeze atitudinile participanților cu privire la drepturile omului și să demonstreze modul în care drepturile omului le pot îmbunătăți activitatea și impactul. De asemenea, acesta oferă cunoștințe referitoare la obligațiile poliției în ceea ce privește combaterea discriminării și promovarea egalității, precum și la implicațiile practice ale acestora. Din punct de vedere tematic, modulul este construit în jurul a trei secțiuni.

Activitățile 1.1 și 1.2 introduc conceptul de activități polițienești bazate pe drepturile omului și demonstrează de ce este important și cum contribuie eficientizarea activității polițienești. Activitățile 1.3 și 1.4 se concentrează pe conceptele cheie și pe obligațiile poliției în ceea ce privește combaterea discriminării.

Activitățile 1.5 și 1.6 abordează rolul poliției în promovarea egalității, inclusiv măsurile instituționale și rolul agenților individuali.

Principalele standarde internaționale care stau la baza acestui modul derivă din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. În plus, modulul se bazează pe Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERl privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitățile polițienești,² în special pe definiția rasismului bazată pe percepție și pe implicațiile acesteia pentru sarcinile poliției. În cele din urmă, modulul prezintă principalele documente internaționale și europene privind drepturile omului care abordează, în mod specific, problema promovării egalității și a combaterii discriminării.

¹ Recomandarea Rec(2001)10 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind Codul european de etică al poliției, adoptată la 19 septembrie 2001, disponibilă la adresa <https://rm.coe.int/16805e297e>. Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERl privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitatea poliției, adoptată la 27 iunie 2007, www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.11. Conferință: Rolul poliției într-o societate democratică: Codul european de etică al poliției, aproape 20 de ani, www.coe.int/en/web/human-rights-rule-of-law/police-conference2020.

² Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERl privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitatea poliției, adoptată la 27 iunie 2007, www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.11.

Rezultatele învățării

Participanții vor:

- Înțelege valoarea adăugată a unei abordări bazate pe drepturile omului a activității polițienești și modul în care aceasta le poate îmbunătăți activitatea
- Învăța despre cadrele și conceptele relevante pentru promovarea egalității și nediscriminării, precum și despre îndatoririle corespunzătoare ale poliției, în această privință
- Recunoaște că acțiunile sau lipsa de acțiune a poliției pot contribui la încălcarea drepturilor omului și a principiului egalității.
- Înțelege importanța rolului poliției în promovarea egalității și eliminarea discriminării.

Prezentare generală a activităților și a programului

Activitatea 1.1: Drepturile omului și activitățile polițienești - înțelegerea legăturii (45 de minute)

Activitatea 1.2: Activitățile polițienești bazate pe drepturile omului - care este câștigul meu aici (30 de minute)

Activitatea 1.3: Înțelegerea egalității și nediscriminării în cazul activităților polițienești (90 de minute)

Activitatea 1.4: Obligațiile poliției în ceea ce privește nediscriminarea - exercițiu practic (60 de minute)

Activitatea 1.5: Promovarea egalității și a nediscriminării în activitatea poliției (45 de minute)

Activitatea 1.6: Rolul poliției în promovarea bunelor relații (15 minute)

Pregătire

Pe lângă faptul că se bazează pe Evaluarea necesităților, în pregătirea acestui modul, echipa de formare trebuie să facă cercetări cu privire la următoarele:

- Legislația națională și documentele de politici care ghidează activitatea poliției și modul în care acestea definesc funcțiile poliției, răspunderea și mecanismele de supraveghere (Activitatea 1.1)
- Statisticile naționale și exemplele de raportare a incidentelor și a infracțiunilor (inclusiv de către membrii comunităților minoritare), nivelul de încredere față de poliție, practicile de creare de profiluri rasiale etc. (Activitatea 1.2)
- Legislația națională și documente de politici care definesc conceptele cheie introduse în acest modul, cum ar fi discriminarea, rasismul, infracțiunile motivate de prejudecată, discursul de ură etc. (Activitatea 1.3)
- Recensământul național care conține, dacă este disponibil, date privind populația în funcție de originea națională sau etnică și statistici privind diversitatea în cadrul poliției, cum ar fi membrii grupurilor minoritare subreprezentate (acestea din urmă pot fi verificate cu ajutorul persoanei de contact din cadrul poliției)
- Măsuri / mecanisme naționale (instituționale sau operaționale) care facilitează egalitatea și nediscriminarea în cadrul poliției (Activitatea 1.5).

Fiecare activitate este însoțită de puncte specifice privind etapele pregătitoare necesare, după caz. De asemenea, pe tot parcursul activităților din modul sunt furnizate note și recomandări pentru formator.

Descrieri ale activităților

Activitatea 1.1: Drepturile omului și activitățile polițienești - înțelegerea legăturii

Puncte de învățare: Drepturile omului trebuie să stea în centrul activității poliției.

Timp: 45 de minute

Materiale necesare: flipchart
hârtie flipchart
markere
Fișa de lucru 1.1

Instrucțiuni

1. Începeți prin a întreba participanții în plen: Care este munca dumneavoastră în calitatea de agenți de poliție?

Pe măsură ce discuția continuă, notați principalele puncte pe flipchart. Printre altele, discuția trebuie să evidențieze faptul că poliția trebuie să fie văzută mai degrabă ca un furnizor de servicii decât ca o forță. Acest lucru include obiectivele tradiționale ale poliției, cum ar fi menținerea ordinii publice și lupta împotriva criminalității, care se bazează pe statul de drept și sunt informate de o perspectivă bazată pe drepturile omului. Mai exact, principalele obiective ale poliției într-o societate democratică sunt:³

- de a menține liniștea publică a asigura respectarea legii și ordinea în societate
- de a preveni și combate criminalitatea
- de a desoperi criminalitatea
- de a oferi asistență și servicii pentru public, și
- de a proteja și respecta drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei.

2. Continuați, în plen, prin a adresa participanților următoarele întrebări:

- Cum înțelegeți drepturile omului? Puteți da unul sau două exemple de drepturi ale omului?
- Vă rugăm să dați exemple de situații în care v-ați exercitat drepturile omului ca persoane individuale sau ca grup?

Pornind de la răspunsurile grupului, evidențiați următoarele puncte. Drepturile omului sunt acele drepturi fundamentale care permit persoanelor să își modeleze viața în conformitate cu noțiunile de demnitate umană, justiție, libertate și egalitate. Aceste noțiuni sunt reflectate în drepturi specifice ale omului, cum ar fi dreptul la viață, interzicerea torturii, dreptul de a te căsători și de a avea o familie, dreptul de a-ți practica religia, libertatea de exprimare sau libertatea de întrunire etc. Fiecare ființă umană are aceste drepturi începând de la naștere. La finalul acestei discuții, distribuiți Fișa de lucru 1.1 - Versiunea simplificată a unor articole selectate din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și protocoalele acesteia. Acordați cinci minute pentru ca participanții să o citească și să se familiarizeze sau să își reîmprospăteze cunoștințele cu privire la drepturile omului. În cazul în care membrii grupului nu au fost activ în a oferi exemple la întrebările de mai sus, pe măsură ce citesc Fișa de lucru 1.1, rugați-i să dea exemple de situații în care și-au exercitat drepturile omului ca persoane.

³ Codul european de etică al poliției, Anexa la Recomandarea Rec(2001)10, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 19 septembrie 2001, disponibilă la <https://rm.coe.int/16805e297e>.

3. Apoi, împărțiți grupul în trei sau patru grupuri mai mici, în funcție de mărimea întregului grup și cereți fiecărui grup să discute următoarele întrebări. Fiecare grup va avea la dispoziție 10 minute pentru discuții, iar mai târziu va fi rugat să își împărtășească răspunsurile cu întregul grup. Pe măsură ce grupurile prezintă, notați punctele principale pe flipchart.
 - În calitate de agenți de poliție, cum considerați că drepturile omului au legătură cu activitatea dumneavoastră? Vă rugăm să dați exemple din practica dumneavoastră.
 - În calitate de agenți de poliție, cum înțelegeți rolul dumneavoastră de a proteja și respecta drepturile omului ale persoanei în cauză? Dați exemple din practica dumneavoastră.

Note pentru formator

- **În calitate de agenți de poliție, cum considerați că drepturile omului au legătură cu activitatea dumneavoastră?**

În primul rând, funcția poliției de prevenire și combatere a criminalității este direct conectată cu drepturile omului. De exemplu, protejarea vieții unei persoane este încorporată în dreptul la viață al respectivei persoane. În calitate de reprezentantă a statului, poliția are datoria de a proteja drepturile și libertatea persoanelor. În acest scop, poliția dă viață drepturilor omului. Fără poliție, care lucrează pentru respectarea și protejarea drepturilor omului, drepturile ar fi lipsite de sens. În plus, drepturile omului îi ajută pe agenții de poliție să decidă ce este permis sau interzis. Pentru a-și exercita funcțiile, poliția dispune de o largă putere discreționară în ceea ce privește îndeplinirea atribuțiilor sale: poliția are puteri deosebite de a priva, temporar, persoanele de libertate sau de a limita exercitarea deplină de către acestea a drepturilor lor, de a utiliza forța și, în circumstanțe extreme, de a face uz de forța letală. Cadrul drepturilor omului îi ghidează pe agenții de poliție în luarea deciziilor corecte, în exercitarea proporțională a atribuțiilor ce le revin. Nu în ultimul rând, drepturile omului asigură, de asemenea, valori umane fundamentale pentru agenții de poliție, care sunt, de asemenea, titulari de drepturi. Ca orice altă persoană, agenții de poliție au drepturi ale omului; astfel, prin protejarea drepturilor omului ale altor persoane, aceștia susțin valoarea drepturilor omului și contribuie la asigurarea protejării propriilor drepturi ale omului. Un exemplu ar putea fi dreptul tuturor agenților de poliție de a fi tratați fără discriminare, indiferent de gradul, vârsta, sexul, originea etnică sau (diz)abilitatea lor.

- **În calitate de agenți de poliție, cum înțelegeți rolul dumneavoastră de a proteja drepturile omului și de a respecta drepturile omului ale persoanei?**

Respectarea drepturilor omului implică obligația agenților de poliție de a se abține de la a interveni în exercitarea drepturilor omului sau de a limita exercitarea acestora. Acest aspect poate fi observat, de exemplu, în acțiunile poliției care nu trebuie să limiteze, în mod ilegal, o adunare pașnică și, astfel, dreptul la o întrunire pașnică a persoanelor. În acest context, poliția nu poate restricționa sau dispersa, în mod ilegal, o demonstrație pașnică a protestului mândriei LGBTI, chiar dacă poliția nu este de acord cu mesajele acesteia. Dreptul la întruniri pașnice este important pentru exprimarea identităților și opiniilor minorităților. Acesta este esențial pentru crearea unei societăți tolerante și pluraliste, în care diferite grupuri pot coexista, în mod pașnic.

Protejarea drepturilor omului implică obligația agenților de poliție de a proteja persoanele și grupurile împotriva abuzurilor la adresa drepturilor omului și de a lua măsuri pentru a se asigura că persoanele își pot exercita drepturile, în mod efectiv. Acest aspect poate fi observat în îndatoririle operaționale ale poliției, cum ar fi obligația de a interveni într-o situație în care există un risc cunoscut la adresa vieții sau un risc de violență; obligația de a întreprinde o anchetă penală eficientă și promptă sau obligația de a proteja activitățile și procesele democratice (cum ar fi libertatea de exprimare, libertatea de întrunire etc.) atunci când acestea sunt amenințate de forțe ostile. De exemplu, poliția protejează și asigură siguranța participanților la o demonstrație pașnică împotriva rasismului atunci când sunt planificate contramanifestații.

Cadrul ONU prevede, de asemenea, o obligație de a facilita exercitarea drepturilor omului, care presupune ca agenții de poliție să întreprindă acțiuni pozitive în acest sens. Acest aspect poate fi observat în strategiile de supraveghere a întrunirilor, în special în ceea ce privește comunicarea și negocierea în timpul protestului pentru a asigura faptul că protestatarii se pot bucura pe deplin de dreptul lor la întrunire. De exemplu, poliția comunică cu organizatorii unui marș pe probleme de mediu înaintea desfășurării marșului pentru a identifica și a atenua potențialele riscuri și pentru a răspunde, în mod eficient, în timpul marșului, la orice perturbări care pot apărea.

4. Treceți la detalierea punctelor de mai sus referitor la obligațiile privind drepturile omului în activitatea poliției, utilizând un exemplu de caz. Prezentați grupului cazul de mai jos. Dacă timpul permite acest lucru, adresați participanților întrebările de mai jos și apoi explicați obligațiile poliției în relație cu drepturile omului. Dacă timpul nu permite acest lucru, treceți la explicarea îndatoririlor poliției imediat după prezentarea cazului.

Cazul:⁴ În 1996, în timpul unei tentative de arestare, poliția militară bulgară a împușcat mortal doi cetățeni bulgari, recruți care fugiseră recent dintr-o forță de construcție militară⁵ și despre care se știa că erau neînarmați. Agenții poliției militare nu au fost urmăriți penal, deoarece ancheta a concluzionat că aceștia au respectat reglementările naționale ale poliției militare.

Întrebări:

- Ce drepturi ale omului sunt în joc în acest caz?
- Care sunt obligațiile agenților de poliție în ceea ce privește drepturile omului, în acest caz?

Note pentru formator

Acesta este un caz examinat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Curtea) și, prin urmare, obligațiile statului decurg din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (Convenția).

Dreptul omului în cauză este dreptul la viață (articolul 2 din Convenție) și obligația statului în această privință (de a respecta și de a proteja dreptul la viață al persoanelor).

În ceea ce privește aspectul de fond al obligației de a respecta și de a proteja viața, Curtea a constatat că victimele au fost ucise în circumstanțe în care utilizarea armelor de foc pentru efectuarea arestării acestora era incompatibilă cu dreptul la viață și că poliția a făcut uz de o forță exagerat de excesivă. Astfel, Curtea a constatat că Bulgaria nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul Convenției, în acest caz.

În plus, obligația de a proteja dreptul la viață în temeiul articolului 2 din Convenție impune, de asemenea, o anchetă oficială efectivă, independentă și imparțială în cazul infracțiunilor care aduc atingere dreptului la viață. În acest caz, ancheta a avut numeroase deficiențe și nu a fost eficientă. Astfel, Curtea a constatat că Bulgaria a eșuat, de asemenea, și în ceea ce privește aspectul procedural al obligațiilor statului, în acest caz.

Pe lângă neprotejarea drepturilor individuale, încălcările Convenției pot afecta reputația națională și internațională a țărilor și pot duce la amenzi din partea Curții Europene a Drepturilor Omului.

⁴ Un studiu de caz bazat pe cauza CtEDO, Nachova împotriva Bulgariei (2005). În scopul acestui exercițiu, cauza este simplificată, iar unele fapte sunt omise. Cauza este analizată în continuare în Activitatea 1.3. Disponibilă la adresa <https://hudoc.echr.coe.int/tur#%22itemid%22:%22001-69630%22>.

⁵ Forța de Construcții este o divizie a armatei (la momentul cauzei, în Bulgaria) care se ocupă cu construcția de locuri de locuințe și alte proiecte civile, în cadrul căreia recruții își îndeplineau sarcinile lor de muncitori în construcții, pe șantiere nemilitare.

Resurse suplimentare pentru Activitatea 1.1⁶

- Codul european de etică al poliției, Anexa la Recomandarea Rec(2001)10, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 19 septembrie 2001, disponibilă la adresa: <https://rm.coe.int/16805e297e>.
- OSCE (2008), Ghid privind activitățile polițienești democratice, disponibil la <https://polis.osce.org/guidebook-democratic-policing-senior-police-adviser-osce-secretary-general>.
- Consiliul Europei (2013), Convenția Europeană a Drepturilor Omului și activitățile polițienești – manual pentru agenții de poliție și alți funcționari de aplicare a legii, disponibil la: <https://book.coe.int/en/human-rights-and-democracy/6839-the-european-convention-on-human-rights-and-policing.html>.
- OHCHR al ONU (1997), Standarde internaționale privind drepturile omului pentru autoritățile de aplicare a legii: carte de buzunar privind drepturile omului pentru poliție), disponibil la adresa: www.un.org/ruleoflaw/blog/document/international-human-rights-standards-for-law-enforcement-a-pocket-book-on-human-rights-for-the-police.
- Consiliul Europei (2019), Set de instrumente pentru agenții de poliție, standardele Consiliului Europei privind infracțiunile motivate rasial și nediscriminarea, cu accent pe romi și nomazi, disponibil la adresa:
- www.coe.int/en/web/roma-and-travellers/-/toolkit-for-police-officers-council-of-europe-standards-on-racially-motivated-crimes-and-non-discrimination.
- UNODC, „Activitățile polițienești în democrații și necesitatea răspunderii, integrității, supravegherii”, disponibil la:
- www.unodc.org/e4j/en/crime-prevention-criminal-justice/module-5/key-issues/1--policing-in-democracies-and-the-need-for-accountability--integrity--oversight.html.

⁶ Ca lecturi de bază pentru formatori pe tema activităților polițienești centrate pe drepturile omului.

Activitatea 1.2: Activitățile polițienești bazate pe drepturile omului - care este câștigul meu aici?

Puncte de învățare: O abordare a activităților polițienești prin prisma drepturilor omului sporește legitimitatea poliției și eficacitatea activității acesteia. Egalitatea și nediscriminarea se află în centrul activității polițienești bazate pe drepturile omului.

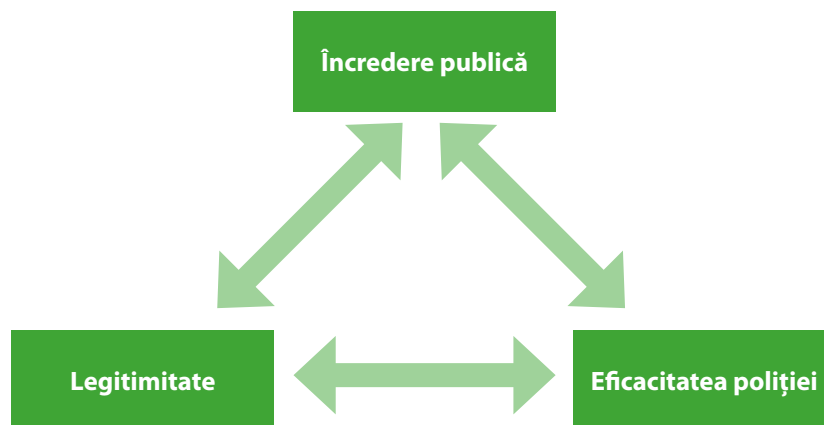
Timp: 30 de minute

Materiale necesare: flipchart
hârtie flipchart
markere

Pregătire: Înainte de sesiune, formatorul desenează Schema 1 pe flipchart. În mod alternativ, aceasta poate fi prezentată sub forma unei prezentări PowerPoint. Bazându-vă pe datele și rapoartele colectate de organizațiile societății civile, pregătiți exemple și statistici, de exemplu, privind subraportarea, nivelul de încredere față de poliție, practicile de creare de profiluri rasiale, relevante pentru contextul național și pentru a demonstra punctele principale ale acestui exercițiu.

Instrucțiuni

1. Prezentați diagrama triunghiulară de mai jos, care arată modul în care respectarea și protejarea drepturilor omului pentru toate grupurile poate îmbunătăți eficacitatea poliției.

Schema 1

2. Explicați schema utilizând următoarele informații:
 - O bună activitate polițienească este atât corectă, cât și eficace.
 - O bună activitate polițienească este o activitate polițienească prin consimțământ, deoarece necesită cooperarea persoanelor. Publicul (persoane, comunități) este cel care deține informațiile pe baza cărora poliția poate acționa.
 - Încrederea publicului în poliție sunt condiții prealabile pentru schimbul de informații între poliție și public. Fără încredere, publicul nu va fi dispus să raporteze infracțiuni sau să furnizeze poliției informațiile necesare pentru a preveni și investiga cu succes infracțiunile.

Pentru a vă demonstra punctul de vedere, oferiți următorul exemplu:

Conform sondajului realizat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale (ADF),⁷ a UE, rata de raportare la poliție a cazurilor de violență motivată de prejudecăți și hărțuire motivată de prejudecăți este considerabil de scăzută. Pentru toate grupurile intervievate,⁸ doar 28 % dintre cazurile de violență motivată de prejudecăți și 10 % dintre cazurile de hărțuire motivată de prejudecăți au fost raportate la poliție, ca medie pentru toate țările UE. Rata de raportare pentru grupuri specifice este și mai scăzută. De exemplu, doar 11% dintre cazurile de violență motivată de prejudecăți și 6 % dintre cazurile de hărțuire motivată de prejudecăți împotriva membrilor comunității romilor și a nomazilor au fost raportate la poliție.

Pentru a iniția reflecții din partea participanților, adresați grupului o întrebare: *Ce înseamnă acest număr scăzut de raportări la poliție pentru activitatea dumneavoastră?*

Note pentru formator

În acest caz și în următoarele cazuri care se referă la statistici, vă rugăm să rețineți faptul că statisticile de la ADF acoperă doar statele membre ale UE și, ca atare, este posibil ca acestea să nu fie direct aplicabile contextelor naționale din afara UE. Deși tendințele generale și aspectele generale, cum ar fi subraportarea, nivelul scăzut de încredere față de poliție sau practicile de creare de profiluri rasiale, ar putea fi similare, cifrele și manifestările particulare vor fi diferite. Prin urmare, este necesar să se găsească exemple și statistici, dacă sunt disponibile, reprezentative pentru un context național specific. Astfel de exemple ar putea fi găsite în rapoartele societății civile naționale sau ale organizațiilor comunitare.

3. Continuați prin a explica faptul că încrederea și sprijinul publicului față de poliție depind de comportamentul membrilor poliției față de public, în special de respectul acestora pentru demnitatea umană și drepturile omului. Poliția are mai multe șanse de a obține încrederea publicului atunci când dă dovadă de integritate și transparență în operațiunile sale, acționează în cadrul legii și își îndeplinește sarcinile în conformitate cu standardele privind drepturile omului.

Pentru a vă demonstra punctul de vedere, oferiți următorul exemplu:

Conform unui sondaj ADF din 2018⁹, 24 % dintre respondenții de origine africană din UE au fost oprii de poliție în cei cinci ani care au precedat sondajul. Dintre cei oprii în cele 12 luni care au precedat sondajului, 44 % consideră că ultima oprire a fost motivată de originea lor etnică sau de imigranți.

Pentru a iniția reflecții din partea participanților, adresați grupului o întrebare: *Ce înseamnă acest exemplu și această practică pentru activitatea dumneavoastră? Cum influențează practica creării de profiluri etnice modul în care este percepută poliția de către comunitatea minoritară? Aici, formatorul trebuie să sublinieze faptul că toate acțiunile sau inacțiunile poliției, ca instituție, sau ale agenților individuali, contribuie la o percepție generală a poliției, în societate. Astfel, dacă poliția se angajează în crearea de profiluri etnice, acest lucru afectează modul în care întregul grup care este vizat de această practică discriminatorie o percepe. De asemenea, aceasta afectează percepțiile mai largi ale societății, în cazul în care poliția este implicată în practici care încalcă drepturile omului.*

⁷ ADF 2017, „Al doilea sondaj al Uniunii Europene privind minoritățile și discriminarea - principalele rezultate, disponibil la adresa <https://fra.europa.eu/en/publication/2017/second-european-union-minorities-and-discrimination-survey-main-results>. O sursă bună privind subraportarea în UE: ADF (2021), „Încurajarea raportării infracțiunilor motivate de ură - rolul autorităților de aplicare a legii și al altor autorități”, disponibil la <https://fra.europa.eu/en/publication/2021/hate-crime-reporting>.

⁸ Aceasta include diferite minorități etnice și medii de imigranți din toate cele 28 de state membre ale UE. Eșantionul EU-MIDIS II include grupuri cu persoane aparținând minorităților etnice sau naționale, romi și ruși, precum și persoane născute în afara UE (respondenți din prima generație) și persoane cu cel puțin un părinte născut în afara UE (respondenți din a doua generație).

⁹ ADF (2018), „Să fii negru în UE”, disponibil la <https://fra.europa.eu/en/publication/2018/being-black-eu>.

4. Continuați să explicați că legitimitatea poliției este sporită dacă pot demonstra în activitatea lor de zi cu zi că:
 - a. sunt receptivi la necesitățile și așteptările publicului
 - b. fac uz de autoritatea lor în interesul populației
 - c. își îndeplinesc responsabilitățile într-un mod care reflectă valorile democratice
 - d. acceptă să fie trași la răspundere pentru propriile acțiuni și decizii.

Pentru a vă demonstra punctul de vedere, oferiți următorul exemplu:

Conform sondajului ADF,¹⁰ majoritatea (63 %) victimelor atacurilor fizice rasiste comise de un agent de poliție nu au raportat incidentul nimănui, fie pentru că au considerat că acest lucru nu ar schimba nimic, fie pentru că nu au încredere în poliție.

Pentru a iniția reflecții din partea participanților, adresați grupului o întrebare: Cum influențează aceste percepții cu privire la poliție legitimitatea poliției? Ce trebuie făcut pentru a crește legitimitatea poliției?

5. Concluzionați rezumând: câștigarea legitimității duce la o mai mare încredere publică, ceea ce duce la o activitate polițienească mai eficace. În mod similar, viceversa, o activitate polițienească eficace consolidează încrederea publică, iar acest lucru contribuie la sporirea legitimității.
6. Pentru a demonstra schema pe un exemplu de caz real, împărtășiți cu grupul următorul exemplu - un caz real care s-a petrecut în Regatul Unit.¹¹

Exemplu: Un extremist de dreapta a plasat o bombă cu cuie într-un bar LGBTI aglomerat. Explozia a ucis trei persoane și a rănit alte 70 de persoane. La o întâlnire în aer liber, organizată de grupuri LGBTI, într-o piață din apropiere, la câteva zile după eveniment, șeful poliției locale a participat și a discutat cu comunitatea LGBTI. Acesta a declarat că va amplasa o unitate mobilă de poliție pe strada unde a avut loc atentatul și că aceasta va fi menținută în zonă până la încheierea anchetei. Multe persoane LGBTI au participat la unitatea mobilă și au dat declarații agenților de poliție.

Întrebați participanții: *Cum consideră ei că acțiunile poliției au afectat răspunsul comunității?* Întrebați participanții dacă au avut exemple similare în practica lor.

Note pentru formator

Punctul de referință al acestui caz este reprezentat de acțiunile poliției după atac: poliția s-a adresat comunității LGBTI, a luat măsuri pentru a asigura siguranța acestora și i-a comunicat acest lucru. La rândul său, acest fapt, a făcut ca membrii comunității să iasă în față pentru a împărtăși cu poliția informații care erau relevante pentru investigarea infracțiunii. Într-un lanț ipotetic de pași, se întâmplă următoarele: victimele infracțiunilor motivate de prejudecată sunt mai predispuse să raporteze o infracțiune la poliție și să coopereze în cadrul anchetei furnizând informațiile necesare, împreună cu martorii, atunci când au încredere în poliție. Acestea au încredere în poliție, dacă poliția acționează cu profesionalism și responsabilitate în exercitarea atribuțiilor sale (de exemplu, desfășurarea unor anchete eficace, asigurarea siguranței și a sprijinului victimelor). La rândul lor, informarea și cooperarea din partea victimelor și a martorilor sporesc eficacitatea poliției în lupta împotriva criminalității și în asigurarea securității comunității.

¹⁰ ADF (2018), „Să fii negru în UE”, disponibil la <https://fra.europa.eu/en/publication/2018/being-black-eu>.

¹¹ Cazul este preluat din Manualul Consiliului Europei, Combaterea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI. Infracțiunea a avut loc în 1999, o serie de atacuri cu bombe cu cuie în decurs de două săptămâni în Londra, comise de un rasist și homofob declarat. www.bbc.com/news/uk-england-london-47216594.

Activitatea 1.3: Înțelegerea egalității și nediscriminării în cazul activităților polițienești

- Puncte de învățare:** Înțelegerea principalelor concepte privind nediscriminarea și a bazelor principalelor obligații privind drepturile omului în ceea ce privește nediscriminarea în activitatea poliției. Înțelegerea importanței unei definiții a rasismului bazate pe percepție.
- Timp:** 90 de minute
- Materiale necesare:** flipchart
hârtie flipchart
markere
proiector
calculator
Prezentare PowerPoint referitor la obligația privind drepturile omului în legătură cu nediscriminarea și Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERI Fișa de lucru 1.3.1
Fișa de lucru 1.3.2
- Pregătire:** Pregătiți o prezentare PowerPoint referitor la obligațiile privind drepturile omului în legătură cu nediscriminarea și extrasul din Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERI (care se găsește în fișa de lucru 1.3.2); printați fișa de lucru 1.3.1 și fișa de lucru 1.3.2; notați definițiile cheie pe flipchart. Verificați legislația națională care definește infracțiunile motivate de prejudecată, discursul de ură, discriminarea și alte concepte abordate în această activitate, după caz.

Instrucțiuni

1. Împărțiți grupul în trei sau patru grupuri mai mici, în funcție de mărimea întregului grup, și cereți fiecărui grup să discute următoarele întrebări. Fiecare grup va avea la dispoziție 10 minute pentru discuții, iar mai târziu va fi rugat să își împărtășească răspunsurile cu întregul grup. Pe măsură ce grupurile prezintă, notați punctele principale pe flipchart.
 - Cum înțelegeți „egalitatea”? Cum înțelegeți „nediscriminarea”? Ce legătură există între drepturile omului, egalitate și nediscriminare? Cum poate poliția să promoveze egalitatea¹²?

Note pentru formator

Cum înțelegeți „egalitatea”? Cum înțelegeți „nediscriminarea”? Ce legătură există între drepturile omului, egalitate și nediscriminare? Cum poate poliția să promoveze egalitatea?

Ideea principală a egalității presupune că toți oamenii au aceleași drepturi ale omului și că toți oamenii au dreptul la o protecție egală a drepturilor lor și, prin urmare, la un tratament egal din partea poliției. Această idee implică faptul că toate drepturile omului trebuie să fie garantate în mod nediscriminatoriu. Nediscriminarea înseamnă că agenții de poliție nu pot discrimina nicio persoană, tratând-o în mod diferit din cauza „rasei”, a originii etnice, a religiei, a identității de gen, a orientării sexuale, a dizabilității sau a altui statut. De exemplu, dreptul la libertatea unei întruniri pașnice trebuie garantat tuturor grupurilor, reprezentând atât comunitățile majoritare, cât și cele minoritare, iar poliția trebuie să asigure o protecție la fel de eficace a întrunirilor pașnice ale tuturor grupurilor.

¹²Intrucât toate ființele umane aparțin aceleiași specii, CERI respinge teoriile bazate pe existența unor „rase” diferite. Cu toate acestea, în prezenta recomandare, CERI utilizează acest termen pentru a asigura faptul că acele persoane care sunt percepute, în general și în mod eronat, ca aparținând unei „alte rase” nu sunt excluse de la protecția prevăzută de legislație.

Nediscriminarea este parte integrantă a principiului egalității. În același timp, asigurarea egalității poate însemna, uneori, tratarea diferită a persoanelor aflate în situații similare, pentru a se asigura că acestea își pot exercita drepturile. Acest lucru implică faptul că poliția trebuie să acționeze cu o atenție deosebită față de situația persoanelor care prezintă un risc deosebit de încălcare a drepturilor lor. De exemplu, poliția trebuie să se asigure că persoanele cu dizabilități, persoanele în vârstă sau femeile însărcinate nu sunt expuse unor situații tensionate în timpul unei întruniri și, astfel, să le ofere protecție suplimentară, pentru ca aceste grupuri să își poată exercita drepturile, în mod efectiv. La nivel instituțional, promovarea egalității ar putea necesita, de asemenea, acțiuni pozitive care să includă măsuri sau strategii temporare și proporționale, pentru a contracara efectele discriminării din trecut împotriva grupurilor care, în mod istoric, au fost afectate de discriminare. Aceasta include, de exemplu, cote pentru angajarea femeilor sau cote pentru promovarea candidaților femei, în cadrul poliției.

2. În continuare, treceți la discutarea conceptelor principale. Înainte de sesiune, notați pe flipchart principalele concepte prezentate mai jos. În plen, rugați participanții să explice conceptele cu propriile lor cuvinte și cereți-le să dea exemple pentru fiecare dintre concepte: prejudecată, părtinire, rasism, discriminare directă, discriminare indirectă, discriminare multiplă, discriminare intersecțională, infracțiune motivată de prejudecată și discurs de ură. În cazul în care participanții nu pot explica sau oferi exemple, utilizați definițiile de mai jos și exemplele pentru a le partaja cu grupul. Puteți fie să proiectați aceste definiții, fie să le partajați verbal.

Prejudecată / părtinire: opinii preconcepute care nu se bazează pe rațiune, fapte sau experiență reală, față de o persoană sau un grup pe baza caracteristicilor personale ale acestora, cum ar fi „rasa”, originea etnică, religia, naționalitatea, (diz)abilitatea, orientarea sexuală, identitatea de gen sau alt statut personal. Prejudecățile pot afecta modul în care oamenii tratează alte persoane, pot duce la discriminare și, în cele mai extreme cazuri, la infracțiuni motivate de prejudecată (a se vedea definiția de mai jos). Exemplu: un agent de poliție are o prejudecată conform căreia persoanele cu dizabilități psihosociale (sau persoanele cu un diagnostic de sănătate mintală) nu pot lua parte la un proces în instanță, deoarece nu pot oferi probe credibile și pentru că sunt prea vulnerabile. Într-o zi, în timpul serviciului, o femeie cu dizabilități psihosociale raportează că a fost victima unei agresiuni sexuale în timp ce se afla într-o secție de sănătate mintală. Agentul de poliție îi explică faptul că, fără o declarație de martor din partea unei persoane „credibile”, cazul ei nu va merge mai departe.

Rasism:¹³ convingerea că un motiv precum „rasa”, originea etnică sau națională, limba sau naționalitatea, justifică disprețul față de o persoană sau un grup de persoane sau noțiunea de superioritate a unei persoane sau a unui grup de persoane. Un exemplu ar fi convingerea unui agent de poliție că poate cere actele de identitate ale unui student de origine africană exclusiv în baza culorii pielii acestuia.

Discriminare:¹⁴ orice tratament diferențiat nejustificat, bazat pe un motiv precum „rasa”, originea etnică, religia, naționalitatea, (diz)abilitatea, orientarea sexuală sau identitatea de gen, care nu are o justificare obiectivă și rezonabilă. De exemplu, un agent de poliție oprește pe stradă doi bărbați, unul de etnie romă și unul de altă etnie, cerându-le să prezinte actele de identitate. Când bărbatul care nu este de etnie romă îi zice că nu are la el un act de identitate, agentul de poliție îi spune să îl aibă întotdeauna la el și îl lasă să plece. Nici bărbatul de etnie romă nu poate să prezinte un act de identitate. În replică, agentul de poliție îl arestează, îl urcă cu forța în mașina de poliție și îi spune partenerului său: „Trebuie să fii dur cu oamenii ăștia. Forța e singura limbă pe care o înțeleg”.

¹³ A fost consultată Recomandarea de politică generală nr. 7 a CERl privind legislația națională pentru combaterea rasismului și a discriminării rasiale, adoptată la 13 decembrie 2002 și revizuită la 7 decembrie 2017, disponibilă la www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.7.

¹⁴ Ibid

Discriminarea indirectă:¹⁵ cazuri în care o prevedere, o practică sau o politică aparent neutră se aplică tuturor, în același mod, dar plasează anumite grupuri de persoane într-o poziție dezavantajată în comparație cu altele, pe baza „rasei”, originii etnice, religiei, naționalității, (diz)abilității, orientării sexuale sau identității de gen. Un exemplu ar putea fi obligația privind un anumit cod vestimentar la locul de muncă, ce interzice purtarea unei piese vestimentare pe cap. Acest lucru echivalează cu o discriminare indirectă împotriva anumitor grupuri religioase, cum ar fi sikhii sau musulmanii, deoarece există o mai mare probabilitatea ca aceștia să poarte un turban dacă sunt bărbați sikh sau un hijab dacă sunt femei musulmane.

Discriminarea multiplă: discriminarea pe baza mai multor motive. De exemplu, atunci când o femeie cu dizabilități raportează violența domestică, un agent de poliție nu îi ia în serios reclamația, minimizează infracțiunea insinuând că este o „chestiune de familie” și nu dorește să înregistreze infracțiunea deoarece „nu o crede”. Acesta este un exemplu de discriminare multiplă, din cauza genului și a dizabilității acestei femei.

Discriminarea intersecțională: discriminarea pe mai multe motive, care interacționează între ele într-un mod care produce tipuri specifice de discriminare. De exemplu, o tânără de etnie romă este discriminată pe piața muncii din cauza originii sale etnice (stereotipurile asociate acesteia), a vârstei și a genului (o femeie tânără care va avea în curând copii).

Crearea de profiluri rasiale (sau etnice sau discriminatorii):¹⁶ atunci când, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, poliția utilizează motive precum „rasa”, culoarea, limba, religia, naționalitatea sau originea națională sau etnică, atunci când ia decizii operaționale privind activitățile de control, supraveghere sau anchetă. De exemplu, poliția locală, în parteneriat cu autoritatea locală, a acordat prioritate întreruperii traficului de droguri. În cele două săptămâni care au urmat acestei decizii, agenții de poliție au utilizat culoarea pielii ca principal factor de decizie pentru a opri și percheziționa persoane în căutare de droguri.

Infracțiuni motivate de prejudecată:¹⁷ infracțiunile motivate de prejudecată sunt fapte penale motivate de părtinire sau prejudecată față de anumite grupuri de persoane, pe baza „rasei”, originii etnice, religiei, naționalității, (diz)abilității, orientării sexuale sau identității de gen etc. Un exemplu este cazul în care un infractor agresează fizic o femeie transgen pentru că este motivat de convingerea părtinitoare că identitatea de gen a acesteia este diferită de „normele tradiționale”.

Discurs de incitare la ură:¹⁸ expresii care răspândesc, incită, promovează sau justifică ura, discriminarea sau violența față de o persoană sau un grup de persoane pe criterii de „rasă”, origine etnică, religie, naționalitate, (diz)abilitate, orientare sexuală sau identitate de gen. Exemplele includ declarațiile homofobe făcute de lideri politici și religioși în mass-media care au ca scop incitarea la ură împotriva membrilor comunității LGBTI.

Pentru a recapitula discuția referitoare la principalele concepte, distribuiți Fișa de lucru 1.3.1 și rugați participanții să completeze un chestionar de definiții. Acordați-le șapte minute pentru această sarcină, apoi întrebați grupul dacă l-au completat cu toții, citiți răspunsurile corecte și întrebați dacă cineva are nevoie de clarificări suplimentare.

Răspunsuri corecte: Prejudecată / părtinire - C, Rasism - H, Discriminare - B, Discriminare indirectă - F, Discriminare multiplă - E, Discriminare intersecțională - A, Crearea de profiluri rasiale - I, Infracțiune motivată de prejudecată - G, Discurs de ură - D.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ A fost consultat ADF (2018), Prevenirea creării ilegale de profile, în prezent și în viitor: Un Ghid disponibil la https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-preventing-unlawful-profiling-guide_en.pdf.

¹⁷ A fost consultată definiția infracțiunilor motivate de ură a OSCE/ODIHR <https://hatecrime.osce.org>.

¹⁸ A fost consultată Recomandarea de politică generală nr. 15 a CERl privind combaterea discursului de incitare la ură, adoptată la 8 decembrie 2015, disponibilă la www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.15; a se vedea, de asemenea, Recomandarea CM/Rec (2022) 16 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind combaterea discursului de incitare la ură, adoptată la 20 mai 2022, disponibilă la <https://rm.coe.int/prems-083822-gbr-2018-recommendation-on-combating-hate-speech-memorand/1680a70b37>.

Note pentru formator

În timpul discuției, este posibil ca participanții să confunde conceptele, deoarece acestea sunt strâns legate între ele. Clarificați diferența, după cum este necesar. În mod special, conceptele de infracțiuni motivate de prejudecată și discursuri de ură sunt adesea confundate. Acestea sunt strâns legate, dar sunt diferite. „Infracțiunile motivate de prejudecată” sunt acte penale săvârșite cu un motiv părtinitor, în timp ce „discursul de ură” nu are elementul unei infracțiuni cu bază penală. Discursul de ură poate fi incriminat, în funcție de legislația națională, dar conținutul este cel incriminat. Fără conținutul incriminat, discursul în sine nu este un act penal. Conținutul interzis diferă de la o jurisdicție națională la alta: în unele, discursul care incită la ură sau este insultător la adresa anumitor grupuri este incriminat. În același timp, incitarea directă și imediată la violență cu un motiv părtinitor este considerată infracțiune motivată de prejudecată, deoarece există o infracțiune cu bază penală. În plus, discursul de ură, înainte, în timpul sau după comiterea unei infracțiuni, poate constitui dovada motivului și trebuie luat în considerare în cadrul oricărei anchete penale. Ca pregătire pentru această activitate, verificați legislația națională care abordează aceste concepte.

3. În continuare, începeți o discuție despre **obligățiile privind drepturile omului în relație cu nediscriminarea**, în activitatea poliției. Pentru aceasta, faceți trimitere la Convenția Europeană a Drepturilor Omului - CEDO (Convenția) și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului - CtEDO (Curtea). Prezentați următoarele puncte utilizând o prezentare PowerPoint.

Două articole relevante din Convenție pentru activitatea poliției sunt **articolul 2** (Dreptul la viață) și **articolul 3** (Dreptul de a nu fi supus unor tratamente inumane și degradante). Aceste articole impun obligații pozitive și procedurale unui stat și, prin urmare, poliției:

- În temeiul articolului 2¹⁹, **obligățiile pozitive** implică faptul că un stat trebuie a) să se abțină de la luarea intenționată și ilegală a vieții și b) să ia măsurile adecvate pentru a proteja viața celor aflați sub jurisdicția sa. Pentru activitatea polițienească, aceasta înseamnă obligația de a nu utiliza forța letală nejustificată (de exemplu, în timpul arestărilor) și de a lua măsuri operaționale preventive pentru a proteja una sau mai multe persoane identificabile în prealabil, ca fiind o potențială țintă.
- În temeiul articolului 3, **obligățiile pozitive** implică faptul că un stat trebuie a) să se abțină de la tratamentele inumane și degradante intenționate și ilegale și b) să asigure protecția efectivă a uneia sau mai multor persoane împotriva faptelor penale ale unei terțe părți aflate sub jurisdicția sa. Pentru poliție, aceasta înseamnă obligația de a nu se angaja în acte de tortură sau tratamente inumane/degradante (de exemplu, față de suspectii aflați în custodie) și de a preveni tratamentele inumane și degradante față de una sau mai multe persoane identificabile în prealabil ca potențiale ținte.
- În plus, ambele articole impun **obligății procedurale**. Aceasta este obligația de a efectua o anchetă oficială eficientă, independentă și imparțială în ceea ce privește infracțiunile care aduc atingere dreptului la viață (articolul 2) și în ceea ce privește orice tratamente inumane și degradante ale persoanelor (articolul 3), comise fie de agenți ai statului, fie de persoane private.

În ceea ce privește nediscriminarea și relevanța pentru activitatea poliției, există, de asemenea, și **articolul 14** din Convenție, care stabilește interzicerea discriminării. Cu alte cuvinte, acesta garantează un tratament egal cu privire la exercitarea drepturilor prevăzute în Convenție, inclusiv a celor prevăzute la articolul 2 și articolul 3, discutate mai sus.

În ceea ce privește articolul 2 și articolul 3, articolul 14 impune **obligăția procedurală** de a efectua o **anchetă** efectivă și adecvată **care să analizeze dacă au existat motive discriminatorii și dacă sentimentele de ură sau prejudecată bazate pe caracteristicile personale ale unei persoane au jucat un rol în evenimentele în cauză**. Cu alte cuvinte,

¹⁹ CtEDO (2021), Ghid privind articolul 2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În cazurile în care există o suspiciune că atitudinile discriminatorii au motivat un act violent, autoritățile au datoria de a desfășura o anchetă viguroasă și imparțială pentru a obține dovezi ale acestei potențiale motivații. Această obligație legală este denumită de asemenea, „**obligația de a demasca motivul prejudecății**”. În termeni procedurali, această obligație implică faptul că autoritățile trebuie să facă „tot ceea ce este rezonabil în circumstanțele respective pentru a colecta și a asigura probele, a explora toate mijloacele practice pentru a descoperi adevărul și a lua decizii pe deplin motivate, imparțiale și obiective, fără a omite fapte suspecte care pot indica violența indusă, de exemplu, de intoleranța rasială sau religioasă, de violența motivată de discriminarea de gen sau de orientarea sexuală”²⁰. Obligația impune autorităților să analizeze toate faptele cauzei, care indică un posibil rol al unor accente discriminatorii în ceea ce privește evenimentele. Această obligație este esențială, „având în vedere necesitatea de a reafirma în permanență condamnarea de către societate a actelor [discriminatorii] și de a menține încrederea grupurilor minoritare în capacitatea autorităților de a le proteja împotriva violenței motivate de discriminare”²¹.

Investigarea infracțiunilor cu motivație părtinitoare (infracțiuni motivate de prejudecată) este abordată în profunzime în Modulul patru.

În plus față de obligațiile prevăzute la articolul 2 și articolul 3, CtEDO a subliniat că **articolul 8** (ingerința în dreptul la respectarea vieții private și de familie), coroborat cu **articolul 14**, impune, de asemenea, poliției obligații de protecție împotriva comportamentelor motivate de ură și de investigare a acestora.²² În cazurile în care tratamentul nejustificat al unei persoane sau al unui grup de persoane nu atinge pragul de tratament inuman și degradant (articolul 3), dar afectează totuși bunăstarea psihologică și demnitatea victimei, articolul 8 poate intra în acțiune, deoarece acest lucru se încadrează în sfera vieții private a victimei. Poate fi vorba, de exemplu, de atacuri verbale violente, care au avut loc în contextul dovezilor de modele de violență și intoleranță împotriva unui anumit grup minoritar. În astfel de cazuri, statul și, prin urmare, poliția au „datoria de a preveni violențele motivate de ură (fie că este vorba de atacuri fizice sau de abuzuri verbale) din partea unor persoane private și de a investiga existența oricărui eventual motiv discriminatoriu aflat la baza unei astfel de violențe”²³.

Note pentru formator

Pentru lecturi de bază. Cauza *Asociația ACCEPT și alții împotriva României* (2021) a avut în vedere presupusa omisiune a statului de a proteja reclamantii împotriva abuzurilor verbale homofobe și a amenințărilor în timpul unei proiecții de film care făcea parte din evenimentele care marcau Luna Istoriei LGBTI, precum și neefectuarea ulterioară a unei anchete efective cu privire la plângerea reclamantilor. Curtea a constatat că articolul 3 nu este aplicabil, dar a constatat că articolul 8 este aplicabil deoarece tratamentul reclamat a afectat bunăstarea psihologică și demnitatea individuală a reclamantilor, încadrându-se astfel în sfera vieții private a acestora. În plus, atacurile verbale violente la adresa reclamantilor, care, în plus, au avut loc în contextul dovezilor de violență și intoleranță împotriva unei minorități sexuale, au atins nivelul de gravitate necesar pentru ca articolul 8 să intre în acțiune. În ceea ce privește obligația de a proteja, Curtea a constatat că autoritățile nu au evaluat corect riscul la care au fost expuși reclamantii individuali aflați la mâna intrușilor și nu au reacționat, în mod corespunzător, pentru a proteja demnitatea reclamantilor individuali împotriva atacurilor homofobe din partea unei terțe părți. În ceea ce privește obligația de a investiga, Curtea a concluzionat că „autoritățile nu au luat măsuri rezonabile pentru a investiga dacă abuzul verbal a fost motivat de homofobie. Necesitatea de a efectua o anchetă semnificativă cu privire la posibilitatea ca în spatele abuzului să se fi aflat motive discriminatorii era absolută, având în vedere ostilitatea împotriva comunității LGBTI din România și prin prisma dovezilor că insulte homofobe au fost proferate de către intruși, în timpul incidentului”. Cele de mai sus au condus la o încălcare a articolului 14, coroborat cu articolul 8.

²⁰ Cauza CtEDO, Sabalic împotriva Croației (2021), alin. 94.

²¹ Cauza CtEDO, Sabalic împotriva Croației (2021), alin. 95.

²² Cauza CtEDO, Asociația ACCEPT și alții împotriva României (2021).

²³ Cauza CtEDO, Asociația ACCEPT și alții împotriva României (2021), alin. 96.

4. Continuați să demonstrați punctele de mai sus utilizând cauza CtEDO. Menționați că grupul a abordat pe scurt acest caz în Activitatea 1.1 și că acum vor intra mai în detaliu. Proiectați cazul în PowerPoint, adresați participanților întrebările de mai jos pentru a ghida analiza, apoi oferiți răspunsuri și proiectați concluziile Curții în PowerPoint.

Caz:²⁴ În 1996, în timpul unei încercări de arestare, poliția militară bulgară a împușcat mortal doi cetățeni bulgari de origine romă, recruți care fugiseră recent de la o forță de construcție militară și despre care se știa că sunt neînarmați. În timp ce unul dintre agenții de poliție militară îndrepta pistolul către una dintre victime, acesta a spus: „Т**** (insultă rasistă) nenorocit!”. Agenții poliției militare nu au fost urmăriți penal, deoarece ancheta a concluzionat că aceștia au respectat reglementările naționale ale poliției militare.

Întrebări de adresat care să ghideze analiza:

Care sunt articolele CEDO vizate? Și care sunt obligațiile poliției vizate?

Cazul se află sub incidența **articolului 2** (dreptul la viață) și a obligației poliției de a) a se abține de la suprimarea intenționată și ilegală a vieții și de b) a efectua o anchetă oficială efectivă, independentă și imparțială cu privire la infracțiunile care aduc atingere dreptului la viață (articolul 2).

În ceea ce privește **decesul victimelor**, Curtea a constatat că statul nu și-a respectat obligațiile care îi revin în temeiul articolului 2, pe baza faptului că victimele „au fost ucise în circumstanțe în care utilizarea armelor de foc pentru a efectua arestarea acestora era incompatibilă cu articolul 2. În plus, a fost utilizată o forță exagerat de excesivă”. Prin urmare, a existat o încălcare a articolului 2.

În ceea ce privește **ancheta**, Curtea a constatat că „nu a existat o examinare strictă a tuturor circumstanțelor materiale” în timpul unei anchete oficiale, „nu au fost luate o serie de măsuri de investigare indispensabile și evidente”, autoritățile au ignorat fapte extrem de relevante privind uciderea victimei și s-a recurs la o forță exagerat de excesivă. Pe această bază, Curtea a constatat o încălcare a obligației de a investiga privarea de viață efectivă.

Un alt articol în cauză este **articolul 14** și obligația statului de a efectua o anchetă eficace și adecvată cu privire la posibilele motive discriminatorii care au stat la baza incidentului.

Curtea a remarcat că, atunci când există dovezi că „au fost proferate abuzuri verbale rasiste de către agenți de aplicare a legii în legătură cu o operațiune care implică utilizarea forței împotriva persoanelor aparținând unei minorități etnice sau de altă natură [...], acestea trebuie verificate și - dacă se confirmă - trebuie efectuată o examinare amănunțită a tuturor faptelor pentru a **descoperi orice posibile motive rasiste**”. În acest caz, autoritățile de anchetă nu au încercat să verifice declarațiile anti-rome ale agentului de poliție militară și să afle dacă acesta fusese implicat anterior în incidente similare sau dacă fusese vreodată acuzat, în trecut, de manifestare de sentimente anti-rome.

În opinia Curții, este suficient să se constate că autoritățile nu și-au îndeplinit obligația prevăzută la articolul 14, coroborat cu articolul 2, de a lua toate măsurile posibile pentru a investiga dacă discriminarea a jucat sau nu un rol în aceste evenimente. Aceasta a reprezentat o încălcare a articolului 14 coroborat cu articolul 2.

²⁴ Un caz bazat pe cauza CtEDO Nachova împotriva Bulgariei (2005). Disponibil la [https://hudoc.echr.coe.int/tur#\(22itemid%22:\[%22001-69630%22\]\)](https://hudoc.echr.coe.int/tur#(22itemid%22:[%22001-69630%22])).

5. În continuare, consultați **Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERI privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitatea poliției**, care stabilește standarde detaliate de urmat de către poliție, în eforturile acesteia de a-și îndeplini funcțiile de bază. Afișați următorul extras din Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERI în PowerPoint, adresați participanților întrebările de mai jos și ghidați discuția pe baza punctelor care urmează.

Extras din Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERI

III. Referitor la rolul poliției în combaterea infracțiunilor rasiste și monitorizarea incidentelor rasiste

11. *Să se asigure că poliția investighează temeinic infracțiunile rasiste, inclusiv prin luarea în considerare pe deplin a motivației rasiste a infracțiunilor obișnuite*
12. *Să stabilească și să opereze un sistem de înregistrare și monitorizare a incidentelor rasiste și proporția în care aceste incidente sunt aduse în fața procurorilor și, în cele din urmă, sunt calificate drept infracțiuni rasiste*
13. *Să încurajeze victimele și martorii incidentelor rasiste să raporteze astfel de incidente*
14. *În acest scop, să adopte o definiție largă a incidentului rasist.*

În sensul prezentei Recomandări, un incident rasist va fi: „orice incident care este perceput ca fiind rasist de către victimă sau de către orice altă persoană”.

Întrebări și puncte de discuție

Alineatul 11 reiterează obligația statului de a investiga un posibil motiv discriminatoriu care stă la baza infracțiunii. Pentru poliție: cum vă puteți asigura că acest lucru se realizează la nivel operațional; cum vă puteți asigura că motivul discriminatoriu nu este trecut cu vederea?

Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERI sugerează că, pentru a se asigura că poliția investighează toate infracțiunile rasiste, în mod amănunțit, și, în mod special, că nu trece cu vederea motivația rasistă a infracțiunilor obișnuite în cadrul investigațiilor sale, aceasta trebuie să utilizeze definiția largă a incidentului rasist prevăzută în acest alineat 14 din Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERI - a se vedea în PowerPoint. Această definiție se bazează pe percepția victimei sau a oricărei alte persoane. Cu alte cuvinte, de îndată ce un incident este raportat, despre care o victimă sau un martor sau o altă persoană, inclusiv un agent de poliție, consideră că a fost un atac bazat pe caracteristica(ile) sa/sale personală(e), poliția trebuie să se asigure că încearcă să caute dovezi care susțin temeinic această linie de anchetă.

Alineatul 12 subliniază importanța înregistrării incidentelor cu motive discriminatorii. Cum poate înregistrarea și, în mod special, înregistrarea bazată pe percepție, să ajute poliția în activitatea sa?

În primul rând, este important de menționat că, deși Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERI se referă doar la incidentele rasiste, principiul înregistrării bazate pe percepție este aplicabil tuturor tipurilor de incidente și infracțiuni motivate de prejudecată, de exemplu, cele motivate de părtinire, prejudecăți sau ostilitate față de orientarea sexuală, identitatea de gen sau statutul de migrant.

Utilizarea definiției largi a unui incident cu motivații discriminatorii, definiția bazată pe percepție, este esențială, deoarece surprinde o imagine mai completă a manifestărilor de intoleranță și xenofobie în societate și demonstrează sentimentul de securitate perceput de comunități. Astfel de date pot fi un indicator al prevalenței și al tendințelor

într-o anumită zonă sau față de un anumit grup. În plus, acestea ajută poliția să își îmbunătățească investigațiile privind infracțiunile rasiste, prin faptul că le oferă informații de fond utile, care le pot ghida investigațiile și le pot alerta cu privire la contextul în care ar putea avea loc infracțiunile ulterioare.

În plus, utilizarea definiției bazate pe percepție ajută la asigurarea faptului că poliția investighează, în mod amănunțit, toate infracțiunile cu motiv discriminatoriu și nu trece cu vederea motivația rasistă a infracțiunilor obișnuite. Această abordare ajută poliția să pună în aplicare obligația legală care îi revine în temeiul jurisprudenței CtEDO de a „demasca motivația pătinoare”. În cazul în care un caz este semnalat ca fiind un incident cu potențial motiv discriminatoriu - cu alte cuvinte, o potențială infracțiune motivată de prejudecată - de la începutul anchetei, există o mai mare probabilitate să fie identificate și asigurate dovezi de motivație pătinoare.²⁵

În plus, înregistrarea bazată pe percepție permite, de asemenea, o monitorizare uniformă a acestor incidente, asigurându-se că toate unitățile de poliție și toate agențiile care au un rol în primirea rapoartelor privind astfel de incidente utilizează aceleași concepte.

În cele din urmă, utilizarea unei definiții ²⁶ atât de largi are avantajul de a transmite victimelor și comunităților mesajul că aparțin, că vocea lor va fi ascultată și că vor fi luate în serios. Acest lucru poate contribui la îmbunătățirea încrederii comunităților în poliție.²⁷

Note pentru formator

În timpul discuției privind înregistrarea bazată pe percepție, unii participanți ar putea contesta această abordare, sugerând că poliția nu poate numi un incident ca fiind un incident/infracțiune motivat(ă) de prejudecată fără dovezi, acuzații oficiale sau o condamnare. Ca răspuns la acest lucru, este important să se menționeze că abordarea privind înregistrarea bazată pe percepție este aplicată în scopul de a trata un caz cu sensibilitate, pentru a se asigura faptul că, de la început, sunt aplicate politicile și procedurile de investigare corecte. Aceasta nu ar însemna, în mod automat, că un incident este recunoscut ca fiind o infracțiune motivată de prejudecată. La fel ca în cazul tuturor infracțiunilor, aceasta este o chestiune care ține de autoritățile relevante și, în cele din urmă, de instanță.

În plus, este necesar să se clarifice victimelor faptul că înregistrarea unui incident ca fiind un incident motivat de ură nu înseamnă că acesta va fi, în mod cert, acuzat / urmărit penal / condamnat ca fiind o infracțiune motivată de prejudecată.

Pentru a da exemple de țări care utilizează înregistrarea bazată pe percepție, Irlanda a adoptat următoarele definiții ale înregistrării:

Infracțiunea motivată de ură este orice infracțiune penală care este percepută de victimă sau de orice altă persoană ca fiind motivată, integral sau în parte, de ostilitate sau prejudecăți, bazate pe vârsta, dizabilitatea, „rasa”, culoarea, naționalitatea, etnia, religia, orientarea sexuală sau genul, reale sau percepute.

Incidentul motivat de ură este orice incident care nu reprezintă o infracțiune și care este perceput de orice persoană ca fiind motivat, integral sau în parte, de ostilitate sau prejudecăți, bazate pe vârsta, dizabilitatea, „rasa”, culoarea, naționalitatea, etnia, religia, orientarea sexuală sau genul, reale sau percepute.

²⁵ ADF (2018), Înregistrarea infracțiunilor motivate de ură și practicile de colectare a datelor în UE, disponibil la adresa https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-hate-crime-recording_en.pdf.

²⁶ www.garda.ie/en/crime/hate-crime.

²⁷ <https://hatecrime.osce.org/united-kingdom?year=2019>, <https://hatecrime.osce.org/poland>, <https://hatecrime.osce.org/croatia>.

Regatul Unit elaborează statistici privind infracțiunile motivate de ură utilizând definiția bazată pe percepție. În comparație cu alte țări care nu utilizează această abordare, cifrele lor privind infracțiunile motivate de ură sunt mai ridicate; de remarcat, totuși, diferența dintre cifrele privind infracțiunile înregistrate și cele urmărite penal în Regatul Unit.

Țară	An	Infracțiuni motivate de prejudecată înregistrate de poliție	Urmărite penal	Condamnate
Regatul Unit	2020	125 848	16 824	9 510
Polonia	2020	826	374	266
Croația	2020	87	138	18

Experiența britanică a arătat că, în comparație cu sondajele privind victimizarea, chiar și în cazul utilizării acestei definiții largi bazate pe percepție, există în continuare o subraportare. Cu alte cuvinte, adoptarea unei abordări bazate pe percepție în ceea ce privește înregistrarea nu înseamnă neapărat că cifrele privind infracțiunile motivate de ură vor fi exagerate.

6. Pentru a încheia modulul, distribuiți suportul de Fișa de lucru 1.3.2 cu referințele și extrase din principalele documente internaționale și europene privind drepturile omului, care sunt relevante pentru activitatea polițienească. Grupul nu va lucra cu această Fișă de lucru în timpul cursului de formare, dar acestea sunt resurse de referință importante pentru activitatea poliției.

Activitatea 1.4: Atribuțiile poliției cu privire la nediscriminare - exercițiu practic

Puncte de învățare: Creșterea înțelegerii participanților cu privire la ceea ce înseamnă principiile egalității și nediscriminării, în practică, pentru activitatea și practica polițienească, pe baza cunoștințelor obținute în cadrul Activității 1.3.

Timp: 60 de minute

Materiale necesare: studii de caz
flipchart
hârtie flipchart
markere

Pregătire: Imprimați studiile de caz pentru a le distribui participanților.

Instrucțiuni

1. Explicați-le participanților că acum vor discuta exemple practice ale principiului nediscriminării în activitatea poliției, pe baza unor studii de caz. Împărțiți grupul în trei sau patru grupuri mai mici, în funcție de mărimea întregului grup, și repartizați câte un caz fiecărui grup. Oferiți fiecărui grup 10-15 minute pentru a-și citi și discuta cazul. Apoi, fiecare grup va fi rugat să își prezinte cazul și să își discute răspunsul în plen. Pentru fiecare caz, participanții trebuie să răspundă la următoarele întrebări:
 - Ce nu a mers bine și ce obligații privind principiul nediscriminării au fost în joc?
 - În ce mod nu și-a îndeplinit poliția obligațiile în ceea ce privește acțiunile sau inacțiunea sa?
 - Situații de acest gen au loc / pot avea loc în țara dumneavoastră? Cunoașteți cazuri specifice pe care le puteți împărtăși cu grupul?

Note pentru formator

Toate exemplele de mai jos sunt cazuri examinate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO). Faptele cauzelor sunt simplificate și prezentate în parte cu scopul de a evidenția anumite aspecte ale obligațiilor poliției. Scopul principal al acestui exercițiu nu este de a intra în detaliile cazurilor, ci mai degrabă de a demonstra ce înseamnă nediscriminarea în practica polițienească. Unele exemple nu conțin suficiente fapte pentru a decide dacă a existat sau nu o nerespectare a obligațiilor; acestea sunt incluse pentru a încuraja participanții să adreseze întrebări și să discute posibilitățile. Fiecare caz este însoțit de note pentru formator, cu mai multe informații despre faptele cauzei și despre decizia CEDO. Acestea sunt, în principal, informații pentru formator; în funcție de discuție și de gradul de curiozitate

Cazul 1: Mai mulți jandarmi care purtau îmbrăcăminte specială de intervenție, inclusiv cagule, au spart ușa de la intrare a unei familii de romi din satul Vâlcele, România, în timpul unui raid, la primele ore ale zilei de 15 decembrie 2011. Aceștia i-au scos pe membrii familiei din pat și i-au bătut. Cei doi membri de sex masculin ai familiei au fost, în continuare, maltratați, în curte, apoi au fost duși la secția de poliție locală pentru interogatoriu. Aceștia au fost eliberați în aceeași zi, cu o amendă pentru tăiere ilegală de lemn. După raid, familia a mers la spitalul local pentru a fi tratată pentru dureri abdominale și toracice și vânătăi. Rapoartele medicale pentru trei dintre membrii familiei au concluzionat că rănilor acestora ar fi putut fi cauzate de lovirea cu obiecte dure.

Note pentru formator

În acest caz, sunt vizate obligațiile în temeiul articolelor 3 și 14. Acest caz demonstrează un exemplu de utilizare excesivă a forței de către poliție și crearea de profile discriminatorii. Este vorba de cauza CtEDO Lingurar împotriva României. În această cauză, CtEDO a constatat că utilizarea forței a fost disproporționată (încălcându-se, astfel, articolul 3 din CEDO), din următoarele motive: a) Autoritățile au argumentat că utilizarea forței a fost necesară din cauza comportamentului agresiv al membrilor familiei; cu toate acestea, împotriva membrilor familiei nu fusese inițiată nicio procedură pentru vreo infracțiune violentă. b) Mobilizarea a patru jandarmi, care fac parte dintr-un grup de agenți cu înaltă pregătire specializați în intervenții rapide, împotriva membrilor neînarmați ai familiei a fost, în mod clar, disproporționată. c) Nu existau dovezi care să confirme ipoteza autorităților că rănilor ar fi fost autoprovocate. În ceea ce privește crearea de profiluri etnice, CtEDO a observat stereotipurile autorităților față de comunitatea romă (utilizarea, în documentele poliției, a sintagmei „comportament specific romilor”, percepția comunității de romi, în general, ca fiind infractori) și a constatat că familia a fost vizată pentru că era de etnie romă. Acest lucru a arătat că autoritățile au făcut automat legătura între etnie și comportamentul infracțional. CtEDO a constatat că acest lucru a constituit crearea de profiluri etnice și că acest fapt a fost discriminatoriu, încălcând articolul 14 coroborat cu articolul 3.

Cazul 2: La 15 decembrie 2009, 17 agenți de poliție îmbrăcați în civil²⁸ au intrat în biroul organizației neguvernamentale LGBTI, Fundația Inclusive, Georgia, unde se făceau pregătiri pentru o expoziție de artă. Agenții au anunțat că se aflau acolo pentru a efectua o percheziție, fără a prezenta un mandat de percheziție sau orice alt ordin judecătoresc. Când și-au dat seama că se aflau în sediul unei organizații LGBTI, agenții de poliție au devenit agresivi. Unul dintre agenți a confiscat cu forța telefonul mobil al unei persoane; agenții le-au insultat pe femeile prezente, numindu-le „bolnave”, „perverse” și utilizând insulte homofobe și au amenințat că le vor dezvălui orientarea sexuală, în mod public. Ulterior, agenții de poliție de sex feminin²⁹ au efectuat percheziții la piele aproape tuturor femeilor prezente; nu s-a întocmit niciun proces-verbal al perchezițiilor corporale.

Note pentru formator

În acest caz, sunt vizate obligațiile în temeiul articolelor 3 și 14. Acesta este un exemplu de hărțuire și tratament discriminatoriu din partea poliției. Este cauza CtEDO Cauza Aghdgomelashvili și Japaridze împotriva Georgiei.² În această cauză, CtEDO a concluzionat că comportamentul agenților de poliție, motivat de ură homofobă și/sau transfobă, a fost extrem de nepotrivit. Agenții nu numai că au umilit și înjosit, în mod intenționat, persoanele vizate, prin insulte homofobe, dar au făcut, de asemenea, și amenințări. Deosebit de îngrijorătoare au fost perchezițiile la piele, pentru care nu au fost prezentate niciodată motive, ceea ce a determinat CtEDO să concluzioneze că unicul lor scop fusese acela de a stânjeni și pedepsi persoanele vizate pentru asocierea lor cu comunitatea LGBTI. Comportamentul agenților de poliție trebuie să le fi cauzat teamă și să le fi provocat angoasă și nesiguranță, ceea ce nu era compatibil cu obligația agenților de poliție de a respecta demnitatea umană a femeilor care organizau expoziția.

²⁸ <https://hudoc.echr.coe.int/eng/#f22itemid%22:%22001-192466%22>}, rezumatul cauzei într-un comunicat de presă din 16 aprilie 2019.

²⁹ <https://hudoc.echr.coe.int/fre/#f22itemid%22:%22001-204815%22>}, rezumatul cauzei într-un comunicat de presă din 8 octombrie 2020.

Cazul 3: În mai 2003, Dl Abdu (cetățean sudanez) și prietenul său au fost implicați într-o bătaie cu doi tineri bulgari, care au fost ulterior descriși de poliție ca fiind neonaziști. Unul dintre tineri l-a împins pe dl Abdu la pământ și l-a lovit cu piciorul, în timp ce îi adresa injurii rasiste. Cel de-al doilea atacator a scos apoi un cuțit, după care Dl Abdu și prietenul său au fugit. Dl Abdu³⁰ și prietenul său s-au întâlnit ulterior cu niște agenți de poliție, care i-au arestat pe atacatorii acestora. În pofida solicitării Dlui Abdu, procurorul general a respins ancheta privind posibilul motiv rasist care a stat la baza atacului. Procurorul a decis că infracțiunea nu a atins pragul pentru o urmărire penală și, în mod special, că nu a fost stabilită motivația rasistă a violenței.

Note pentru formator

În acest caz, sunt vizate obligațiile în temeiul articolelor 3 și 14. Acesta este un exemplu de nerespectare de către poliție a obligației de a efectua o **anchetă eficientă privind posibilele prejudecăți care au stat la baza** unui act infracțional. Este vorba de cauza CtEDO, Abdu împotriva Bulgariei. În acest caz, autoritățile de urmărire penală și-au concentrat investigațiile asupra stabilirii persoanei care a declanșat bătaia, limitându-se să constate lipsa de dovezi privind faptul că violența ar fi fost motivată de considerente rasiste. CtEDO a considerat că, prin prisma acuzațiilor specifice și întemeiate privind conotațiile rasiste formulate de reclamant (în special, insultele rasiste utilizate în timpul atacului și faptul că cei doi presupuși autori erau neonaziști bine cunoscuți de poliție), autoritățile competente au avut la dispoziție dovezi plauzibile care sugerau o posibilă motivație rasistă pentru violență și nu și-au îndeplinit obligația de a lua toate măsurile rezonabile pentru a investiga acest lucru. Autoritățile de urmărire penală nu l-au întrebat pe martor cu privire la remarcile pe care este posibil să le fi auzit în timpul incidentului și nici nu i-au interogat pe acuzați cu privire la o posibilă motivație rasistă a acțiunilor lor. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că a fost încălcat articolul 3 sub aspectul său procedural, coroborat cu articolul 14.

Cazul 4: Identoba, o organizație neguvernamentală, a organizat o demonstrație care urma să aibă loc pe data de 17 mai 2012, în Tbilisi, pentru a marca Ziua internațională împotriva homofobiei. La 8 mai 2012, aceasta a notificat autoritățile cu privire la intenția de a organiza un marș pașnic și a solicitat ca autoritățile să asigure o protecție suficientă împotriva posibilelor violențe, având în vedere ostilitatea față de minoritățile sexuale în unele sectoare ale societății georgiene. La marș au participat aproximativ 30 de persoane. În timpul evenimentului, manifestații au fost amenințați de contramanifestanți - membri a două grupuri religioase - care i-au depășit numeric. Contramanifestanții au strigat insulte homofobe la adresa participanților la marș - numindu-i, printre altele, „perverși” și „păcătoși” - le-au blocat trecerea și i-au înconjurat. În cele din urmă, contramanifestanții i-au atacat fizic pe mai mulți dintre participanții la marș, lăsându-i pe cel puțin trei dintre aceștia cu răni - hematom, o raumă închisă la cap și contuzii - care au trebuit să fie tratate. În timpul evenimentului³¹, poliția a rămas relativ pasivă în fața violențelor. În mod special, mai mulți agenți de poliție prezenți la fața locului, atunci când li s-a cerut ajutorul de către participanții la marș, au răspuns că nu făceau parte din patrula de poliție și că nu era de datoria lor să intervină.

Note pentru formator

În acest caz, sunt vizate obligațiile în temeiul articolelor 3 și 14. Acesta este un exemplu în care poliția nu reușește **să protejeze libertățile fundamentale** (în acest caz, libertatea de întrunire pașnică) de violența motivată de prejudecăți. Este vorba despre cauza Identoba și alții împotriva Georgiei. CtEDO a observat că Convenția Europeană a Drepturilor Omului protejează formele publice de exprimare, inclusiv desfășurarea unei adunări pașnice și

³⁰ <https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22appno%22:%22226827/08%22,%22itemid%22:%22001-141908%22}}>, summary of the case in a press release of 11 March 2014.

³¹ <https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22fulltext%22:%22Identoba%20and%20others%20v.%20Georgia%22,%22itemid%22:%22001-154400%22}}>

exprimarea opiniilor în legătură cu campaniile de promovare și de creștere a grasului de conștientizare cu privire la drepturile fundamentale ale diferitelor minorități sexuale. Pentru a da un sens acestei libertăți, autoritățile trebuie nu doar să o respecte, cu alte cuvinte nu trebuie să intervină, ci și să o protejeze, în mod activ, prin măsuri pozitive. În plus, în acest caz, CtEDO a subliniat că autoritățile au o **sarcină sporită de protecție** a persoanelor atunci când există o cunoaștere prealabilă a ostilității publice față de comunitatea LGBTI. Având în vedere istoricul de ostilitate publică față de comunitatea LGBTI din Georgia, CtEDO a considerat că autoritățile cunoșteau sau ar fi trebuit să cunoască riscurile asociate oricărui eveniment public privind această comunitate vulnerabilă.

Cazul 5:³² În iulie 1997, în timp ce se afla în custodia poliției, Dl Cobzaru a fost lovit cu pumnii și bătut cu o bătă de lemn de către trei agenți de poliție din cadrul Secției de Poliție din orașul Mangalia, România. Patru agenți în civil au observat agresiunea, dar nu au intervenit. Dl Cobzaru a fost apoi obligat să semneze un document în care declara că a fost bătut de alte persoane. La plecare, reclamantul i-a arătat vărului său cucuiele de pe cap și celelalte semne cauzate de loviturile primite pe spate. Mai târziu în acea seară, Dl Cobzaru a fost internat la secția de urgență a Spitalului Mangalia cu leziuni diagnosticate ca fiind traumatisme cranio-cerebrale. Câteva zile mai târziu, Dl Cobzaru a formulat o plângere împotriva agenților de poliție care l-au bătut. Procurorul militar a refuzat să deschidă o anchetă penală împotriva agenților de poliție pe motiv că faptele nu au fost stabilite. Procurorul a remarcat faptul că atât Dl Cobzaru³³, cât și tatăl său erau cunoscuți ca „elemente antisociale predispuse la violență și furt”, în conflict constant cu „colegii din grupul lor etnic”. Procurorul a considerat că declarația dată de verișoara Dlui Cobzaru nu putea fi luată în considerare, deoarece aceasta era, de asemenea, „t****” (insultă rasistă). Toate apelurile ulterioare au fost respinse.

Note pentru formator

Acest exemplu se referă la **provocarea de răni în custodia poliției** și la lipsa unei anchete și pedepse eficace ulterioare a celor responsabili. Acesta este, de asemenea, un exemplu de **anchetă care are prejudecăți împotriva unui grup minoritar**. Cazul ilustrează, de asemenea, eșecul autorităților de anchetă de a lua în considerare motivația pârtnitoare a poliției în acțiunile lor. În cele din urmă, cazul abordează, de asemenea, datoria agenților de poliție de a **preveni discriminarea din partea colegilor lor, în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu**. Este vorba de cauza Cobzaru împotriva României.³³ În această cauză, CtEDO a observat că procesul de stabilire a faptelor de către procurori s-a bazat în întregime pe relatările agenților de poliție acuzați de rele tratamente sau de către colegii acestora. Nu numai că procurorii au acceptat, fără rezerve, declarațiile agenților de poliție în cauză, dar se pare că nu au ținut cont nici de declarațiile cruciale ale martorilor oculari, inclusiv ale vărului Dlui Cobzaru. Astfel, CtEDO a concluzionat că autoritățile nu au efectuat o investigație adecvată cu privire la acuzațiile de rele tratamente ale Dlui Cobzaru, încălcând astfel articolul 3. În plus, CtEDO a observat că procurorii au făcut remarci irelevante cu privire la originea romă a Dlui Cobzaru pe tot parcursul anchetei și că nu a fost oferită nicio justificare pentru respectivele remarci. În opinia CtEDO, remarcile tendențioase făcute de procurori în legătură cu originea romă a Dlui Cobzaru au dezvăluit o atitudine discriminatorie generală a autorităților, care a întărit convingerea Dlui Cobzaru că orice soluție în cazul său era pur iluzorie. CtEDO a concluzionat că eșecul autorităților de a investiga posibilele motive rasiale în ceea ce privește relele tratamente aplicate reclamantului, combinat cu atitudinea acestora în timpul anchetei, a constituit o discriminare care încalcă articolul 14 coroborat cu articolele 3 și 13.

³² Notă pentru formator: acesta este un caz mai complex decât cazurile anterioare; utilizați-l cu un grup avansat sau pentru un exercițiu.

³³ <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22languageisocode%22:%5B%22ENG%22%5D,%22appno%22:%5B%2248254/99%22%5D,%22documentcollectionid%22:%5B%22CHAMBER%22%5D,%22itemid%22:%5B%22001-81904%22%5D%7D>.

Activitatea 1.5: Promovarea egalității și nediscriminării în activitatea poliției

Puncte de învățare: Creșterea gradului de înțelegere a participanților cu privire la modul de promovare a egalității și a nediscriminării în activitatea polițienească.

Timp: 45 de minute

Materiale **necesare:** flipchart
hârtie flipchart
markere

Pregătire: Formatorul trebuie să efectueze o cercetare prealabilă a datelor naționale disponibile privind populația în funcție de originea națională sau etnică și a statisticilor privind diversitatea în cadrul poliției, cum ar fi membrii grupurilor minoritare subreprezentate. (Acestea din urmă pot fi verificate cu persoana de contact din cadrul poliției) În plus, formatorul trebuie să efectueze unele cercetări cu privire la măsurile / mecanismele naționale (instituționale sau operaționale) care stimulează egalitatea și nediscriminarea în activitatea polițienească din țara în cauză.

Instrucțiuni

1. Începeți prin a întreba grupul: *Cum înțelegeți dumneavoastră diversitatea?*

Diversitatea în societate implică existența unor persoane cu caracteristici individuale diferite. Aceste caracteristici ar putea cuprinde tot ceea ce face ca oamenii să fie unici, cum ar fi abilitățile noastre cognitive și trăsăturile de personalitate, alături de lucrurile care ne modelează identitatea, cum ar fi „rasa”, originea etnică, religia, vârsta, sexul, orientarea sexuală, dizabilitatea sau identitatea de gen. Diversitatea implică, de asemenea, importanța înțelegerii și aprecierii diferențelor culturale dintre aceste grupuri diferite.

În continuare, întrebați grupul: *Cât de diversă este comunitatea pe care o deserviți?*

Apoi, prezentați informații de la recensământul național privind compoziția etnică a unei societăți din țara respectivă. Urmați exemplul Angliei și Țării Galilor,³⁴ prezentat mai jos. Și întrebați participanții: *Este forța de poliție o reflectare a acestei compoziții etnice din țara lor?*

- la momentul recensământului din 2011, 86,0% din populația Angliei și Țării Galilor era Albă și 14,0% provenea din alte grupuri etnice;
 - la sfârșitul lunii martie 2020, 92,7 % dintre agenții de poliție erau Albi și 7,3 % proveneau dintr-un mediu etnic Asiatic, de Culoare, Mixt și Alte medii etnice, iar 4,3 % dintre ofițerii superiori proveneau din grupurile etnice Asiatice, de Culoare, Mixte și Alte grupuri etnice combinate, comparativ cu 2,8 % în 2007.
2. Apoi, spuneți grupului că acum vor discuta despre modul în care egalitatea și nediscriminarea în activitatea poliției pot fi încurajate prin măsuri / mecanisme instituționale și operaționale. Împărțiți grupul în trei sau patru grupuri mici și atribuiți fiecărui grup una dintre întrebările de mai jos. Oferiți fiecărui grup 10 minute pentru a discuta întrebările, urmate de o prezentare și o discuție a fiecărei întrebări în plen.

³⁴ www.ethnicity-facts-figures.service.gov.uk/workforce-and-business/workforce-diversity/police-workforce/latest.

Întrebări pentru grupurile mici

- a. Cum se reflectă diversitatea comunității / țării dumneavoastră în cadrul poliției? De ce este aceasta importantă? Ce mecanisme / măsuri există care promovează și facilitează diversitatea în cadrul poliției? Dați exemple.
- b. Cum se reflectă necesitățile unei populații diverse din țara dumneavoastră în activitatea dumneavoastră și în calitatea serviciului? Dați exemple.
- c. Ce mecanisme de răspundere pentru acțiunile poliției sunt în vigoare în țara dumneavoastră? De ce este important să fie în vigoare astfel de mecanisme? Dați exemple.

Facilitare pentru formator

- a. *Cum se reflectă diversitatea comunității / țării dumneavoastră în cadrul poliției? De ce este aceasta importantă? Ce mecanisme / măsuri există care promovează și facilitează diversitatea în cadrul poliției?*

Diversitatea în cadrul poliției este importantă. În cazul în care poliția este reprezentativă pentru diversitatea societății pe care o deservește, aceasta va fi mai bine echipată cu noi competențe și abilități, inclusiv competențe lingvistice, pentru a răspunde necesităților tuturor membrilor societății. De asemenea, este mai probabil ca aceasta să aibă o legătură mai bună cu comunitățile pe care le deservește și, astfel, va crește eficiența poliției. Asigurarea faptului că componența poliției reflectă diversitatea societății este, de asemenea, importantă pentru promovarea unei societăți ai cărei membri simt că se bucură de șanse egale, indiferent de originea lor etnică, națională, religioasă, lingvistică sau de altă natură. Acest lucru este, de asemenea, important pentru a dota poliția cu noi competențe și aptitudini, inclusiv competențe lingvistice, și pentru a spori eficacitatea poliției prin îmbunătățirea comunicării cu grupurile minoritare și a încrederii acestora. Printre exemplele de măsuri se pot număra următoarele: politici speciale privind recrutarea și menținerea în funcție a membrilor grupurilor minoritare; programe dedicate de cote de mentorat pentru a sprijini membrii grupurilor minoritare să avanseze în cariera polițienească; instalarea unui mecanism de monitorizare a obiectivelor de egalitate; desfășurarea de activități menite să promoveze interacțiunea și respectul în rândul colegilor de diferite origini.

- b. *Cum se reflectă necesitățile populației diverse din țara dumneavoastră, în activitatea dumneavoastră și în calitatea serviciilor dumneavoastră?*

Exemplele de măsuri pot include următoarele: misiunea unui serviciu de poliție care subliniază obligația de a promova egalitatea și de a preveni discriminarea rasială în cadrul funcțiilor sale; coduri interne de conduită împotriva rasismului și a discriminării rasiale; programe de politici și de formare privind diversitatea și activitățile polițienești într-o societate diversă, inclusiv formare specifică pentru agenții de poliție care sunt în contact cu membrii grupurilor minoritare; formare care vizează învățarea majorității agenților de poliție a unei limbi vorbite de un grup minoritar; formare privind pluralismul cultural și religios.

Ce mecanisme de răspundere pentru acțiunile poliției sunt în vigoare în țara dumneavoastră? De ce este important să fie în vigoare astfel de mecanisme?

Experiența arată că victimele abuzurilor poliției nu au, în general, încredere în mecanismele de plângeri interne ale poliției. Acestea sunt adesea reticente în a sesiza instituțiile care cooperează îndeaproape și zilnic cu poliția, cum ar fi organele de urmărire penală. Prin urmare, este necesar să se creeze un sistem prin care o victimă să poată formula o plângere, cu toată încrederea, la un organism independent a cărui sarcină principală este de a controla activitățile poliției.

Prin urmare, alături de structurile competente pentru primirea plângerilor împotriva conduitei necorespunzătoare a poliției (cum ar fi mecanismele disciplinare interne, inclusiv inspectoratele de poliție, Departamentul Ministerului de Interne etc. și procurorul), trebuie să existe un organism independent însărcinat cu investigarea presupuselor cazuri de discriminare și conduită necorespunzătoare discriminatorie de orice fel din partea poliției. Un astfel de organism ar putea fi o instituție națională pentru protecția și promovarea drepturilor omului, un Ombudsman specializat al poliției sau o comisie civilă de supraveghere a activităților poliției.

3. În continuare, treceți la discutarea rolului agentului de poliție individual în promovarea principiului nediscriminării în cadrul poliției, în raport cu colegii săi aparținând grupurilor minoritare. Partajați următoarele citate cu grupul, în plen, (le puteți proiecta în PowerPoint) și adresați următoarele întrebări: *Ce ați face dacă i-ați auzi pe colegii dumneavoastră utilizând un limbaj discriminatoriu? Cum l-ați contesta?* Apoi întrebați: *Dacă răspundeți sincer, cât de dificil este să contestați limbajul discriminatoriu utilizat de colegii dumneavoastră, în mediul dumneavoastră? De ce este important să contestați limbajul și atitudinile discriminatorii?*

Citate din mărturii

„Tot a doua zi, aud comentarii din partea colegilor mei că femeile nu pot lucra bine în poliție, că nu sunt suficient de dure pentru această meserie. M-am obișnuit cu acest tip de comentarii și chiar râd la glumele sexiste împreună cu colegii mei bărbați, ce altceva pot face?”

Un agent de poliție de sex feminin

„Sunt homosexual, dar nu voi dezvălui niciodată acest lucru colegilor mei, deoarece a face glume cu privire la homosexuali, numindu-i „perverși”, „poponari” și alte insulte homofobe, face parte din comunicarea în rândul cadrelor de poliție. Imaginați-vă ce se va întâmpla dacă le spun colegilor mei că sunt homosexual?”

Un agent de poliție de sex masculin

Activitatea 1.6: Rolul poliției în promovarea bunelor relații

Puncte de învățare: Creșterea gradului de înțelegere a participanților cu privire la rolul lor în promovarea bunelor relații între comunități, contribuind astfel la securitatea comunităților.

Timp: 15 minute

Materiale necesare: proiector
Prezentare Power Point cu cazul

Instrucțiuni

1. În plen, utilizând diapozitive PowerPoint și un proiector, prezentați cazul de mai jos în care poliția a jucat un rol pozitiv în protejarea membrilor grupurilor minoritare de rasismul și prejudecățile populației majoritare. După aceea, adresați participanților următoarele întrebări:

- *Aveți cunoștință de cazuri similare de intervenție a poliției în țara dumneavoastră? Dacă da, cum au afectat acestea relațiile dintre poliție și comunitate?*
- *De ce este importantă îmbunătățirea relațiilor dintre poliție și comunitate?*

Cazul³⁵: În octombrie 2005, în municipalitatea Aspropyrgos, Grecia, părinții non-romi au protestat împotriva înscrierii copiilor romi în școala primară. Aceștia au blocat intrarea în școală și au strigat: „Nu există niciun copil rom care va merge la școală. Nu veți avea acces aici, asta e tot.” Cu altă ocazie, aceștia au agățat o pancartă pe care scria: „Școala va rămâne închisă din cauza problemei *****” (insultă rasistă). Din prima zi a incidentelor, poliția a fost postată în fața școlii pentru a asigura intrarea și ieșirea elevilor romi. Datorită intervenției la timp a poliției, a fost evitată o confruntare în fața școlii. Prin prezența sa, poliția a prevenit acte ilegale împotriva elevilor de origine romă. În prezența poliției, copiii romi au avut acces la cursuri fără dificultate.

35 Pe baza cauzei Sampanis și alții împotriva Greciei, <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22tabview%22:%5B%22document%22%5D%22itemid%22:%5B%22001-86798%22%5D%7D>. (Consiliul European (2015), Oglinzi – Manual privind combaterea antițigănistului prin educația în domeniul drepturilor omului, disponibil la www.coe.int/en/web/youth-roma/mirrors, p. 34).

Anexe și fișe de lucru

Fișa de lucru 1.1

Versiune simplificată a unor articole selectate din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și protocoalele sale³⁶

Rezumatul preambulului

Guvernele statelor membre ale Consiliului Europei acționează în direcția păcii și a unei mai mari unități pe baza drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Prin această Convenție, acestea decid să ia primele măsuri pentru a pune în aplicare multe dintre drepturile cuprinse în Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Articolul 1 - Obligația de a respecta drepturile omului

Statele trebuie să se asigure că orice persoană beneficiază de drepturile enunțate în prezenta Convenție.

Articolul 2 - Dreptul la viață

Aveți dreptul la viață.

Articolul 3 – Interzicerea torturii

Nimeni nu are niciodată dreptul să vă rănească sau să vă tortureze. Chiar și în detenție, demnitatea dumneavoastră umană trebuie să fie respectată.

Articolul 4 – Interzicerea sclaviei și a muncii forțate

Este interzis să fiți tratat ca un sclav sau să vă fie impusă munca forțată.

Articolul 5 – Dreptul la libertate și la siguranță

Aveți dreptul la libertate.

Dacă sunteți arestat, aveți dreptul să știți de ce.

Dacă sunteți arestat, aveți dreptul de a fi judecat în cel mai scurt timp sau de a fi eliberat până la desfășurarea procesului.

Articolul 6 - Dreptul la un proces echitabil

Aveți dreptul la un proces echitabil în fața unui judecător imparțial și independent. Dacă sunteți acuzat că ați săvârșit o infracțiune, sunteți nevinovat până la proba contrarie. Aveți dreptul de a fi asistat de un avocat, care trebuie să fie plătit de către stat, dacă sunteți sărac.

Articolul 7 – Nicio pedeapsă fără lege

³⁶ Articole selectate în scopul acestui curs de formare. Versiunea simplificată a unor articole selectate din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și protocoalele sale, elaborată de Direcția de Comunicare a Consiliului Europei, întocmită exclusiv în scopuri educaționale, este disponibilă la adresa www.echr.coe.int/Documents/Simplified_Conv_ENG.pdf.

Nu puteți fi considerat vinovat de o infracțiune dacă nu exista o lege împotriva acesteia, la momentul la care ați săvârșit-o.

Articolul 8 – Dreptul la respectarea vieții private și de familie

Aveți dreptul la respectarea vieții dumneavoastră private și de familie, a domiciliului și a corespondenței dumneavoastră.

Articolul 9 – Libertatea de gândire, de conștiință și de religie

Aveți dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie. Aveți dreptul de a vă practica religia acasă și în public și de a vă schimba religia, dacă doriți.

Articolul 10 – Libertatea de exprimare

Aveți dreptul să spuneți și să scrieți, în mod responsabil, ceea ce gândiți și să oferiți și să primiți informații de la alte persoane.
Acest drept include libertatea presei.

Articolul 11 – Libertatea de întrunire și de asociere

Aveți dreptul de a participa la întruniri pașnice și de a înființa sau de a adera la asociații - inclusiv sindicate.

Articolul 12 – Dreptul la căsătorie

Aveți dreptul de a vă căsători și de a avea o familie.

Articolul 13 – Dreptul la un remediu efectiv

În cazul în care drepturile dumneavoastră sunt încălcate, puteți depune o plângere oficială, în acest sens, la instanțele de judecată sau la alte organisme publice.

Articolul 14 – Interzicerea discriminării

Aveți aceste drepturi indiferent de culoarea pielii, sexul, limba, convingerile politice sau religioase, sau de originea dumneavoastră.

Articolul 1 din Protocolul nr. 12 - Interzicerea generală a discriminării

Nu puteți fi discriminat de către autoritățile publice din cauza, de exemplu, a culorii pielii, sexului, limbii, convingerilor politice sau religioase, sau a originilor.

Chestionar privind definițiile cheie

Concept	Introducere litera		Definiție
Prejudecată / părtinire		A	Discriminarea pe mai multe motive, care interacționează unele cu altele, într-un mod care produce tipuri specifice de discriminare.
Rasism		B	Orice tratament diferențiat nejustificabil bazat pe un motiv precum „rasa”, originea etnică, religia, naționalitatea, (diz)abilitatea, orientarea sexuală sau identitatea de gen etc., care nu are o justificare obiectivă și rezonabilă.
Discriminare		C	Opinii preconcepute care nu se bazează pe rațiune, fapte sau experiență reală, față de o persoană sau un grup pe baza caracteristicilor personale ale acestora, cum ar fi „rasa”, originea etnică, religia, naționalitatea, (diz)abilitatea, orientarea sexuală, identitatea de gen sau alt statut personal.
Discriminare indirectă		D	Expresii publice care răspândesc, incită, promovează sau justifică ura, discriminarea sau violența față de o persoană sau un grup de persoane pe baza „rasei”, originii etnice, religiei, naționalității, (diz)abilității, orientării sexuale sau identității de gen etc.
Discriminare multiplă		E	Discriminarea pe baza mai multor motive.
Discriminare intersecțională		F	Cazuri în care o prevedere, o practică sau o politică aparent neutră se aplică tuturor, în același mod, dar plasează anumite grupuri de persoane într-o poziție dezavantajată în comparație cu altele, pe baza „rasei”, originii etnice, religiei, naționalității, (diz)abilității, orientării sexuale sau identității de gen etc.
Crearea de profiluri rasiale		G	Acte infracționale motivate de părtinire sau prejudecăți față de anumite grupuri de persoane, pe baza „rasei”, originii etnice, religiei, naționalității, (diz)abilității, orientării sexuale sau identității de gen etc.
Infracțiunile motivate de prejudecată		H	Convingerea că un motiv, cum ar fi „rasa”, originea etnică sau națională, limba sau naționalitatea, justifică disprețul față de o persoană sau un grup de persoane, sau noțiunea de superioritate a unei persoane sau a unui grup de persoane.
Discursul de ură		I	Practici în care, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, poliția utilizează motive precum „rasa”, culoarea, limba, religia, naționalitatea sau originea națională sau etnică în activități de control, supraveghere sau investigare.

Principiile egalității și nediscriminării și cadrul internațional și european al drepturilor omului

Conceptul de egalitate se bazează pe recunoașterea „demnității inerente și a drepturilor egale și inalienabile ale tuturor membrilor familiei umane”, astfel cum este consacrat în **Declarația Universală a Drepturilor Omului** (DUDO).³⁷ Articolul 2 din DUDO specifică faptul că „Fiecare om se poate prevala de toate drepturile și libertățile proclamate în prezenta Declarație fără niciun fel de deosebire ca, de pildă, deosebirea de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau orice alte împrejurări.

Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice (PIDCP),³⁸ articolul 2, ilustrează același principiu al egalității: „Statele părți la prezentul pact se angajează să respecte și să garanteze tuturor persoanelor care se găsesc pe teritoriul lor și țin de competența lor drepturile recunoscute în prezentul pact, fără nicio deosebire, în special de rasă, culoare, sex, limba, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare”.

Articolul 26 din PIDCP impune egalitate în fața legii, protecție egală a legii și protecție împotriva discriminării: „Toate persoanele sunt egale în fața legii și au dreptul, fără nicio discriminare, la o protecție egală a legii. În acest sens, legea interzice orice discriminare și garantează tuturor persoanelor o protecție egală și efectivă împotriva discriminării pe orice motiv precum rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau de altă natură, origine națională sau socială, proprietate, naștere sau alt statut”.

Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială (CERD)³⁹ abordează discriminarea rasială și discriminarea bazată pe originea națională sau etnică.

Articolul 2 alin. (1) lit. (a): Fiecare stat parte se angajează să nu recurgă la acte sau practici de discriminare rasială împotriva unor persoane, grupuri de persoane sau instituții și să facă în așa fel încât toate autoritățile publice și instituțiile publice, naționale și locale, să se conformeze acestei obligații.

Articolul 2 alin. (1) lit. (d): Fiecare stat parte trebuie, prin toate mijloacele corespunzătoare, inclusiv, dacă împrejurările o cer, prin măsuri legislative, să interzică discriminarea rasială practică de persoane, de grupuri sau de organizații și să-i pună capăt;

Articolul 4 lit. (a): [Statele părți] să declare delict pedepsite prin lege orice difuzare de idei bazate pe superioritate sau ură rasială, orice incitare la discriminare rasială ca și orice acte de violență, sau provocare la astfel de acte, îndreptate împotriva oricărei rase sau oricărui grup de persoane de o altă culoare sau de o altă origine etnică, precum și orice sprijin acordat unor activități rasiste, inclusiv finanțarea lor.

³⁷ www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights.

³⁸ www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/ccpr.aspx.

³⁹ www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/cerd.aspx.

Cadrul internațional al drepturilor omului conține instrumente internaționale de combatere a altor **forme specifice de discriminare**, inclusiv următoarele:

- Discriminarea femeilor – Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor⁴⁰
- Discriminarea religioasă – Declarația privind eliminarea tuturor formelor de intoleranță și de discriminare pe bază de religie sau convingeri⁴¹
- Discriminarea persoanelor cu dizabilități – Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități,⁴² articolele 5 și 6
- Discriminarea pe baza orientării sexuale și a identității de gen – Protecția împotriva violenței și discriminării pe baza orientării sexuale și a identității de gen (adoptată la 30 iunie 2016), Rezoluția A/HRC/RES/32/2.⁴³

La nivelul **Consiliului European, Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO)**⁴⁴ stabilește interzicerea discriminării în articolul 14, care garantează egalitatea de tratament în exercitarea drepturilor prevăzute în Convenție: „Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”.

Protocolul nr. 12 la CEDO⁴⁵ extinde domeniul de aplicare al interdicției de discriminare la egalitatea de tratament în ceea ce privește exercitarea oricărui drept, inclusiv a drepturilor prevăzute de legislația națională: „1. Exercițarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nicio discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație. 2. Nimeni nu va fi discriminat de o autoritate publică pe baza oricăruia dintre motivele menționate în paragraful 1”.

Ca și la nivel internațional, cadrul Consiliului European privind drepturile omului are instrumente care abordează **forme specifice de discriminare**:

- Discriminarea bazată pe orientarea sexuală și identitatea de gen - Recomandarea CM/ Rec(2010)5 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind măsurile de combatere a discriminării pe motive de orientare sexuală sau identitate de gen.⁴⁶
- Discriminarea femeilor - Convenția privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul).⁴⁷

⁴⁰ www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/cedaw.aspx.

⁴¹ www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/religionorbelief.aspx.

⁴² <https://ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/ConventionRightsPersonsWithDisabilities.aspx#5>.

⁴³ <https://ohchr.org/EN/Issues/Discrimination/Pages/LGBTUNResolutions.aspx>.

⁴⁴ www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=basictexts&c.

⁴⁵ Protocolul 12 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului nu a fost încă ratificat de toate statele membre ale Consiliului European. Stadiul ratificării este www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/177/signatures?module=treaty-detail&treaty-num=177.

⁴⁶ www.coe.int/en/web/sogi/rec-2010-5.

⁴⁷ www.coe.int/en/web/istanbul-convention/text-of-the-convention

- Discriminarea bazată pe originea națională și etnică - Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale⁴⁸, articolele 4 și 6.

Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (CERI), organismul de monitorizare a drepturilor omului al Consiliului Europei, este specializată în chestiuni privind lupta împotriva rasismului, a discriminării (pe motive de „rasă”, origine etnică / națională, culoare, cetățenie, religie, limbă, orientare sexuală, identitate de gen și caracteristici sexuale), a xenofobiei, a antisemitismului și a intoleranței în Europa. CERI emite rapoarte de țară și recomandări pentru statele membre.

- Următoarele recomandări de politică generală ale CERI sunt deosebit de relevante pentru subiectele din acest manual:⁴⁹
- Recomandarea de politică generală nr. 5 revizuită a CERI privind prevenirea și combaterea rasismului și a discriminării față de musulmani, adoptată la 16 martie 2000 și revizuită la 8 decembrie 2021;
- Recomandarea de politică generală nr. 7 a CERI privind legislația națională referitoare la combaterea rasismului și a discriminării rasiale, adoptată la 13 decembrie 2002 și revizuită la 7 decembrie 2017;
- Recomandarea de politică generală nr. 9 revizuită a CERI - privind prevenirea și combaterea antisemitismului adoptată la 25 iunie 2004 și revizuită la 1 iulie 2021;
- Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERI privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitatea poliției, adoptată la 29 iunie 2007;
- Recomandarea de politică generală nr. 13 a CERI privind combaterea antițigănistului și a discriminării împotriva romilor, adoptată la 24 iunie 2011 și modificată la 1 decembrie 2020;
- Recomandarea de politică generală nr. 16 a CERI privind protejarea migranților aflați în situație neregulamentară împotriva discriminării, adoptată la 16 martie 2016.

În ceea ce privește activitatea polițienească, **Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERI privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitatea poliției și Codul european de etică al poliției** al Consiliului Europei⁵⁰ stabilesc standarde detaliate care trebuie respectate de poliție în eforturile acesteia de a-și îndeplini funcțiile de bază.

Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERI privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitatea poliției, extrase:

⁴⁸ www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168007cdac?module=treaty-detail&treatynum=157.

⁴⁹ www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/ecri-standards.

⁵⁰ <https://rm.coe.int/16805e297e>.

„II. În ceea ce privește toate formele de discriminare rasială și de conduită necorespunzătoare din motive rasiale din partea poliției

5. Să se asigure că legislația care interzice discriminarea rasială directă și indirectă include activitățile poliției
6. Să fie asigurată formarea poliției în domeniul drepturilor omului, inclusiv în ceea ce privește dreptul de a nu fi supus rasismului și discriminării rasiale, precum și în ceea ce privește prevederile legale în vigoare împotriva rasismului și discriminării rasiale.
7. Să fie luate măsuri pentru ca poliția să conștientizeze faptul că actele de discriminare rasială și conduita necorespunzătoare din motive rasiale din partea poliției nu vor fi tolerate
8. Să fie prevăzute mecanisme de sprijin și consiliere pentru victimele discriminării rasiale sau ale comportamentului inadecvat din motive rasiale al poliției
9. Să fie asigurate anchete eficiente în cazurile de presupusă discriminare rasială sau de conduită necorespunzătoare din motive rasiale din partea poliției și să se asigure, dacă este necesar, că autorii acestor acte sunt pedepsiți, în mod corespunzător.
10. Să fie prevăzut un organism, independent de poliție și de organele de urmărire penală, însărcinat cu investigarea presupuselor cazuri de discriminare rasială și de conduită necorespunzătoare din motive rasiale ale poliției.

III. Referitor la rolul poliției în combaterea infracțiunilor rasiste și monitorizarea incidentelor rasiste

11. Să se asigure că poliția investighează temeinic infracțiunile rasiste, inclusiv prin luarea în considerare pe deplin a motivației rasiste a infracțiunilor obișnuite
12. Să se stabilească și să se opereze un sistem de înregistrare și monitorizare a incidentelor rasiste și măsura în care aceste incidente sunt aduse în fața procurorilor și, în cele din urmă, sunt calificate drept infracțiuni rasiste
13. Să fie încurajate victimele și martorii incidentelor rasiste să raporteze astfel de incidente
14. În acest scop, să adopte o definiție largă a incidentului rasist.

În sensul prezentei Recomandări, un incident rasist va fi: „orice incident care este perceput ca fiind rasist de către victimă sau de către orice altă persoană”.

Codul european de etică al poliției, Anexa la Recomandarea Rec(2001)10.” [...]

40. Poliția își îndeplinește misiunile, într-o manieră echitabilă, fiind ghidată, în mod special, de principiile imparțialității și nediscriminării.

[...]

43. În îndeplinirea activităților sale, poliția are în vedere întotdeauna drepturile fundamentale ale fiecărei persoane, cum ar fi libertatea de gândire, conștiință, religie, exprimare, întrunire pașnică, circulație și utilizare pașnică a bunurilor.

44. Personalul de poliție acționează cu integritate și respect față de public și cu o atenție deosebită față de situația persoanelor aparținând unor grupuri deosebit de vulnerabile.

[...]

49. Anchetele poliției sunt obiective și echitabile. Acestea sunt sensibile și adaptabile la nevoile speciale ale persoanelor, cum ar fi copiii, minorii, femeile, minoritățile, inclusiv minoritățile etnice și persoanele vulnerabile.

[...]

52. Poliția asigură victimelor criminalității susținerea, asistența și informarea de care acestea au nevoie, fără discriminare

[...]

54. Privarea de libertate a persoanelor este cât mai limitată posibil și efectuată ținând cont de demnitatea, vulnerabilitatea și nevoile personale ale fiecărui deținut. Pentru fiecare deținut este ținut, în mod sistematic, un dosar de custodie.

[...]

59. Poliția răspunde în fața statului, a cetățenilor și a reprezentanților acestora. Aceasta este supusă unui control extern eficient.

60. Controlul de stat asupra poliției este împărțit între puterea legislativă, cea executivă și cea judecătorească.

61. Autoritățile publice asigură proceduri eficiente și imparțiale pentru plângerile împotriva poliției.

62. Sunt promovate mecanisme de tragere la răspundere, bazate pe comunicarea și înțelegerea reciprocă între public și poliție.”

Modulul 2

CONDUITA NECORESPUNZĂTOARE DISCRIMINATORIE A POLIȚIEI

Introducere și context	62
Rezultatele învățării	63
Prezentare generală a activităților și a programului	63
Pregătire	64
Descrieri ale activităților	65
<i>Activitatea 2.1: Ce înțelegem prin „conduită necorespunzătoare discriminatorie”?</i>	65
<i>Activitatea 2.2: Conduita necorespunzătoare, puterea discreționară și discriminarea - o considerație practică</i>	67
<i>Activitatea 2.3: Conduita necorespunzătoare și discriminarea în tratarea suspectilor</i>	70
<i>Activitatea 2.4: Obstacole în calea raportării conduitei necorespunzătoare discriminatorii din cadrul organizației polițienești</i>	74
<i>Activitatea 2.5: Interacțiunea cu victimele conduitei necorespunzătoare discriminatorii a poliției</i>	76
<i>Activitatea 2.6: Discuție cu liderii organizaționali privind analizele conduitei necorespunzătoare discriminatorii și a experienței publice în ceea ce privește activitățile polițienești</i>	79
Anexe și fișe de lucru	82
<i>Fișa de lucru 2.2.1: Informații privind scenariul - Oprirea unei mașini</i>	82
<i>Fișa de lucru 2.2.2: Informații privind scenariul – Fișă cu opțiuni</i>	83
<i>Fișa de lucru 2.2.3: Informații privind scenariul - Mașina care depășește viteza regulamentară</i>	84
<i>Fișa de lucru 2.3.1: Fișa de informații privind scenariul - Arestarea și transportul unui suspect</i>	85
<i>Fișa de lucru 2.3.2: Scurtă prezentare generală a punctelor cheie din Codul european de etică al poliției</i>	86
<i>Fișa de lucru 2.4.1: Opțiuni pentru raportarea conduitei necorespunzătoare</i>	87
<i>Fișa de lucru 2.4.2: Înțelegerea culturii poliției</i>	88
<i>Fișa de lucru 2.6.1: Impactul culturii poliției asupra raportării plângerilor și investigării plângerilor</i>	90

Introducere și context

Conduita necorespunzătoare a poliției poate lua mai multe forme. Acestea pot include fabricarea de probe, mărturii false, amenințarea suspectilor, abuzul de putere, lipsa de politețe și utilizarea disproporționată a forței. Unele dintre aceste acte și comportamente pot fi abordate prin procese administrative interne, în timp ce altele, din cauza naturii și a gradului lor, pot necesita urmărirea penală în fața instanțelor de judecată. Ceea ce le unește pe toate ca fiind conduite inadecvate este faptul că acestea nu respectă standardele comportamentului profesional, pe care publicul este îndreptățit să îl aștepte din partea poliției și pe care agenții de poliție sunt îndreptățiți să îl aștepte de la ei înșiși și unii de la alții. Conduitele inadecvate discriminatorii sunt deosebit de detestabile, deoarece sunt marcate de motivația suplimentară de a maltrata anumite grupuri și persoane exclusiv pe baza unei anumite caracteristici, fie că, de exemplu, această caracteristică este rasa, religia sau orientarea sexuală. Fiind vorba de o conduită necorespunzătoare, aceste comportamente trebuie abordate în mod prompt și eficient. În funcție de natura și de gradul de încălcare în cauză, poate fi suficientă consilierea, avertizarea și supravegherea. Totuși, în cazurile mai grave, aceasta poate impune suspendarea imediată sau chiar arestarea, în așteptarea urmării penale. Oricare ar fi mecanismul adecvat pentru investigarea conduitei necorespunzătoare (și, în mod ideal, aceasta ar trebui să implice un organism independent de poliție), acesta trebuie să respecte anumite standarde internaționale stabilite și, nu în ultimul rând, să fie imparțial și capabil să identifice autorii și să îi aducă în fața justiției. Este important să se transmită un mesaj clar și lipsit de ambiguitate către public și către agenții de poliție înșiși, că poliția nu va tolera conduite inadecvate discriminatorii, sub niciuna dintre formele sale.

Pentru a se comporta în mod corespunzător, agenții de poliție trebuie să cunoască ce este un comportament corespunzător. Aceștia trebuie să înțeleagă, pe deplin, tipul de comportamente care sunt obligatorii și care se așteaptă de la ei. Acest lucru se realizează prin formare, supraveghere și prin operarea unor metode eficiente de tragere la răspundere, precum și prin faptul că sunt ghidați de explicații clare cu privire la ceea ce nu este permis și la ceea ce ar putea constitui o conduită necorespunzătoare. Acestea sunt stabilite în regulamentele proprii ale serviciului lor de poliție și în orice standard privind comportamentul profesional și/sau cod de etică publicat. Aceste reglementări și standarde trebuie să reflecte și să rezoneze cu principiile stabilite atât în Convenția Europeană privind Drepturile Omului și Codul de etică al poliției al Consiliului Europei¹. De asemenea, acestea trebuie să se bazeze pe Recomandarea de politică generală nr. 11 a Comisiei Europene împotriva rasismului și intoleranței (CERI) privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitatea polițienească.²

Astfel de norme și instrucțiuni trebuie să sublinieze faptul că orice formă de discriminare din partea unui agent de poliție reprezintă o conduită necorespunzătoare. În plus, agenții înșiși trebuie să înțeleagă că acest lucru dăunează atât eficienței poliției, cât și percepției publice privind credibilitatea poliției. Aceasta îngreunează munca fiecărui agent de poliție în parte, subminând, în același timp, percepția integrității personale a fiecărui agent, în ochii comunității. O singură acțiune a unui singur agent de poliție poate avea un impact negativ disproporționat asupra îndeplinirii misiunii polițienești. Un singur act de conduită necorespunzătoare discriminatorie poate rezona la nivelul întregii comunități și poate submina orice încredere și sprijin acordat, în prezent, întregii organizații de poliție. Acest lucru subliniază de ce astfel de comportamente trebuie contestate, raportate și investigate cu promptitudine. Acestea sunt responsabilități care revin fiecărui agent de poliție, deoarece astfel de intervenții sunt esențiale pentru a construi și menține încrederea publicului în integritatea și profesionalismul poliției, fără de care încrederea este subminată. În cazul în care poliția nu este văzută ca fiind în prima linie a combaterii discriminării, fie că este comisă de alții, fie că este comisă de proprii membri, atunci aceasta va fi considerată ca făcând parte din

¹ Recomandarea Rec(2001)10 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, adoptată la 19 septembrie 2001, <https://polis.osce.org/european-code-police-ethics>

² Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERI privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitatea poliției, adoptată la 27 iunie 2007, www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.11.

problema părtinirii, a prejudecăților și a intoleranței care există la nivelul societății. Dificultățile privind luarea de atitudine și contestarea acestui tip de conduită necorespunzătoare, precum și dificultățile de a nu cădea personal în aceeași conduită necorespunzătoare prin comportamente active sau pasive, nu trebuie subestimate. Cultura organizațională a poliției din multe jurisdicții s-a dovedit a fi prea des discriminatorie din punct de vedere instituțional, existând numeroase dovezi, în special de sexism și rasism endemic. Acest mediu cultural face ca agenților de poliție individuali să le fie mai greu să respingă atitudinile, credințele și normele predominante care le influențează, în mod negativ, practica profesională. Există, de asemenea, dorința de a fi acceptați în grup, ceea ce se traduce adesea prin necontestarea comportamentelor despre care se știe că sunt greșite. Cu toate acestea, nu se poate permite distorsionarea camaraderiei astfel încât agenții să simtă că datorează o mai mare loialitate chiar și față de colegii delincvenți decât față de publicul pe care îl deservesc. Loialitatea nu trebuie să depășească integritatea.

Acest modul explorează modalitățile prin care agenții de poliție pot întâlni sau pot fi implicați în conduita necorespunzătoare prin intermediul practicilor discriminatorii. Acesta analizează modul în care chiar și practicile aparent blânde și insidioase pot avea un impact extrem de negativ asupra vieții oamenilor pe care îi servesc și asupra propriei practici profesionale a agenților de poliție.

Rezultatele învățării

Participanții vor:

- ➔ Aprecia efectele de anvergură ale conduitei necorespunzătoare a poliției în ceea ce privește modul în care acest lucru afectează capacitatea sa de a-și îndeplini sarcinile de serviciu în mod eficient și, la nivel personal, efectele acestora asupra integrității personale în ochii propriei comunități.
- ➔ Recunoaște faptul că loialitatea greșit direcționată, care constă în a nu contesta și a nu înfrunta conduita necorespunzătoare discriminatorie a colegilor nu este doar ilegală, ci reprezintă o încălcare a încrederii comunității, fapt ce subminează, din nou, activitatea poliției.
- ➔ Înțelege impactul pe care comportamentele inechitabile și lipsite de respect ale poliției îl au asupra vieții altora, în calitate de persoane și de comunități
- ➔ Aprecia rolul lor în combaterea discriminării și în protejarea persoanelor vulnerabile și, în acest fel, vor contribui la crearea unei culturi antidiscriminatorii și se vor mândri cu poziția specială și cu autoritatea care le-au fost conferite.
- ➔ Se vor familiariza cu Codul european de etică al poliției și cu Convenția Europeană a Drepturilor Omului.
- ➔ Învăța valoarea implicării și a parteneriatului cu organizațiile societății civile pentru o mai bună înțelegere și abordare a impactului discriminării în activitatea polițienească.
- ➔ Cunoaște modul în care pot aborda conduita discriminatorie și vor aprecia faptul că există mai multe căi de acțiune deschise aflate la dispoziția lor.

Prezentare generală a activităților și a programului

Activitatea 2.1: Ce înțelegem prin „conduită necorespunzătoare discriminatorie”? (30 minute)

Activitatea 2.2: Conduita necorespunzătoare, puterea discreționară și discriminarea – o considerație practică (90 minute)

Activitatea 2.3: Conduita necorespunzătoare și discriminarea în tratarea suspectilor (90 minute)

Activitatea 2.4: Obstacole în calea raportării conduitei necorespunzătoare discriminatorii în cadrul organizației polițienești (90 minute)

Activitatea 2.5: Interacțiunea cu victimele discriminării și conduitei necorespunzătoare a poliției (120 minute)

Activitatea 2.6: Discuție cu liderii organizaționali privind Analizele conduitei necorespunzătoare discriminatorii și a experienței publice în ceea ce privește activitățile polițienești (120 minute)

Pregătire

Pe lângă faptul că se bazează pe Evaluarea necesităților, în pregătirea acestui modul, echipa de formare trebuie să facă cercetări cu privire la următoarele:

- să pregătească copii ale politicilor și orientărilor organizaționale relevante în domeniul comportamentului inadecvat al poliției,
- să cerceteze și să identifice statisticile, rapoartele, informațiile OSC relevante cu privire la acest subiect,
- să verifice acuratețea și caracterul adecvat al traducerilor.

Fiecare activitate este însoțită de puncte specifice privind etapele pregătitoare necesare, după caz. De asemenea, pe tot parcursul activităților din modul sunt furnizate note și recomandări pentru formator.

Descrieri ale activităților

Activitatea 2.1: Ce înțelegem prin „conduită necorespunzătoare discriminatorie”?

Puncte de învățare: Această activitate are ca scop să îi determine pe participanți să se gândească la conduita necorespunzătoare discriminatorie. Este o sesiune scurtă pentru concentrarea gândirii asupra subiectului, dar și pentru a-i prezenta, treptat, pe participanți unii altora și a le prezenta subiectul central al acestui Modul.

Timp: 30 de minute

Materiale necesare: flipchart și markere
hârtie, pixuri, Blu Tack
retroproiector (opțional)

Instrucțiuni

1. Începeți prin a sublinia necesitatea deschiderii, onestității și confidențialității pentru ca participanții să profite la maxim de timpul și de eforturile lor în cadrul activității.
2. Înainte de sesiune, scrieți pe o bucată de hârtie de flipchart „Conduita necorespunzătoare discriminatorie a poliției” (sau puteți proiecta acest titlu pe un diapozitiv PowerPoint).
3. Rugați participanții să își aloce cinci minute pentru a se gândi la ceea ce ar putea constitui, din punctul lor de vedere, o conduită necorespunzătoare discriminatorie din partea agențiilor de poliție.
4. În continuare, așezați participanții în grupuri mici, în general patru sau cinci grupuri în total este ideal. Puteți utiliza ceva simplu ca de exemplu numărarea pentru a realiza acest lucru rapid. În această metodă, pentru patru grupuri, primul participant numără „1”, al doilea „2”, al treilea „3” și al patrulea „4”, apoi procesul se repetă. (Numărați până la 5 dacă doriți 5 grupuri). Apoi, puneți toate numerele 1 într-un grup și toate numerele 2 în alt grup și așa mai departe. După ce s-au așezat separat în grupurile lor, rugați participanții să își grupeze ideile pentru a ajunge la o singură definiție de lucru a conduitei necorespunzătoare discriminatorii a poliției. Aceștia trebuie să se gândească la exemple care să îi ajute în definiția pe care o creează. Dați fiecărui grup un marker și o bucată de hârtie de flipchart pentru a scrie definiția de lucru a grupului lor cu privire la conduita necorespunzătoare discriminatorie a poliției. Aceștia pot include un exemplu pe pagină, în scop ilustrativ.
5. După ce au terminat, fiecare grup trebuie să aducă pagina cu definiția și exemplul lor în fața sălii, unde formatorul fixează fiecare pagină pe perete cu ajutorul Blu Tack. Formatorul facilitează apoi o discuție pentru a permite tuturor participanților să lucreze împreună pentru a ajunge la un acord asupra unei singure definiții, pe baza definițiilor furnizate de fiecare grup și a exemplelor oferite.
6. Există numeroase exemple de conduită necorespunzătoare a poliției: acestea pot include luarea de mită, arestarea ilegală, utilizarea excesivă a forței, fabricarea de probe, sperjurul și comportamentul sexual necorespunzător. Cu toate acestea, formatorul trebuie să se axeze în cadrul discuției asupra comportamentului inadecvat „discriminatoriu” și să se bazeze pe exemple care demonstrează discriminarea, cum ar fi crearea de profiluri rasiale, aplicarea selectivă a legii, tratamentul inechitabil pe baza caracteristicilor particulare ale unei persoane, cum ar fi etnia, sexualitatea, religia și așa mai departe.

7. Încheiați prin a-i întreba pe participanți cât de răspândită consideră că este o astfel de conduită necorespunzătoare în cadrul serviciului lor de poliție, chiar și la ceea ce ar putea fi descris ca fiind niveluri inferioare (de exemplu, adresarea de porecle, grosolănia și lipsa de respect), dar care, cu toate acestea, reprezintă totuși un comportament inacceptabil.
8. Au cunoștință participanții de astfel de comportamente (a) care fac obiectul unor investigații în cadrul serviciului de poliție sau la niveluri superioare, cum ar fi prin intermediul instanțelor de judecată și (b) care au dus la pedepsirea agenților?
9. Comentariile finale trebuie să fie cu privire la cât de dificil este adesea ca astfel de comportamente să fie contestate și pedepsite în cadrul serviciilor de poliție. Motivele pentru acest lucru sunt multiple, dar includ existența unei culturi a poliției care acționează împotriva raportării colegilor agenți pentru conduită necorespunzătoare. Acesta este un domeniu care este abordat mai târziu, în prezentul modul.

Activitatea 2.2: Conduita necorespunzătoare, puterea discreționară și discriminarea - o considerație practică

Puncte de învățare: Această activitate presupune ca participanții să se plaseze într-un scenariu polițienesc ipotetic și să își ceară să reflecteze asupra acțiunilor lor probabile și asupra motivelor pentru aceste acțiuni. Deși scenariul în sine este ipotetic, acesta este bazat pe experiențe din viața reală și, prin urmare, este unul ce trebuie să rezoneze cu mulți dintre participanți, care s-ar putea să se fi aflat în situații similare, pe parcursul carierei lor de agenți de poliție. Parcurgerea acestui scenariu le oferă agenților de poliție posibilitatea de a reflecta și de a-și da seama cum pot fi părținitori în conduita și practica lor profesională prin exercitarea, aparent normală, a puterii discreționare. Aceasta este o oportunitate de a analiza efectul prejudecăților subconștiente, precum și al prejudecăților conștiente. În plus, agenții vor ajunge să înțeleagă cât de ușor poate fi influențată puterea discreționară de prejudecăți, dacă nu este controlată, ceea ce duce la implicarea lor în conduite necorespunzătoare discriminatorii.

Timp: 90 de minute

Materiale necesare: Codul de etică al poliției și/sau Standardele profesionale și Codul european de etică al poliției ³ (pentru referință)

flipchart și markere

Fișa de lucru 2.2.1 Informații privind scenariul - Oprirea unei mașini (Aceasta poate fi distribuită persoanelor sub formă de fișă de lucru printată fizic sau puteți pregăti informațiile, în prealabil, pentru a fi proiectate pe un ecran.)

Fișa de lucru 2.2.2 Fișă cu opțiuni privind acțiunile scenariului (Aceasta poate fi, de asemenea, distribuită persoanelor ca fișă de lucru printată fizic sau puteți pregăti informațiile, în prealabil, pentru a fi proiectate pe un ecran).

Fișa de lucru 2.2.3 Utilizarea puterii discreționare: Mașina care depășește viteza regulamentară hârtie, pixuri retroproiector (opțional)

Înainte de sesiune, asigurați-vă că sunteți familiarizați cu scenariile și cu fișele de lucru și notele asociate, pentru această activitate. Citiți-le pentru a fi mai bine pregătit să răspundeți oricăror întrebări care pot apărea și pentru a putea dezvolta explicațiile, dacă este necesar

Pregătiți trei pagini de flipchart:

- Intitulați prima pagină „Opțiuni alese”. Aceasta va fi utilizată pentru a nota cursurile de acțiune preferate de agenți în scenariul următor.
- Intitulați cea de-a doua pagină „Justificarea acțiunilor întreprinse”. Această pagină va fi utilizată pentru a consemna justificarea alegerilor făcute.
- Intitulați cea de-a treia pagină: „Implicații pentru o activitate polițienească profesionistă”. Această pagină va fi utilizată pentru a surprinde punctele cheie ale dezbaterii cu privire la implicațiile pe care acțiunile alese le au pentru o activitate polițienească profesionistă. Acest lucru va permite formatorului să facă referire la comportamentele așteptate în cazul unei activități polițienești profesionale, astfel cum este stabilit în orice cod de etică al poliției și/sau standarde profesionale naționale și să evidențieze necesitatea unei activități polițienești echitabile și nediscriminatorii în punctele corespunzătoare.

³ Recomandarea Rec(2001)10 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, adoptată la 19 septembrie 2001, <https://polis.osce.org/european-code-police-ethics>

Instrucțiuni

1. Începeți prin a le prezenta participanților Fișa de lucru: 2,2.1 Informații privind scenariul - Oprirea unei mașini (mai jos). Se recomandă să distribuiți copii pe hârtie ale scenariului în rândul participanților și, concomitent, să proiectați scenariul pe un ecran.
2. În continuare, prezentați participanților lista de opțiuni prevăzută în Fișa de lucru 2.2.2.2. Puteți face acest lucru prin tipărirea celor șase cursuri de acțiune posibile și oferirea fiecărui participant a unei copii și/sau puteți alege să afișați opțiunile utilizând un retroproiector sau alte mijloace. Cereți participanților să citească opțiunile prezentate și să decidă care dintre ele corespunde cel mai bine acțiunilor pe care le-ar întreprinde. În cazul în care niciuna dintre acțiuni nu este acceptabilă pentru ei, aceștia pot scrie un curs de acțiune pe care l-ar fi ales singuri, în circumstanțele existente. Trebuie să subliniați faptul că nu căutați răspunsul „corect”, ci mai degrabă un răspuns „onest”, ce consideră ei că ar fi probabil răspunsul pe care l-ar lua în situația respectivă. Acordați-le între cinci și șapte minute pentru a reflecta asupra tuturor opțiunilor.
3. Pe foaia de flipchart 1, notați răspunsurile participanților, comparându-le cu opțiunile. Întrebați participanții dacă pot observa apariția unor tipare în ceea ce privește opțiunile preferate, de exemplu, tind acestea să arate că participantul oferă agentului de poliție care a fost oprit un tratament special (Opțiunile 2, 3 și 5) sau arată acestea o tendință de a urma procedurile poliției (Opțiunile 1 și 4)?
4. Pe foaia de flipchart 2, notați motivele pe care participanții le oferă pentru acțiunile pe care le-au ales. Formatorul trebuie să noteze motivele oferite și să analizeze dacă există dovezi că participanții manifestă o loialitate specială față de agentul în cauză, care le modelează răspunsul. Dacă aceasta este situația, atrageți-le atenția asupra acestui lucru și adresați-le următoarele întrebări: 1) Este acest lucru acceptabil din punct de vedere profesional? 2) Consideră ei că există modalități prin care acest comportament poate fi justificat? Dacă, pe de altă parte, formatorul observă din răspunsuri că majoritatea participanților indică faptul că ar respecta regulile de procedură, formatorul trebuie să îi confrunte și să îi întrebe dacă aceasta este cu adevărat situația: este aceasta ceva ce ar alege, cu adevărat, să facă în practică sau este ceva ce consideră că trebuie să spună că ar face, în contextul actual? La fel ca în cazul tuturor formărilor, dumneavoastră, în calitate de formator, trebuie să subliniați confidențialitatea mediului de formare și faptul că, pentru a obține cele mai bune rezultate din aceste exerciții, participanții trebuie să fie sinceri și onești în ceea ce privește contribuțiile lor. Cu toate acestea, participanții trebuie să se simtă confortabil să facă acest lucru și acest lucru face parte din provocarea formării.
5. Acum introduceți o nouă dinamică în cadrul scenariului. Întrebați participanții care ar fi reacțiile lor probabile, dacă persoana pe care au oprit-o nu ar fi un coleg de poliție, ci pur și simplu, o persoană pe care o cunosc cum ar fi, un vecin apropiat, un prieten sau o rudă? Cum s-ar comporta dacă ar opri această persoană? S-ar comporta într-un mod asemănător celui în care s-au comportat atunci când l-au oprit pe agentul de poliție aflat în afara orelor de serviciu? Cu toate că, în mod clar, există o dinamică diferită în joc aici, există totuși probabilitatea ca aceste persoane „preferate” să beneficieze de un anumit tratament preferențial sau de o recunoaștere specială. În cazul în care participanții indică faptul că persoanele preferate sunt tratate în mod diferit, trebuie să recunoașteți că acest comportament este ceva ce, ca oameni, suntem predispuși să manifestăm. Este de înțeles faptul că avem înclinația să ne comportăm în acest fel. Totuși, trebuie să profitați de ocazie pentru a sublinia faptul că, în calitate de agenți de poliție, va trebui adesea să ne subordonăm sentimentele și reacțiile instinctive, pentru a acționa într-un mod profesionist și nediscriminatoriu.
6. În continuare, întrebați dacă abordarea ar fi diferită dacă persoana pe care au oprit-o ar fi un infractor cunoscut, cu un cazier judiciar divers pentru infracțiuni minore. În cele din urmă, întrebați-i cum s-ar comporta dacă persoana ar fi un membru al comunității române sau al unui alt grup minoritar și marginalizat din jurisdicția lor, ale cărui relații cu poliția sunt cunoscute ca fiind problematice. Din această discuție, trebuie să reiasă faptul că participanții vor da dovadă de atitudini și comportamente diferite atunci când vor opri un șofer suspect de conducere sub influența alcoolului, în funcție de caracteristicile persoanei pe care au oprit-o.
7. Treceți la pagina 3 a flipchart-ului, intitulată „Implicații pentru o activitate polițienească profesionistă”. Rugați participanții să își aloce 10 minute pentru a scrie care consideră ei că sunt implicațiile pentru o activitate polițienească profesionistă, în cazul în care poliția acționează în acest mod „diferențiat”.

8. Reamintiți-le participanților că au obligația să aplice legea fără favoritisme. În cazul în care își exercită puterea discreționară pentru a favoriza anumite persoane în detrimentul altora pe baza acestor tipuri de caracteristici, atunci dau dovadă de o discriminare inechitabilă. Spuneți-le, așa cum ar trebui să știe, de altfel, că știrile se pot răspândi foarte repede în cadrul comunităților. Ajutați-i să conștientizeze faptul că este foarte probabil ca lumea să afle rapid când poliția acționează în acest mod. Un astfel de comportament va consolida convingerile din cadrul comunității că poliția aplică o lege pentru unele persoane și o lege diferită pentru altele.
9. Încheiați discuția făcând referire la codul de etică și deontologie al polițistului și la orice standarde profesionale naționale pentru poliție, care sunt în vigoare. Atrageți atenția participanților asupra cazurilor în care un comportament discriminatoriu încalcă principiile și normele existente. Un astfel de comportament reprezintă un abuz al autorității poliției. Acesta reprezintă o conduită necorespunzătoare și are ca efect subminarea încrederii în activitățile polițienești. Subliniați faptul că, dacă agenții de poliție doresc să fie tratați cu respect, atunci ei trebuie să demonstreze că merită respect. Acest lucru impune ca agenții de poliție să se comporte într-un mod etic.
10. Puteți încheia această secțiune spunându-le participanților că recunoașteți faptul că unii agenți pot avea dificultăți în a-și confrunta propriile prejudecăți, având în vedere propriul istoric și mediul în care operează. Este posibil ca o parte din prejudecăți și comportamentul pe care acestea îl generează să izvorască în mod subconștient. Cu toate acestea, în cele din urmă, prejudecățile au potențialul de a corupe misiunea poliției de a trata pe toți în mod egal, deoarece este ușor ca un tratament preferențial să se transforme într-un comportament discriminatoriu. În același timp, trebuie să fiți fermi cu participanții și să îi confrunțați cu faptul că unii agenți de poliție nu se străduiesc să își controleze părtinirea și prejudecățile în activitatea lor profesională și că aceștia dau frâu liber, în mod activ, discriminării și intoleranței lor. Astfel de agenți pot fi rasiști, homofobi, sexiști și așa mai departe și pot permite, în mod activ, ca opiniile lor deformată să modeleze modul în care tratează, sau mai degrabă maltratează, persoane și grupuri de persoane. Nu există loc pentru astfel de agenți într-un serviciu de poliție profesionist, care respectă drepturile omului. Comportamentul acestora trebuie să fie contestat fără excepție și trebuie să existe consecințe pentru acțiunile lor. Publicul trebuie să vadă că poliția însăși se află în prima linie a combaterii conduitei necorespunzătoare discriminatorii a agenților de poliție. Acest lucru nu trebuie să fie considerat ca fiind responsabilitatea altora. Aceasta este, în principal, o responsabilitate a poliției și, în mod special, a conducerii din cadrul organizației de poliție. Poliția nu își poate îndeplini rolul pe care societatea îl așteaptă din partea sa, dacă aceasta tolerează conduite necorespunzătoare discriminatorii.
11. Dacă aveți timp, le puteți reaminti pe scurt participanților de utilizarea puterii discreționare a poliției. Distribuți participanților Fișa de lucru 2.2.3 Utilizarea puterii discreționare - mașina care depășește viteza regulamentară. Alternativ, o puteți proiecta pentru ca toată lumea să o poată citi. Acordați participanților aproximativ cinci minute pentru a citi scenariul și apoi adresați-le următoarea întrebare: 1) Cum ar trata aceștia conducătorul auto de sex feminin? Notați răspunsurile pe o pagină de flipchart. Apoi întrebați: 2) Cum ar trata aceștia conducătorul auto de sex masculin? Din nou, notați răspunsurile pe o pagină separată de flipchart. Comparați răspunsurile și notați orice diferențe.
12. În fiecare caz, este probabil că agentul care observă și oprește vehiculul va dispune de un anumit grad de putere discreționară pentru a avertiza, atenționa, da amenzi sau transmite detalii pentru urmărirea penală, după cum consideră că este necesar în circumstanțele respective. Deși există o marjă de discreție, aceasta trebuie utilizată în mod echitabil, cu sensibilitate și cu un scop legitim. Reamintiți-le participanților că a face uz de puterea discreționară pentru a avantaja colegii, prietenii și rudele sau pentru a-i dezavantaja pe cei care nu vă plac, este o utilizare inadecvată a acestei puteri a poliției și ar putea constitui o conduită necorespunzătoare discriminatorie. Puterea discreționară poate deveni foarte ușor discriminare. Ușurința cu care se poate întâmpla acest lucru este explorată în continuare în Modulul trei privind crearea de profile.
13. În concluzie, va fi foarte util să se întărească ideea că misiunile poliției impun ca agenții de poliție să acționeze cu un anumit grad de putere discreționară. Puterea discreționară este un lucru pe care agenții de poliție îl exercită în fiecare zi, deși este recunoscut, de mult timp, că aceasta este o putere care trebuie utilizată cu multă atenție și aplicată în mod echitabil.

Activitatea 2.3: Conduita necorespunzătoare și discriminarea în tratarea suspectilor

Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante⁴ a fost ratificată de toate cele 47 de state membre ale Consiliului Europei (COE).

Pe baza Convenției, a fost înființat un Comitet pentru Prevenirea Torturii (CPT)⁴ care să investigheze tratamentul persoanelor private de libertate și deținute în locuri de detenție în țările membre ale COE. Acest lucru include examinarea persoanelor aflate în custodia poliției, unde Comitetul poate purta discuții private cu persoanele deținute și le poate cere să își relateze experiențele. În activitatea sa, care a presupus efectuarea a peste 470 de vizite de țară, CPT a constatat că cele mai frecvente situații în care persoanele sunt abuzate fizic de către poliție sunt (1) în momentul arestării lor, (2) în momentul în care sunt transportate în custodia poliției și (3) în timp ce se află în custodia poliției și sunt supuse la interogatoriu pentru obținerea de probe sau mărturisiri. Acest lucru are implicații pentru agenții de poliție, care trebuie să se opună acestui tip de conduită necorespunzătoare în momentul în care acesta are loc și înainte de a permite escaladarea lui, în detrimentul suspectului. În plus, abuzul este foarte des asociat cu discriminarea.

Puncte de învățare: Această activitate presupune ca participanții să se plaseze într-un scenariu ipotetic de activitatea polițienească, în care un coleg este implicat într-o conduită necorespunzătoare sub forma unui comportament abuziv față de un suspect. Acesta este un mijloc de a explora ce părere au participanții cu privire la aceste tipuri de incidente, care rămân frecvente, în multe jurisdicții, și dacă au sau nu motivația de a le contesta. De asemenea, acesta oferă o platformă pentru a discuta cât de dificil poate fi să faci ceea ce trebuie. Cu toate acestea, indiferent cât de dificil ar putea fi în circumstanțele respective, agenții trebuie să găsească o modalitate de a se asigura că conduita necorespunzătoare este abordată, la un moment dat și într-un anumit mod.

Poate fi extrem de dificil pentru agenții de poliție să raporteze conduita necorespunzătoare a colegilor, chiar dacă, în aproape toate jurisdicțiile, există obligații în acest sens. În plus, faptul de a nu raporta conduita necorespunzătoare a altora reprezintă foarte adesea o încălcare a standardelor profesionale și face ca agentul de poliție care nu raportează să fie pasibil de sancțiuni pentru propria conduită necorespunzătoare.

Timp: 90 de minute

Materiale necesare: Pentru referință: Cel mai recent raport al Comitetului pentru Prevenirea Torturii pentru țara în care are loc formarea și Codul de conduită sau standardele profesionale ale poliției naționale. Scurt video creat de Asociația pentru Prevenirea Torturii privind momentele critice în custodia poliției. Acesta este disponibil la adresa: www.apt.ch/en/resources/publications/prevention-torture-and-ill-treatment-police-custody și este oferit în următoarele limbi: engleză, franceză, portugheză, spaniolă și rusă.

flipchart, markere și hârtie
Blu Tack, pixuri

⁴ Consiliul Europei, Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, 26 noiembrie 1987, ETS 126, disponibilă la adresa: <https://www.refworld.org/docid/3ae6b36314.html>

Pregătire:

Pregătiți două pagini de flipchart. Intitulați prima pagină: „Răspunsuri”, iar pe a doua pagină, scrieți două subtitluri: (1) „Când?” (2) „Cum?”

Pentru fiecare participant, o copie a Fișei de lucru 2.3.1, Fișa de informații privind scenariul referitor la arestarea și transportul unui suspect

Pentru fiecare participant, o copie a Fișei de lucru 2.3.2 privind Codul european de etică al poliției

Instrucțiuni

1. Distribuți participanților copii ale Fișei de lucru 2.3.1, fișa cu informații despre scenariu. Concomitent, puteți proiecta scenariul pe un ecran. Acordați participanților cinci până la 10 minute pentru a citi scenariul și a-l înțelege pe deplin.
2. După ce participanții au citit scenariul, arătați prima pagină, „Răspunsuri”, și notați dacă participanții consideră că, într-un astfel de scenariu, ar contesta sau nu comportamentul colegului lor sau dacă l-ar lăsa să treacă neobservat. Întrebați participanții dacă sunt de părere că comportamentul unui coleg este sau nu responsabilitatea lor personală. Are acest lucru vreo legătură cu ei? Consideră că nu se fac chiar ei înșiși vinovați de conduită necorespunzătoare, în cazul în care nu intervin și nu își înfruntă colegul?
3. Facilitați o discuție pe marginea scenariului și întrebați participanții dacă, în opinia lor, consideră că acest tip de comportament este trivial sau grav. Întrebați participanții de ce au ajuns la această evaluare? După încheierea discuției, treceți la a doua pagină de flipchart. Aici, solicitați participanții care au spus că ar contesta acest comportament și care ar fi momentul exact în care ar interveni. Ar fi acesta la (1) prima lovitură, (2) lovitura cu pumnul în interiorul mașinii sau (3) la palma aplicată pe coridorul secției de poliție? Toate acestea sunt acte fizice. Și-ar contesta cineva colegul pentru remarcile verbale făcute în timpul arestării și al transportării suspectului la secție?
4. În continuare, atrageți atenția participanților asupra subtitlului „Cum?”. Cum ar proceda participanții înșiși pentru a interveni? Ar fi aceasta prin confruntare directă sau unii ar prefera să discute informal cu colegul lor, poate la o altă oră și într-un alt loc, într-un mediu mai social? Va fi util nu numai să descoperim modul în care participanții preferă să intervină, ci și să discutăm despre cuvintele pe care le-ar utiliza. Ar opta unii dintre participanți să ia măsuri oficiale și să raporteze comportamentul superiorilor lor? Prin determinarea participanților să discute și să își împărtășească opiniile și limbajul, puteți facilita ca agenții să reflecteze și să se pregătească cu privire la modul în care ar putea confrunța și interveni cel mai bine, în cazul în care astfel de situații ar apărea în viitor.
5. Prezentați acum scurtul videoclip, care ia în considerare momentele critice din custodia poliției, realizat de APT privind prevenirea torturii și a relelor tratamente. Explicați că acestea sunt discutate în videoclip de Lowell Patricia Goddard (fost Judecător la Înalta Curte din Noua Zeelandă și membru al Subcomitetului pentru Prevenirea Torturii al Organizației Națiunilor Unite) și de Generalul Charbel Mattar (la acel moment, consilier în domeniul drepturilor omului și a torturii al Guvernului libanez). Prezentați videoclipul.

Note pentru formator

Videoclipul poate fi prezentat chiar și în cazul în care nu dispuneți de facilitățile necesare pentru a traduce conținutul vorbit în limba dumneavoastră națională. Acest lucru se datorează faptului că în videoclip sunt prezentate suficiente materiale grafice care să rezoneze cu practicile cunoscute ale poliției. Participanții trebuie să recunoască ceea ce se întâmplă din propriile experiențe profesionale. Într-un astfel de caz, trebuie totuși să prezentați vorbitorii în fața grupului, subliniind că Lowell Patricia Goddard este fost Judecător la Înalta Curte din Noua Zeelandă și membru al Subcomitetului pentru Prevenirea Torturii al Organizației Națiunilor Unite și că Generalul Charbel Mattar a fost, la acel moment, consilier în domeniul drepturilor omului și a torturii al Guvernului libanez. În acest caz, trebuie să le spuneți participanților care sunt mesajele-cheie ale videoclipului. Mesajele sunt următoarele:

1) Cetățenii se confruntă cu o vulnerabilitate crescută la abuzuri din partea agenților de poliție imediat după reținerea sau arestarea lor.

2) Poliția însăși are mari beneficii dacă este deschisă și transparentă în ceea ce privește detenția; o modalitate de a realiza acest lucru este de a permite accesul observatorilor autorizați, care pot contribui la asigurarea unui tratament adecvat.

6. La finalul videoclipului, întrebați participanții care că au fost, în opinia lor, mesajele cheie. Facilitați discuția pentru a atinge următoarele puncte-cheie:
 - Videoclipul subliniază ceea ce s-a discutat anterior, și anume, că momentele critice în tratarea suspectilor, când aceștia sunt cei mai vulnerabili la abuzuri, sunt în momentul arestării, al transportului și al interogatoriilor timpurii.
 - Participanții trebuie să fie conștienți de faptul că ei și subordonații lor vor fi implicați în activitățile polițienești, în aceste momente, și trebuie să fie pregătiți mental pentru a contesta orice conduită necorespunzătoare, în momentul apariției sale. Aceștia trebuie să accepte faptul că o poziție profesională necesită o intervenție imediată, nu numai în interesul persoanei sau persoanelor afectate și al comunității mai largi pe care o deservește, ci și în interesul poliției, care nu este bine deservită prin faptul că un astfel de comportament are loc în numele ei.
 - Poliția are datoria de a contesta, de a opri și de a raporta conduita necorespunzătoare.
 - Monitorizarea persoanelor aflate în custodia poliției este o modalitate de a contribui la asigurarea unui tratament adecvat al deținuților, dar acțiunile poliției înseși sunt, de asemenea, esențiale și recunosc responsabilitatea pe care aceasta o are de a asigura aplicarea unor standarde profesionale de tratament pentru toată lumea.
7. Acum trebuie să distribuiți participanților Fișa de lucru 2.2.2 privind Codul european de etică al poliției. Împărțiți clasa în grupuri de câte patru și acordați fiecărui grup 10 minute pentru a analiza acest extras, care subliniază, în mod important, caracterul comun al muncii de poliție și, în mod special, standardele și imperativele etice pe care poliția trebuie să le respecte în societățile democratice.
8. Spuneți-le participanților să aleagă un raportor care să transmită răspunsurile lor la următoarele întrebări:
 - În ce măsură consideră ei că aceste norme etice corespund standardelor de activitate polițienească pe care le văd practicate în propria jurisdicție?
 - Care sunt dificultățile și provocările cu care consideră că ei, colegii și organizația lor, se confruntă în îndeplinirea acestor standarde?
 - Care sunt, în opinia participanților, principalele grupuri și persoane vulnerabile din jurisdicția sau regiunea lor?

- Aproape inevitabil, vor exista unele cazuri de discriminare în cadrul activității polițienești. Există modalități particulare în care este cel mai probabil să fie practică această discriminare?
 - Există anumite grupuri sau persoane care sunt, cel mai probabil, ținta unei astfel de discriminări?
9. Atunci când participanții oferă feedback cu privire la răspunsurile lor, notați-le pe flipchart și fixați foile de flipchart pe perete sau pe o altă suprafață adecvată, unde pot fi vizualizate pe parcursul întregii sesiuni.
10. În încheierea acestei sesiuni, întrebați participanții dacă mai au comentarii sau observații de făcut sau întrebări de adresat. Recunoașteți-le sau discutați-le, după caz.

Activitatea 2.4: Obstacole în calea raportării conduitei necorespunzătoare discriminatorii din cadrul organizației polițienești

Puncte de învățare: Această activitate încurajează participanții să reflecteze asupra dificultăților de raportare a conduitei necorespunzătoare discriminatorii ca persoane și în cadrul structurii și culturii organizaționale specifice a poliției. Există posibilitatea de a reflecta asupra obstacolelor în calea raportării, dar există, de asemenea, și posibilitatea de a utiliza grupul pentru a explora modalitățile prin care aceste obstacole ar putea fi depășite.

Timp: 90 de minute

Materiale necesare: flipchart și markere
retroproiector
Fișa de lucru 2.4.1: Opțiuni pentru raportarea conduitei necorespunzătoare
(Aceasta poate fi distribuită persoanelor ca fișă de lucru fizică sau puteți pregăti informațiile, în prealabil, pentru a fi proiectate pe un ecran.)
Fișa de lucru 2.4.2: Înțelegerea culturii poliției
orice copie a unei politici de „denunțare” care poate exista în jurisdicția dumneavoastră.

Instrucțiuni

1. Împărțiți participanții în grupuri. În mod ideal, fiecare grup ar trebui să fie format din cel mult patru sau cinci participanți, astfel încât fiecare persoană să aibă posibilitatea de a contribui la discuția din cadrul propriului grup, în intervalul de timp stabilit. Acordați participanților 15 minute pentru a discuta unii cu alții, adresând o serie de întrebări, care consideră aceștia că sunt cele mai mari obstacole în calea raportării conduitei necorespunzătoare a colegilor din cadrul serviciului lor de poliție. Întrebările pot fi scrise în prealabil pe foi de flipchart individuale sau le puteți proiecta pe un ecran cu ajutorul retroproiectorului. Întrebările care trebuie abordate sunt următoarele:
 - În calitate de persoană, ce v-ar împiedica să raportați o conduită necorespunzătoare discriminatorie?
 - Ce v-ar ușura raportarea?
 - Dacă trebuie efectuate schimbări pentru a facilita raportarea, cum ar arăta aceste schimbări?

În cazul în care activitatea poate fi facilitată în spațiul fizic disponibil, încercați să o organizați astfel încât fiecare grup să fie la o anumită distanță / să aibă intimitate față de celelalte grupuri. Puneți la dispoziția fiecărui grup o foaie de flipchart. Spuneți fiecărui grup că trebuie să nominalizeze un purtător de cuvânt care să raporteze întregului grup constatările lor și că pot utiliza foaia de flipchart pentru a-și scrie opiniile și a le împărtăși cu grupul mai larg / clasa.
2. După ce participanții au avut suficient timp pentru a discuta în grupuri mici, rugați fiecare grup să își prezinte răspunsurile. În contextul acestei discuții, ca o concluzie, ridicăți problema capacității agenților de poliție de a raporta conduita necorespunzătoare discriminatorie în afara acordurilor normale de supraveghere și a proceselor disciplinare ale conducerii poliției.

3. Întrebați participanții dacă au cunoștință de alte măsuri pe care le-ar putea lua pentru a semnaliza conduita necorespunzătoare, în cazul în care nu doresc să raporteze, în mod direct, superiorilor lor sau vreunui regim disciplinar intern specializat. Notați răspunsurile acestora pe flipchart.
4. În continuare, distribuiți copii ale Fișei de lucru 2.4.1, Opțiuni pentru raportarea conduitei necorespunzătoare. Oferiți participanților cinci minute pentru a citi această fișă de lucru.
5. Întrebați-i pe participanți dacă ar lua sau nu vreodată în considerare posibilitatea de a recurge la oricare dintre aceste căi, în cazul în care s-ar afla într-o poziție care i-ar obliga să raporteze o conduită necorespunzătoare a poliției. Notați pe flipchart două coloane:
1) De ce ați utiliza aceste căi de atac 2) De ce NU ați utiliza aceste căi de atac. Încercați să includeți cât mai mulți participanți posibil în feedback, încurajând un răspuns din partea unor persoane care ar putea fi mai reticente în a contribui, atunci când acest lucru este necesar.
6. Din răspunsurile primite, veți putea observa opiniile predominante ale participanților. Utilizați acest lucru pentru a încheia această parte a discuției, parcurgând următorii pași.

În cazul în care există o majoritate care indică faptul că ar utiliza metodele alternative sugerate, subliniați că acestea sunt, totuși, importante, deoarece destui agenți de poliție pur și simplu nu își raportează colegii pe plan intern, în măsura în care ar trebui; o cultură care permite frica și favorizarea este, fără îndoială, o parte din motivul pentru această situație.

În cazul în care există o majoritate care indică faptul că nu ar utiliza aceste căi, reamintiți participanților că este necesară schimbarea unei culturi și a unui mediu care face dificilă raportarea de către agenții de poliție și că realizarea acestor schimbări este, de asemenea, și responsabilitatea lor, în special în cazul în care se află în poziții de conducere. Indiferent de poziția pe care o ocupă în cadrul organizației de poliție, aceștia au totuși un rol în propria activitate și exemplul pe care îl dau celorlalți.

7. Recunoașteți faptul că, în general, agenții de poliție sunt adesea precauți în a se confesa unor terți. În parte, acest lucru se datorează faptului că agenții de poliție au puține relații cu astfel de alți actori și, prin urmare, le lipsește încrederea. Este necesar ca agenții de poliție înșiși să fie deschiși în ceea ce privește legăturile și relațiile lor și să înceapă să interacționeze cu persoane și grupuri care sunt interesate de promovarea răspunderii poliției.
8. Încheiați discuția prin distribuirea de copii ale Fișei de lucru 2.4.2, Înțelegerea culturii poliției. Acordați participanților 10-15 minute pentru a o citi. Aceasta este o resursă care poate promova o discuție mai lungă și mai aprofundată cu privire la impactul culturii poliției asupra relațiilor cu comunitatea și la încredere. Aceste întrebări pot fi adresate direct participanților, împărțite în grupuri, iar răspunsurile pot fi raportate și înregistrate pe o foaie de flipchart pentru discuții ulterioare. Dacă aveți puțin timp la dispoziție, puteți încheia sesiunea întrebându-i, pur și simplu, pe participanți dacă s-au simțit sau nu vreodată obligați să se comporte într-un mod în care nu voiau, dar au făcut-o totuși din cauza presiunii pe care o simțeau pentru că făceau parte din echipa de poliție. Aceștia nu trebuie să ofere exemple (fapt ce s-ar putea dovedi dificil pentru ei), dar rugați-i să reflecteze asupra impactului acestei situații asupra standardelor profesionale ale poliției și asupra datoriei lor față de lege și față de public.

Activitatea 2.5: Interacțiunea cu victimele conduitei necorespunzătoare discriminatorii a poliției

Puncte de învățare: Această activitate le oferă participanților ocazia de a se angaja într-un dialog constructiv cu persoane care au fost victime ale discriminării din partea poliției. Discriminarea poate să fi fost sub forma unui limbaj ofensator utilizat la adresa lor sau prin faptul că au fost supuși, în mod inadecvat, la utilizarea autorității poliției (oprire și percheziție). În toate cazurile, persoanele vizate consideră că au fost supuse acestor comportamente nejustificate pe baza uneia sau mai multor dintre caracteristicile lor protejate, cum ar fi rasa, religia, orientarea sexuală, dizabilitatea și așa mai departe. Această activitate le permite agenților de poliție să fie martori, în mod direct, la efectele conduitei necorespunzătoare discriminatorii asupra vieților celor care au fost afectați, în mod direct. Aceasta le permite agenților de poliție să reflecteze și să ia în considerare impactul conduitei necorespunzătoare discriminatorii la un nivel mai emoțional. Aceasta poate fi utilizată pentru a deschide „conversații” și canale de comunicare cu grupurile și persoanele discriminate, care depășesc mediul imediat de formare și care pot fi utilizate ulterior pentru a dezvolta parteneriate comunitare în vederea îmbunătățirii atât a practicilor poliției, cât și a experienței polițienesci.

Timp: 120 de minute

Materiale necesare: Hârtie, pixuri

Pregătire: Aceasta este o activitate deosebit de dificilă și trebuie tratată cu sensibilitate. Puteți fi ajutat în facilitarea acesteia prin formarea unui parteneriat cu o organizație a societății civile (OSC) relevantă, care poate pune la dispoziție propriul expert pentru a co-prezenta această sesiune împreună cu dumneavoastră. Acest lucru are avantajul suplimentar de a vă permite să începeți să formați relații de lucru pozitive cu OSC-urile și să creați căi de comunicare care pot informa mai bine practica poliției și pot ajuta la dezvoltarea și menținerea contactului cu grupuri care sunt, în general, înstrăinate de poliție.⁵ Primul pas în planificarea acestei activități este de a identifica un OSC adecvat care poate colabora cu dumneavoastră în livrarea acestei părți a formării și care poate identifica și coopta persoane care vor fi dispuse să participe. Va trebui să vă întâlniți cu OSC-ul, în prealabil, pentru a planifica activitatea și pentru a decide asupra alocării sarcinilor și responsabilităților. Asigurarea clarității este importantă, astfel încât această întâlnire trebuie să fie o oportunitate pentru dumneavoastră, pentru a stabili și a conveni asupra a ceea ce trebuie realizat, a modului în care va fi realizat și a oricăror reguli de bază care trebuie respectate. OSC-ul trebuie să se asigure, de asemenea, că participanții sunt conștienți de ceea ce se așteaptă de la ei și de parametrii în cadrul cărora își vor aduce contribuția. Celor care își povestesc experiențele, trebuie să li se precizeze, în prealabil, că acesta nu este un forum de investigare a plângerilor lor sau de soluționare a greșelilor din trecut. Mai degrabă, este o oportunitate pentru ei, în calitate de victime ale conduitei

⁵ Această formă de implicare activă și pozitivă a comunității poate contribui la reducerea infracționalității, a fricii de infracțiuni și la consolidarea încrederii în activitatea polițienească, în special în rândul celor ale căror experiențe anterioare cu privire la activitatea polițienească, au avut tendința de a fi negative. Avantajele și mecanismele de implicare sunt dezvoltate în continuare în cadrul acestui modul privind colaborarea poliției cu comunitatea.

necorespunzătoare a poliției, în calitate de persoane care au fost supuse unor comportamente pârținitoare sau discriminatorii (inclusiv limbaj ofensator), de a-și discuta experiențele și sentimentele cu agenții de poliție aflați în activitate.

De asemenea, va trebui să le explicați agenților de poliție participanți că, în mod similar, acesta nu este un forum în care trebuie să simtă nevoia de a fi în defensivă și de a încerca să explice, să minimizeze sau chiar să justifice acțiunile din trecut ale colegilor lor. Este o oportunitate pentru agenți de a asculta și de a înțelege efectele acestor comportamente asupra persoanelor, dar și asupra misiunii polițienești în sine. Din nou, aceasta este o ocazie de a sublinia modul în care această formă de conduită necorespunzătoare este deosebit de distructivă pentru capacitatea poliției de a-și îndeplini obiectivele.

În mod ideal, ar trebui să fie cinci sau șase persoane care doresc și pot vorbi despre experiențele lor din trecut. Aceste persoane trebuie să fie ilustrative pentru grupurile din cadrul comunității mai largi și să reflecte unele dintre caracteristicile enumerate la articolul 14 din Convenție, care interzice discriminarea „... bazată pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală.

Este posibil ca unele persoane să fi fost discriminate pentru mai multe dintre aceste caracteristici, iar poveștile lor trebuie să se dovedească deosebit de instructive, subliniind complexitatea și gama de discriminări suferite.

Instrucțiuni

1. Descrieți scopul dezvăuirilor și al discuției care va urma. Acesta este, de asemenea, momentul în care trebuie să vă asigurați că toți cei prezenți sunt familiarizați cu regulile de bază și cu formatul sesiunii, așa cum ați discutat și ați convenit anterior cu OSC-ul.
2. Conversațiile sunt confidențiale, în sensul că nimeni nu va fi citat ulterior, deși este permis să vorbiți, în general, sau să relatați comentarii care nu fac legătura cu anumite persoane. Fiecare persoană va avea dreptul să vorbească neîntrerupt timp de 5 până la 10 minute. Trebuie să se dea dovadă de o anumită flexibilitate, dar este totuși necesar să se gestioneze timpul astfel încât interesul să rămână ridicat și toți vorbitorii să simtă că li se oferă o șansă echitabilă de a-și povesti experiențele.
3. După ce ultimul vorbitor a terminat, întrebați participanții cum s-au simțit după ce au ascultat mărturiile. Reamintiți-le că pot vorbi cu încredere. Reamintiți-le că nu trebuie să fie defensivi în ceea ce privește comportamentele altora sau activitatea polițienească, în general. Recunoaște și declară vreunul dintre participanți, în mod deschis, caracterul greșit al acestor comportamente? Întrebați cum poate fi prevenit acest lucru pe viitor. Există ceva ce pot face aceștia în practica lor în viitor care ar putea fi de ajutor?
4. Invitați-i pe vorbitori să revină la dezbateri. Mai doresc să spună ceva după ce au ascultat răspunsurile din partea participanților din cadrul poliției?
5. Mulțumiți tuturor pentru contribuția avută în cadrul unei sesiuni dificile. Mulțumiți-le pentru deschiderea lor. Reamintiți-le necesitatea de a păstra confidențialitatea.
6. Poate doriți să dați cuvântul co-prezentatorului din partea OSC-ului pentru observații finale.

Note pentru formator

Este deosebit de important să vă pregătiți bine pentru această sesiune, pentru a fi una de succes. În primul rând, fiți clar cu privire la ceea ce doriți să realizați și cum veți realiza acest lucru, prin intermediul acestui mijloc. Cine sunt persoanele care vin? De ce vin? Cu ce își vor aduce acestea contribuția?

Este important să fiți pregătit pentru tulburări de natură emoțională, care pot apărea atunci când persoanele vorbesc despre sau chiar re trăiesc experiențe neplăcute din trecut. Dacă nu vă simțiți în stare să faceți față acestor situații sau capabil să le abordați, atunci cel mai bine este să pregătiți prezența unui co-prezentator, care este priceput în acest domeniu și care poate gestiona astfel de situații atunci când ele apar. Cel mai bine este să fiți pregătit și să informați participanții din timp că, dacă au nevoie să ia o pauză și să iasă din sală, acest lucru este complet acceptabil.

Activitatea 2.6: Discuții cu liderii organizaționali privind analizele conduitei necorespunzătoare discriminatorii și a experienței publice în ceea ce privește activitățile polițienești

Puncte de învățare: Următorul subiect se referă la creșterea gradului de conștientizare cu privire la importanța atât a analizării datelor existente, cât și a creării de noi fluxuri de informații pentru analize, în abordarea conduitei necorespunzătoare discriminatorii a poliției. Se intenționează ca această secțiune să constituie baza unei discuții cu acei manageri de rang superior din cadrul poliției și funcționari departamentali, care au sarcina de a stabili direcția strategică a poliției, în special atunci când există un interes deosebit pentru îmbunătățirea încrederii comunității în activitatea poliției.

Această sesiune va implica o evaluare preliminară a surselor de informații existente și adresarea unei serii de întrebări-cheie cu privire la informațiile de care dispunem, de ce sunt colectate, cum sunt colectate, cum sunt utilizate și care sunt rezultatele utilizării lor, dacă există. În cursul acestui proces, va fi moderată o discuție a participanților pentru a stabili dacă necesitățile de informare sunt satisfăcute de sistemele actuale sau dacă trebuie efectuate schimbări, inclusiv evaluarea necesității de a obține informații suplimentare prin canale noi și variate. Discuția trebuie să se bazeze pe luarea în considerare a importanței analizei informațiilor și poate începe prin examinarea unei analize a plângerilor și a atitudinilor publicului, ca două dintre principalele căi de acces pentru a înțelege și a aborda mai bine această problemă.

Timp: 120 de minute

Materiale necesare: flipchart, markere, Blu Tack
Fișa de lucru 2.6.1: Impactul culturii polițienești asupra raportării plângerilor și investigării plângerilor

Note pentru formator

În abordarea conduitei necorespunzătoare discriminatorii a agenților de poliție, este esențial să avem o înțelegere cât mai completă a naturii, amplitudinii și modului de operare al acesteia. Acest lucru necesită accesarea și dezvoltarea surselor de informații care vor fundamenta cel mai bine eforturile de a contesta astfel de comportamente și de a îmbunătăți furnizarea de servicii către public.

Asigurați-vă că sunteți informat pentru a conduce această discuție, citind mai întâi secțiunile referitoare la „Sondaje privind atitudinea publicului” și „Sondaje privind plângerile” de mai jos. Familiarizați-vă cu existența acestor sondaje în propria jurisdicție și cu cele mai recente constatări ale acestora, dacă există.

Instrucțiuni

1. Lăsați primele două pagini ale flipchart-ului goale pentru cele două întrebări de început, care sunt prezentate mai jos. Puneți câte un titlu pe fiecare dintre paginile a treia și a patra: „Sondaj privind plângerile” și „Sondaj privind atitudinea publicului”. Acestea sunt două surse de informații care vor fi abordate pe parcursul discuției.
2. Distribuți copii ale Fișei de lucru 2.6.1 Impactul culturii polițienești asupra raportării plângerilor și investigării plângerilor. Spuneți-le participanților că vor aprecia impactul pe care cultura îl poate avea asupra raportării și a conduitei necorespunzătoare. Fișa de

lucru acoperă multe dintre aceste probleme, dar subliniază, de asemenea, rolul pe care îl are conducerea în abordarea culturii și în promovarea schimbărilor pozitive.

3. Faceți referire la importanța deschiderii și a onestității pentru ca această sesiune să fie una de valoare atât pentru ei, cât și pentru organizație.
4. Oferiți participanților 10 minute pentru a citi Fișa de lucru. Pregătiți o foaie albă de flipchart și întrebați participanții cum consideră ei că funcționează cultura din organizația lor pentru a sprijini conduita necorespunzătoare și, în același timp, pentru a submina probabilitatea de a raporta conduita necorespunzătoare. Înregistrați răspunsurile acestora pe foaia de flipchart. Detașați-o și fixați pagina pe perete, unde poate fi vizualizată pe parcursul întregii sesiuni.
5. Începeți o nouă pagină de flipchart. Întrebați participanții ce consideră că pot face personal, în cadrul rolului lor profesional, pentru a îmbunătăți această situație și pentru a începe să determine o schimbare culturală. Înregistrați răspunsurile pe pagină și, din nou, detașați și afișați această pagină.
6. Comentați răspunsurile, după caz. Răspunsurile vor oferi o indicație asupra gradului în care participanții recunosc rolul pe care cultura îl poate juca în conduita necorespunzătoare discriminatorie. Răspunsurile vor indica, de asemenea, măsura în care participanții consideră că pot face ceva sau că trebuie să facă ceva, pentru a determina schimbarea culturii dominante.
7. Anunțați participanții că următoarea parte a discuției ia în considerare colectarea și analizele datelor în abordarea conduitei necorespunzătoare. Începeți prin a-i întreba pe participanți ce date au, în prezent, sau de care au cunoștință în prezent, care pot fi utilizate în acest scop. Înregistrați răspunsurile pe o pagină de flipchart și, din nou, detașați și afișați pagina cu răspunsurile înregistrate.
8. Întrebați și consemnați răspunsurile pe o a doua pagină, cu privire la întrebarea dacă ei consideră că există lacune în cunoștințele lor actuale în calitate de manageri și cum ar putea fi acestea abordate. Din nou, înregistrați răspunsurile pe foaia de flipchart, desprindeți-o și afișați-o, după ce ați terminat.
9. În continuare, deschideți o discuție cu privire la utilizarea în cadrul organizației a 1) Sondajelor privind plângerile (sau a analizelor informațiilor privind plângerile) și 2) Sondajelor privind atitudinea publicului.
10. Adresați următoarele întrebări: Există aceste surse de date? Sunt acestea utilizate? Cum sunt acestea utilizate? Există o necesitate sau o modalitate de a îmbunătăți utilizarea acestora?
11. Concluzionați prin a întreba cum ar putea fi acestea utilizate sau utilizate mai bine pentru a aborda conduita necorespunzătoare discriminatorie.

Sondaj privind plângerile

Un sondaj privind plângerile constituie o sursă de informații care trebuie să fie cel mai ușor de accesat de către poliție, deoarece se bazează pe propriile statistici interne privind incidența, natura și geografia conduitei necorespunzătoare discriminatorii. Desigur, acest lucru presupune existența unui sistem solid prin care aceste informații pot fi raportate, colectate și interogate. Adesea, membrii publicului care au fost victime ale conduitei necorespunzătoare discriminatorii pot fi foarte reticenti în a raporta chiar organizației al cărei membru a dat deja dovadă de prejudecată față de ei. Cei care au fost vizați pot să nu aibă încredere în disponibilitatea poliției de a le investiga plângerile. De asemenea, aceștia se pot teme de represalii și de o victimizare suplimentară sau, pur și simplu, nu doresc să facă publică problema sau să atragă atenția asupra lor sau a familiei lor.

Analizele statisticilor trebuie să furnizeze organizației informații de bază precum numărul de cazuri de conduită necorespunzătoare raportate, natura conduitei necorespunzătoare, circumstanțele incidentului, caracteristicile victimelor conduitei necorespunzătoare, locația și momentul evenimentului, unitatea în cauză și detalii cu privire la agenții de poliție care se presupune că au dat dovadă de prejudecăți și/sau au avut o conduită necorespunzătoare discriminatorie.

În acest fel, organizația poate construi o imagine a domeniilor în care trebuie să intervină, nu doar la nivel individual, ci și strategic, pentru a face față conduitei necorespunzătoare discriminatorii și pentru a încerca eradicarea acesteia. Aceste informații pot ajuta la descoperirea tiparelor și a tendințelor și la a stabili dacă discriminarea este mai amplă împotriva anumitor grupuri, în anumite zone geografice, de către anumite unități de poliție, în anumite ocazii (de ex., în timpul opririi vehiculelor sau al executării mandatelor de percheziție), de anumite categorii de agenți și așa mai departe.

Acesta este un lucru care poate fi realizat nu numai la nivel național, ci și în cadrul unei regiuni a poliției sau departament sau unități funcționale, de către ofițerii și conducerea superioară interesată să abordeze discriminarea și să se asigure că echipa lor lucrează la cele mai înalte standarde profesionale în slujba cetățenilor. O astfel de analiză poate fi un instrument de management eficient pentru a ajuta la furnizarea de informații critice care pot fi utilizate pentru a aborda conduita necorespunzătoare. Pot fi identificate tipare, care să indice domeniile de intervenție. Acestea pot fi abordate prin îmbunătățirea practicilor de supervizare și de gestionare a performanțelor sau prin asigurarea de formare suplimentară sau specifică privind anumite probleme.

Desigur, calitatea oricăror astfel de analize depinde de soliditatea și calitatea datelor colectate. După cum s-a menționat mai sus, în cazul în care persoanele nu raportează conduite necorespunzătoare discriminatorii, atunci și acest aspect trebuie, de asemenea, vizat. O parte din acest lucru implică câștigarea unei încrederi sporite din partea comunității, abordată mai detaliat în Modulul șase, care se referă la Activitățile polițienești comunitare, la nivel local. Cu toate acestea, puteți analiza și alte surse de date, cum ar fi sondajele de atitudine.

Sondaj privind atitudinea publicului

Este important ca, în calitate de furnizor cheie de servicii, poliția să cunoască ce părere are publicul despre ea, care este experiența publicului în ceea ce privește activitatea polițienească și ce părere are publicul cu privire la calitatea serviciilor pe care poliția le oferă. Poliția trebuie să înțeleagă cât de încrezător este publicul în faptul că poliția tratează pe toată lumea în mod egal și cu respectul cuvenit. Sprijinul acordat în Codul european de etică al poliției pentru "promovarea și încurajarea cercetării asupra poliției", atât de către poliția însăși, cât și de către instituții externe, este un indiciu al recunoașterii valorii unui astfel de demers pentru îmbunătățirea activității polițienești.

Poliția trebuie să aibă acces la informații care măsoară nivelul de încredere pe care publicul îl are față de ea și care o ajută să stabilească percepția publicului cu privire la măsura în care aceasta își respectă standardele profesionale. Poliția trebuie să fie interesată în găsirea de răspunsuri la întrebări cum ar fi: dacă își face treaba pe care publicul o așteaptă din partea sa și pe care publicul consideră că o merită, dacă anumite clase sau grupuri de persoane, persoane cu caracteristici de mediu diferite, raportează în mod diferit - și, în caz afirmativ, cum poate poliția să explice aceste experiențe diferențiate și cum procedează pentru a le aborda?

O modalitate de a descoperi atitudinile publicului față de activitatea polițienească este de a efectua un sondaj. Acesta ar putea include întrebări precum următoarele:

- Considerați că sunteți tratat cu respect se către poliție?
- Acționează poliția în mod imparțial?
- Aveți încredere în poliție?
- Investighează poliția plângerile de discriminare, în mod imparțial?

Considerați că ați avut de suferit din cauza prejudecăților poliției? Dacă da, de ce considerați acest lucru? Există numeroase tipare și exemple de Sondaje privind criminalitatea și Sondaje privind satisfacția față de poliție⁶, care pot fi accesate pentru a permite poliției sau unei persoane angajate de aceasta să elaboreze un instrument de anchetă personalizat, care să ajute la descoperirea acestor atitudini și experiențe publice. În mod ideal, astfel de sondaje ar trebui să fie efectuate de către cercetători profesioniști și imparțiali, în care publicul poate să aibă încredere, pentru a oferi o evaluare imparțială, precisă și solidă.

⁶ Acesta este un exemplu american de Sondaj comunitar privind siguranța publică și autoritățile de aplicare a legii, disponibil la adresa <https://cops.usdoj.gov/RIC/publications/cops-w0743-pub.pdf>. Informații cu privire la resursele naționale, regionale și globale pentru sondajele privind victimele (care includ atitudini față de poliție și experiențe cu poliția) sunt disponibile la: www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/ICCS/Korea_Module_8_victimization_surveys.pdf. Acestea pot fi adaptate la necesitățile locale.

Anexe și fișe de lucru

Fișa de lucru 2.2.1: Informații privind scenariul - Oprirea unei mașini

Este o seară senină de vară. Este târziu, în jur de miezul nopții, iar dumneavoastră sunteți în mașina de patrulare parcată pe un drum principal. Nu este trafic aproape deloc.

În depărtare, observați un autovehicul care se îndreaptă spre dumneavoastră, încet și fără farurile aprinse. Vă aprindeți luminile de poliție, coborâți din vehicul și, utilizând lanterna sau bagheta de trafic, faceți semn vehiculului care se apropie să oprească. Vehiculul trage pe marginea drumului și oprește.

Vă apropiați de vehicul pentru a-i explica șoferului că conduce cu farurile stinse și că acest lucru este periculos în condițiile respective. Când ajungeți la portiera șoferului, acesta își coboară geamul. Acesta miroase puternic a alcool. Îl interogați și îl întrebați dacă a băut. Acesta spune că a fost cu niște prieteni la bar, dar că a băut doar unul sau două pahare. Din vocea și mișcările șoferului, considerați că acesta a consumat mult mai mult alcool decât atât și că este prea beat pentru a conduce mașina în siguranță. Îi solicitați permisul de conducere sau o altă formă de identificare, dacă acesta nu este disponibil. Șoferul prezintă apoi o legitimație de poliție și vă spune că este un agent de poliție coleg și că locuiește la doar un kilometru distanță. A fost la o petrecere pentru a sărbători pensionarea unui coleg de poliție, la un hotel din localitate, și acum se întoarce acasă. Acesta vă spune că știți cât de important este să fiți alături de colegi și că veți înțelege că nu ar fi putut lipsi de la petrecere.

Ce faceți în continuare?

Fișa de lucru 2.2.2: Informații privind scenariul – Fișă cu opțiuni

1. Cereți-i să coboare din mașină și supuneți-l la testele de ebrietate prevăzute în vederea arestării sale pentru conducere sub influența alcoolului, în cazul în care nu trece testele.
2. Aduceți-i la cunoștință faptul că se comportă extrem de nesăbuit conducând în starea respectivă și că, acum, îi veți lua cheile și le veți lăsa la secție. Le poate lua înapoi mâine și va trebui fie să meargă ultimul kilometru pe jos până acasă, fie să cheme un taxi.
3. Dați-l jos din mașină. Parcați mașina în siguranță și apoi duceți-l cu mașina acasă, având în vedere că vă va lua doar cinci minute.
4. Sunați-vă supraveghetorul la sediu și cereți-i sfatul cu privire la ce trebuie să faceți în continuare.
5. Lăsați-l să conducă până acasă, deoarece este atât de aproape și drumul este liniștit, dar avertizați-l să își aprindă farurile, să conducă cu atenție și să nu mai facă niciodată acest lucru.
6. Luați altă măsură. (Vă rugăm să explicați care ar fi aceasta.)

Fișa de lucru 2.2.3: Informații privind scenariul - Mașina care depășește viteza regulamentară

Sunteți agent de poliție și patrulați cu autovehiculul dumneavoastră, seara târziu. Este o noapte senină și uscată și nu există prea mult trafic pe drum. În timp ce conduceți, pe lângă dumneavoastră, trece o mașină care circulă cu cel puțin 30 de kilometri pe oră peste limita de viteză admisă pentru zona respectivă. Vă aprindeți luminile și sirena și opriți autovehiculul la marginea drumului. Ieșiți din mașina dumneavoastră și vă apropiați de șofer, cerându-i să coboare geamul. Descoperiți că șoferul:

(1) este o femeie, vârsta de aproximativ 28 de ani, care recunoaște că se grăbește să ajungă la un club de noapte pentru a se întâlni acolo cu niște prieteni. Aceasta vrea să ajungă la club înainte ca prietenii ei să plece și să se mute la un alt local.

(2) este un bărbat, vârsta de aproximativ 40 de ani, care recunoaște că se grăbește să ajungă la spital cu copilul său bolnav, deoarece nu este disponibilă nicio ambulanță de urgență și îi este prea frică să aștepte, în caz că ar fi periculos pentru copilul său.

Cum tratați (1) șoferul femeie; (2) șoferul bărbat?

Există vreo diferență în ceea ce ați spune și/sau în ceea ce ați face?

Note pentru formator

Este posibil ca unii agenți să susțină că nu au autoritatea de a face uz de puterea discreționară, deoarece se consideră obligați prin lege să aplice legea în orice împrejurare, fără a mai avea vreo posibilitatea de a-și exercita judecata personală. La suprafață, acest lucru poate părea corect, însă aspectele practice de zi cu zi ale activității polițienești înseamnă că fiecare agent de poliție are un grad semnificativ de putere discreționară în ceea ce privește oprirea, percheziționarea și chiar arestarea membrilor publicului.

Utilizarea acestei marje de apreciere este afectată de mulți factori, inclusiv de valorile personale și de cultura polițienească predominantă. Este important de remarcat faptul că este puțin probabil ca puterea discreționară să fie disponibilă pentru fiecare aspect al activității polițienești și că aceasta poate fi limitată sau exclusă prin lege. În timp ce, de exemplu, un agent de poliție poate decide să avertizeze (sau chiar să ignore) o persoană care circulă pe bicicletă fără a avea un bec pe timp de noapte, în loc să dea o amendă sau o somație, este puțin probabil ca același agent să aibă vreo putere discreționară în ceea ce privește arestarea sau nu a unei persoane despre care constată că tocmai a săvârșit o crimă. Cu toate acestea, ori de câte ori este aplicată puterea discreționară, aceasta nu poate fi motivată de rea-credință, ci trebuie să fie în interesul echității și al justiției. Prin urmare, puterea discreționară nu trebuie niciodată utilizată pentru a avantaja, în mod inechitabil, un grup de persoane în raport cu un altul sau, dimpotrivă, pentru a dezavantaja sau a discrimina persoanele pe baza caracteristicilor lor. O modalitate prin care agenții de poliție pot contesta și combate rasismul în cadrul activității polițienești este de a crea „cadre de dialog și cooperare între poliție și membrii grupurilor minoritare”⁷ pentru a înțelege mai bine persoanele pentru care lucrează.

În cele din urmă, interpretarea legii și aplicarea obligatorie a acesteia este de competența instanțelor, astfel că, deși poliția are o anumită putere discreționară, este acceptat faptul că aceasta nu este lipsită de limite. Poliția răspunde pentru utilizarea puterii sale discreționare și poate fi solicitată să justifice de ce a acționat sau de ce nu a acționat în anumite circumstanțe particulare. În mod ideal, utilizarea puterii discreționare va fi informată de principiile și etica activității polițienești profesionale și va fi folosită mai bine pentru a îndeplini obiectivele poliției și cerințele justiției.

⁷ Recomandarea de politică generală nr. 11 (2007) a CERl privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitatea polițienească, §18 și §20, disponibilă la adresa <https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-11-on-combating-racism-and-racia/16808b5adf>.

Fișa de lucru 2.3.1: Fișa de informații privind scenariul - Arestarea și transportul unui suspect

Dumneavoastră și un coleg ați oprit un grup de trei tineri dintr-un cartier local de romi. Ați făcut acest lucru deoarece colegul dumneavoastră, care are mai multă experiență decât dumneavoastră, vă spune: „acest tip de tineri sunt întotdeauna implicați în ceva infracțiuni. Sunt hoți prolifici. Așa sunt ei, pur și simplu, și nu vor schimba acest lucru, pentru că știi că sunt hoți prolifici”. Îi percheziționați pe tineri și descoperiți că unul dintre ei are un telefon scump. Acesta spune că l-a primit de la unchiul său drept cadou. Colegul dumneavoastră nu îl crede și îl arestează pentru furt. El le spune celorlalți tineri să „o șteargă”. În timp ce colegul dumneavoastră îl urcă pe suspect pe bancheta din spate a mașinii de poliție, colegul dumneavoastră îl lovește cu piciorul și spune: „țigani hoți ce sunteți, nu vă învățați niciodată”. În timp ce vă îndreptați cu mașina spre secția de poliție, îl auziți pe colegul dumneavoastră de pe bancheta din spate avertizându-l pe suspect că ar face bine să mărturisească faptul că a furat telefonul. Va fi cel mai bine pentru el și pentru familia sa, altfel ar putea avea probleme și mai mari. Aruncați o privire prin oglinda retrovizoare și vedeți că colegul dumneavoastră i-a aplicat un pumn în coaste suspectului în timp ce emitea amenințarea. La secție, în timp ce dumneavoastră și colegul dumneavoastră îl duceți pe suspect de-a lungul coridorului pentru a-l preda agentului însărcinat cu detenția, colegul dumneavoastră se oprește și îi spune suspectului: „ai face bine să nu te plângi, dacă știi ce e bine pentru tine”. În timp ce îi spune asta, îi pleznește pe suspect peste ceafă. După ce îl predați pe suspect la secție și prezentați probele, dumneavoastră și colegul dumneavoastră mergeți partea din spate a secției pentru o pauză de cafea. În timp ce vă aflați acolo, colegul dumneavoastră vă spune că nu crede că suspectul se va plânge de arestare, deoarece îi este frică de poliție, dar dacă o va face, atunci amândoi veți spune că nu s-a întâmplat nimic în ceea ce privește utilizarea forței fizice de către colegul dumneavoastră. Colegul dumneavoastră vă spune: „dacă există unele dovezi fizice, cum ar fi o vânătaie sau o urmă roșie, atunci nu va fi o problemă, deoarece țiganiii ăștia se bat în permanență și sunt implicați mereu în munci dure, prin urmare astfel de urme sunt de așteptat”. Acesta se felicita atât pe el, cât și pe dumneavoastră pentru că ați făcut o zi bună pentru comunitate, arestându-l pe acel individ și băgându-l acolo unde îi este locul.

Fișa de lucru 2.3.2: Scurtă prezentare generală a punctelor cheie din Codul european de etică al poliției

Codul european de etică al poliției a fost adoptat de Comitetul de Miniștri la 19 septembrie 2001. Acesta stabilește un cadru privind valorile și standardele care sunt impuse poliției, într-o societate modernă și democratică. Acesta recunoaște că, chiar și în condițiile diversității serviciilor și instituțiilor de poliție prezente în cadrul membrilor Consiliului Europei, există un set de principii etice care trebuie să fie comun tuturor serviciilor. Codul stabilește standarde detaliate care trebuie respectate de către poliție în eforturile sale de a-și îndeplini funcțiile de bază.

Alineatul 40 din cod prevede că „... poliția își îndeplinește misiunile, într-o manieră echitabilă, fiind ghidată, în mod special, de principiile imparțialității și nediscriminării”. Acest aspect este fundamental pentru ideea centrală a prezentului manual, care este de a sublinia necesitatea unei activități polițienești etice care nu numai că nu este nediscriminatorie în sine, dar contestă și abordează, de asemenea, în mod activ, cazurile de discriminare, într-o manieră promptă și pozitivă.

Alineatul 44 prevede că: „Personalul poliției acționează cu integritate și respect față de public și acordând o atenție deosebită situației persoanelor aparținând unor grupuri deosebit de vulnerabile”. Acest lucru subliniază sensibilitatea deosebită de care trebuie să dea dovadă agenții de poliție în relațiile cu anumite persoane și categorii sociale. Acesta este, în mod clar, în contradicție cu comportamentul discriminatoriu, inclusiv limbajul lipsit de respect utilizat de unii agenți de poliție în tratarea unor astfel de persoane.

Alineatul 46 prevede că: „Personalul de poliție se opune tuturor formelor de corupție din cadrul poliției. Acesta informează superiorii și alte organisme corespunzătoare cu privire la corupția din cadrul poliției”. Această corupție se extinde, în mod firesc, la toate formele de conduită necorespunzătoare, cum ar fi comportamentul discriminatoriu și abuziv împotriva persoanelor pe baza anumitor caracteristici.

Alineatul 49 prevede că „Anchetele poliției sunt obiective și echitabile. Acestea sunt sensibile și adaptabile la nevoile speciale ale persoanelor, cum ar fi copiii, tinerii, femeile, minoritățile, inclusiv minoritățile etnice și persoanele vulnerabile”. Obiectivitatea și corectitudinea anchetelor de poliție trebuie să se extindă la toate aspectele activității poliției, în care aceasta intră în contact cu publicul. Această obiectivitate este, în mod special, o cerință esențială a spiritului deschis cu care agenții de poliție trebuie să abordeze orice situație pe care trebuie să o investigheze.

Alineatul 52 afirmă că: „Poliția oferă sprijinul, asistența și informațiile necesare victimelor infracțiunilor, fără discriminare”. Prea des, unii agenți de poliție se pot comporta într-un mod disprețuitor și lipsit de sensibilitate atunci când au de-a face cu victime ale infracțiunilor, care nu se încadrează în propria înțelegere sau acceptare a agentului de poliție privind o victimă care merită să fie tratată în mod demn. Acest lucru poate duce la refuzul multor victime de a raporta infracțiuni din cauza comportamentului anticipat al poliției.

Note pentru formator

Fișa de lucru 2.3.2 reunește aspecte cheie ale Codului european de etică al poliției pentru a fi discutate de către participanți în contextul principiilor și standardelor comune impuse agenților de poliție. Deși este deosebit de relevant pentru tratamentul suspectilor, acesta se extinde, în mod evident, la toate domeniile practicilor poliției, inclusiv la tratamentul victimelor și al martorilor. Toate acestea sunt extrem de relevante pentru investigarea cu succes a infracțiunilor (a se vedea Modulul 4 pentru informații suplimentare), în timp ce manifestarea respectului față de fiecare persoană, în orice context, este o obligație esențială pentru fiecare agent de poliție.

Fișa de lucru 2.4.1: Opțiuni pentru raportarea conduitei necorespunzătoare

De cele mai multe ori, va fi posibil și preferabil ca un agent de poliție să raporteze orice conduită necorespunzătoare a colegilor săi prin utilizarea proceselor disciplinare interne existente. În alte ocazii, se poate dovedi foarte dificil pentru o persoană să raporteze utilizând acest sistem intern, în special atunci când aceasta are o teamă reală de a fi victimizată sau deoarece crede că raportul său nu va fi abordat, în mod corespunzător, poate chiar deloc. În astfel de situații, când un agent consideră în continuare că a rupe tăcerea este în interesul public deoarece, de exemplu, raportează o infracțiune penală, o eroare judiciară sau o mușamalizare a unei conduite necorespunzătoare, atunci ar putea simți nevoia să caute alte căi pentru a raporta situația la care a fost martor sau ceea ce a învățat din propria experiență. Această formă de comunicare este adesea denumită „denunțare”. În multe jurisdicții, cei care fac denunțuri, în cazul în care acționează cu bună credință, sunt protejați prin lege împotriva oricăror consecințe negative pentru raportarea lor.

În cazul în care nu există o politică de denunțare a neregulilor, există în continuare posibilitatea ca un agent de poliție să raporteze, în mod confidențial, (și chiar anonim) oricăreia dintre organizațiile sau organismele care sunt interesate să se asigure că sunt anchetate exact genul de probleme pe care agentul de poliție dorește să le raporteze. Un agent de poliție poate, de exemplu, să contacteze un organism de supraveghere sau o organizație a societății civile care are un interes special în materie de răspundere a poliției. Un agent de poliție îngrijorat poate, de asemenea, să raporteze unui Oficiu al Ombudsmanului sau unui grup implicat în promovarea drepturilor cetățenilor sau unui grup de susținere care se ocupă de aspecte privind activitatea polițienească. Organizațiile naționale sau susținătorii drepturilor omului vor fi, de asemenea, bine plasați pentru a consilia un agent de poliție cu privire la cea mai bună modalitate de a da curs preocupărilor, într-un mod care să îi ofere cea mai bună protecție, dar care, în același timp, să contribuie la asigurarea faptului că problemele pe care le-a ridicat sunt abordate.

Fișa de lucru 2.4.2: Înțelegerea culturii poliției

În general, o cultură organizațională poate fi descrisă ca fiind modul în care lucrează oamenii dintr-o anumită organizație, modul în care aceștia fac lucrurile și practicile și normele acceptate care stau la baza acestor operațiuni. După o perioadă de lucru, acesta este acceptat, pur și simplu, ca fiind modul în care sunt efectuate lucrurile. Atunci când sunt analizate cadrele de poliție, chiar și din jurisdicții diferite, acestea sunt, adesea, văzute ca împărtășind o cultură organizațională specifică. Unele dintre acestea sunt pozitive. Cadrele de poliție sunt bine cunoscute în rândul specialiștilor pentru nivelul ridicat de camaraderie și coeziune. Acest lucru este promovat de apropierea lucrului în comun, de apartenența la o echipă și de dependența reciprocă foarte reală pe care agenții o împărtășesc. Poliția primește zilnic mii de apeluri de ajutor, dar, în general, niciun apel de ajutor nu primește un răspuns mai rapid decât cel în care apelul este făcut de un coleg agent de poliție. Acest lucru reflectă sprijinul pe care agenții de poliție îl oferă colegilor și pe care se bazează pentru ei înșiși. Aceștia au încredere în colegii lor agenți de poliție și au convingerea că acest sprijin va fi întotdeauna acordat.

Totuși, această loialitate poate deveni distorsionată și coruptă în cazul în care agenții își înlocuiesc supunerea față de lege și angajamentul de a servi publicul cu o mai mare loialitate față de colegii necinstiți și lipsiți de etică. Acest aspect al culturii polițienești, care poate crește, în mod serios, probabilitatea ca conduita necorespunzătoare discriminatorie să continue fără a fi controlată, este denumit uneori „Codul albastru al tăcerii”.

Acest „Cod albastru al tăcerii” se referă la un acord nescris sau la o înțelegere între agenții de poliție conform căreia aceștia trebuie să își susțină colegii, chiar și atunci când acest lucru înseamnă să nu își exprime părerea împotriva colegilor care s-ar putea face vinovați de conduită necorespunzătoare sau de alte infracțiuni sau încălcări ale legii. Acest lucru este ferm înrădăcinat în multe culturi polițienești. Există, de exemplu, multe cazuri bine documentate de anchete privind conduita necorespunzătoare a poliției în situații ce implică ordinea publică, în care agenții de poliție susțin că nu au văzut niciun caz de conduită necorespunzătoare, chiar dacă membri ai publicului, reporteri de știri, activiști pentru drepturile omului și alți observatori independenți au fost martori și au înregistrat aplicarea unei forțe inutile și excesive de către agenții de poliție, chiar în cadrul aceluiași eveniment. Această reticență de a vorbi a fost observată de nenumărate ori, chiar și în jurisdicțiile în care agenții sunt obligați, prin normele lor interne și/sau prin lege, să raporteze astfel de conduite necorespunzătoare. Prin faptul că nu raportează ceea ce văd în astfel de circumstanțe, agenții de poliție martori se fac ei înșiși vinovați de conduită necorespunzătoare.

În mod evident, este necesară abordarea acestui aspect negativ al culturii polițienești. Există o a doua provocare aici, care este la fel de importantă de luat în considerare. Trebuie recunoscut faptul că, în multe țări, cultura poliției s-a dovedit a fi, și este percepută ca fiind, rasistă, sexistă și discriminatorie din punct de vedere instituțional, în mai multe alte moduri. Acest lucru poate fi abordat numai dacă este recunoscut, în mod deschis, și combătut prin programe și acțiuni specifice la toate nivelurile organizației.

Acest lucru nu poate fi realizat prin simpla elaborare de noi reguli și reglementări sau prin stabilirea de noi coduri de conduită. Este nevoie de mai mult decât simple declarații orale sau câteva rânduri pe hârtie. Este irelevantă redefinirea unei culturi prin stabilirea unei noi viziuni și a unor noi valori ale organizației, dacă conducerea acesteia nu le personifică în propriile practici

zilnice și dacă se depun prea puține eforturi sau chiar deloc pentru a inculca aceste valori celorlalți. Schimbarea trebuie motivată și schimbarea trebuie măsurată.

În cele din urmă, trebuie remarcat faptul că forțele de poliție vor avea în rândurile lor un număr de agenți din grupuri minoritare și o minoritate de agenți care sunt femei. Totuși, acești câțiva membri nu pot avea, ei singuri, o influență semnificativă asupra culturii dominante din cadrul organizației de poliție.

Este posibil ca aceștia să fie chiar nevoiți să își subordoneze, să își supprime sau să își ascundă anumite caracteristici, în dorința de a fi acceptați și de a se încadra în cultura polițienească de masă, astfel cum este aceasta promovată în prezent. Eforturile de a fi mai incluzivă și de a îmbrățișa o mai mare diversitate sunt unele dintre mijloacele prin care cultura se poate schimba, dar numai în cazul în care această diversitate este acceptată și sărbătorită, în mod deschis și sincer. Din nou, acest lucru stabilește un rol-cheie și o provocare pentru conducere în cadrul organizației polițienești, de a motiva schimbarea și de a fi văzută ca fiind dispusă, ea însăși, să se schimbe.

Fișa de lucru 2.6.1: Impactul culturii polițienești asupra raportării plângerilor și investigării plângerilor

Managerii de nivel superior din cadrul poliției și funcționarii de departamente responsabili trebuie să reflecteze asupra aspectelor pozitive și negative ale culturii poliției și să le recunoască și accepte. În mod special, orice discuție privind comportamentul poliției trebuie să ia în considerare faptul că, în cadrul mediului operațional al poliției, cultura predominantă pune o mare valoare pe faptul de a acționa ca parte a unei echipe, una în care colegii nu numai că depind, dar și au încredere unii în alții, pentru sprijin reciproc. Agenții trebuie să conștientizeze loialitățile, care sunt de înțeles, pe care acest lucru le generează, dar, în același timp, să înțeleagă că loialitățile lor trebuie să se înscrie într-o ierarhie adecvată, care plasează supunerea față de lege și respectul față de demnitatea umană, pe cel mai înalt plan. Elemente ale acestor discuții pot fi extrase pentru a analiza ce schimbări (dacă există) consideră participanții că sunt necesare în cultura polițienească existentă pentru a îmbunătăți activitatea polițienească și cum ar putea fi realizate aceste schimbări, în mod optim.

După cum s-a arătat mai sus, în cadrul poliției există, prea des, un „zid albastru al tăcerii”, care îi împiedică pe agenți să denunțe orice conduite necorespunzătoare ale colegilor lor, la care fie au fost martori, fie de care au cunoștință. Aceasta este o parte inerentă a multor subculturi polițienești și reprezintă o denaturare a încrederii și a asistenței pe care agenții se așteaptă, pe bună dreptate, să o primească din partea colegilor, atunci când desfășoară o activitate dificilă și periculoasă, în care sprijinul reciproc este esențial. În timp ce acest cod al tăcerii poate lua forma acceptării pasive sau a consimțământului față de conduita necorespunzătoare, acesta poate include, de asemenea, acțiuni sau omisiuni care contribuie la obstrucționarea anchetelor și îngreunează identificarea și sancționarea, cu succes, a agenților vinovați.

Pentru rezolvarea acestei probleme este nevoie de mai mult decât de declarații cu privire la comportamentele necesare, în codurile de conduită sau în ghidurile privind standardele profesionale. Acest lucru presupune existența unei conduceri puternice, care nu numai că stabilește standarde de conduită, dar le și exemplifică prin propria practică profesională de zi cu zi. Acest lucru presupune existența unui sistem echitabil și receptiv de gestionare a performanțelor, care supervizează și recompensează, în mod activ, bunele practici și, contestă, în același timp, practicile și conduita deficitare.

Acest lucru presupune existența unei organizații care să manifeste toleranță zero față de discriminare și față de orice formă de rele tratamente. Acest lucru presupune existența unui mijloc solid, dar sensibil, în același timp, de a asculta plângerile și acuzațiile referitoare la lipsa de respect și comportamentele discriminatorii și a unui mijloc de investigare a acestora, care să permită identificarea făptașilor și soluționarea cazurilor, într-un mod care să mențină încrederea publicului.

Modulul 3

PREVENIREA ȘI RĂSPUNSUL LA CREAREA DE PROFILE DISCRIMINATORII

AUTORI: MÓNICA DINIZ, JOANNA PERRY, NICK GLYNN ȘI DAVID MARTÍN ABÁNADES

Introducere și context	92
Rezultatele învățării	93
Prezentare generală a activităților și a programului	93
Pregătire	94
Descrieri ale activităților	95
<i>Activitatea 3.1: Valorile noastre comune</i>	95
<i>Activitatea 3.2: Impactul creării de profiluri rasiale de către poliție asupra comunităților</i>	97
<i>Activitatea 3.3: Opriri - de la stereotipare la discriminare</i>	101
<i>Activitatea 3.4: Opriri - Practica profesională</i>	103
<i>Activitatea 3.5: Comunicarea dreptului(rilor)</i>	104
<i>Activitatea 3.6: Leadership-ul</i>	106
Anexe și fișe de lucru	107
<i>Fișa de lucru 3.1a: Cartonașe de sortare a valorilor</i>	107
<i>Fișa de lucru 3.1b: Valori în cazul activităților polițienești în comunitățile multiculturale</i>	109
<i>Anexa 3.2</i>	110
<i>Fișa de lucru 3.3: Ciclul profeției care se adevărește singură</i>	112
<i>Fișa de lucru 3.4: Competențe și obligații ale poliției în timpul opririlor, al controalelor de legitimare și al perchezițiilor personale și ale vehiculelor</i>	113
<i>Anexa 3.4: Note pentru formator</i>	115
<i>Anexa 3.6: Note pentru formator</i>	117

Introducere și context

„Crearea de profiluri rasiale constituie o formă specifică de discriminare rasială și trebuie interzisă, în mod expres, prin lege. Aceasta generează un sentiment de umilință și de nedreptate la nivelul grupurilor care sunt supuse creării de profiluri rasiale, duce la stigmatizarea acestora, la stereotipări negative și la înstrăinare, împiedicând bunele relații în cadrul comunității. În plus, astfel cum a concluzionat Curtea Europeană a Drepturilor Omului, perceperea de către agenții de poliție a persoanelor aparținând unei anumite comunități ca fiind „infractori” și practica de creare de profile rasiale care rezultă din aceasta, pot duce la „rasism instituționalizat”.¹

Declarația Comisiei Europene împotriva Rasismului și Intoleranței, 2020

Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERl privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitățile poliției definește „crearea de profiluri rasiale” ca fiind „utilizarea de către poliție, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, a unor motive precum rasa, culoarea, limba, religia, naționalitatea sau originea națională sau etnică în activitățile de control, supraveghere sau investigație”.² Raportorul special al ONU privind formele contemporane de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora, explică „crearea de profiluri rasiale” ca fiind „recurgerea de către personalul de aplicare a legii, de securitate și control la frontieră la rasă, culoare, descendență sau origine națională sau etnică, drept bază pentru a supune persoanele la percheziții amănunțite, verificări și investigații ale identității sau pentru a stabili dacă o persoană a fost implicată în activități infracționale.”³ În timp ce crearea de profiluri este o practică legitimă a poliției pentru a preveni, a ancheta și a urmări penal infracțiunile, crearea de profiluri discriminatorii contribuie la stigmatizarea grupurilor minoritare, diminuează încrederea în poliție, intensifică tensiunile dintre poliție și comunități și este ilegală.

Alte strategii privind activitățile polițienești sunt nu doar legale, ci și mai eficiente. Printre acestea se numără și „supravegherea zonei fierbinți de către poliție” (*hot spot policing*), în cazul căreia eforturile de aplicare a legii sunt concentrate pe zone geografice foarte mici unde este concentrată infracționalitatea, abordările orientate spre probleme ale activității polițienești, care se bazează pe metode de rezolvare a problemelor și abordările focalizate de descurajare, care utilizează o varietate de strategii pentru a spori descurajarea infracțiunilor în ceea ce privește infractorii adevărați, cu o rată ridicată de infracțiuni.⁴

Acest modul explorează principalele principii și strategii care pot contribui la prevenirea și reducerea riscului de creare de profiluri discriminatorii de către poliție în contextul celor mai frecvente activități polițienești, inclusiv controale de identitate, opriri în trafic și percheziții. Unul dintre obiectivele principale este creșterea gradului de conștientizare a agenților de poliție cu privire la „impactul uman” al utilizării de către ei a acestor competențe. Pentru poliție, opririle în scopul legitimării și în trafic constituie o parte de rutină a activității lor și, din acest motiv, este posibil ca aceștia să nu aprecieze impactul acțiunilor lor asupra cetățenilor. Pentru persoana care este oprită, experiența poate fi jenantă, umilitoare și, dacă se repetă, poate avea un impact profund negativ asupra încrederii acestora în poliție. Poliția are datoria de a fi vigilentă cu privire la faptul că este informată de propriile părtiniri și prejudecăți și

¹ Recentă, „Declarație a Comisiei Europene împotriva Rasismului și Intoleranței (CERl) privind abuzurile rasiste ale poliției, inclusiv crearea de profiluri rasiale și rasismul sistemic”, care a fost adoptată de CERl, în cadrul celei de-a 82-a reuniuni plenare (30 iunie - 2 iulie 2020), disponibilă la adresa <https://rm.coe.int/statement-of-ecri-on-racist-police-abuse-including-racial-profiling-an/16809eee6a>.

² Recomandarea de politică generală nr. 11 (2007) a CERl privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitatea polițienească, p. 13, disponibilă la adresa <https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-11-on-combating-racism-and-racial-profiling-an/16808b5adf>. 3 Ruteere, M. (2015), „Report of the Special Rapporteur on contemporary forms”.

³ Raportorul special privind formele contemporane de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora”, A/HRC/29/46, alin. (2), Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, disponibil la www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Racism/A-HRC-29-46.pdf

⁴ A se vedea, de exemplu, Braga, A. A. și alții (2012), „Efectele supravegherii zonelor fierbinți de către poliție asupra criminalității: revizuire sistematică și meta-analiză actualizată”, *Justice Quarterly*, 31(4), disponibil la adresa: www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/07418825.2012.673632

are datoria de a „se opri, a gândi și a explica” înainte de a face uz de propria autoritate. Este esențial ca poliția să conteste și să elimine rasismul și alte forme de discriminare din practica sa zilnică.

Rezultatele învățării

Participanții (se) vor:

- ➔ Înțelege impactul pe care încadrarea de către poliție în anumite profiluri îl are asupra persoanelor, precum și, pe scară mai largă, asupra celor care sunt vizați, în mod disproporționat, și anume, persoanele încadrate rasial și alte grupuri stigmatizate de societate, cu un accent deosebit pe opririle poliției.
- ➔ Înțelege conceptele-cheie ale creării de profiluri, în contextul aplicării legii
- ➔ Identifica principalele politici, norme și procese de reclamații naționale privind crearea de profiluri în cadrul autorităților de aplicare a legii
- ➔ Înțelege valoarea respectării principiilor drepturilor omului în practicile de creare de profiluri
- ➔ Identifica practicile acceptabile și inacceptabile în ceea ce privește crearea de profiluri, controalele de legitimare și opririle de către poliție în cadrul autorităților de aplicare a legii
- ➔ Familiariza cu bunele practici de prevenire a creării de profile discriminatorii
- ➔ Aplica strategii de promovare a egalității în practica creării de profiluri.

Prezentare generală a activităților și a programului

Activitatea 3.1: Valorile noastre comune	(30 minute)
Activitatea 3.2: Impactul creării de profiluri de către poliție asupra comunităților	(60 minute)
Activitatea 3.3: Opriri: De la stereotipare la discriminare	(30-45 minute)
Activitatea 3.4: Opriri: Practica profesională	(60 minute)
Activitatea 3.5: Comunicarea dreptului(riilor)	(90 minute)
Activitatea 3.6: Leadership-ul	(60 minute)

Pregătire

Pe lângă faptul că se bazează pe Evaluarea necesităților, în pregătirea acestui modul, formatorul / echipa de formare trebuie să cerceteze și să adune materiale referitoare la următoarele:

- Orientări și ghiduri ale poliției care sunt relevante pentru practicile creării de profiluri, în special controalele de legitimare, opririle și perchezițiile în trafic și definiția „suspiciunii rezonabile”;
- Orice legi relevante, de exemplu, legislația națională antidiscriminare și/sau privind drepturile omului,
- Orice date disponibile privind controalele de legitimare, opririle și perchezițiile în trafic,
- Rapoarte și cercetări semnificative realizate de organizații neguvernamentale specializate și de organisme de promovare a egalității cu privire la prevalența și impactul practicilor poliției în acest domeniu, inclusiv recomandări cheie în vederea îmbunătățirii.

De asemenea, echipa de formare trebuie să identifice și să fie pregătită să contacteze organizațiile comunitare și de bază cheie, care lucrează pentru a crește gradul de conștientizare cu privire la practicile discriminatorii ale poliției. Activitatea 3.2 presupune includerea reprezentanților comunității în creșterea gradului de conștientizare a participanților cu privire la impactul uman al activității polițienești, în acest domeniu.

Fiecare activitate este însoțită de puncte specifice privind etapele pregătitoare necesare, după caz. De asemenea, pe tot parcursul activităților din modul sunt furnizate note și recomandări pentru formator.

Descrieri ale activităților

Activitatea 3.1: Valorile noastre comune

Puncte de învățare: Această activitate încurajează discuțiile și acțiunile cu privire la valorile fundamentale atunci când poliția desfășoară activități în diverse comunități, prin promovarea unor practici legale de creare de profiluri, care respectă demnitatea și drepturile cetățenilor.

Timp: 30 de minute

Materiale necesare: flipchart, hârtie pentru flipchart, tablă albă, markere, videoproiector
Fișa de lucru 3.1a și Fișa de lucru 3.1b
4 seturi de 16 fișe de sortare a valorilor
hârtie (A4), pixuri, adeziv Blu Tack / bandă adezivă

Pregătire: Realizați patru copii ale celor 16 Cartonașe de sortare a valorilor. Decupați cartonașele și formați 4 seturi (Fișa de lucru 3.1a). Realizați, de asemenea, patru copii ale paginii „Valori în cazul activităților polițienești în comunitățile multiculturale” (Fișa de lucru 3.1b).

Puteți să revizuiți, de asemenea, „materiale suplimentare de lectură” și să încorporați tot ceea ce considerați că ar fi util în cadrul materialelor de formare și pentru a susține discuția.

Înainte de începerea sesiunii de formare, organizați sala de curs în format de grup de lucru, cu patru mese cu scaune în jurul lor. Expuneți în centrul fiecărei mese un set de note adezive, pixuri, hârtie și Blu Tack, pentru exercițiul de grup.

Instrucțiuni

1. Împărțiți participanții în patru grupuri.
2. Explicați-le participanților că fiecare grup este acum o echipă de patrulare nou formată a poliției. Distribuți fiecărei „echipe” un set de 16 Cartonașe de sortare a valorilor (Fișa de lucru 3.1a) și Fișa de lucru 3.1b.
3. Explicați echipelor că trebuie să sorteze cartonașele în funcție de importanță (cel mai important, important, cel mai puțin important), în funcție de modul în care fiecare „echipă” ar clasifica importanța fiecărei valori atunci când își exercită autoritatea privind crearea de profiluri și privind opririle și perchezițiile. Explicați că nu există, în mod necesar, un singur răspuns corect și că, în timpul discuției, este probabil să considere că mai multe valori sunt la fel de importante. Explicați că scopul exercițiului este de a genera discuții și conexiuni. Informați-i că vor avea la dispoziție 15 minute pentru a finaliza sarcina.
4. Porniți cronometrul și treceți pe la fiecare echipă pentru a clarifica orice dubii și pentru a vă asigura că toată lumea participă la discuție. Anunțați participanții când timpul a expirat.
5. Cereți fiecărei echipe să împărtășească valorile pe care le consideră a fi „cele mai importante” și „cele mai puțin importante” și să explice de ce. După ce toate grupurile și-au comunicat răspunsurile, întrebați participanții dacă doresc să adauge alte comentarii.

6. Proiectați afirmația de mai jos cu privire la crearea de profiluri etnice și acordați timp participanților să o citească. Rugați grupul să împărtășească orice reflecții referitoare la valorile și practicile poliției care sunt relevante aici.

„(...) Cei mai mulți dintre noi vrem să fim liberi ca să ne vedem de treburile noastre. Indiferent că este vorba de a merge la supermarket sau la metrou, de a ne grăbi la serviciu sau de a ne opri în piață pentru o discuție. Vrem să ne tratăm unii pe alții și să fim tratați cu respect, indiferent de religia, etnia sau sexualitatea noastră. Pentru ca acest lucru să se întâmple, trebuie să știm că agenții de poliție sunt prezenți pentru a ne proteja libertatea și nu pentru a ne-o lua. Ar trebui să putem să îi abordăm atunci când dorim sau avem nevoie, fiind conștienți că ne vor trata cu umanitate.”

Butler, I. (2021), „Cum să vorbim despre crearea de profiluri etnice: un ghid pentru activiști”, Libertăți⁵

⁵ Butler, I. (2021), „Cum să vorbim despre crearea de profiluri etnice: un ghid pentru activiști”, Uniunea pentru Libertăți Civile din Europa, disponibil la adresa https://dq4n3btxmr8c9.cloudfront.net/files/uLHnjY/ethnic_profiling.pdf.

Activitatea 3.2: Impactul creării de profiluri rasiale de către poliție asupra comunităților

- Puncte de învățare:** Această activitate urmărește să se asigure că participanții înțeleg impactul pe care oprirea de către poliție îl are asupra persoanelor, precum și, pe scară mai largă, asupra celor care sunt vizați, în mod disproporționat, de opririle poliției, și anume, persoanele încadrate rasial și alte grupuri stigmatizate de societate.
- Timp:** 90 de minute
- Materiale necesare:** Anexa 3.2:
- Pregătire:** Această activitate implică mai mulți pași pregătitori și patru metode alternative de livrare. Examinați cu atenție această secțiune, astfel încât să aveți timp să planificați și să decideți cea mai bună metodă de livrare a acestei activități importante.

Pasul 1: pregătirea declarațiilor comunității

Această sesiune depinde de mărturiile directe privind experiențele persoanelor care au fost oprite de către poliție. Scopul este de a sprijini, în mod optim, cursanții poliției în înțelegerea impactului acțiunilor lor asupra membrilor publicului și, în mod special, asupra membrilor din comunitățile minoritare.

Mai jos sunt prezentate patru metode principale de colectare a experiențelor persoanelor:

1. Invitați reprezentanții să își împărtășească, în mod direct, experiențele cu participanții, în timpul formării.
2. Adunați mărturii scrise, înregistrate audio sau video.
3. Utilizați exemplele din Anexa 3.2. Acestea sunt prezentate mai detaliat, mai jos. Se recomandă insistent ca echipa de formare să încerce să obțină cel puțin una sau două mărturii din contextul național. Această abordare va consolida credibilitatea și relevanța formării în ochii participanților dumneavoastră.
4. O abordare hibridă - în funcție de ceea ce ați reușit să adunați la nivel național, puteți utiliza atât materiale naționale, cât și materiale din Anexa 3.2.

În primul rând, pentru a vă face o idee despre tipul de mărturii care sunt necesare pentru această activitate, treceți rapid în revistă materialele din Anexa 3.2. Veți vedea că acestea includ declarații scurte, impresionante, care oferă o idee cu privire la frecvența opririlor efectuate de către poliție, la experiența în sine, impactul asupra persoanei care este oprită și consecințele pe termen mai lung. Dacă aveți timp, urmăriți următoarele videoclipuri (primul videoclip durează mai puțin de 5 minute; al doilea durează aproximativ o oră).

Fundațiile pentru o Societate Deschisă (2013), „Costul uman al opririi și percheziției”, www.youtube.com/watch?v=7Tx7sK54y2Y&t=1s

Hollandse Heldon (2019), „Suspect”, <https://vimeo.com/287690617/94f9af66cc>.

Metoda unu: Invitați reprezentanții să își împărtășească, în mod direct, experiențele cu participanții, în timpul formării

Succesul acestei metode depinde de existența unor organizații comunitare adecvate, care cunosc și pot sprijini persoanele capabile și interesate să își împărtășească experiența cu poliția. De asemenea, aceasta depinde și de facilitarea abilității din partea echipei de formare. În cazul în care se alege această abordare, se recomandă ca echipa de formare să se întâlnească cu persoanele care vor lua parte la formare și să le explice în detaliu activitatea, inclusiv modul în care poate fi transmisă mărturia participanților. Ar putea fi utilă prezentarea Anexei 3.2, ca exemplu pentru tipurile de experiențe care pot fi împărtășite. În cazul în care o persoană sau mai multe persoane pot să participe, clarificați preferințele acestora în ceea ce privește modul în care ar dori să își împărtășească experiența și asigurați-le că, în calitate de facilitator, veți verifica în mod regulat, dacă se simt confortabil. Discutați elementele cheie ale experienței pe care ar dori să o relateze. Este recomandată evitarea unei descrieri detaliate a incidentului. Aceasta deoarece participanții la formare ar putea să se concentreze mai degrabă asupra procesului și a aspectelor tehnice ale procedurii poliției, decât asupra obiectivului de învățare, care este acela de a înțelege impactul și consecințele opririlor și controalelor de legitimare efectuate de către poliție.

Dacă timpul permite și dacă informațiile sunt disponibile, echipa de formare ar putea lua în considerare posibilitatea de a invita organizația comunitară să împărtășească orice informații pe care le deține și care sunt relevante pentru subiect, de exemplu date pe care le-a adunat cu privire la activitatea de creare de profiluri a poliției și impactul acesteia asupra comunității.

Implicarea organizațiilor comunitare poate fi o abordare constructivă în vederea construirii de relații cu poliția, la modul mai general (a se vedea Modulul șase).

Metoda a doua: Adunați mărturii scrise, audio sau înregistrate video

Succesul acestei abordări depinde, de asemenea, de existența unor organizații comunitare adecvate, care cunosc și pot sprijini persoanele capabile și interesate să își împărtășească experiența cu poliția. În acest caz, declarațiile acestora pot fi adunate personal, în scris, sau cu ajutorul unor scurte înregistrări audio sau video. Rețineți responsabilitatea dumneavoastră de a proteja, în orice moment, dreptul la anonimat și confidențialitate și de a solicita consimțământul și autorizațiile adecvate.

A treia metodă: Utilizarea exemplelor existente (a se vedea Anexa 3.2)

Anexa 3.2 enumeră mai multe exemple de experiențe comunitare. Vă rugăm să rețineți că este, de asemenea, posibil să utilizați o combinație a acestor metode (metoda patru). De exemplu, este posibil să reușiți să obțineți doar una sau două experiențe comunitare din țara în care are loc formarea. În acest caz, puteți utiliza, de asemenea, declarațiile din Anexa 3.2.

Pasul 2: pregătirea sesiunii de formare

Acum trebuie să pregătiți contribuțiile și materialele comunității pentru sesiune. Dacă utilizați doar prima metodă, verificați cu partenerul dumneavoastră comunitar dacă acesta dorește să copiați și să distribuiți materiale în timpul sesiunii. Dacă da, faceți acest lucru înainte de începerea activității.

Dacă utilizați metodele doi, trei și/sau patru, trebuie să pregătiți materialele astfel încât acestea să poată fi utilizate de participanți. Dacă aveți materiale audio sau vizuale, asigurați-vă că dispuneți de tehnologia necesară pentru a reda materialul. Dacă aveți materiale scrise, se recomandă să imprimați fiecare declarație pe o singură foaie de hârtie. Acest lucru va permite fiecărui participant să citească o declarație în timpul formării.

Instrucțiuni

1. Organizați scaunele într-un cerc, fără mese.
2. Deschideți sesiunea explicând că scopul activității este de a crește gradul de înțelegere a participanților cu privire la impactul controalelor de legitimare repetate și posibil discriminatorii, al opririlor și perchezițiilor poliției asupra membrilor individuali ai publicului în cauză.
3. În funcție de metoda pe care o utilizați (a se vedea mai sus), începeți sesiunea prin relatarea experiențelor comunității. Dacă utilizați metoda unu, prezentați prezentatorul invitat și facilitați contribuția acestuia; dacă utilizați metoda a doua, prezentați materialul audio / vizual. Dacă utilizați materiale scrise (metoda doi / trei / patru), distribuiți cel puțin o declarație fiecărui participant și rugați-i să o citească cu voce tare, în fața grupului.
4. După ce au fost împărtășite contribuțiile comunității, facilitați o discuție. Pentru metoda unu, acest lucru ar putea implica facilitarea unei sesiuni de întrebări și răspunsuri cu prezentatorul invitat. Aveți grijă să deviați conversația de la specificul unui incident sau să o orientați către aspecte și perspective privind experiențele și impactul. Asigurați-vă că comunitatea reprezentată este tratată cu respect, în orice moment.
5. În timpul sesiunii de feedback, utilizați următoarele întrebări pentru a explora principalele puncte de învățare. De asemenea, poate fi util să utilizați rubricile din Anexa 3.2 (experiență, impact, consecințe) pentru a ghida discuția:
 - a. Care credeți că este principala emoție și principalul impact al experiențelor acestor persoane în ceea ce privește oprirea de către poliție? (Răspunsurile pot include sentimente de umilință, jenă, confuzie). Puteți evidenția una sau două declarații care reflectă aceste emoții și impact?
 - b. Care credeți că sunt principalele consecințe ale faptului de a fi oprit, în mod repetat, de poliție? (Răspunsurile pot include pierderea încrederii în poliție, sentimentul de a fi tratat diferit față de alți membri ai comunității).
 - c. Cum doresc oamenii să fie tratați de către poliție? (Răspunsurile pot include a fi tratat cu respect, a fi tratat ca un membru al societății).
 - d. Ați fost dumneavoastră, un membru al familiei sau un prieten oprit de poliție? Cum a fost această experiență? Puteți împărtăși și alte aspecte cu colegii dumneavoastră?
 - e. Credeți că v-ați implicat sau ați fost martori la utilizarea discriminatorie a puterilor poliției de a verifica actele de identitate, de a opri persoane și/sau de a efectua percheziții? Doriți să împărtășiți mai multe? (Reasigurați participanții că se află într-un spațiu sigur. Rețineți, de asemenea, că, în cazul în care este împărtășit un exemplu de conduită necorespunzătoare a poliției, este posibil să fie nevoie să se ia măsuri în urma acestei informații).
 - f. Aveți alte păreri cu privire la ceea ce s-a împărtășit? Ce ați învățat din aceste experiențe?
6. În timpul moderării, asigurați-vă că contestați afirmațiile care fac generalizări sau exprimă prejudecăți față de orice comunități și fiți deosebit de atenți dacă aveți un prezentator invitat. Victimizarea secundară (adică, a permite unui invitat să se simtă discriminat a doua oară în procesul de împărtășire a experienței sale) nu poate fi tolerată. Discuțiile și dezbaterile aprinse sunt bune, dar lipsa de respect trebuie să fie contestată.

7. Încheiați activitatea prin evidențierea punctelor cheie care au fost discutate. Reamintiți grupului că crearea de profiluri rasiale și alte forme de discriminare sunt ilegale, creează sentimente de umilire și înstrăinare și împiedică bunele relații în comunitate. Există modalități mai bune, mai eficiente și mai legale de a îndeplini atribuțiile esențiale a poliției de a menține comunitățile în siguranță și le vom explora în activitățile ulterioare.
8. De asemenea, ați putea dori să subliniați următoarele puncte: poliția, la fel ca populația generală, are prejudecăți. Diferența dintre poliție și ceilalți este că agenții de poliție beneficiază competențe specifice, conferite de societate, pentru a interveni, în mod legal, în drepturile cetățenilor. Aceasta este o mare responsabilitate și înseamnă că fiecare agent de poliție trebuie să judece de două ori și să se asigure că are dovezi obiective pentru a opri, a percheziționa, a crea profiluri și a interveni în drepturile cetățenilor.
9. Încheiați sesiunea mulțumind tuturor pentru participare. Mulțumiți, în mod special, oricărui prezentator invitat.

Activitatea 3.3: Opriri - de la stereotipare la discriminare

- Puncte de învățare:** Această activitate explorează importanța conștientizării de sine și modul în care atitudinile personale și prejudecățile de confirmare au un impact negativ asupra abordării profesionale a opririi poliției în diverse comunități.
- Timp:** 30-45 minute
- Materiale necesare:** Fișa de lucru 3.3
flipchart
hârtie flipchart tablă albă
markere videoproiector și calculator
hârtie
pixuri
- Pregătire:** Pregătiți, în prealabil, un diapozitiv cu „Ciclul profeției care se adevărește singură”⁶ și numărul necesar de exemplare cu Fișa de lucru 3.3.
Cercetați orice date disponibile privind controalele de legitimare, opririle în trafic și perchezițiile. Cercetați rapoartele și cercetările semnificative efectuate de organizații neguvernamentale specializate și de organisme de promovare a egalității cu privire la prevalența și impactul practicilor poliției în acest domeniu, inclusiv recomandări cheie în vederea îmbunătățirii.
Adunați date cheie din aceste cercetări care pot fi împărtășite cu participanții în timpul activității.
Înainte de începerea sesiunii de formare, organizați sala de curs în format de grup de lucru, cu patru mese cu scaune în jurul lor.

Instrucțiuni

1. Distribuți Fișa de lucru 3.3 și prezentați diapozitivul „Ciclul profeției care se adevărește singură”. Acordați participanților câteva minute pentru a citi fișa de lucru. Evidențiați punctele cheie și întrebați dacă există întrebări pe care participanții ar dori să le adreseze.
2. Formați patru grupuri și rugați participanții să discute în continuare despre logica „Ciclului profeției care se adevărește singură”.
3. Informați grupurile că vor avea la dispoziție 15 minute pentru discuție și pentru a scrie un exemplu care să ilustreze această logică (pe baza cunoștințelor și experienței personale a participanților).
4. Lumea participă la discuție.
5. La finalul celor 15 minute, rugați fiecare grup să își prezinte rezultatele.
6. După ce toate grupurile și-au comunicat reflecțiile și au oferit un exemplu, întrebați participanții dacă doresc să mai adauge alte comentarii sau să adreseze întrebări.

⁶ Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (ADF) (2018), Prevenirea creării de profiluri ilegale în prezent și în viitor: ghid, p. 49, disponibil la adresa https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-preventing-unlawful-profiling-guide_en.pdf.

7. Facilitați o discuție de încheiere subliniind următoarele puncte:

- În cazul în care se aplică profiluri largi unui grup minoritar, acest lucru contribuie la riscul ca acesta să fie perceput ca o „comunitate suspectă”, care este asociată cu criminalitatea. Acest lucru poate, la rândul său, să ducă la creșterea prejudecăților împotriva membrilor săi. În astfel de cazuri, un volum disproporționat de resurse polițienești poate fi direcționat către supravegherea de către poliție a comunităților minoritare, ceea ce va duce la un număr mai mare de arestări sau controale. În acest caz, se poate stabili o relație care se adevărește singură între o activitate polițienească intensă și rate mai ridicate de arestări.
- Riscul unei „profeții care se adevărește singură” este atunci când agenții de poliție își bazează crearea de profiluri nu pe criterii rezonabile, ci pe aceste prejudecăți, interpretând informațiile într-un mod care le confirmă propriile prejudecăți. Acest lucru se numește „prejudecată de confirmare”. Acest lucru se întâmplă atunci când prejudecățile agenților de poliție înseamnă că aceștia se așteaptă ca o persoană să acționeze, în mod ilegal, pe baza rasei, originii etnice, genului, orientării sexuale, religiei sau a altora, reale sau percepute, ale persoanei în cauză. Din cauza acestei prejudecăți, agenții de poliție cu astfel de prejudecăți sunt mai predispuși să oprească persoanele care corespund acestei descrieri.
- În același timp, întrucât este mai probabil să se găsească dovezi de infracționalitate în rândul persoanelor care sunt oprite decât în rândul celor care nu sunt oprite, această creare de profiluri bazată pe prejudecăți consolidează stereotipurile agenților de poliție. Această „dovadă” înșelătoare că decizia de a opri aceste persoane a fost corectă este „profeția care se adevărește singură”. O astfel de creare de profiluri bazată pe prejudecăți este discriminatorie, ilegală și ineficientă și perpetuează stereotipurile, ceea ce, la rândul său, perpetuează incriminarea acestor persoane.

8. Prezentați acum datele pe care le-ați adunat cu privire la frecvența opririlor și a perchezițiilor personale și ale vehiculelor efectuate de poliție, la nivel național, dacă sunt disponibile și adecvate.

9. Reamintiți participanților despre impactul acestor acțiuni asupra persoanelor care sunt oprite de către poliție, astfel cum a fost explorat în Activitatea 3.2.

Activitatea 3.4: Opriri - Practica profesională

Puncte de învățare: Această activitate are ca scop explorarea competențelor și obligațiilor poliției în ceea ce privește controalele de legitimare și alte controale, precum și perchezițiile personale și ale vehiculelor.

Timp: 60 de minute

Materiale necesare: Fișa de lucru 3.4 Anexa 3.4 (Note pentru formator) flipchart
hârtie flipchart tablă albă markere
videoproiector și
pixuri pentru calculator
markere fluorescente de diferite culori note adezive
Blu Tack
adeziv /bandă adezivă

Pregătire: Cercetați cu atenție legislația națională existentă, orientările și ghidurile poliției privind controalele de legitimare, opririle și perchezițiile în trafic și definițiile „suspiciunii rezonabile”. Includeți o analiză a legislației naționale privind discriminarea care se aplică acțiunilor poliției, în acest domeniu. Analizați și luați notițe pe tabelul din Fișa de lucru 3.4, care vor constitui baza activității și asigurați-vă că în echipa de formare, puteți să completați tabelul pe baza informațiilor pe care le dețineți.
Realizați, în prealabil, copii ale Fișei de lucru 3.4.
Înainte de începerea sesiunii de formare, organizați sala de curs în format de grup de lucru, cu patru mese cu scaune în jurul lor.

Instrucțiuni

1. Formați grupuri de 4-5 persoane
2. Distribuți o copie a Fișei de lucru 3.4 la fiecare masă și o foaie de flipchart. Parcurgeți acum cu atenție instrucțiunile și verificați dacă toată lumea a înțeles. Reamintiți participanților că pot adresa întrebări pe măsură ce acestea apar.
3. Informați grupurile că au la dispoziție 30 de minute pentru a finaliza sarcina.
4. Treceți pe la fiecare grup pentru a clarifica orice îndoieli și asigurați-vă că toată lumea participă la discuție.
5. Readuceți acum participanții înapoi în grupul mare.
 - Cereți fiecărui grup să își prezinte tabelul și încurajați-i pe ceilalți să ia parte la discuție.
 - În timp ce facilitați discuția, consultați notele pentru formator din Anexa 3.4.
6. Încheiați discuția prin evidențierea punctelor cheie.

Activitatea 3.5: Comunicarea dreptului(rilor)

Puncte de învățare: Această activitate este concepută pentru agenții de poliție din prima linie, care se confruntă, în mod obișnuit, cu scenarii în care trebuie să stabilească și să acționeze pe baza unei suspiciuni rezonabile. Activitatea presupune elaborarea unui joc de rol privind un scenariu de oprire și percheziție, care prezintă practici bune și rele. Următoarea activitate, 3.6 este concepută pentru ofițerii de poliție de nivel superior, care au responsabilitatea de a stabili politicile și orientările în acest domeniu.

Timp: Până la 90 de minute

Materiale necesare: flipchart
hârtie flipchart tablă albă,
markere
videoproiector și calculator
Fișa de lucru 3.4

Pregătire: Înainte de începerea sesiunii de formare, organizați sala de formare cu scaunele aranjate în cerc și fără mese.

Instrucțiuni

1. Formați grupuri de cel mult 5 persoane.
2. Explicați grupurilor că vor lucra împreună pentru a pune în scenă un scenariu de oprire și percheziție, care să acopere principalele puncte pe care le-au învățat până acum. Reamintiți-le participanților care sunt acestea (puteți consulta Fișa de lucru 3.4 de la activitatea anterioară, ca un ghid util).
3. Explicați-le că ați dori să se gândească la o situație în care au fost implicați sau pe care o cunosc și să reflecteze asupra acesteia: Ce a mers bine? Ce nu a mers bine? Ce s-ar fi putut face diferit? Rugați-i să utilizeze această experiență, învățăturile din activități și materialele pe care le au la dispoziție pentru a elabora un scurt joc de rol al unui scenariu de oprire și percheziție, în care să fie implicat(ți) un agent de poliție sau mai mulți agenți de poliție și un membru al comunității. Explicați-le că scenariul trebuie să dureze doar câteva minute, dar că trebuie să acopere cât mai multe dintre punctele cheie de învățare.

Rugați participanții să încorporeze accentul pe:

- a. demonstrarea aplicării corecte sau incorecte a "standardului de suspiciune rezonabilă".
 - i. Reamintiți-le definiția abordată în activitatea anterioară: alineatul 3 din Recomandarea de politică generală 11 a CERl: „Introducerea unui standard de suspiciune rezonabilă, pe baza căruia atribuțiile legate de activitățile de control, supraveghere sau investigație să poată fi exercitate numai pe baza unei suspiciuni bazate pe criterii obiective”. Codul european de etică al poliției prevede la alineatul 47 că „[a]nchetele de poliție trebuie să se bazeze, cel puțin, pe o suspiciune rezonabilă cu privire la un delict sau o infracțiune reală sau posibilă”. După cum se explică în Expunerea de motive a codului, acest lucru înseamnă că trebuie să existe o suspiciune cu privire la un delict sau o infracțiune, care să fie justificată de anumite criterii obiective înainte ca poliția să poată iniția o anchetă.⁷

⁷ Recomandarea de politică generală nr. 11 (2007) a CERl privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitatea polițienească, disponibilă la adresa <https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-11-on-combating-racism-and-racia/16808b5adf>.

- b. prezentarea unui exemplu de contestare de către un coleg a unei declarații rasiste sau a unei acțiuni a unui coleg, în timpul unei opriri de către poliție.
4. Verificați dacă are cineva întrebări, apoi acordați participanților 30 de minute.
5. În timp ce grupurile mici lucrează, verificați să vedeți dacă mai au întrebări sau dacă au rămas blocați la anumite aspecte.
6. După 30 de minute, verificați dacă grupurile au nevoie de mai mult timp.
7. Când grupurile au terminat, invitați-le să își prezinte jocul de rol. După fiecare joc de rol, acordați cuvântul restului grupului pentru a invita la complimente, întrebări și subiecte de discuție.
8. Încheiați activitatea prin evidențierea punctelor cheie de învățare din fiecare activitate.
9. Facilitați o discuție de încheiere, subliniind că poliția reprezintă putere și autoritate și are, în același timp, misiunea de a proteja drepturile fundamentale ale cetățenilor. Cereți participanților să comenteze cu privire la faptul că este important ca poliția să comunice cu respect și cu demnitate cu toți membrii comunității.

Activitatea 3.6: Leadership-ul

Puncte de învățare: Această activitate presupune identificarea aspectelor strategice cheie atunci când se creează un cadru pentru a asigura o practică corectă și legală de creare de profiluri de către poliție, cu accent pe opririle poliției. Activitatea se adresează liderilor de rang înalt din cadrul poliției, cu responsabilități în acest domeniu.

Timp: 60 de minute

Materiale necesare: flipchart
hârtie flipchart pixuri

Pregătire: Inspirați-vă din cercetările efectuate în pregătirea acestei formări, inclusiv pe informațiile referitoare la legislația, politicile, ghidurile și datele existente, la nivel național, în acest domeniu.
Analizați notele pentru formatori din Anexa 3.6 și actualizați-le și revizuiți-le, după caz, pentru a sprijini activitatea, în contextul național.

Instrucțiuni

1. Aranjați sala cu scaunele așezate într-un cerc și fără mese
2. Deschideți sesiunea explicând că scopul activității este de a identifica „elementele de bază” ale unei politici de creare de profiluri legală, eficientă și echitabilă, cu accent pe opririle efectuate de poliție.
3. Facilitați discuția utilizând notele pentru formator din Anexa 3.6 și luând notițe pe un flipchart. Luați în considerare posibilitatea de a întreba dacă unul dintre participanți ar dori să vă ajute cu luarea de notițe.
4. Pe măsură ce treceți în revistă „elementele de bază” explicate în Anexa 3.6, întrebați dacă lipsește ceva sau dacă participanții sunt îngrijorați de faptul că unele dintre acțiunile identificate nu sunt posibile în contextul național. În cazul în care se ridică această problemă, deschideți o discuție de rezolvare a problemelor pe această temă. De exemplu, în cazul în care nu există niciun ghid juridic sau de reglementare privind crearea de profiluri rasiale sau discriminatorii, cum poate fi abordată această problemă? Este posibil ca poliția să elaboreze un ghid în absența unei legi? Încurajați participanții să „gândească neconvențional” și să identifice ce pot face în cadrul instituției poliției pentru a avansa în acest domeniu.

Anexe și fișe de lucru

Fișa de lucru 3.1a: Cartonaje de sortare a valorilor

<p>Profesionalism</p> <p>Acționați, în mod responsabil și corect, în conformitate cu codul de conduită, în toate activitățile dumneavoastră personale și profesionale.</p>	<p>Respect</p> <p>Onorați cu loialitate și fără prejudecăți obligațiile față de comunitate și tratându-i pe ceilalți așa cum ați dori să fiți tratat.</p>
<p>Integritate</p> <p>Vă angajați să respectați cele mai înalte standarde de onestitate și conduită etică și să păstrați încrederea cetățenilor.</p>	<p>Colaborare</p> <p>Încurajați și colaborați cu părțile interesate și cu comunitățile minoritare pentru a monitoriza și combate utilizarea profilurilor rasiale și etnice.</p>
<p>Răspundere</p> <p>Răspundeți pentru deciziile, acțiunile și omisiunile dumneavoastră.</p>	<p>Onestitate</p> <p>Sunteți sincer și demn de încredere.</p>
<p>Leadership-ul</p> <p>Conduceți prin bunul exemplu.</p>	<p>Obiectivitate</p> <p>Faceți alegeri pe baza dovezilor și a celor mai bune aprecieri profesionale.</p>

<p style="text-align: center;">Deschidere</p> <p>Sunteți deschis și transparent în acțiunile și deciziile dumneavoastră.</p>	<p style="text-align: center;">Altruism</p> <p style="text-align: center;">Acționați în interes public.</p>
<p style="text-align: center;">Legalitate</p> <p>Vă utilizați competențele și autoritatea, în mod legal și proporțional, respectând drepturile tuturor persoanelor.</p>	<p style="text-align: center;">Egalitate</p> <p>Acționați cu imparțialitate și sunteți împotriva rasismului și împotriva discriminării în activitatea dumneavoastră.</p>
<p style="text-align: center;">Contestarea comportamentelor inadecvate</p> <p>Contestați sau luați măsuri împotriva conduitei colegilor care a coborât sub standardele unui comportament profesional.</p>	<p style="text-align: center;">Utilizarea forței</p> <p>Utilizați forța numai în cadrul rolului și responsabilităților dumneavoastră și numai în măsura în care aceasta este necesară, proporțională și rezonabilă, în toate circumstanțele.</p>
<p style="text-align: center;">Responsabilitate</p> <p>Sunteți sârguincios în exercitarea atribuțiilor și responsabilităților dumneavoastră.</p>	<p style="text-align: center;">Confidențialitate</p> <p>Tratați informațiile cu respect și le accesați sau dezvăluiți numai în cursul îndeplinirii corespunzătoare a atribuțiilor dumneavoastră.</p>

<p>Cel mai puțin important</p> <p>Așezați 4 cartonașe</p>
<p>Important</p> <p>Așezați 8 cartonașe</p>
<p>Cel mai important</p> <p>Așezați 4 cartonașe</p>

Anexa 3.2

Următoarele declarații provin de la persoane de origine africană, nord-africană și sud-asiatică din Țările de Jos, Franța și Regatul Unit. Printre acestea se numără un profesor de școală, doi agenți de poliție, mai mulți studenți, un lucrător de tineret, un muzician și un lector universitar. Toți au fost opriți de mai multe ori; unii au fost opriți de peste 30 de ori.⁸⁸

Frecvență

„Nici nu mai știu de câte ori am fost oprit. Discut cu persoane care îmi spun că nu au fost opriți niciodată în viața lor și îmi spun, dar cum e posibil așa ceva?”

„Durerea constă în repetiție. Se întâmplă atât de des.” „Nici măcar nu mai pot ține socoteala.”

„La un moment dat, aveam întotdeauna cartea de identitate pregătită. Spuneam: „Poftiți!”

„Trebuie să existe un motiv legal și obiectiv. Dar, de la un moment dat, a devenit un obicei.” „Este înspăimântător să fii privit, în permanență, cu suspiciune.”

Experiențe

„Solicitam indicații unui agent de poliție și, deodată, acesta a spus, „Scuzați-mă, domnule. Trebuie să vă percheziționăm.”

„Te ating peste tot... de sus până jos. Te simți foarte inconfortabil.”

„Nu mi-a plăcut faptul că presupuneau totul. Au presupus că am furat un telefon ... și oamenii treceau pe lângă mine și acest lucru a fost extrem de jenant.”

Am fost oprit de poliție. Toată lumea care trecea la pas, cu mașina pe lângă mine, credea că sunt un infractor. Din punctul meu de vedere, am fost oprit pentru că sunt un tip de culoare care conduce o mașină.”

Ei nu înțeleg faptul că poți fi un tânăr care se îmbracă în stil obișnuit și să nu fii, de fapt, un infractor.”

⁸⁸ Aceste declarații au fost adaptate din următoarele resurse: Human Rights Watch (2012), „Cauza de bază a umilinței”, Controale de legitimare abuzive în Franța, disponibile la www.hrw.org/report/2012/01/26/root-humiliation/abusive-identity-checks-france; Fundațiile pentru o Societate Deschisă (2013), „Costul uman al opririi și percheziției”, www.youtube.com/watch?v=7Tx7sK54y2Y&t=1s; Hollandse Heldon (2019), „Suspect”, <https://vimeo.com/287690617/94f9af66cc>.

Impactul

„Am simțit că trebuie să fac un duș după asta. M-am simțit cu adevărat nelalocul meu. M-am simțit murdar, chiar m-am simțit. A fost un sentiment extrem de neplăcut.” „Ești privit într-un anumit fel. Ești tratat într-un anumit fel.”

„Acest lucru are un efect oribil asupra ta.” „Este umilitor.”⁹

„M-am simțit intimidat, neajutorat, umilit.”

„[Ești tratat ca și cum] nu aparții locului... ca și cum ești diferit.”

„Mă face să mă simt neputincios. Nu doar atunci, ci și în zilele, săptămânile, lunile următoare. Nu uiți niciodată acest lucru.”

„Umilință. Umilință de primă clasă. Am învățat de la o vârstă fragedă: să nu ajungi niciodată la secția de poliție.”

„Asta se acumulează și o trăiești pe pielea ta. O vezi, o simți și o auzi. În cele din urmă, formează un fel de tumoare.”

Consecințele

„[În calitate de membru al publicului] sunt un client. Trebuie să tratezi clientul cu respect până la dovedirea contrariului.”

„Încerci să te aperi spunându-ți că este vorba de ignoranță din partea celeilalte părți. Că rezultă din asta și că nu trebuie să îi învinovățești [pe ei]... [Dar] dacă ai fost martor sau chiar victimă, este mai puțin probabil să apelezi la poliție pentru a-ți spune povestea, pentru că nu ai încredere în ea.”

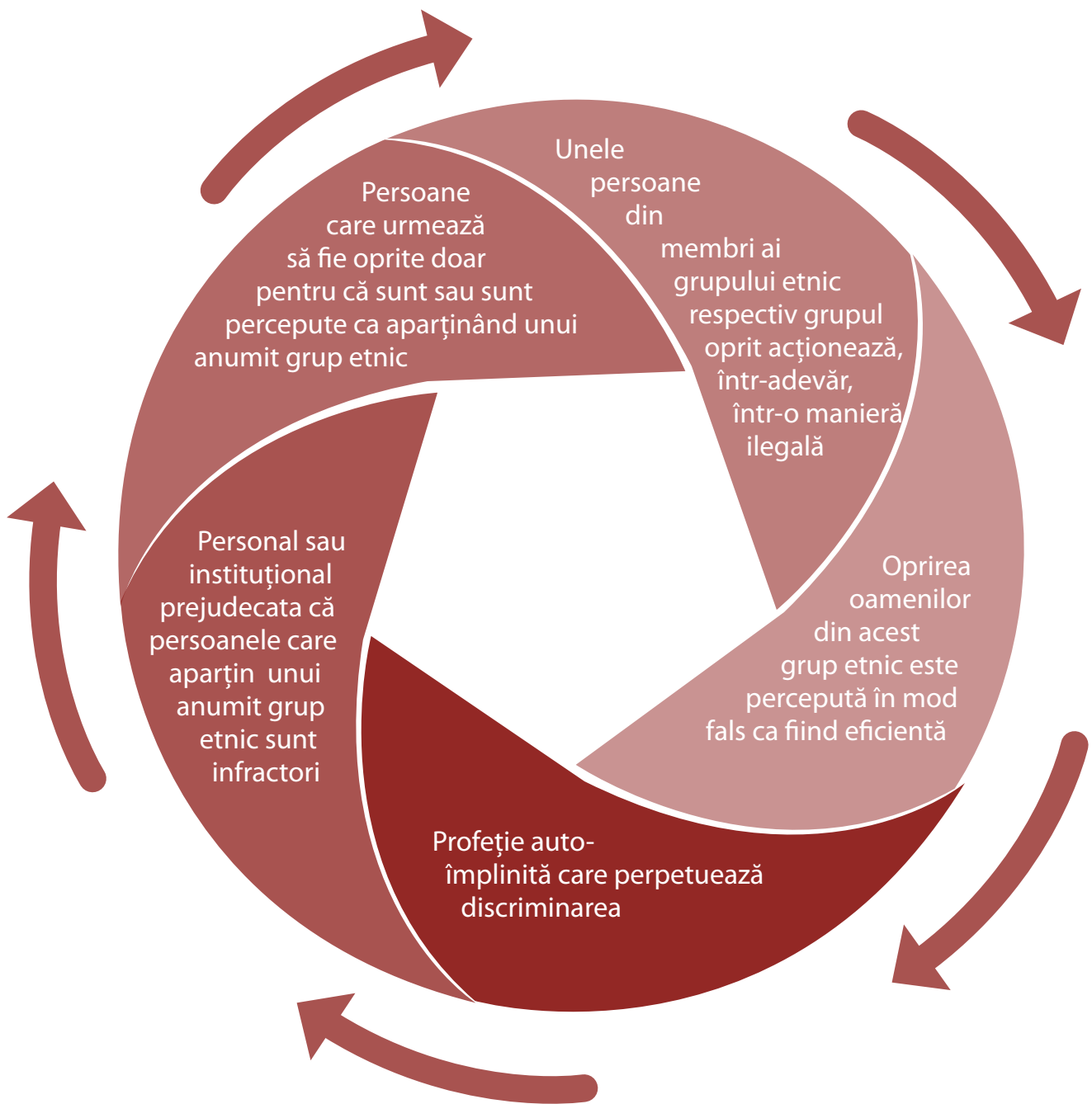
„Nu văd poliția ca pe dușmanul meu. Absolut deloc. Dar există unii agenți care se comportă ca niște dușmani... Dar ideea este că poliția există pentru a proteja oamenii... Este important să revenim la acest aspect. Toată lumea ar trebui să se simtă în siguranță atunci când trece o mașină de poliție. Oamenii nu ar trebui să gândească, în mod automat, „La naiba, voi primi o amendă sau voi fi arestat pentru nimic.”

„Vreau ca lumea să înțeleagă că, indiferent de aspectul nostru, cu toții suntem parte a societății.”

„Acest lucru chiar pătrunde până în măduva oaselor... cum să mă exprim? Idealismul m-a făcut să aleg această profesie extraordinară [polițist]. Și mă aștept ca colegii mei să dea un bun exemplu și când se întâmplă așa ceva, nu pot înțelege ... nu pot reacționa, în mod rațional, pentru că este un sentiment care izvorăște din adâncul sufletului meu și mă gândesc: unde ne duce acest lucru?”

⁹ „De câte ori ați fost oprit de poliție?” www.youtube.com/watch?v=7Tx7sK54y2Y&t=1s.

Fișa de lucru 3.3: Ciclul profeției care se adevărește singură

FIȘĂ DE LUCRU

ADF, Manual - Prevenirea creării de profiluri ilegale în prezent și în viitor: ghid. ¹⁰

¹⁰ Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (ADF) (2018), Prevenirea creării de profiluri ilegale în prezent și în viitor: ghid, disponibil la adresa https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-preventing-unlawful-profiling-guide_en.pdf.

Fișa de lucru 3.4: Competențe și obligații ale poliției în timpul opririlor, al controalelor de legitimare și al perchezițiilor personale și ale vehiculelor

	Obligația legală a poliției (conform legislației naționale)	Obligația de etică/bune practici a poliției (dacă nu este deja vizată de legislația națională)
Controalele de legitimare		
Întrebări referitoare la ceea ce face o persoană în zona respectivă și încotro se îndreaptă aceasta		
Oprirea vehiculelor		
Percheziționarea unei per- soane sau a vehiculelor		
Arestarea		

Stabiliți corespondența între afirmații și coloanele „Obligația legală a poliției” și „Obligația de etică/bune practici a poliției”. Discutați cu colegii dacă competențele și obligațiile poliției sunt impuse de legislația națională, de standardele internaționale și/sau de un alt standard sau principii etice.

Încercați să gândiți, în mod creativ, și țineți cont de următoarele puncte:

- Sunteți familiarizat cu toate orientările poliției în domeniul opririlor, al controalelor de legitimare și al perchezițiilor personale/ale vehiculelor? Dacă nu, unde ați putea găsi aceste informații?
- Cunoașteți legislația națională privind drepturile omului? Se aplică acestea activităților polițienești?
- În mod similar, cunoașteți legislația națională privind discriminarea rasială și alte forme de discriminare, de exemplu, discriminarea pe criterii de gen sau de dizabilitate?

Notați-le pe tabel. Adăugați îndatoririle și competențele care considerați că lipsesc și discutați-le cu colegii dumneavoastră.

- a. Obligația de a nu discrimina
- b. Obligația de a contesta orice limbaj rasist și/sau acte discriminatorii în timpul unei opriri, control / percheziții
- c. Obligația de a trata persoanele cu respect
- d. Obligația de a acționa numai pe baza unei suspiciuni rezonabile
- e. Obligația de a explica temeiul percheziției (de exemplu, pentru arme / droguri / bunuri furate)
- f. Obligația de a obține informații de la persoana în cauză - nume, vârstă, adresă, etnie
- g. Obligația de a întocmi un proces-verbal al acțiunii poliției
- h. Obligația de a introduce o înregistrare a incidentului în baza de date a poliției
- i. Percheziția trebuie să fie efectuată de un agent de același gen
- j. Percheziția poate permite îndepărtarea ținutei religioase (de exemplu, batic / turban)
- k. Obligația de a efectua o percheziție fizică în afara spațiului public
- l. Obligația de a furniza persoanei informații scrise cu privire la drepturile sale în timpul unei percheziții și/sau al unui control al poliției.

Anexa 3.4: Note pentru formator

Toate îndatoririle/obligățiile trebuie să fie acoperite de ghidurile naționale ale poliției, de standardele naționale privind drepturile omului sau de legile naționale anti-discriminare. Dacă nu sunt, toate acestea reprezintă obligații etice și de bună practică. Atunci când facilitați acest punct, întrebați participanții dacă sunt la curent cu ghidurile poliției/legile naționale și unde consideră ei că există lacune.

Încurajați participanții să ia notițe pe fișele lor de lucru și să le păstreze pentru referințe viitoare.

- m. **Obligația de a nu discrimina**
 - se aplică tuturor acțiunilor în conformitate cu standardele internaționale și cu cadrele naționale anti-discriminare din cele mai multe țări.
- n. **Obligația de a contesta orice limbaj rasist și/sau acte discriminatorii în timpul unei opriri, control / percheziții.**
 - se aplică tuturor acțiunilor, cel puțin ca practică etică
- o. **Obligația de a trata persoanele cu respect**
 - se aplică tuturor acțiunilor, cel puțin ca practică etică
- p. **Obligația de a acționa numai pe baza unei bănueli rezonabile**
 - se aplică tuturor acțiunilor, cu excepția arestării, unde trebuie să existe un standard mai ridicat. În timpul discuției cu privire la „suspiciunea rezonabilă”, apelați la următoarele aspecte
 - întrebați participanții dacă „rasa”, etnia sau orice altă caracteristică face parte din definiție. Răspunsul este, bineînțeles, nu. Faciți o discuție referitor la importanța fundamentală a acestui punct. În cazul în care un agent ajunge la concluzia că o activitate infracțională este pe cale de a fi, sau a fost, comisă, pe baza caracteristicilor „suspectului” și dacă agentul de poliție acționează în baza concluziei sale, acțiunea poliției este discriminatorie. Atunci când facilitați această discuție, încercați să aduceți cât mai mulți participanți posibil și să creați oportunități de conectare de la egal la egal.
 - Alineatul 3 din Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERl prevede: „Introducerea unui standard de suspiciune rezonabilă, pe baza căruia atribuțiile legate de activitățile de control, supraveghere sau investigație să poată fi exercitate numai pe baza unei suspiciuni bazate pe criterii obiective”.
 - Codul european de etică al poliției prevede la alineatul 47 că „[a]nchetele de poliție trebuie să se bazeze, cel puțin, pe o suspiciune rezonabilă cu privire la un delict sau o infracțiune reală sau posibilă”. După cum se explică în Expunerea de motive a Codului, acest lucru înseamnă că trebuie să existe o suspiciune de delict sau de infracțiune care să fie justificată de anumite criterii obiective înainte ca poliția să poată iniția o anchetă. CERl consideră că introducerea unui standard de suspiciune rezonabilă în exercitarea competențelor de anchetă ale poliției și în exercitarea competențelor poliției privind activitățile de control și supraveghere reprezintă un instrument deosebit de important în combaterea creării de profiluri rasiale. Prin urmare, CERl recomandă ca un astfel de standard să fie introdus în cadrele juridice sau de reglementare care, în diferitele state membre, reglementează exercitarea acestor competențe ale poliției¹¹.

¹¹ Recomandarea de politică generală nr. 11 (2007) a CERl privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitatea polițienească, disponibilă la adresa <https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-11-on-combating-racism-and-racia/16808b5adf>.

- q. Obligația de a explica temeiul percheziției (de exemplu, pentru arme / droguri / bunuri furate)
- se aplică „Percheziționării unei persoane sau a vehiculelor”
- r. Obligația de a obține informații de la persoana în cauză și de a explica faptul că acestea sunt păstrate confidențial - nume, vârstă, adresă, etnie.
- acest lucru se aplică în toate cazurile, cu excepția arestării. Este posibil să existe unele discuții cu privire la acest aspect. Multe jurisdicții nu colectează aceste informații din motive de antecedente. Cu toate acestea, există un consens tot mai mare cu privire la faptul că colectarea și anonimizarea acestor informații este esențială pentru ca instituțiile de aplicare a legii să identifice dovezi ale disproporționalității în ceea ce privește opririle, controalele de legitimare și perchezițiile.
- s. Obligația de a întocmi un proces-verbal al acțiunii poliției
- se aplică în toate cazurile, cu excepția arestării
- t. Obligația de a introduce o înregistrare a incidentului în baza de date a poliției
- se aplică în toate cazurile
- u. Percheziția trebuie să fie efectuată de un agent de același gen
- acest lucru vizează punctele privind respectul și demnitatea.
- v. Percheziția poate permite îndepărtarea ținutei religioase (de exemplu, batic / turban)
- acest lucru vizează punctele privind respectul și demnitatea.
- w. Obligația de a efectua o percheziție fizică în afara spațiului public
- acest lucru vizează punctele privind respectul și demnitatea.
- x. Obligația de a furniza persoanei informații scrise cu privire la drepturile sale în timpul unei percheziții și/sau al unui control al poliției.
- De asemenea, se poate discuta și despre faptul că unele jurisdicții dispun de facilitățile necesare pentru a furniza o înregistrare electronică a opririi/controlului.

Anexa 3.6: Note pentru formator

Această anexă se bazează, în principal, pe Recomandarea de politică generală 11.¹² a CERl. Se recomandă ca formatorii să citească secțiunile referitoare la „Crearea de profiluri rasiale” în vederea pregătirii pentru această activitate. Verificați pe site-ul web al CERl pentru a vedea dacă există o versiune în limba națională, care poate fi partajată cu participanții.

Anexa se bazează, de asemenea, pe:

ADF (2018), Prevenirea creării de profiluri ilegale în prezent și în viitor: ghid.¹³

Inițiativa pentru justiție a societății deschise (2021), Contestarea creării de profiluri etnice în Europa: un ghid pentru activiști și organizatori¹⁴

Raportul Raportorului special privind formele contemporane de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora¹⁵.

„Elementele de bază” pentru o strategie corectă și legală, în acest domeniu, includ:

1. Legea

- definirea clară a creării de profiluri rasiale în lege
- „În sensul prezentei Recomandări, prin crearea de profiluri rasiale se înțelege: Utilizarea de către poliție, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, a unor motive precum rasa, culoarea, limba, religia, naționalitatea sau originea națională sau etnică, în activități de control, supraveghere sau investigare”

2. Elaborați și publicați ghiduri care să includă:

- definiția creării de profiluri rasiale, suspiciunea rezonabilă
- interzicerea creării de profiluri rasiale și obligația privind suspiciunea rezonabilă
- consecințele implicării într-o practică ilegală
- procesul de emiteră a unui proces-verbal pentru o persoană, în cazul opririi
- așteptarea ca toți membrii publicului să fie tratați cu respect
- informații privind colectarea de date și modul în care acestea pot fi utilizate în scopuri de monitorizare și gestionare.

3. Formarea profesională

Formarea poliției cu privire la:

- problema creării de profiluri rasiale
- utilizarea standardului de suspiciune rezonabilă
- efectuarea de opriri, controale de legitimare, percheziții personale și ale vehiculelor, care sunt legale și dau dovadă de respect

¹² Recomandarea de politică generală nr. 11 (2007) a CERl privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitatea polițienească, disponibilă la adresa <https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-11-on-combating-racism-and-racia/16808b5adf>

¹³ Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (ADF) (2018), Prevenirea creării de profiluri ilegale în prezent și în viitor: ghid, disponibil la adresa https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-preventing-unlawful-profiling-guide_en.pdf.

¹⁴ Inițiativa pentru justiție a societății deschise (2021), Contestarea creării de profiluri etnice în Europa: un ghid pentru activiști și organizatori, disponibil la www.justiceinitiative.org/publications/challenging-ethnic-profiling-in-europe-a-guide-for-campaigners-and-organizers.

¹⁵ Ruteere, M. (2015), Raportul Raportorului special privind formele contemporane de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora”, A/HRC/29/46, alin. (2), Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, disponibil la www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Racism/A-HRC-29-46.pdf

- modul de furnizare a unei înregistrări privind oprirea unei persoane
- contestarea practicilor deficitare sau discriminatorii ale colegilor.

4. Înregistrări pentru persoane fizice

- Creați un sistem de partajare a unei înregistrări privind o oprire efectuată de poliție cu persoana în cauză. Acesta poate include un formular (a se vedea exemplul ADF de mai jos), o chitanță și/sau o metodă de furnizare de chitanțe / acces digital la informațiile referitoare la oprire. Recunoașteți faptul că abordări diferite pot funcționa mai bine în țări diferite.

5. Date (a se vedea, de asemenea, și recomandările Societății Deschise de mai jos)

- Efectuați cercetări privind crearea de profiluri rasiale și monitorizați activitățile poliției în domeniile activităților de control, supraveghere sau investigație pentru a identifica practicile de creare de profiluri rasiale.
- Instituți procese care să permită colectarea de date, clasificate în funcție de criterii precum originea națională sau etnică, limba, religia și naționalitatea în ceea ce privește activitățile relevante ale poliției.
- Asigurați protecția datelor.
- Liderii poliției trebuie să își asume responsabilitatea pentru acuratețea datelor obținute în timpul controalelor efectuate de poliție, transparența și accesibilitatea informațiilor pentru publicul larg, de exemplu, prin intermediul portalurilor online.
- Liderii poliției trebuie să faciliteze și să salute analiza și critica externă cu privire la utilizarea competențelor de oprire ale poliției (a se vedea, de asemenea, Modulul 6).
- Trageți la răspundere echipele de poliție locale și regionale pentru datele privind opririle efectuate de poliție și luați măsuri atunci când există dovezi de disproporționalitate și/sau discriminare.
- A se vedea aici pentru accesul online la informații privind oprirea și percheziția personală <https://data.police.uk/data>.

6. Comportament

- Vorbiți public împotriva discriminării și evitați să faceți declarații care fac legătura între rasă sau etnie și comportamentul infracțional, migrația neregulamentară sau terorismul. (A se vedea recomandările Consiliului pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite de mai jos).

Alte informații utile

„(...) În primul rând, academiile de poliție ar putea pregăti agenții să își folosească autoritatea doar atunci când au dovezi reale. Poliția trebuie să oprească o persoană doar atunci când poate demonstra fapte care ridică o suspiciune rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune. O modalitate de a-i ajuta pe agenții noștri să facă acest lucru este de a ne asigura că aceștia completează un formular de oprire, care înregistrează detaliile opririi. Poliția poate astfel să verifice dacă oprește în continuare prea multe persoane nevinovate sau dacă se concentrează prea mult asupra persoanelor aparținând minorităților etnice. Agenții de poliție care au început să utilizeze formularele de oprire spun că acestea i-au ajutat să facă o treabă mai bună. Urmărind dovezile, aceștia opresc mai mulți suspecți adevărați și mai puține persoane nevinovate.”

Uniunea pentru Libertăți Civile pentru Europa - „Cum să vorbim despre crearea de profiluri etnice: un ghid pentru activiști”¹⁶

¹⁶ Butler, I. (2021), „Cum să vorbim despre crearea de profiluri etnice: un ghid pentru activiști”, Uniunea pentru Libertăți Civile din Europa, disponibil la adresa https://dq4n3btxmr8c9.cloudfront.net/files/uLHnJY/ethnic_profiling.pdf.

Bune practici privind formularele de oprire și percheziție

Accent asupra detaliilor unui bun formular de oprire și percheziție

Formularele de oprire și percheziție trebuie să fie bine concepute pentru a fi utile. În primul rând, completarea formularelor creează un volum de muncă suplimentar pentru agenții de poliție. Dacă nu sunt clar concepute și nu sunt rezonabil de scurte, există riscul ca agenții de poliție să nu completeze întregul formular sau să îl completeze în mod superficial. În al doilea rând, formularele bune permit ca datele să fie extrase și colaționate cu ușurință pentru a sprijini monitorizarea și evaluarea acțiunilor de oprire și percheziție.

Ori de câte ori este posibil, formularele de oprire și percheziție trebuie:

- Să utilizeze câmpuri cu alegere multiplă, care sunt mai rapid de completat și mai ușor de prelucrat din punct de vedere statistic.
- Să prezinte o listă exhaustivă de opțiuni pentru fiecare rubrică.
- Să evite elementele ambigue.
- Să fie ușor de înțeles, atât pentru agentul de poliție, cât și pentru persoana oprită.
- Includeți:
 - a. temeiurile legale pentru percheziție. Sunt de preferat explicațiile simple în locul unei liste de reguli;
 - b. data, ora și locul unde a fost percheziționată persoana sau vehiculul;
 - c. obiectul percheziției, de ex, obiectul(ele) căutat(e) de agenții de poliție;
 - d. rezultatul opririi;
 - e. numele și secția de poliție a agentului(șilor) care a(u) efectuat percheziția;
 - f. pot fi înregistrate detaliile personale ale persoanei (lor) percheziționate, cum ar fi numele, adresa și naționalitatea. Cu toate acestea, persoana în cauză poate refuza să furnizeze aceste informații.

Pentru a fi eficiente, formularele trebuie completate în momentul efectuării opririi.

O copie trebuie înmănată persoanei oprite sau persoanei responsabile de vehiculul percheziționat. În Regatul Unit, persoanele care au fost oprite au dreptul de a solicita o copie a înregistrării, în termen de trei luni de la oprire. În acest fel, formularul nu este doar o dovadă a opririi pentru poliție, ci și pentru persoanele oprite.

ADF (2018), *Prevenirea creării de profiluri ilegale în prezent și în viitor*¹⁷

Inițiativa pentru justiție a societății deschise (2021), Contestarea creării de profiluri etnice în Europa: un ghid pentru activiști și organizatori¹⁸

Această publicație conține o serie de recomandări bazate pe dovezi pentru managerii și liderii poliției, care au în vedere reforme în domeniul opririlor efectuate de poliție.

Poliția trebuie să înregistreze și să dezvăluie datele colectate cu privire la utilizarea de către aceasta a controalelor de legitimare, a opririlor și a perchezițiilor - inclusiv originea etnică a persoanei oprite - respectând, în același timp, standardele de protecție a datelor. Colectarea de date este esențială pentru a monitoriza și urmări impactul disproporționat și pentru a evalua eficacitatea operațiunilor de oprire și percheziție efectuate de poliție.

¹⁷ Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (ADF) (2018), *Prevenirea creării de profiluri ilegale în prezent și în viitor*: ghid, p. 49, disponibil la adresa https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-preventing-unlawful-profiling-guide_en.pdf.

¹⁸ Inițiativa pentru justiție a societății deschise (2021), *Contestarea creării de profiluri etnice în Europa: Un ghid pentru activiști și organizatori*, disponibil la www.justiceinitiative.org/publications/challenging-ethnic-profiling-in-europe-a-guide-for-campaigners-and-organizers

Datele oferă dovezi importante pentru tragerea la răspundere și acțiunile în justiție care urmăresc obținerea de despăgubiri pentru persoanele care au fost oprite fără un motiv întemeiat. Sistemele de colectare, analiză și stocare a datelor trebuie să fie conforme cu standardele naționale și regionale de protecție a datelor. Datele sunt esențiale pentru îmbunătățirea practicilor de gestionare, dar sunt, de asemenea, esențiale pentru tragerea la răspundere și dialogul public.

Colectarea de date, în special colectarea de date etnice, trebuie să fie transparentă, inclusiv partajarea cu publicul a datelor statistice anonimizate. Acest lucru este esențial pentru a obține sprijinul publicului, pentru a îmbunătăți legitimitatea poliției și pentru a permite evaluarea externă a utilizării acestor competențe.

Departamentele de poliție trebuie să discute cu comunitatea datele referitoare la oprire și să fie deschise la schimbări ca răspuns la îngrijorările exprimate, pentru a obține un sprijin mai mare din partea comunității și pentru a reflecta prioritățile comunității.

Pregătiți managerii și supraveghetorii agențiilor pentru a gestiona opririle pe baza constatărilor în urmă analizei opririlor. Acest lucru ar putea implica emiterea de noi orientări privind criteriile de oprire, schimbarea priorităților operaționale și tragerea la răspundere a echipelor sau a persoanelor pentru activitatea de oprire.

Efectuați, în mod periodic, analize ale opririlor. În mod obișnuit, acestea trebuie să fie efectuate lunar. Cu toate acestea, în cazul în care opririle sunt rare (de ex., mai puțin de aproximativ 50 pe lună), indicatorii vor tinde să fie instabili. Efectuarea de analize bilunare sau trimestriale este o alternativă; calcularea mediilor de mișcare este o altă alternativă.

Împărtășiți analizele cu managerii, supraveghetorii și agenții din prima linie din cadrul poliției. Acest lucru va crea transparență și va promova implicarea în rândul celor însărcinați cu realizarea reformelor. De asemenea, acest lucru poate avansa discuțiile privind strategiile de abordare a problemelor.

Împărtășiți rezultatele analizei opririlor cu reprezentanții comunității. Acest lucru va promova încrederea și va facilita colaborarea și dialogul sporit între membrii comunității și poliție, inclusiv în ceea ce privește infracționalitatea și necesitățile privind siguranța.

Elaborați și puneți în aplicare soluții pentru tiparele de oprire problematice. Aceste soluții trebuie să se bazeze pe contribuțiile colegilor din cadrul poliției și cele ale partenerilor din comunitate. Soluțiile ar putea implica emiterea de noi orientări privind criteriile de oprire, schimbarea tacticilor operaționale, tragerea la răspundere a echipelor sau a persoanelor pentru activitatea de oprire și oferirea de cursuri de recalificare pentru agenții din prima linie, în cazul în care este necesar.

Recomandările Consiliului pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite¹⁹

67. Raportorul special face apel la liderii politici și la șefii agențiilor de aplicare a legii să se pronunțe public împotriva discriminării și să evite să facă declarații care să facă legătura între rasă sau etnie și comportamentul infracțional, migrația neregulamentară sau terorismul, pentru a repara prejudiciul cauzat comunităților minoritare prin crearea de profiluri rasiale și etnice și pentru a se asigura că aceste grupuri și persoane se pot integra, pe deplin, în societățile lor²⁰.

¹⁹ Ibid p. 93

²⁰ Ruteere, M. (2015), Raportul Raportorului special privind formele contemporane de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora”, A/HRC/29/46, alin. (2), Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, disponibil la www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Racism/A-HRC-29-46.pdf

68. Raportorul special recomandă statelor să colecteze date privind aplicarea legii, inclusiv statistici dezagregate în funcție de etnie și rasă, care sunt esențiale pentru a dovedi existența și amploarea creării de profiluri rasiale și etnice. Astfel de statistici sunt un instrument esențial pentru a permite detectarea practicilor de aplicare a legii care concentrează o atenție disproporționată și nejustificată asupra minorităților rasiale și etnice pe baza unor stereotipuri privind etnia și criminalitatea. Pentru a colecta, în mod corespunzător, astfel de date, este necesară o examinare atentă a celor trei etape principale de colectare, stocare și accesare, pentru a preveni orice posibilă utilizare abuzivă a datelor. Acest lucru este deosebit de important în domeniul aplicării legii, unde există riscuri clare ca datele etnice să fie utilizate mai degrabă pentru a facilita crearea de profiluri rasiale și etnice, decât pentru a le reduce. Standardele de protecție a datelor trebuie să găsească un echilibru între necesitatea autorităților de aplicare a legii de a colecta și de a păstra date în scopul detectării, prevenirii și investigării infracțiunilor și dreptul la viață privată și prezumția de nevinovăție.

69. Atunci când sunt disponibile statistici, defalcate în funcție de rasă și etnie, cu privire la acțiunile de aplicare a legii, acestea oferă o perspectivă importantă asupra practicilor de aplicare a legii și reprezintă piatra de temelie care dovedește utilizarea practicii de creare de profiluri rasiale și etnice. Aceste statistici pot fi utile pentru elaborarea de noi politici și practici, în special atunci când datele de recensământ nu sunt disponibile sau par a fi inexacte, sau în cazul în care nu există date disponibile privind aplicarea legii și există îngrijorări cu privire la crearea de profiluri rasiale. În mod similar, schimbul de date cu comunitățile minoritare este un pas pozitiv făcut de unele state, care trebuie încurajat în continuare.

70. În plus, Raportorul special încurajează organismele de supraveghere a investigațiilor să monitorizeze conduita și practicile agențiilor de aplicare a legii și să investigheze individul plîngerile. Organismele de supraveghere trebuie să aibă autoritatea de a aborda acuzațiile referitoare la crearea de profiluri rasiale și etnice și trebuie să furnizeze recomandări practice pentru schimbări de politică, pentru a elimina utilizarea practicii de crearea de profiluri rasiale și etnice. Aceste organisme trebuie, de asemenea, să aibă posibilitatea de a colecta date pentru a monitoriza discriminarea directă și indirectă și de a efectua investigații din proprie inițiativă, întrucât acestea sunt fundamentale pentru identificarea discriminării, cum ar fi crearea de profiluri de către agențiile de aplicare a legii.

Modulul 4

IDENTIFICAREA ȘI INVESTIGAREA INFRAȚIUNILOR MOTIVATE DE PREJUDECATĂ

AUTOR: TINATIN KHATCHVANI

Introducere și context	124
Rezultatele învățării	125
Prezentare generală a activităților	125
Descrieri ale activităților	127
<i>Activitatea 4.1: Definiția infracțiunii motivate de prejudecată și concepte cheie</i>	127
<i>Activitatea 4.2: Înțelegerea cadrelor legislative și a practicilor naționale</i>	128
<i>Activitatea 4.3: Concepte privind infracțiunile motivate de prejudecată - Exercițiu practic</i>	129
<i>Activitatea 4.4: Explorarea indicatorilor de părtinire</i>	130
<i>Activitatea 4.4a: Ghiciți indicatorul</i>	132
<i>Activitatea 4.4b: Studii de caz privind indicatorii de părtinire</i>	133
<i>Activitatea 4.5: Investigarea infracțiunilor motivate de prejudecată - Studiu de caz</i>	134
<i>Activitatea 4.6: Infracțiuni motivate de prejudecată comise de poliție și împotriva poliției</i>	136
Fișe de lucru și anexe	137
<i>Fișa de lucru 4.1 Ce este infracțiunea motivată de prejudecată și în ce fel diferă aceasta de alte infracțiuni?</i>	137
<i>Fișa de lucru 4.3: Studii de caz</i>	142
<i>Anexă 4.3: Note pentru formator privind activitatea 4.3</i>	144
<i>Anexa 4.4a: Note pentru formator privind activitatea 4.4a</i>	146
<i>Fișa de lucru 4.4: indicatori de părtinire</i>	148
<i>Fișa de lucru 4.4a: Materiale vizuale privind indicatorii de părtinire</i>	151
<i>Fișa de lucru 4.5: Investigarea infracțiunilor motivate de prejudecată - Studiu de caz</i>	154
<i>Anexă 4.5: Note pentru formator privind activitatea 4.5</i>	155
<i>Anexa 4.6: Note pentru formator privind activitatea 4.6</i>	160

Introducere și context

Atunci când investighează incidente violente și, în special, decese cauzate de agenți de stat, autoritățile statului au obligația suplimentară de a lua toate măsurile rezonabile pentru a demasca orice motiv rasist și pentru a stabili dacă ura sau prejudecățile etnice au jucat sau nu un rol în evenimentele în cauză.

Nerealizarea acestui lucru și tratarea violenței și brutalității induse de motive rasiale pe picior de egalitate cu cazurile care nu au conotații rasiste, ar însemna trecerea cu vederea a naturii specifice a unor acte care sunt deosebit de distructive pentru drepturile fundamentale.¹

Poliția are un rol fundamental în prevenirea și răspunsul eficient la infracțiunile motivate de prejudecată. În comparație cu alte tipuri de infracțiuni, infracțiunile motivate de prejudecată sunt speciale, deoarece afectează nu numai o victimă individuală, ci și grupul mai larg care împărtășește identitatea victimei. Neglijarea investigării corespunzătoare a unor astfel de acte scade încrederea publicului în autoritățile de aplicare a legii, duce la impunitate și încurajează continuarea discriminării. Desfășurarea unor anchete eficiente privind infracțiunile motivate de prejudecată, care duc la un rezultat pozitiv al justiției penale, reprezintă o parte importantă a obligațiilor internaționale ale statului în ceea ce privește principiile egalității și nediscriminării.

Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERl privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitatea polițienească stipulează că, prin evitarea rasismului și a discriminării rasiale în activitatea polițienească, poliția răspunde la două aspecte importante ale misiunii sale: de a îndeplini provocările reprezentate de necesitatea de a contracara criminalitatea, într-un mod care sporește securitatea umană și respectă, în același timp, și drepturile tuturor, și, în al doilea rând, de a promova democrația și statul de drept.² Este esențial ca poliția, în calitate de personal de primă intervenție, să fie dotată cu instrumentele necesare pentru a identifica și investiga, în mod corespunzător, infracțiunile motivate de prejudecată. Prin urmare, acest modul este conceput pentru a furniza informații, competențe și cunoștințe cheie privind conceptul de infracțiune motivată de prejudecată și de investigarea eficientă a infracțiunilor motivate de prejudecată. Este demn de remarcat faptul că informațiile incluse în acest modul, în ciuda faptului că se concentrează, în primul rând, pe anchetă, pot fi la fel de benefice nu numai pentru anchetatori, ci și pentru cei care au alte roluri, cum ar fi cei care răspund la apeluri, agenții de poliție din prima linie / comunitari și coordonatorii de martori și victime.

Modulul începe cu o introducere în definiția infracțiunii motivate de prejudecată și în conceptele conexe, inclusiv motivul prejudecății, caracteristicile protejate și incidentele motivate de ură fără caracter penal. Informațiile teoretice sunt susținute de discuții în plen privind contextul național și de diverse studii de caz, care încurajează participanții să își aplice cunoștințele în practică. Modulul continuă cu o explorare a indicatorilor de părtinire, care sunt instrumente cheie pentru o investigație reușită a infracțiunilor motivate de prejudecată. Participanților le sunt prezentate imagini care descriu indicatori de părtinire, împreună cu exerciții practice. În cele din urmă, modulul abordează investigarea infracțiunilor motivate de prejudecată, în cadrul căruia exercițiile sprijină participanții care lucrează în grupuri pentru a planifica și desfășura o investigație eficientă.

¹ CEDO, Nachova și alții împotriva Bulgariei, 43577/98 43579/98, § 160

² CERl, Recomandarea de politică generală nr. 11, § 23

Rezultatele învățării

Participanții:

- Vor înțelege clar definiția infracțiunii motivate de prejudecată, cu toate elementele sale constitutive.
- Se vor familiariza cu conceptele-cheie: țintele infracțiunilor motivate de prejudecată, percepția greșită și infracțiunile săvârșite prin asociere / afiliere
- Vor putea face diferența între infracțiunile motivate de prejudecată și incidentele non-penale motivate de ură
- Își vor putea dezvolta cunoștințele cu privire la indicatorii de părtinire ca instrumente majore pentru asigurarea identificării și anchetării infracțiunilor motivate de prejudecată
- Vor înțelege contextul polițienesc local / național
- Vor recunoaște impactul pe care infracțiunile motivate de prejudecată îl au asupra societății
- Vor identifica bunele practici în investigarea infracțiunilor motivate de prejudecată, inclusiv planificarea interviurilor cu victimele infracțiunilor motivate de ură.

Prezentare generală a activităților

- Activitatea 4.1:** Definiția infracțiunii motivate de prejudecată și concepte-cheie (30 minute)
- Activitatea 4.2 :** Înțelegerea cadrului legislativ și a practicilor naționale (20 minute)
- Activitatea 4.3:** Concepte conexe infracțiunii motivate de prejudecată - exercițiu practic (50 minute)
- Activitatea 4.4:** Explorarea indicatorilor de părtinire (40 minute)
- Activitatea 4.4a :** Ghiciți indicatorul (30 minute)
- Activitatea 4.4b:** Colectarea dovezilor - indicatori de părtinire (50 minute)
- Activitatea 4.5:** Investigarea infracțiunilor motivate de prejudecată (30 minute)
- Activitatea 4.6:** Infracțiuni motivate de prejudecată comise de poliție și împotriva poliției (20 minute)

Pregătire

Pe lângă faptul că se bazează pe Evaluarea necesităților, înainte de a preda acest modul, formatorul trebuie să efectueze lecturi de bază cu privire la definiția infracțiunii motivate de prejudecată și la toate conceptele conexe. Toate informațiile relevante sunt disponibile în fișele de lucru și în referințe. În plus, formatorii sunt încurajați să se familiarizeze cu legislația și practicile locale privind infracțiunile motivate de prejudecată, precum și cu documentele de politică privind investigarea infracțiunilor motivate de prejudecată și cu gestionarea incidentelor motivate de ură. Pentru obținerea unor materiale relevante, este întotdeauna o idee bună să solicitați mai degrabă ajutorul partenerilor locali (de ex., academiile de poliție, Ministerul Afacerilor Interne, ONG-uri etc.), decât să utilizați surse web deschise care pot conține informații care nu mai sunt actuale.

Este întotdeauna o idee bună să utilizați un slideshow (succesiune de diapozitive) PowerPoint în timpul activităților. Înainte de a porni slideshow-ul, formatorii sunt încurajați să verifice calculatorul și proiectorul și, dacă este posibil, să facă o proiecție de test pentru a se asigura că totul funcționează bine. Este recomandabil să copiați mai degrabă prezentarea pe desktop, decât să o lansați de pe un USB sau un e-mail etc.

Formatul și conținutul slideshow-urilor sunt la latitudinea formatorului; cu toate acestea, numărul de diapozitive trebuie să fie rezonabil și realizabil în timpul alocat. Conținutul trebuie să acopere principalele concepte ale subiectului și să fie redactat într-un mod simplu. În cazul în care nu este posibilă prezentarea unui slideshow, prezentarea poate fi realizată cu versiuni printate ale materialului și prin utilizarea flipchart-ului.

Fiecare activitate este însoțită de câteva îndrumări privind etapele pregătitoare și de notele pentru formator, după caz.

Descrieri ale activităților

Activitatea 4.1: Definiția infracțiunii motivate de prejudecată și concepte cheie

Puncte de învățare: Această activitate include o scurtă prezentare a conceptului de infracțiune motivată de prejudecată și a aspectelor conexe, cum ar fi motivația parțială, caracteristicile protejate, țintele infracțiunilor motivate de prejudecată, percepția eronată, infracțiunea motivată de ură prin asociere / afiliere și diferențele dintre infracțiunile motivate de prejudecată și incidentele motivate de ură fără caracter penal, explicate în Fișa de lucru 4.1. Informațiile din această Fișă de lucru, împreună cu definițiile generale, trebuie să fie adaptate la sesiunile de formare locale. Adaptările trebuie să se bazeze pe cunoștințele existente ale publicului țintă și pe nivelul de detaliu care este necesar, în conformitate atât cu considerentele de timp, cât și cu profunzimea formării care urmează să fie oferită. Formatorul trebuie să revizuiască materialul și să aleagă acele părți care sunt cele mai relevante pentru a facilita o mai bună înțelegere din partea agenților de poliție în cauză.

Timp: 30 de minute

Materiale necesare: calculator cu proiector
hârtie pentru flipchart Fișa de lucru 4.1
pixuri și hârtie

Instrucțiuni

1. Pregătiți în prealabil o foaie de flipchart cu titlul „Definiția infracțiunii motivate de prejudecată”.
2. Începeți sesiunea cerând participanților să explice definiția infracțiunii motivate de prejudecată, cu propriile cuvinte.
3. Ascultați participanții și notați pe flipchart răspunsurile cheie furnizate de grup. Acest lucru vă va ajuta să prezentați și să explicați mai târziu definiția în două părți a infracțiunii motivate de prejudecată inclusă în Fișa de lucru 4.1.
4. Prezentați conceptele de infracțiune motivată de prejudecată, motive mixte, caracteristici protejate, percepție greșită, infracțiuni motivate de prejudecată comise prin asociere / afiliere și incidente, pe baza Fișei de lucru 4.1. Este recomandabilă respectarea ordinii date. Prezentarea trebuie realizată, în general, cu ajutorul PowerPoint-ului (a se vedea instrucțiunile privind diapozitivele din secțiunea Pregătire, de mai sus); cu toate acestea, în cazul în care nu este posibil, vă rugăm să utilizați flipchart-ul.
5. Instruiți grupul să ia notițe cu privire la ceea ce au înțeles din prezentare și încurajați-i să adreseze întrebări, în cazul în care ceva nu este clar.
6. Pentru a facilita și mai mult înțelegerea acestui domeniu, după finalizarea activității 4.1., participanților trebuie să li se distribuie Fișa de lucru 4.1.

Activitatea 4.2: Înțelegerea cadrelor legislative și a practicilor naționale

Puncte de învățare: Această activitate urmărește să angajeze grupul într-o discuție activă pe marginea subiectelor livrate în timpul prezentării (Activitatea 4.1). Discuția în plen va permite participanților să își împărtășească opiniile și experiențele privind subiectele prezentate, cu colegii și formatorii lor. În ciuda faptului că au cunoștințe prealabile privind cadrul juridic național, formatorii vor deveni, de asemenea, mai familiarizați cu contextul local al infracțiunilor motivate de prejudecată, deoarece mecanismele juridice vor fi discutate de către practicieni.

Timp: 20 de minute

Materiale necesare: flipchart și marker
pixuri și hârtie

Note pentru formator

Familiarizați-vă cu legislația și practicile naționale pentru a facilita discuția. Înainte de desfășurarea activității, căutați informații referitoare la legislația națională privind infracțiunile motivate de prejudecată (de ex., secțiunile relevante din Codul penal și Codul de procedură penală, Codul infracțiunilor administrative, Legea antidiscriminare, ghiduri de investigare sau de urmărire penală cu privire la probleme de nediscriminare și infracțiuni motivate de prejudecată etc.). În plus, ar fi benefică cercetarea statisticilor relevante, de exemplu, din sondajele privind victimizarea, cifrele privind infracțiunile motivate de ură înregistrate de poliție, informațiile privind urmărirea penală și condamnările și rapoartele relevante ale organizațiilor neguvernamentale și ale societății civile.

Desfășurați această activitate într-un grup mare sau împărțiți participanții în grupuri mai mici (4-5 persoane într-un grup).

Adresați participanților următoarele întrebări:

- Recunoaște legislația penală a țării dumneavoastră infracțiunile motivate de prejudecată ca fiind o prevedere separată? Care sunt prevederile care pot fi utilizate atunci când se abordează infracțiunile motivate de prejudecată?
- Include cadrul juridic al țării dumneavoastră o listă de caracteristici protejate? Dacă da, este aceasta deschisă sau închisă? Care sunt caracteristicile protejate? Considerați că această listă este cuprinzătoare sau necesită modificări?
- Vă permite legislația sau practica dumneavoastră să investigați infracțiunile ca fiind motivate de ură, în cazul unor motive mixte?
- Care este abordarea țării dumneavoastră în cazul percepției greșite sau al infracțiunilor motivate de prejudecată comise prin asociere?
- Aveți un sistem care înregistrează incidentele motivate de ură fără caracter penal? Ce sisteme juridice se ocupă de astfel de plângeri?
- Care sunt rolurile procurorilor și judecătorilor atunci când vine vorba de un răspuns eficient la infracțiunile motivate de prejudecată?

Acordați participanților un timp de gândire la întrebările de mai sus înainte de a deschide discuția. În cazul în care nimeni nu dorește să înceapă discuția, oferiți punctul dumneavoastră de vedere pe baza cunoștințelor privind contextul local. În cazul în care cursul de formare se desfășoară cu un formator local, oferiți-i cuvântul acestuia pentru a începe discuția.

Activitatea 4.3: Concepte privind infracțiunile motivate de prejudecată - Exercițiu practic

- Puncte de învățare:** Această activitate urmărește să implice întregul grup și să evalueze modul în care participanții au înțeles conceptele explicate în timpul prezentării.
- Timp:** 50 de minute
- Materiale necesare:** un număr suficient de studii de caz printate (Fișa de lucru 4.3) Anexa 4.3 Note pentru formatori pentru activitatea 4.3 pixuri și hârtie

Instrucțiuni

1. Împărțiți participanții în patru grupuri și dați fiecărui grup studiul de caz relevant, în funcție de numărul care i-a fost atribuit.
2. Prezentați activitatea grupului. Explicați-le că sarcina lor este de a citi studiile de caz și de a răspunde la întrebările furnizate. Încurajați-i să poarte o discuție activă în cadrul grupului.
3. Oferiți grupurilor 10 minute pentru citirea și discutarea cazurilor și alte 10 minute pentru prezentare. Explicați-le că trebuie să aleagă un purtător de cuvânt. Toți ceilalți membri ai grupului sunt liberi să dezvolte răspunsul.
4. Participanții trebuie să fie capabili să identifice aspectele importante ale fiecărui scenariu, și anume, în timp ce rezolvă cazurile, aceștia trebuie să constate dacă situațiile se califică sau nu drept infracțiuni motivate de prejudecată și care sunt caracteristicile protejate. De asemenea, nu uitați că participanții vor trebui să discute despre modul în care situațiile ar fi tratate de sistemele judiciare din țările lor.
5. Reamintiți-le că aceste cazuri date vor fi utilizate mai târziu, în timpul activității 4.4b, atunci când se va discuta despre indicatorii de părtinire, astfel încât, pentru a evita suprapunerile, este important să îi îndemnați să respecte instrucțiunile acestei activități. Utilizați notele din Anexa 4.3 pentru a vă ghida cu privire la potențialele răspunsuri.

Activitatea 4.4: Explorarea indicatorilor de părtinire

Puncte de învățare: Această activitate cuprinde o prezentare în plen împreună cu o discuție. Ea are ca scop prezentarea indicatorilor de părtinire, care sunt elemente majore pentru a dovedi motivul părtinitor în timpul unei anchete.

Timp: 40 de minute

Materiale necesare: calculator cu proiector
Fișa de lucru 4.4
flipchart și marker pixuri și hârtie

Pregătire: Această activitate se realizează utilizând două formate: proiecție de diapozitive (slideshow) și lucru pe flipchart. Slideshow-ul trebuie să conțină informații succinte cu privire la indicatorii de părtinire, utilizând materialul din Fișa de lucru 4.4, în timp ce flipchart-ul va fi utilizat pentru a nota exemplele de indicatori furnizate de grup. Acest format mixt asigură faptul că participanții nu sunt doar ascultători pasivi ai informațiilor, ci își împărtășesc, în mod proactiv, propriile opinii cu privire la conceptele discutate. Înainte de începerea prezentării, pregătiți patru pagini de flipchart, fiecare împărțită în două coloane cu titlurile a doi indicatori (a se vedea mai jos).

Flipchart pagina 1

Percepția victimei sau a martorului	Declarații verbale sau scrise și/sau gesturi

Flipchart pagina 2

Sprijinirea sau afilierea la grupurile organizate de incitare la ură	Locul și momentul comiterii faptei

Flipchart pagina 3

Tiparele sau frecvența infracțiunilor sau incidentelor anterioare	Natura violenței

Flipchart pagina 4

Diferența dintre agresor și victimă	Lipsa altor motive

Instrucțiuni

1. Începeți sesiunea prin pornirea slideshow-ului. Primul diapozitiv trebuie să fie dedicat definiției „indicatorilor de părtinire”, în timp ce fiecare dintre celelalte diapozitive trebuie să descrie un singur indicator oferit în Fișa de lucru 4.4, în aceeași succesiune.
2. În timp ce arătați diapozitivul relevant, întrebați grupul dacă poate oferi un exemplu din propria practică sau în general. Așezați răspunsurile sub coloana relevantă de pe flipchart.

De exemplu, după ce arătați diapozitivul referitor la indicatorul „**Declarații verbale sau scrise și/sau gesturi**”, întrebați participanții dacă își amintesc porecle sau alte declarații verbale care pot fi utilizate ca indicatori de părtinire. Reamintiți-le să evite utilizarea de insulte rasiale sau de altă natură, de exemplu, utilizarea de abrevieri pe care alții le pot recunoaște. Un exemplu în acest sens este „cuvântul cu N”. Scrieți răspunsurile pe flipchart, pagina 1 (a se vedea mai jos).

Flipchart pagina 1

Percepția victimei sau a martorului	Declarații verbale sau scrise și/sau gesturi
	„Țigan” nenorocit Cuvântul cu N „Terorist musulman”

3. După ce ați completat fiecare coloană și ați terminat slideshow-ul, rezumați sesiunea spunând că indicatorii sunt elemente cheie pentru obținerea unor rezultate de succes în cazurile de infracțiuni motivate de prejudecată; astfel, practicienii trebuie să fie capabili să îi identifice și să lucreze cu ei, în mod eficient, pe tot parcursul investigației.

Activitatea 4.4a: Ghiciți indicatorul

- Puncte de învățare:** Această activitate cuprinde o discuție facilitată în timp ce participanților li se prezintă diferite fotografii ale indicatorilor.
- Timp:** 30 de minute
- Materiale necesare:** calculator cu proiector pentru prezentarea slideshow-ului sau versiuni printate ale fotografiilor incluse în Fișa de lucru 4.4a Anexa 4.4 Note pentru formatori privind activitatea 4.4
- Pregătire:** Pregătiți și utilizați un slideshow care să prezinte imaginile incluse în Fișa de lucru 4.4a. Dacă nu este posibilă proiecția, imprimați imaginile (de preferință versiuni color) și distribuiți-le membrilor grupului.

Instrucțiuni

1. Arătați imaginile una câte una participanților (incercați să dedicați cel mult cinci minute fiecărei imagini) și facilitați discuția adresând următoarele întrebări:
 - Ce vedeți în imagine? Poate fi aceasta utilizată ca indicator de părtinire?
 - Care este semnificația din spatele acesteia? Care este grupul vizat?
 - În ceea ce privește imaginile 1-4, nu menționați în prealabil despre ce tip de clădire este vorba. După o discuție, întrebați participanții dacă contează faptul că este vorba de zidul unui parc public (N1), de o proprietate privată (N2), de o biserică (N3) și de biroul organizației LGBT+ (N4)?
 - Vă puteți aminti exemple de astfel de indicatori din experiența dumneavoastră?
2. Pe parcursul discuției, adăugați povestea din spatele imaginii și întrebați participanții dacă informațiile suplimentare le schimbă răspunsurile. Utilizați Anexa 4.4a pentru a vă ajuta să ghidați discuția.

Activitatea 4.4b: Studii de caz privind indicatorii de părtinire

Puncte de învățare: Această activitate urmărește să verifice dacă participanții sunt capabili să identifice, în mod eficient, indicatorii de părtinire, în scenariile ipotetice.

Timp: 50 de minute

Materiale necesare: studii de caz printate
pixuri și hârtii

Instrucțiuni

1. Cereți grupurilor create în timpul **Activității 4.3** să citească aceleași studii de caz și să identifice indicatorii de părtinire. Oferiți participanților 10 minute pentru lectură / discuții și câte 10 minute fiecăruia pentru prezentarea răspunsurilor. În plus, de data aceasta, rugați-i să schimbe purtătorul de cuvânt al grupului.
2. După ce grupurile s-au întors de la discuție și și-au prezentat constatările, întrebați fiecare grup dacă indicatorii dați sunt suficienți pentru a califica respectivul caz drept infracțiune motivată de prejudecată sau dacă necesită dovezi suplimentare.
3. Indicatorii de părtinire care trebuie găsiți sunt după cum urmează:
 - **Cazul 1 - Declarații verbale:** „Câine rus”; „Ne-ați furat Crimeea. Acum îmi furați din nou pământul. Întoarce-te în țara ta, invadatorul!”
 - **Cazul 2 - Locație:** Moschee, lăcaș de cult pentru musulmani; Graffiti pe perete: „Hristos este Domnul”; Frecvența atacurilor - de mai multe ori într-o perioadă scurtă de timp
 - **Cazul 3 - Declarații verbale:** insulte rasiste, absența altor motive
 - **Cazul 4 - Declarații verbale:** întrebare cu privire la faptul de a fi „o tipă adevărată”, comentariu pentru Maria „Nu poți să îți găsești un partener adevărat și nu târfa asta artificială?”; Moment - 17 mai - Ziua Internațională împotriva Homofobiei, Transfobiei și Bifobiei; Natura violenței - smulgerea perucii.

Activitatea 4.5: Investigarea infracțiunilor motivate de prejudecată - Studiu de caz

Puncte de învățare: Această activitate urmărește să încurajeze participanții să aplice cunoștințele teoretice dobândite în timpul sesiunilor anterioare.

Timp: 30 de minute

Materiale necesare: calculator cu proiector
studii de caz printate pixuri și hârtie
Fișa de lucru 4.5
Anexa 4.5: Note pentru formatori privind activitatea 4.5

Instrucțiuni

1. Împărțiți participanții în două grupuri și prezentați studiul de caz din **Fișa de lucru 4.5**. Dacă sunt disponibile un calculator și un proiector, prezentați-l grupului pe ecran. În caz contrar, distribuiți-le versiuni printate. Fiecare grup trebuie să aleagă un purtător de cuvânt. Toți ceilalți membri ai grupului sunt liberi să dezvolte răspunsul.
2. Acordați fiecărui grup 10 minute pentru lectură / pregătire și câte 10 minute pentru prezentare.
3. Cereți **Grupului 1** să se pronunțe asupra următoarelor întrebări:
 - Determinați dacă a avut loc o infracțiune. Care ar fi calificarea legală? Este aceasta o infracțiune motivată de prejudecată?
 - Determinați primii pași la sosirea la locul faptei.
 - Identificați dovezile indicatorilor de părtinire.
 - Care sunt acțiunile de investigare care trebuie efectuate?
4. Cereți **Grupului 2** să planifice și să realizeze un interviu cu victima. Oferiți următoarele informații suplimentare: „*Rashid se află la secția de poliție. Acesta este extrem de neliniștit.*” Cereți-le să facă următoarele:
 - Determinați dacă aveți nevoie de pregătiri înainte de a începe un interviu.
 - Elaborați un plan de interviu. Care sunt aspectele cheie care trebuie luate în considerare?
 - Enumerați întrebările pe care le-ați adresa.
 - Care sunt serviciile pe care i le-ați oferi?
5. Puteți utiliza două bucăți de hârtie pentru flipchart pentru a lista următoarele întrebări sau puteți cere participanților să le scrie înainte de a începe discuția.
6. În timp ce oferiți răspunsurile, asigurați-vă că grupurile abordează următoarele puncte:

Există cel puțin două episoade în acest caz care oferă baza pentru începerea unei anchete - daunele aduse proprietății și agresiunile fizice împotriva lui Rashid. Calificarea juridică va depinde de legislația națională, dar participanții trebuie să discute ambele elemente ale infracțiunii motivate de prejudecată. În ceea ce privește motivul de părtinire, sunt prezenți o serie de indicatori de părtinire, și anume:

- **Diferențele dintre infractori și ținte:** grupuri creștine radicale vs. grupuri musulmane
-
- **Frecvența atacurilor:** au existat o serie de incidente anterioare
-
- **Natura atacului:** cap de porc (considerat a fi interzis de islam)
-
- **Moment:** celebrarea comunității musulmane - Eid Al-Fitr
-
- **Locație:** Clădirea unei școli musulmane
-
- **Graffiti pe perete:** „Nu este loc pentru musulmani în țara noastră”
-
- **Declarații scrise:** activități pe rețelele de socializare ale liderului grupului radical
-
- **Declarații verbale:** abuzuri verbale anterioare, declarații făcute în timpul atacului asupra lui Rashid
-
- **Sprijinirea unui grup de incitare la ură:** asocierea agresorilor cu un grup radical (episodul Rashid).

Întrucât participanții vor fi agenți de poliție profesioniști, aceștia sunt liberi să decidă strategia de investigație; cu toate acestea, anumite aspecte relevante pentru infracțiunile motivate de prejudecată trebuie discutate pe larg. Pentru o facilitare eficientă a discuției, formatorii sunt încurajați să se familiarizeze cu Anexa 4.5 și să abordeze punctele-cheie prezentate în aceasta. De exemplu, dacă Grupul 1 a omis să securizeze locul faptei, atrageți-le atenția asupra acestui aspect și întrebați-i ce măsuri ar lua pentru a proteja locul faptei. În cazul Grupului 2, ajutați-i să formuleze întrebările adecvate pentru interviul cu victima.

Activitatea 4.6: Infracțiuni motivate de prejudecată comise de poliție și împotriva poliției

Puncte de învățare: Această activitate constă într-o discuție în grup cu privire la infracțiunile motivate de prejudecată care sunt comise de poliție și împotriva poliției.

Timp: 20 de minute

Materiale necesare: Anexa 4.6 Note pentru formatori pentru activitatea 4.6

Instrucțiuni

1. Împărțiți participanții în două grupuri. Grupurilor trebuie să li se repartizeze următoarele subiecte:
 - Infracțiuni motivate de prejudecată săvârșite de poliție (Grupul 1)
 - Infracțiuni motivate de prejudecată săvârșite împotriva poliției (Grupul 2)
2. Adresați grupurilor următoarele întrebări:
 - Considerați că aceste infracțiuni sunt frecvente în realitatea din țara dumneavoastră?
 - Dacă da, ce tipuri de infracțiuni motivate de prejudecată sunt cele mai frecvente?
 - Care sunt provocările care pot fi întâmpinate de o anchetă pe parcursul investigării acestor cazuri?
 - Care sunt posibilele rezultate și consecințe ale unor anchete ineficiente în cazul unor astfel de infracțiuni?
3. Acordați fiecărui grup 10 minute pentru a discuta întrebările de mai sus și pentru a-și prezenta perspectivele. Trebuie să evidențiați unele puncte prezentate în Fișa de lucru pentru formator 2, după caz.

Fișa de lucru 4.1 Ce este infracțiunea motivată de prejudecată și în ce fel diferă aceasta de alte infracțiuni?

Infracțiunile motivate de prejudecată pot avea un impact mai mare asupra victimelor decât alte infracțiuni, deoarece aceste acțiuni aspecte esențiale ale identității acestora³. Infracțiunile motivate de prejudecată sunt, de asemenea, numite „infracțiuni cu mesaj” - faptul că anumite persoane nu sunt acceptate și trebuie excluse din societate. Infracțiunile motivate de prejudecată pot escalada până la acte oribile, cum ar fi genocidul. Din nefericire, o serie de exemple din istoria omenirii demonstrează că, dacă incidentele nu sunt abordate din timp, în mod eficient, acestea pot avea rezultate catastrofale. Glumele „inofensive”, stereotipurile sau comentariile degradante, dacă sunt acceptate în viața de zi cu zi, pot sta la baza unor manifestări mult mai grave ale discriminării. Un mediu plin de părtinire instigă la acte individuale de prejudecată care pot escalada în discriminare. Discriminarea poate apărea în orice domeniu - ocuparea forței de muncă, educație, politică și în alte domenii. Dacă atitudinile discriminatorii nu sunt abordate în mod corespunzător, se poate ajunge la forme mai acute de discriminare - infracțiuni motivate de prejudecată. Prin urmare, poliția, în limitele competențelor sale, trebuie să fie implicată, încă de la început, în lupta împotriva atitudinilor discriminatorii. Părtinirea și prejudecățile pot fi întâlnite, de asemenea, și în cadrul poliției: a avea mecanisme adecvate pentru a preveni și a răspunde la această problemă, cum ar fi formarea profesională și mecanisme disciplinare eficiente în vederea abordării acestora, este deosebit de important.⁴

Conform definiției recunoscute la nivel internațional, stabilită de OSCE, infracțiunile motivate de prejudecată sunt fapte penale săvârșite cu un motiv de părtinire. Prin urmare, acestea cuprind întotdeauna **două elemente**:

- o infracțiune penală și
- un motiv de părtinire.⁵

Infracțiunile penale pot include amenințări, daune aduse proprietății, agresiuni, omor. Infracțiunea trebuie să fie sancționată de legislația penală internă. Pentru cel de-al doilea element, ținta infracțiunii trebuie să fie selectată datorită unei caracteristici specifice. Motivul de părtinire este analizat în continuare în secțiunea de mai jos. Infracțiunile motivate de prejudecată pot fi reflectate în legislația națională cu diferite variații, de exemplu, dispoziții generale privind condamnările, infracțiuni de fond sau în ghidurile privind condamnările.⁶

Cu toate acestea, termenul „infracțiunea motivată de prejudecată” descrie mai degrabă un tip de infracțiune, decât o infracțiune specifică dintr-un cod penal; prin urmare, acesta descrie mai degrabă un concept, decât o definiție juridică.⁷ Chiar și în cazurile în care legislația unui stat nu pedepsește, în mod specific, infracțiunile motivate de prejudecată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că acestea pot și trebuie să fie investigate și urmărite penal, în mod eficient. În cauza *Angelova și Iliev împotriva Bulgariei*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a observat că,

³ OSCE/ODIHR. (2018) Manual privind formarea comună în domeniul infracțiunilor motivate de ură pentru poliție și procurori, p. 23

⁴ Vă rugăm să consultați, de asemenea, Modulul doi, Abuzuri discriminatorii ale poliției

⁵ OSCE/ODIHR. (2009) Legile privind infracțiunile motivate de ură - un ghid practic, p. 16

⁶ Pentru informații detaliate, vă rugăm să consultați OSCE/ODIHR (2009), Legile privind infracțiunile motivate de ură - un ghid practic

⁷ OSCE/ODIHR. (2009) Legile privind infracțiunile motivate de ură - un ghid practic, p. 16

În ciuda faptului că legislația națională nu incrimina omorul din motive rasiale și nici nu conținea prevederi explicite de sporire a pedepselor pentru astfel de infracțiuni, legislația națională prevedea alte mijloace pentru un răspuns adecvat la violența din motive rasiale, pe care, în acest caz, autoritățile ar fi trebuit să le aplice, dar nu au făcut-o.⁸

Motivul de părtinire

Împreună cu elementul „infracțional”, al doilea element-cheie al definiției infracțiunii motivate de prejudecată este motivul de părtinire. De fapt, utilizarea cuvântului „ură” poate induce în eroare oamenii, făcându-i să creadă că inculpatul trebuie să urască victima sau grupul victimei pentru ca un act infracțional să fie considerat o infracțiune motivată de prejudecată.

Cu toate acestea, factorul care transformă o infracțiune obișnuită într-o infracțiune motivată de prejudecată este selectarea de către autor a unei victime pe baza unei părtiniri față de grupul din care face parte victima sau din care este percepută ca făcând parte victima.⁹

Motivele de părtinire pot fi definite, în sens larg, ca fiind „opinii negative preconcepute, presupuneri stereotipe, intoleranță sau ură îndreptată către un anumit grup care împărtășește o caracteristică comună”.¹⁰ Un stereotip este o „concepție sau o imagine simplificată și standardizată investită cu o semnificație specială și împărtășită de membrii unui grup”.¹¹ O prejudecată, în termeni simpli, este o „judecată, de obicei negativă, pe care o facem cu privire la o altă persoană sau alte persoane fără să le cunoaștem cu adevărat”.¹² Aceste atitudini pot fi împărtășite de multe persoane și pot fi rezultatul unor norme sociale, educaționale sau familiale.

După cum s-a menționat mai sus, este suficient să se demonstreze că victima a fost aleasă din cauza apartenenței la un grup protejat. Mai mult, autorul și victima pot fi membri ai aceluiași grup.¹³

De exemplu, un autor al infracțiunii ar putea selecta o persoană cu o dizabilitate, ca victimă, deoarece acesta acționează pe baza unui stereotip comun al persoanelor cu dizabilități: pentru că este mai puțin probabil ca acestea să opună rezistență sau să raporteze incidentul. Autorul nu acționează din ură față de persoanele cu dizabilități, dar acționează pe baza unui stereotip discriminatoriu care este totuși foarte dăunător pentru persoanele cu dizabilități” în ceea ce privește siguranța și securitatea.

Părtinirea ca motiv unic sau suplimentar al infracțiunii?

„Motivul” se referă la ideea de a ști *de ce* autorul a ales o anumită țintă pentru infracțiunea sa. În cazurile de infracțiuni motivate de prejudecată, identificarea și evidențierea motivului de părtinire este esențială pentru anchetă. Fără această etapă, nu se poate urmări întreaga infracționalitate a faptei, ceea ce înseamnă că autoritățile publice ar putea încălca standardele internaționale.

Trebuie remarcat faptul că părtinirea poate cuprinde unul sau mai multe motive ale infracțiunii. În cauza **Balázs împotriva Bulgariei**, CEDO a declarat că „nu numai acțiunile bazate exclusiv

⁸ CEDO, cauza Angelova și Iliev împotriva Bulgariei, 55523/00, §104

⁹ OSCE/ODIHR. (2014) Urmărirea penală a infracțiunilor motivate de ură - un ghid practic, p.20

¹⁰ Pagina web a OSCE/ODIHR privind raportarea infracțiunilor motivate de ură, disponibilă la <https://hatecrime.osce.org/what-hate-crime>

¹¹ Dicționar online, disponibil la www.dictionary.com/browse/stereotype (accesat: 02.10.2021)

¹² Consiliul European, Cuprins: Manual pentru educația tinerilor în domeniul drepturilor omului, disponibil la www.coe.int/en/web/compass/Discrimination-and-Intolerance (Accesat: 02.10.2021)

¹³ Perry, J. și Franey, P. (2017) Combaterea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI: Formare pentru un răspuns profesionist p. 34

pe o caracteristică a victimei pot fi clasificate drept infracțiuni motivate de prejudecată. Pentru Curte, făptuitorii pot avea motive mixte, fiind influențați de factori situaționali la fel de mult sau mai puternic decât de atitudinea lor părtinitoare față de grupul din care face parte victima¹⁴. Prin urmare, chiar dacă alte motive sunt deja stabilite și există suficiente dovezi pentru a aduce cauza în fața instanței, este important să se ia măsuri suplimentare de investigare pentru a identifica și a dovedi motivul de părtinire.

Având în vedere dificultățile privind dovedirea motivului și realității faptului că mulți infractori au motive multiple, legislația privind infracțiunile motivate de prejudecată trebuie să permită existența unor motive mixte. A impune ca părtinirea să fie unicul motiv ar duce la limitarea drastică a numărului de infracțiuni care ar putea fi considerate infracțiuni motivate de prejudecată.¹⁵

Caracteristici protejate

O „caracteristică protejată” este o categorie specifică sau un marcaj comun unui grup, cum ar fi vârsta, dizabilitatea, „rasa” / etnia, religia, sexul, orientarea sexuală, identitatea de gen și așa mai departe, ce sunt vizate de infractorii care comit infracțiuni motivate de prejudecată.

Caracteristicile protejate trebuie:

- să creeze o identitate comună de grup și
- să reflecte un aspect profund și fundamental al identității unei persoane.¹⁶

Caracteristicile de grup sunt adesea evidente sau vizibile pentru ceilalți, cum ar fi limba, genul sau etnia, și sunt adesea imuabile; acestea nu pot fi schimbate printr-o decizie a purtătorului.¹⁷ Caracteristicile care merită o protecție specială depind de fiecare stat în parte; cu toate acestea, există unele trăsături care sunt considerate ca fiind protejate aproape universal, cum ar fi „rasa”, originea națională / etnia și religia. În legislația națională, lista poate fi exhaustivă (listă închisă) sau deschisă cu opțiunea „alta” care oferă autorităților statului spațiu de interpretare atunci când este necesar, de obicei în conformitate cu principiile anti-discriminare stabilite. În afară de limitarea motivelor, există țări care aleg să aibă înțelesuri înguste ale termenilor din listă, în timp ce unele aleg să utilizeze termenii în sens mai larg.

Țintele infracțiunilor motivate de prejudecată

Ținta infracțiunilor motivate de prejudecată poate fi o persoană, un grup de persoane sau o proprietate. Pentru poliție, este deosebit de important să identifice prompt ținta infracțiunii motivate de prejudecată pentru a planifica, în mod corespunzător, acțiunile de investigare și pentru a primi informațiile inițiale. Fie că este vorba de un atac asupra unei persoane, sau a unei proprietăți, aceasta are un impact asupra membrilor grupului care împărtășesc aceeași caracteristică protejată. În cazul infracțiunilor motivate de prejudecată religioase, rasiale sau anti-LGBTI, foarte adesea proprietatea devine ținta infractorului, trimițând un semnal de teamă publicului larg.

¹⁴ CEDO, cauza Balázs împotriva Ungariei, 15529/12, §70

¹⁵ OSCE/ODIHR. (2009) Legile privind infracțiunile motivate de ură - un ghid practic, p. 55

¹⁶ OSCE/ODIHR. (2014) Urmărirea penală a infracțiunilor motivate de ură - un ghid practic, p.21

¹⁷ OSCE/ODIHR. (2014) Urmărirea penală a infracțiunilor motivate de ură - un ghid practic, p.21

De exemplu, a scrie „moarte tuturor creștinilor” pe peretele unei biserici este o infracțiune cu mesaj. Prin această faptă, se transmite un mesaj de teamă întregii comunități creștine.

Pe de altă parte, este responsabilitatea autorităților de stat și, în special, a poliției, să transmită un contra-semnal autorilor, că astfel de fapte nu vor fi tolerate. Măsurile eficiente luate de stat vor avea impact asupra cetățenilor și îi va asigura că sunt protejați.

Percepție eronată

Există situații în care persoana atacată nu este, de fapt, membră a grupului vizat, dar este percepută ca atare de către un infractor. În aceste situații, infracțiunile motivate de prejudecată sunt comise ca urmare a unei percepții greșite. Ceea ce contează, în acest caz, este motivația infractorului și nu dacă victima împărtășește, de fapt, aceeași(leași) caracteristică(i) protejată(e) ca grupul vizat.

De exemplu, victima poate fi un bărbat heterosexual care s-a alăturat unui marșul „Pride” și a fost grav agreat fizic de un grup de infractori care, în mod eronat, l-au perceput ca fiind homosexual.

„Greșelile de fapt” (adică, o convingere greșită cu privire la identitatea victimei) cu privire la identitatea reală a victimei nu trebuie să împiedice clasificarea și urmărirea penală a unei infracțiuni ca fiind o infracțiune motivată de prejudecată. Majoritatea legilor privind infracțiunile motivate de prejudecată sunt redactate în funcție de motivele infractorului și nu în funcție de statutul real al victimei.¹⁸

Infracțiuni motivate de prejudecată prin asociere sau afiliere

După cum s-a menționat mai sus, infracțiunile motivate de prejudecată pot fi săvârșite din cauza percepției eronate că o persoană este membră a unui anumit grup. În mod similar, unele infracțiuni motivate de prejudecată implică vizarea victimelor nu din cauza caracteristicilor personale ale acestora, ci din cauza asocierii lor cu o persoană sau cu persoanele împotriva cărora făptuitorul dă dovadă de părtinire.¹⁹ Spre deosebire de cazurile în care victimele sunt vizate pe baza unei percepții greșite, în cel de-al doilea scenariu, infractorul este conștient de faptul că ținta nu este membră a grupului respectiv. Astfel de cazuri sunt frecvente în cazul apărătorilor drepturilor omului care pledează pentru drepturile grupurilor minoritare. Conexiunile asociate ar putea fi prin intermediul familiei, al prieteniei, al apartenenței la anumite organizații și așa mai departe.

În 2017, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit standardul conform căruia obligația de a investiga, în mod eficient, părtinirea în cauzele penale, se aplică nu numai atunci când victima este, de fapt, membră a unui grup, ci și în cazurile în care victima este asociată sau afiliată unui astfel de grup.²⁰ De exemplu, un făptuitor motivat de antisemitism agresează fizic un politician, care sprijină, în mod deschis, comunitățile evreiești și care se pronunță, în mod periodic, împotriva antisemitismului.

¹⁸ OSCE/ODIHR. (2014) Urmărirea penală a infracțiunilor motivate de ură - un ghid practic, p.51

¹⁹ OSCE/ODIHR. (2014) Urmărirea penală a infracțiunilor motivate de ură - un ghid practic, p.55

²⁰ CEDO, cauza Skorjanec împotriva Croației, 25536/14

Diferența dintre infracțiunile motivate de prejudecată și incidentele non-penale motivate de ură

Este important de menționat faptul că nu toate scenariile care implică expresii ale părtinirii sunt infracțiuni penale. Pot exista situații în care faptele săvârșite nu intră în sfera de aplicare a procedurilor penale. Acestea pot fi incidente motivate de ură, care sunt „incidente, acte sau manifestări de intoleranță comise cu un motiv de părtinire, care pot să nu atingă pragul infracțiunilor motivate de prejudecată, din cauza faptului că nu există suficiente dovezi pentru a constitui o probă într-o instanță de judecată pentru o infracțiune penală sau o motivație de părtinire, sau pentru că fapta în sine poate să nu fi fost o infracțiune penală, în temeiul legislației naționale”.²¹ Prin urmare, ceea ce diferențiază incidentele motivate de ură de infracțiunile motivate de prejudecată este primul element al infracțiunii motivate de prejudecată - infracțiunea în sine.

Al doilea element - părtinirea - este comună atât infracțiunilor motivate de prejudecată, cât și incidentelor motivate de ură. La fel ca și infracțiunile motivate de prejudecată, incidentele motivate de ură sunt, de asemenea, motivate de intoleranța față de anumite caracteristici ale țintei, cum ar fi dizabilitatea, genul, rasa și așa mai departe. Informații suplimentare privind conceptele care sunt asociate infracțiunilor motivate de prejudecată, dar care nu sunt de natură penală, sunt disponibile în Modulul 1.

Incidentele motivate de ură²² pot avea diferite forme, cum ar fi:

- abuzul verbal, cum ar fi poreclele și glumele jignitoare
- hărțuirea
- apelurile false, mesaje telefonice sau text abuzive, corespondență plină de ură
- abuzurile online, de exemplu, pe Facebook sau Twitter
- afișarea sau difuzarea de literatură sau afișe discriminatorii
- aruncarea de gunoaie într-o grădină.²³

Împreună cu infracțiunile motivate de prejudecată, recunoașterea importanței incidentelor non-penale permite statului să aibă o imagine mai amplă a tiparelor naționale și locale de discriminare și să planifice, în mod adecvat, politicile viitoare. De fapt, Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERİ încurajează statele să instituie și să opereze un sistem de înregistrare și monitorizare a incidentelor rasiste și a măsurii în care aceste incidente sunt aduse în fața procurorilor și sunt, în cele din urmă, calificate ca infracțiuni rasiste.²⁴

²¹ Perry, J și Franey, P. (2017) Combaterea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI: Formare pentru un răspuns profesionist din partea poliției, p. 33

²² De asemenea, este important de remarcat faptul că unele forme de incidente non-penale motivate de ură pot fi, de asemenea, cazuri de discursuri non-penale de instigare la ură. A se vedea Recomandarea de politică generală nr.15 a CERİ privind combaterea discursului de incitare la ură.

²³ Pagina web de consiliere pentru cetățeni, disponibilă la www.citizensadvice.org.uk/law-and-courts/discrimination/hate-crime/what-are-hate-incidents-and-hate-crime/ (Accesat: 02.10.2021)

²⁴ Recomandarea de politică generală a CERİ nr. 11, § 12

Cazul 1

Taras locuiește în suburbiile Kievului. Acesta este ucrainean. Nu a avut niciodată o relație bună cu Vladimir, care este de etnie rusă. De ani de zile sunt în dispută în legătură cu terenul dintre grădinile lor. Într-o zi, câinele lui Vladimir a adus niște pantofi rupți pe „teritoriul disputat”. Acest lucru l-a înfuriat pe Taras, care l-a chemat afară pe Vladimir pentru a rezolva disputa „odată pentru totdeauna”. În timp ce dialogul se încingea, Taras l-a atacat fizic pe Vladimir, numindu-l „câine rus”. Vecinii care au oprit bătaia, în cele din urmă, l-au auzit pe Taras strigând: „Ne-ați furat Crimeea. Acum îmi furați din nou pământul. Întoarce-te în țara ta, invadatorul!”

- A comis Taras o infracțiune motivată de prejudecată? Dacă da, care este caracteristica protejată, în acest caz?
- Cum este abordată această faptă de legislația țării dumneavoastră?

Cazul 2

Vineri seara, când musulmanii s-au adunat pentru rugăciunea lor săptămânală în fața unei moschei locale, au aflat că ușa fusese deteriorată. Aceasta era spartă, acoperită cu vopsea roșie și mesajul „Hristos este Domnul” a fost, de asemenea, mângălit pe ușă. A fost a treia oară în acea lună că clădirea a fost atacată. În cazurile anterioare, ferestrele au fost făcute praf.

- Este aceasta o infracțiune motivată de prejudecată? Dacă da, care este caracteristica protejată, în acest caz?
- Care / cine este ținta?
- Cum este abordată această faptă de legislația națională?

Cazul 3

O femeie inuită își plimba câinele pe străzile din Montreal când, la un moment dat, a strănutat, din cauza alergiilor de sezon. Un bărbat aflat în apropiere a auzit strănutul și a început să strige insulte rasiste cu privire la asiatici și COVID-19, urmate de pumni aplicate la nivelul feței acesteia.

- Este aceasta o infracțiune motivată de prejudecată? Dacă da, care este caracteristica protejată?
- Cum este abordată această faptă de legislația țării dumneavoastră?

* Inuiții sunt un grup de persoane indigene asemănătoare din punct de vedere cultural, care locuiesc în regiunile arctice din Groenlanda, Canada și Alaska. Trăsăturile faciale ale acestora sunt asemănătoare cu cele ale popoarelor din Asia de Est.

Cazul 4

Maria este o femeie heterosexuală care lucrează ca avocată pentru un ONG care oferă asistență juridică gratuită persoanelor LGBTI. Aceasta crede că toată lumea este egală și merită să trăiască o viață fără discriminare. În dimineața zilei de 17 mai, Maria stătea într-o cafenea cu prietena ei, Tara, care este o femeie transsexuală.

Acestea discutau când doi bărbați care stăteau la masa alăturată au început să o tachineze pe prietena ei, întrebând-o dacă a suferit o intervenție chirurgicală pentru a deveni „o gagică adevărată”. În timp ce Maria și prietena ei au decis să părăsească localul, bărbații s-au apropiat de acestea și au încercat să smulgă peruca Tarei. Maria a încercat să o ajute pe prietena ei; cu toate acestea, unul dintre tipi a scuipat-o pe Maria în față și i-a spus: „Nu poți să îți găsești un partener adevărat și nu târfa asta artificială?”.

- Este aceasta o infracțiune motivată de prejudecată? Dacă da, care este caracteristica protejată? Cine este victima, în acest caz?
- Cum este abordată această faptă de legislația națională?

Anexa 4.3: Note pentru formator privind activitatea 4.3

Cazul 1

Acest caz este dedicat motivării parțiale. Participanții trebuie să ghicească faptul că, deși pare a fi vorba de o dispută de lungă durată între vecini cu privire la teren, pe baza comentariilor lui Taras, motivul de părtinire este, de asemenea, evident; prin urmare, fapta poate fi calificată drept infracțiune motivată de prejudecată săvârșită cu motivație parțială.

A comis Taras o infracțiune motivată de prejudecată?

Da, ambele elemente ale infracțiunii motivate de prejudecată - infracțiunea și motivul de părtinire - sunt prezente. Taras a săvârșit agresiuni verbale și fizice, iar motivația faptelor sale, împreună cu disputa dintre vecini, a fost părtinire pe motive de etnie față de Vladimir.

Dacă da, care este caracteristica protejată, în acest caz?

Caracteristica protejată este etnia. Din declarațiile verbale ale lui Taras („câine rus”, „Ne-ați furat Crimeea”, „invadatorul”), este evident că acesta are probleme cu originea sa rusă.

Cazul 2

Acest caz este dedicat ținutelor infracțiunilor motivate de prejudecată. Participanții trebuie să ghicească faptul că, în această situație, ținta este o proprietate care este semnificativă pentru comunitatea musulmană. Participanții trebuie să înțeleagă că atacurile asupra proprietății pot fi infracțiuni motivate de prejudecată și pot avea impact asupra grupurilor. Prin urmare, astfel de fapte nu trebuie tratate ca infracțiuni minore obișnuite.

Este aceasta o infracțiune motivată de prejudecată?

Da, ambele elemente ale infracțiunii motivate de prejudecată - infracțiunea și motivul de părtinire - sunt prezente. Deteriorarea proprietății a fost săvârșită din cauza urii religioase.

Dacă da, care este caracteristica protejată, în acest caz?

Caracteristica protejată este religia. Proprietatea atacată este o moschee, iar graffiti-ul de pe perete conduce, de asemenea, la o conotație religioasă a faptei.

Care / cine este ținta?

Ținta este proprietatea, care este asociată cu comunitatea musulmană.

Cazul 3

Acest caz este dedicat percepției eronate. Cu toate că femeia indigenă inuită nu era asiatică, aceasta a fost percepută, în mod eronat, ca atare de către agresor.

Este aceasta o infracțiune motivată de prejudecată?

Da, ambele elemente ale infracțiunii motivate de prejudecată - infracțiunea și motivul de părtinire - sunt prezente. Femeia a fost agresată verbal și fizic din cauza părtiniri pe motiv de „rasă”.

Dacă da, care este caracteristica protejată?

Caracteristica protejată este „rasa” (sau „etnia”). S-a considerat că femeia este de origine est-asiatică, ceea ce reiese clar din comentariile făcute cu privire la Covid, în timpul incidentului.

Cazul 4

Acest caz este dedicat infracțiunilor motivate de prejudecată prin asociere. Participanții trebuie să concluzioneze că, în acest scenariu, atât femeia transgen, cât și prietena ei sunt victime. Prietena este victimă „prin asociere”.

Este aceasta o infracțiune motivată de prejudecată?

Este subiect de discuție dacă smulgerea perucii, scuipatul în fața unei persoane și comentariile făcute sunt fapte penale. Acestea pot fi sau nu infracțiuni, în funcție de legislația locală. Prin urmare, participanții sunt liberi să dezvolte aici diferite puncte de discuție. Cu toate acestea, cel de-al doilea element - motivul de părtinire - este prezent. Acestea sunt, de asemenea, fapte foarte dăunătoare, chiar dacă nu sunt considerate penale.

Dacă da, care este caracteristica protejată?

Caracteristica protejată este „identitatea de gen”. Observațiile jignitoare s-au referit la identitatea de gen a femeii transgen.

Cine este victima, în acest caz?

Acest studiu de caz implică două potențiale victime ale infracțiunilor motivate de prejudecată - femeia transgen și Maria, care a fost asociată cu aceasta.

Anexa 4.4a: Note pentru formator privind activitatea 4.4a

Poveștile din spatele imaginilor sunt următoarele:

Imaginea 1

După victoria lui Donald Trump în alegerile prezidențiale din 2016, pe zidul unui parc din New York a fost mângălită o svastică masivă pe care scria: „Să facem America albă din nou”.

În timp ce răspund la întrebări, participanții trebuie să fie atenți la faptul că pe perete există o declarație rasistă împreună cu un simbol nazist - svastica. Declarația este un joc de cuvinte care arată supremația albilor și face referire la binecunoscutul slogan al campaniei prezidențiale a lui Donald Trump, „Să facem America măreață din nou”. În această situație, țintele sunt toate persoanele non-albe care trăiesc în America. În timp ce discută despre proprietate, participanții trebuie să menționeze că, în scopul identificării motivului de părtinire, nu contează dacă proprietatea este publică sau privată. Cu toate acestea, poate avea un efect asupra primei componente a infracțiunii motivate de prejudecată, deoarece tipul de proprietate ar putea schimba calificarea juridică.

Imaginea 2

Casa unei familii chinezo-australiene a fost ținta unor vandali, două nopți la rând, care au lăsat garajul acoperit de graffiti-uri rasiste referitoare la pandemia de coronavirus. De asemenea, una dintre ferestre a fost spartă cu o piatră mare (Melbourne, Australia).

Vopseaua de pe perete „China mori” demonstrează sentimente antiasiatice. În timpul pandemiei, a existat o creștere a numărului de incidente motivate de ură antiasiatică, deoarece unii au acuzat China pentru răspândirea coronavirusului. Participanții trebuie să discute, de asemenea, aspecte referitoare la proprietate. Faptul că proprietatea aparține unei familii chinezo-australiene creează, aparent, o dovadă suplimentară că vandalii au acționat cu părtinire.

Imaginea 3

O fotografie postată pe pagina de Facebook pentru Biserica Schoolfield din Brethren (Virginia, SUA) arată un simbol al anarhiei, o pentagramă și o cruce răsturnată, pictată cu roșu pe partea din spate a bisericii. Sub aceste imagini era scrisă sintagma „Ave Satanas”, care, în latină, înseamnă „Slăvit fie Satana”.

Imaginea demonstrează două tipuri de indicatori - declarația scrisă „Ave Satanas” și simbolurile satanice - Pentagrama, Crucea răsturnată și Anarhia. Participanții trebuie să ghicească faptul că imaginea dată prezintă potențiali indicatori ai urii religioase. Informația că proprietatea este o biserică creștină este un indicator suplimentar al unei posibile infracțiuni motivate de prejudecată.

Imaginea 4

Protestatari homofobi au vandalizat exteriorul biroului Pride din Tbilisi, aruncând cu vopsea neagră pe un steag curcubeu care atârna la balconul acestuia. Protestatarii s-au adunat zilnic în fața birourilor Pride din Tbilisi, o organizație locală pentru drepturile homosexualilor, mai bine de două săptămâni.

Steagul curcubeu este un simbol al comunității LGBTI. Steagul din imagine este pătat cu vopsea neagră. Acest lucru ar putea fi un indicator al unui incident / infracțiuni anti-LGBTI. Faptul că este vorba de biroul unei organizații pentru drepturile homosexualilor este un indicator suplimentar.

Imaginea 5

Federația națională de Volei a țării în cauză a trimis scuze oficiale omologilor din Coreea de Sud după un gest rasist făcut de un angajat al federației la finalul meciului dintre cele două țări.

Angajatul a fost fotografiat făcând un gest rasist după victoria propriei echipe. Aceasta a explicat că nu a vrut să jignească pe nimeni și a făcut-o pentru că era fericită și emoționată de victoria echipei.

Persoana din fotografie își întinde pleoapele, ceea ce, în acest context, este un gest rasist utilizat pentru a ironiza persoanele de origine asiatică. Participanții trebuie să ghicească faptul că acesta este un indicator al sentimentelor antisiatice.

Imaginea 6

În timpul meciului de fotbal Galatasaray - Fenerbahce, suporterii celor din urmă au fluturat banane și au intonat scandări rasiste la adresa starului ivorian al lui Galatasaray, Didier Drogba.

Agitarea sau aruncarea bananelor este un comportament rasist bine cunoscut în timpul evenimentelor sportive. Astfel de gesturi sunt, adesea, utilizate pentru a jigni jucătorii de culoare, lăsând să se înțeleagă că aceștia sunt comparați cu maimuțele. Agitarea unei banane este probabil să fie un indiciu de ură rasială.

Note pentru formator

Vă rugăm să rețineți că această activitate vizează discutarea indicatorilor de părtinire și nu conceptul de infracțiune motivată de ură. Cu toate acestea, participanții pot aduce în discuție chestiunea primului element - prezența unei infracțiuni penale. În funcție de contextul național, acțiunile descrise în imagini pot fi calificate drept infracțiuni, contravenții, infracțiuni administrative, alte tipuri de infracțiuni de nivel redus sau pot să nu fie considerate deloc infracțiuni.

De exemplu, pățarea steagului prezentată în imaginea 4, din cauza nivelului redus al gravității, poate fi în afara sferei de aplicare a unui răspuns juridic.

În această situație, formatorul trebuie să reamintească participanților că scopul acestei activități este de a discuta tipurile de indicatori. Cu toate acestea, ca o completare, participanții pot observa că nu contează dacă faptele sunt prevăzute în Codul penal sau în alte tipuri de surse legale; ceea ce contează este faptul că statul trebuie să aibă un sistem eficient de abordare a manifestărilor de părtinire.

Formatorii sunt liberi să înlocuiască imaginile cu alte materiale vizuale pe care le consideră mai potrivite pentru contextul local; cu toate acestea, ele trebuie să fie relevante pentru această activitate și să fie valabile pentru o discuție cu privire la indicatorii de părtinire.

În ciuda naturii lor specifice, infracțiunile motivate de prejudecată sunt totuși infracțiuni, astfel încât investigarea acestora va necesita utilizarea aceluiași tehnici de investigare ca și în cazul tuturor celorlalte infracțiuni. Având în vedere definiția cu două componente discutată anterior, prima - componenta infracțiunii - va necesita utilizarea acțiunilor investigative de rutină, cum ar fi securizarea locului faptei, colectarea probelor criminalistice și tehnice, efectuarea de percheziții și puneri sub sechestru și multe alte tehnici și acțiuni care sunt întreprinse în cursul unei investigații de rutină a unei infracțiuni. Ceea ce face ca investigațiile infracțiunilor motivate de prejudecată să fie diferite este obligația de a dovedi motivul părtinirii. Pentru a identifica, în mod eficient, posibilele nuanțe ale părtinirii în cadrul infracțiunii, autoritățile de investigație sunt încurajate să utilizeze așa-numiții „indicatori de părtinire” ca instrument-cheie pentru anchetatori.

Indicatorii de părtinire sunt “fapte, circumstanțe sau tipare obiective, care participă la un act(e) infracțional(e), care, de sine stătător sau împreună cu alte fapte sau circumstanțe, sugerează că acțiunile infractorului au fost motivate, integral sau în parte, de orice formă de părtinire”.²⁵

În general, cei mai comuni indicatori de părtinire sunt următorii:

- Percepția victimei sau a martorului
- Declarații verbale sau scrise și/sau gesturi
- Sprijinirea grupurilor organizate de instigare la ură
- Locul și momentul faptei
- Tiparele sau frecvența infracțiunilor sau incidentelor anterioare
- Natura violenței
- Diferența(ele) dintre agresor și victimă
- Lipsa altor motive

În cadrul cazului, ar putea exista unul sau mai mulți indicatori care ar putea conduce poliția și procuratura la prezumția că acțiunile autorului au fost motivate de părtinire. Indicatorii de părtinire pot fi prezenți chiar la începutul unei anchete sau pot apărea pe parcursul procesului ca urmare a diferitelor acțiuni de investigare și pe măsură ce ies la iveală diferite probe. Deciziile cu privire la indicatorii care urmează să fie utilizați și la modul în care vor fi susținute în instanță afirmațiile privind infracțiunile motivate de prejudecată trebuie să fie luate în timpul procesului de investigare.

Percepția victimei sau a martorului

Acesta este unul dintre cei mai importanți indicatori în faza inițială a investigației. Informațiile furnizate de o victimă sau de un martor pot afecta, în mod substanțial, procesul de identificare a motivului și pot crește șansele de succes. Prin urmare, realizarea unor interviuri adecvate este de o importanță deosebită pentru agențiile de aplicare a legii. În plus, acest indicator este benefic

²⁵ OSCE/ODIHR. (2019) Utilizarea indicatorilor de părtinire - un instrument practic pentru poliție, p.4

pentru înregistrarea incidentelor motivate de ură și a infracțiunilor motivate de prejudecată, deoarece, conform Recomandării de politică generală nr. 11 a CERI, un incident rasist este „orice incident care este perceput ca fiind rasist de către victimă sau de către orice altă persoană”. Această definiție arată, în mod clar, importanța percepției.

Declarații verbale sau scrise și/sau gesturi

Declarațiile, fie că sunt făcute verbal sau în scris, sunt indicatori puternici ai părtinirii și surse importante de probe pe care trebuie să le colecteze forțele de ordine. Astfel de declarații sunt indicatori destul de comuni în cazurile de infracțiuni motivate de prejudecată, deoarece infractorii doresc, în general, să transmită mesaje de frică, în mod deschis. Declarațiile verbale făcute înainte, în timpul sau după incident sunt indicatori puternici ai faptului că o infracțiune este motivată de ură. Declarațiile scrise (de exemplu, șabloane, graffiti) pot fi găsite în apropierea locului infracțiunii, pe paginile de socializare (de ex., statusurile sau comentariile unui infractor pe Facebook) sau în alte locuri conexe.

În plus, gesturile care au o semnificație specifică (de ex., salutul nazist) pot constitui un sprijin suplimentar pentru o anchetă. În mod obișnuit, dovezile privind gesturile sunt colectate prin intermediul declarațiilor victimelor și ale martorilor și al imaginilor de pe camerele de supraveghere cu circuit închis CCTV.

Sprijinirea sau afilierea la grupurile organizate de incitare la ură

Trecutul unui făptuitor este un aspect important care trebuie verificat în timpul unei anchete. Adesea, autorii infracțiunilor motivate de prejudecată sunt asociați sau afiliați la grupuri organizate de incitare la ură. Este posibil ca aceștia să sprijine astfel de grupuri prin declarațiile sau acțiunile lor făcute, în mod deschis, în spațiul offline și online. Astfel de asocieri sau apartenența efectivă la grup poate fi un indicator puternic pentru a dovedi părtinirea.

Locul și momentul comiterii faptei

Uneori, autorii hotărăsc să comită infracțiunea la momentul sau într-o locație care este semnificativă pentru grupul vizat. Există ocazii în care acest indicator este ușor vizibil, de exemplu, atunci când locul infracțiunii este un lăcaș de cult sau la biroul unui grup comunitar, iar momentele coincid cu date de sărbătoare. Totuși, dacă acest lucru nu este atât de evident, anchetatorii trebuie să fie atenți la astfel de detalii.

Tiparele sau frecvența infracțiunilor sau incidentelor anterioare

Acesta este un indicator care necesită adoptarea unei perspective largi asupra contextului incidentului care face obiectul investigației. Dacă există un istoric de atacuri multiple, care implică aceeași victimă sau dacă incidentele au aceeași „semnătură”, acest aspect poate fi un indicator puternic. În timp ce analizează acest indicator, este posibil să fie necesar ca anchetatorii să se coordoneze cu alți colegi agenți de poliție sau procurori relevanți, precum și cu alte operațiuni de informații la nivel local, statal și regional, pentru a identifica orice tipare, grupuri organizate de incitare la ură și suspecți potențial implicați în infracțiune.²⁶

²⁶ IACP. (2016) Centrul de Politici pentru Aplicarea Legii, „Investigarea infracțiunilor motivate de ură”, p.2

Natura violenței

Reiterând ideea că infracțiunile motivate de prejudecată sunt „infracțiuni cu mesaj”, infractorii săvârșesc, adesea, fapte, într-o manieră specifică. De exemplu, ca expresie a superiorității față de grupul vizat și a respingerii acestuia, infracțiunile motivate de prejudecată pot implica un tratament deosebit de degradant, merit să diminueze demnitatea victimelor.²⁷

Diferența(ele) dintre agresor și victimă

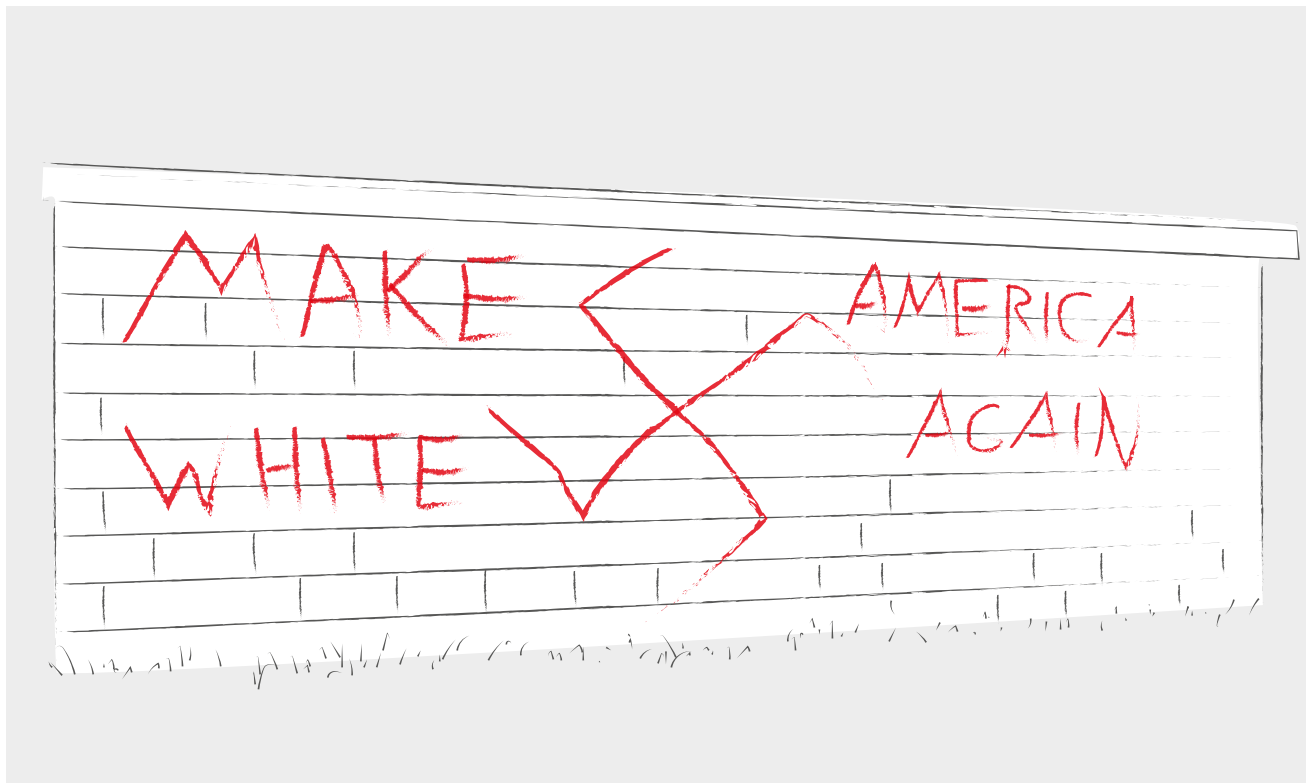
În cazul în care făptuitorul și victima aparțin unor grupuri religioase, etnice sau culturale diferite, acest lucru poate determina autoritățile de anchetă să verifice posibila părtinire. Cu toate acestea, este probabil ca acest indicator să fie prea slab de sine stătător, pentru a dovedi existența unui motiv de părtinire și trebuie să fie susținut de alți indicatori.

Lipsa altor motive

Acest indicator trebuie, de asemenea, să fie susținut de alte dovezi; cu toate acestea, în cazul în care nu există alte motive și victima aparține grupului de „caracteristici protejate”, indicatorul de părtinire nu trebuie eliminat.

²⁷ OSCE/ODIHR. (2019) Utilizarea indicatorilor de părtinire - un instrument practic pentru poliție, p.20

Imaginea 1

Imaginea 2

Imaginea 3

Imaginea 4

Imaginea 5

Imaginea 6

Fișa de lucru 4.5: Investigarea infracțiunilor motivate de prejudecată - Studiu de caz

La data de 1 august 2014, o organizație numită „Uniunea Musulmană Unită” a primit dreptul de a utiliza un teren cu o clădire, în baza unui contract de închiriere. Era planificată deschiderea unui internat musulman, în locația respectivă. Deja din luna iunie 2014, când populația ortodoxă locală a aflat cu privire la planul respectiv, aceasta a început să organizeze proteste împotriva deschiderii unei școli musulmane în cartier. Timp de luni de zile, grupurile creștine radicale locale au ridicat baricade la intrarea în clădire, împiedicându-i pe membrii organizației să intre în ea și să finalizeze lucrările necesare. În plus, unele persoane asociate cu astfel de grupuri au fost active pe platformele de socializare, publicând, în mod constant, videoclipuri cu narațiuni anti-musulmane. Poliția a fost informată cu privire la mai multe incidente de abuzuri verbale și fizice din partea locuitorilor din zonă, care amenințau musulmanii că vor da foc școlii; cu toate acestea, nu a fost luată nicio măsură, până în prezent.

În ziua de Eid al-Fitr, care sărbătorește sfârșitul postului Ramadanului, Rashid (care este secretarul Uniunii) era pe cale să deschidă clădirea școlii pentru a celebra sărbătoarea, dar, deodată, a observat un cap de porc prins în cuie pe ușa de la intrare. De asemenea, pe perete era un graffiti care spunea: „Nu este loc pentru musulmani în țara noastră”. Rashid a decis să meargă la biroul Uniunii și să își adune membrii pentru a raporta incidentul. În drum spre birou, Rashid a fost atacat de patru bărbați (presupuși a fi asociați cu grupurile menționate mai sus) care l-au bătut crunt.

Anexa 4.5: Note pentru formator privind activitatea 4.5

Presupusele infracțiuni motivate de prejudecată trebuie să fie tratate foarte serios de către agențiile de aplicare a legii și să li se acorde o prioritate ridicată. Consecințele negative de anvergură ale acestor infracțiuni și impactul de lungă durată asupra victimelor necesită, în mod logic, standarde înalte de investigare. Conform Recomandării de politică generală nr. 11 a CERJ, statele trebuie să asigure anchete eficiente ale cazurilor de presupusă discriminare rasială sau de conduită necorespunzătoare din motive rasiale din partea poliției, precum și pedepsirea adecvată a autorilor.

Este demn de remarcat faptul că ceea ce definește o investigație reușită nu este neapărat cea care duce la urmărire penală și condamnare. Identificarea și arestarea unui suspect este cel mai bun rezultat; totuși, uneori acest lucru nu este posibil. Ceea ce face o reală diferență este atunci când autoritățile de anchetă iau în considerare un posibil motiv de părtinire și epuizează toate mijloacele pentru a descoperi probe relevante în cursul anchetei lor. Într-o serie de cauze, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat faptul că dovedirea unui motiv rasist poate fi extrem de dificilă; prin urmare, „obligația statului pârât de a investiga posibilele conotații rasiste ale unui act de violență este o obligație privind mai degrabă mijloacele utilizate, decât o obligație de a obține un rezultat specific”.²⁸ Cu alte cuvinte, „obligația statului de a investiga posibilele conotații rasiste ale unui act de violență este o obligație de a face tot posibilul, nu absolutul [...]. Autoritățile trebuie să facă tot ceea ce este rezonabil în circumstanțele respective pentru a colecta și securiza probele, a explora toate mijloacele practice în vederea descoperirii adevărului și a lua decizii pe deplin motivate, imparțiale și obiective, fără a omite faptele suspecte, care pot indica o violență motivată rasial”.²⁹

Securizarea locului faptei

Ca în cazul oricărei anchete penale, securizarea locului faptei este una dintre primele acțiuni care trebuie întreprinse. Infracțiunile motivate de prejudecată sunt infracțiuni cu mesaj; prin urmare, infractorii lasă adesea „semne” sau dovezi, care pot fi utilizate ulterior ca indicatori de părtinire. Având în vedere diferitele reglementări interne, atunci când ajungeți la locul infracțiunii este recomandabil:

1. Să verificați, înainte de a începe orice acțiuni de investigare, dacă orice persoană aflată la locul infracțiunii necesită asistență medicală de urgență și solicitați-o ca primă prioritate.
2. Să asigurați siguranța victimelor și a martorilor și să acționați cu promptitudine pentru a-i îndepărta, dacă sunt în pericol.
3. Să vă concentrați atenția pe victime și să le tratați cu compasiune și demnitate. Pentru mai multe informații privind tratamentul victimelor, consultați Modulul 5.
4. Securizați fizic locul faptei, cât mai curând posibil, pentru a evita orice posibilitate de contaminare, pierdere sau distrugere a probelor. Identificați victima și martorii relevanți pentru a continua măsurile de investigare cu implicarea acestora, cum ar fi luarea de declarații și interviuri de urmărire ulterioară.
5. Realizați fotografii sau înregistrări video pentru a înregistra aspectul inițial al locului infracțiunii.
6. Invitați toți profesioniștii necesari (de ex., specialiști criminaliști, interpreți, experți în sistemul de camere de luat vederi cu circuit închis CCTV).

²⁸ CEDO, cauza Skorjanec împotriva Croației, 25536/14, §54

²⁹ CEDO, cauza Nachova și alții împotriva Bulgariei, 43577/98, 43579/98, §§ 156-159

7. Confiscați mostre și/sau probele fizice corespunzătoare (literatura cu privire la ură, cutii de spray cu vopsea și obiecte simbolice, cum ar fi svastici și cruci).
8. Colectați imaginile de pe camerele de supraveghere CCTV (dacă este posibil).

Această listă este orientativă și trebuie adaptată la reglementările locale și la circumstanțele cazului. Securizarea locului crimei și colectarea eficientă a probelor este deosebit de importantă atunci când există indicatori vizibili, de exemplu, comentarii pline de ură pe perete, locații specifice, cum ar fi morminte, clădiri religioase, natura violenței (de ex., atunci când o svastică este însemnată pe cadavrul persoanei decedate), pliante care conțin un limbaj rasist și așa mai departe.

Obținerea declarațiilor orale

Declarațiile victimelor / martorilor sunt o sursă cheie de probe pentru dovedirea motivului părtinirii în cazurile de infracțiuni motivate de prejudecată. Deși declarațiile martorilor pot aduce noi detalii referitoare la caz și pot deveni baza unui întreg set de acțiuni noi, anchetatorii trebuie să fie deosebit de atenți la identificarea și localizarea martorilor: deoarece succesul va depinde foarte des de informațiile și datele operative pe care aceștia le pot furniza. Un interviu bine planificat este un pas important pentru asigurarea unui rezultat de succes. Anchetatorii trebuie să fie echipați cu aptitudinile adecvate de interviu și/ sau să asigure expertiza relevantă și o abordare centrată pe victimă, pentru a dezvălui motivele reale din spatele actului infracțional.

Importanța probelor verbale a fost subliniată, de asemenea, și de CEDO. Curtea notează că „în cazul în care, în cadrul unei anchete, ies la iveală dovezi privind abuzul verbal rasist, acestea trebuie verificate și, dacă se confirmă, trebuie să se efectueze o examinare amănunțită a tuturor faptelor pentru a descoperi orice posibile motive rasiste”.³⁰

În timpul luării declarațiilor, autoritățile de anchetă nu trebuie să exprime o atitudine de judecată, deoarece aceasta poate avea un efect ireversibil asupra procedurilor viitoare. Dacă victima se simte judecată de către interviuator, acest lucru poate afecta nu numai rezultatul unui anumit caz, dar poate îngreuna cooperarea viitoare a întregii comunități cu autoritățile statului. Mai multe informații privind evaluarea nevoilor individuale ale victimei și comunicarea sensibilă sunt disponibile în Modulul 5.

În ceea ce privește structura interviului, este important ca procesul să fie bine planificat și executat. În acest scop, interviuatorul trebuie să încerce să urmeze un anumit tipar. În general, etapele interviului sunt următoarele: **planificare, pregătire și introducere; relatare și întrebări; încheiere și evaluare**.³¹

Planificare, pregătire și introducere

Pentru a crește șansele unui rezultat pozitiv, fiecare acțiune de investigare, inclusiv interviurile, trebuie planificată și pregătită cu atenție. Planificarea și pregătirea le permit anchetatorilor să își stabilească obiectivele și să își determine așteptările cu privire la persoana interviuată. În plus, o pregătire de calitate crește, în mod semnificativ, șansele de a evita orice probleme ulterioare.

În planificarea și pregătirea interviului într-un caz de infracțiune motivată de prejudecată, investigatorul trebuie:

- Să analizeze faptele existente ale cazului și să planifice întrebările în consecință. Să utilizeze termenii / pronumele adecvate (în special în legătură cu comunitatea LGBTI+) și să verifice utilizarea corectă a acestora cu persoana interviuată, dacă au dubii.

³⁰ CEDO, cauza Skorjanec împotriva Croației, 25536/14, §65

³¹ Această secțiune beneficiază de următoarea sursă: Boyle, M. și Vullierme, J.C. (2018) Scurtă introducere la interviurile de investigație: ghidul practicianului

- Să identifice dacă este necesară implicarea unor persoane suplimentare, cum ar fi interpreți, avocați ai apărării, coordonatori ai victimelor și martorilor, adulți însoțitori (în cazul minorilor și adulților vulnerabili) și să le invite în consecință.
- Să identifice nevoile persoanelor intervievate (în special ale victimei) și să pregătească informații cu privire la serviciile relevante pentru a le îndruma.
- Să desfășoare interviul într-o încăpere confortabilă, în care să nu fie deranjați. Trebuie să fie prezente doar persoanele care vor fi implicate în interviul propriu-zis.
- Să pregătească toate materialele și mijloacele tehnice (cum ar fi dispozitivul de înregistrare video, calculatorul), în cazul în care interviul este înregistrat.

După finalizarea pregătirilor, anchetatorul trebuie să se prezinte, în mod corespunzător, persoanei intervievate. Aceasta este etapa în care părțile își formează prima impresie cu privire la persoana cu care comunică. O bună prezentare și sinceritatea interviuatorului pot încuraja victima, martorul sau suspectul să coopereze în continuare cu organele de aplicare a legii. În timpul prezentării, anchetatorul trebuie să facă următoarele:

- Să se prezinte el/ea însuși/însăși și toate părțile care participă la interviu.
- Să explice fluxul procedural al procesului.
- Să informeze participanții dacă este planificată înregistrarea video.
- Să enumere drepturile și obligațiile unei persoane intervievate.
- Să verifice dacă există întrebări înainte de a începe interogatoriul propriu-zis.

Relatare și întrebări

În etapa inițială a interviului, persoanei intervievate trebuie să i se ofere posibilitatea de a povesti liber desfășurarea evenimentelor. Intviuatorul trebuie să încurajeze povestirea acesteia, cu indicii adecvate ale interesului, adică cu un limbaj corporal corespunzător și tehnici de ascultare activă. După ce relatarea s-a încheiat, acesta poate adresa întrebări (deschise sau închise, în funcție de voința interviuatorului). Este foarte important ca, în cazul în care nu au fost atinși în timpul relatării libere, interviuatorii să adreseze întrebări referitoare la indicatorii de părtinire, de exemplu:

- Spuneți-mi exact ce a spus suspectul înainte, în timpul și după incident și de câte ori.
- Știți de ce ați fost vizat?
- Descrieți suspectul cu cât de multe detalii posibile, inclusiv tatuaje sau îmbrăcăminte.³²
- De cât timp locuiți în această zonă? Sunteți singurul membru (sau unul dintre puținii membri) al [unui grup protejat] care locuiește în această zonă?
- Au existat incidente anterioare?
- A existat vreo activitate publică recentă care v-ar putea transforma într-o țintă?
- Ați fost victima unei infracțiuni motivate de prejudecată în trecut?³³

Deoarece este probabil ca victimele infracțiunilor motivate de prejudecată să fie deosebit de traumatizate și vulnerabile, interviuatorul trebuie:

- Să evite victimizarea secundară prin învinovățirea victimei. Întrebările nu trebuie să judece, de exemplu: „De ce purtați haine colorate, la acel moment?” „La ce vă așteptați, când arătați astfel?” și așa mai departe.
- Să fie conștient de faptul că caracteristicile protejate ale victimei sau afilierea acesteia nu sunt, în mod necesar, relevante pentru anchetă și, prin urmare, nu este obligatorie probarea acestora, în acest sens. În cazurile de infracțiuni motivate de prejudecată, motivația infractorului este cea care se află în centrul investigației, inclusiv presupunerile

³² Notă: Să aibă în vedere importanța de a fi prudent cu privire la sugerarea unor amintiri specifice martorului/victimei. De exemplu, sugerarea unor tatuaje ar putea duce la amintiri false. Să adreseze întrebări ulterioare care decurg din anumite descrieri și detalii și să judece potențiala acuratețe a acestor informații.

³³ Centrul Național pentru Prevenirea Infracțiunilor Motivate de Ură, Education Development Center Inc. (2000), Răspunsul la infracțiunile motivate de ură: o programă multidisciplinară pentru profesioniștii din domeniul aplicării legii și asistenței victimelor, pp.165-166

infractorului cu privire la identitatea victimei. Prin urmare, stabilirea propriu-zisă a caracteristicilor protejate ale victimei nu este, în mod necesar, esențială pentru succesul anchetei.

- Să fie foarte atent la „dezvăluirea” identității victimei sau a martorului, în special atunci când cazul implică membri ai comunității LGBTI.
- Să adreseze întrebări relevante pentru a identifica indicatorii de părtinire și să fie interesat, în mod special, dacă incidentul a fost însoțit de comentarii pline de ură înainte, în timpul sau după incident.
- Să utilizeze un limbaj adecvat, simplu și să evite jargonul profesional.
- Să permită persoanei intervievate să aleagă ritmul și limba interviului.
- Să utilizeze pronume și nume adecvate atunci când are de-a face cu minorități sexuale. Dacă acestea preferă să i se adreseze altfel decât cu numele din pașaport, intervievatorul trebuie să utilizeze numele și pronumele alese de victimă. Cu toate acestea, în registrele oficiale, datorită cerințelor ordinii juridice naționale, pot fi indicate ambele nume (atât cel din pașaport, cât și cel preferat).

Iată câteva exemple de întrebări „rele” și „bune” atunci când intervievați persoane în cazul unei posibile infracțiuni motivate de prejudecată LGBTI:

Intervievatorul: Sunteți homosexual?

Victima refuză să răspundă.

Intervievatorul: Ați fost atacat pe criteriul identității dumneavoastră LGBTI?

Victima refuză să răspundă.

În ambele situații, formularea întrebărilor anchetatorului este inacceptabilă, deoarece necesită dezvăluirea, de către victimă, de informații sensibile. De foarte multe ori, chiar dacă persoana respectivă aparține cu adevărat minorității sexuale, aceasta nu dorește să dezvăluie acest lucru străinilor. Prin urmare, formularea corectă a întrebărilor face o reală diferență și sporește încrederea în autoritățile de investigare. În plus, există, de asemenea, șansa ca apărarea să se plângă în fața instanței că victima / martorul a fost pregătit.

Intervievatorul: De ce considerați că ați fost vizat?

Victima: Cred că s-a presupus că sunt homosexual.

În cel de-al doilea exemplu, victima este mai dornică să coopereze cu autoritățile de anchetă, deoarece identitatea sa reală nu este dezvăluită. Răspunsul se bazează exclusiv pe percepția individuală, iar întrebarea nu determină victima să răspundă într-un mod prestabilit.

Împreună cu declarațiile victimelor / martorilor, una dintre etapele-cheie ale unei bune anchete este intervierea adecvată a suspectilor. Este important să ne amintim că „agenții de poliție sunt obligați să interogheze suspectii cu prezumția de nevinovăție a acestora”.³⁴ Adesea, atunci când interoghează suspecti, agenții de poliție sunt motivați să utilizeze tactici de interogare care sunt coercitive și au ca scop dovedirea versiunii lor prestabilite cu privire la evenimentele petrecute. Suspectilor trebuie să li se permită să își prezinte propria relatare, care poate fi utilizată de către agenții de poliție pentru a testa și contesta veridicitatea acesteia în raport cu probele și informațiile disponibile, sugerând, în același timp, necesitatea de a urma alte căi utile de investigare. Alături de fundamentarea infracțiunii principale, este esențială adresarea de întrebări axate pe indicatorii de părtinire. Întrebările pentru identificarea motivului de părtinire pot fi următoarele:

- De ce ați ales această țintă? Ce v-a motivat?
- Care sunt sentimentele dumneavoastră față de această persoană sau acest grup?
- Grupul victimei v-a făcut rău dumneavoastră sau prietenilor dumneavoastră?
- Ați scris aceste comentarii online? Cum le explicați?
- Ați vopsit proprietatea? Care este semnificația din spatele acestor simboluri?

³⁴ Boyle, M. și J.C. Vullierme. (2018) Scurtă introducere la interviurile de investigație: ghidul practicianului, p. 16

Această listă este doar una orientativă, iar întrebările pot varia în funcție de faptele cazului. Este posibil ca suspectii - mai ales dacă consiliul de apărare este deja implicat în proceduri - să nu răspundă la astfel de întrebări directe. Cu toate acestea, răspunsurile acestora pot dezvălui fapte noi și interesante. Prin urmare, interviuatorii trebuie să fie foarte atenți și să noteze fiecare detaliu care ar putea avea o potențială legătură cu motivul de părtinire.

Încheiere și evaluare

În această etapă, interviuatorul trebuie să întrebe persoana dacă mai are ceva de adăugat sau dacă mai are întrebări de adresat. În plus, investigatorul evaluează informațiile primite și planifică acțiunile ulterioare. În cazul în care informațiile privind indicatorii de părtinire au fost furnizate, investigatorul trebuie să încerce să adune dovezi suplimentare cu privire la aceștia, pentru a susține motivul de părtinire.

Transformarea indicatorilor de părtinire în probe

Chiar dacă dispun de cunoștințele teoretice cu privire la indicatorii de părtinire, există situații în care autoritățile de investigare se pot confrunta cu dificultăți în convertirea acestora în probe care să dovedească părtinirea. Uneori, astfel de dificultăți sunt cauzate chiar de către responsabilii cu aplicarea legii, în timp ce, în alte situații, principala problemă o constituie obstacolele juridice sau administrative.

De exemplu, poliția primește informații referitoare la distrugerea proprietății unui cuplu de evrei care locuiește în cartierul local. Agenții de poliție care s-au deplasat la adresa respectivă au găsit o svastică pictată pe gard. Aceștia inspectează locul faptei, interoghează cuplul și vecinii, dar uită să facă fotografii ale svasticii pictate. A doua zi se întorc la fața locului pentru a aduna dovezi vizuale, dar acestea au fost deja spălate de ploaia puternică din acea dimineață.

În această situație, din cauza neglijenței anchetatorilor, un indicator cheie de părtinire a fost distrus. În schimb, aceștia pot utiliza declarațiile martorilor, dar s-ar putea să nu aibă aceeași forță probatorie.

Deși exemplul dat arată neglijența, există multe situații în care anchetatorii ignoră, în mod intenționat, indicatorii de părtinire, presupunând că au adunat deja suficiente probe pentru o urmărire penală reușită. Astfel de acțiuni pot fi inspirate de diferite motive (volum de muncă excesiv, teama de instrucțiuni suplimentare din partea procurorilor, părtiniri la nivel intern etc.). Competențele și cunoștințele referitoare la conduita necorespunzătoare discriminatorie a poliției sunt abordate în Modulul 2.

Spre deosebire de exemplele menționate anterior, pot exista situații în care agenții de poliție sunt împiedicați de o legislație deficitară. De exemplu, în unele legislații, înregistrările camerelor de luat vederi CCTV pot fi utilizate ca probe doar dacă infracțiunea săvârșită se încadrează într-o anumită categorie (de ex., infracțiuni grave). Astfel de limitări pot fi problematice atunci când se încearcă obținerea de dovezi ale motivelor de părtinire în cazul infracțiunilor care nu îndeplinesc cerințele legii. În plus, atunci când vine vorba de probele electronice, multe legislații au norme foarte specifice pentru admisibilitatea acestora, deoarece impun verificări ale autenticității. Prin urmare, atunci când anchetatorii sunt instruiți să utilizeze declarațiile făcute pe rețelele de socializare ca indicatori de părtinire, aceștia se pot confrunta cu probleme juridice în ceea ce privește includerea lor în dosarele cauzelor.

Trebuie acordată o atenție deosebită conversiei declarațiilor victimelor / martorilor în probe.

În ciuda faptului că interviurile sunt unul dintre cele mai comune tipuri de acțiuni de investigare, care oferă probe solide și fiabile, acestea pot fi subiective și, prin urmare, ușor de contestat de către apărare. Prin urmare, în afară de percepția victimelor / martorilor, ancheta trebuie să încerce întotdeauna să găsească dovezi suplimentare pentru a consolida presupusul caz de infracțiune motivată de prejudecată.

Anexa 4.6: Note pentru formator privind activitatea 4.6

Infrațiuni motivate de prejudecată comise de poliție

Acuzațiile de conduită necorespunzătoare a poliției motivate de prejudecată sunt frecvente. Există zeci de cazuri pierdute la CEDO de diferite state, care nu și-au îndeplinit obligațiile de a ancheta, în mod corespunzător, acțiunile ilegale ale agenților de poliție. Nerealizarea acestui lucru duce la încălcarea articolului 14 din Convenție, coroborat cu alte articole (în principal, articolul 2 (dreptul la viață) sau 3 (interzicerea torturii)).

Infrațiunile motivate de prejudecată comise de poliție sunt extrem de dăunătoare la adresa imaginii întregii instituții, deoarece aceștia sunt actorii-cheie responsabili de menținerea ordinii legale și de combaterea acestor infrațiuni. Prin urmare, o anchetă adecvată, cuprinzătoare, amănunțită, promptă, rapidă și independentă a conduitei necorespunzătoare a poliției este esențială pentru a recâștiga încrederea publicului. Aceste aspecte sunt analizate mai în detaliu în Modulul 2.

Este absolut esențial ca investigațiile privind acuzațiile de conduită necorespunzătoare să fie efectuate de un organism imparțial și independent, deoarece, în general, victimele nu au încredere în sistemele de plângeri puse la dispoziție de poliție sau chiar de organele de urmărire penală. Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERI impune statelor "să prevadă un organism, independent de poliție și de organele de urmărire penală, însărcinat cu investigarea presupuselor cazuri de discriminare rasială și de conduită necorespunzătoare din motive rasiale ale poliției". Împreună cu un organism independent, se recomandă ca poliția să dispună de verificări interne ale calității și de mecanisme disciplinare (inspectoratul de poliție, Departamentul Ministerului de Interne etc.).

Infrațiuni motivate de prejudecată împotriva poliției

Agenții de poliție nu sunt scutiți de a deveni victime ale infrațiunilor motivate de prejudecată. Formula de comitere a infracțiunii este aceeași. Aceștia sunt vizați din cauza apartenenței lor reale sau percepute la un anumit grup, care deține caracteristici protejate specifice, cum ar fi etnia, sexul, rasa, dizabilitatea, faptul că au o identitate LGBTI și așa mai departe. În plus, în timp ce își îndeplinesc atribuțiile, agenții de poliție pot deveni ținte ale infracțiunilor motivate de prejudecată și prin asociere. De exemplu, dacă aceștia protejează o demonstrație a unei minorități religioase și contramanifestanți radicali decid să atace demonstrația, agenții de poliție pot deveni cu ușurință țintele acestor grupuri violente.

Agenții de poliție pot deveni victime ale intimidării, discriminării și chiar ale infracțiunilor motivate de prejudecată din partea propriilor colegi. De exemplu, subcultura masculină a poliției îi poate forța pe agenții de poliție homosexuali să își ascundă orientarea sexuală și să se conformeze „regulilor”. Prin urmare, este, de asemenea, important să se abordeze mediul stereotipic din cadrul poliției, care poate fi discriminatoriu față de anumiți membri ai instituției.

În circumstanțe ideale, ar trebui să existe o îndrumare clară în cadrul poliției, conform căreia infracțiunile motivate de prejudecată împotriva agenților nu vor fi tolerate. De exemplu, în 2021, Poliția din Sussex a introdus o politică specială cu un plan în șapte puncte pentru a asigura o abordare consecventă a investigării și înregistrării agresiunilor și infracțiunilor motivate de prejudecată împotriva agenților de poliție.³⁵ Potrivit documentului de politică, infracțiunile motivate de prejudecată împotriva agenților de poliție sunt inacceptabile și trebuie luate în serios. Astfel de fapte nu trebuie să fie niciodată considerate ca făcând „parte din muncă”.

³⁵ Poliția din Sussex, „Politica privind investigarea agresiunilor și a infracțiunilor motivate de ură împotriva agenților de poliție, a personalului și a voluntarilor din cadrul poliției, în timpul serviciului” (903/2021).

Modulul 5

TRATAMENTUL RESPECTUOS ȘI NEDISCRIMINATORIU AL VICTIMELOR

AUTOR: MARHARYTA ZHESKO

Introducere și context	162
Rezultatele învățării	164
Prezentare generală a activităților și a programului	164
Pregătire	165
Descrieri ale activităților	166
<i>Activitatea 5.1: Nevoile victimelor hărțuirii și violenței discriminatorii</i>	166
<i>Activitatea 5.2: Adoptarea unei abordări intersecționale</i>	171
<i>Activitatea 5.3: Victimizarea secundară ca discriminare</i>	173
<i>Activitatea 5.4: Evaluarea și îndeplinirea nevoilor victimelor</i>	175
<i>Activitatea 5.5: Interacțiunea sensibilă și respectuoasă cu victimele</i>	177
Anexe și fișe de lucru	179
<i>Anexa 5.1: Mărturiile victimelor infracțiunilor motivate de prejudecată</i>	179
<i>Fișa de lucru 5.2a: Floarea identităților</i>	181
<i>Fișa de lucru 5.2b</i>	182
<i>Anexa 5.b: Note pentru formator</i>	183
<i>Fișa de lucru 5.3: Mărturiile printate ale victimelor privind interacțiunea acestora cu poliția</i>	186
<i>Fișa de lucru 5.4a</i>	188
<i>Fișa de lucru 5.4b</i>	189
<i>Fișa de lucru 5.5a</i>	194
<i>Fișa de lucru 5.5b: Considerații privind o interacțiune sensibilă cu victima</i>	195

Introducere și context

Tratamentul respectuos și nediscriminatoriu al victimelor este esențial pentru rolul poliției. Acesta este, de asemenea, esențial pentru a se asigura că nevoile individuale ale victimelor sunt identificate și îndeplinite, în mod eficient și cu sensibilitate, și în așa fel încât să se prevină sau să se reducă potențialul de victimizare secundară și de traumă, care poate apărea, adesea, atunci când victima se implică în procesul de investigație și de justiție penală. Tratarea respectuoasă a victimelor și răspunsul la nevoile acestora contribuie, de asemenea, la consolidarea încrederii între victime și poliție. Victimele și martorii care au încredere în poliție sunt mai predispuși să coopereze în cadrul anchetei și să împărtășească informații, sporind astfel șansele de a obține rezultate eficiente în materie de justiție penală. La o scară mai largă, încrederea în sistemul de justiție penală și eficacitatea acestuia pot încuraja mai multe victime, din toate mediile de viață, să raporteze infracțiunile, sporind astfel siguranța persoanelor, a comunităților și a societății, în ansamblu.

Un tratament respectuos și nediscriminatoriu înseamnă că poliția și profesioniștii din domeniul justiției penale nu cauzează rezultate discriminatorii prin acțiunile lor, fac efortul de a conștientiza și de a-și contracara propriile prejudecăți și acordă atenție vulnerabilităților individuale ale victimelor, martorilor și membrilor familiilor acestora. Întrucât fiecare persoană este diferită, are vulnerabilități diferite și experimentează diferit infracțiunile sau incidentele, poliția trebuie să adopte o abordare individuală față de fiecare victimă. Cu alte cuvinte, aceștia trebuie să adopte o abordare centrată pe victimă. În acest scop, agenții de poliție trebuie să fie capabili să evalueze nevoile și riscurile victimelor și să aibă competențele necesare pentru a interacționa, în mod corespunzător, cu acestea. În plus, un tratament sensibil și profesionist necesită, de asemenea, o înțelegere aprofundată a discriminării și a impactului complex al acesteia asupra victimelor și a obligațiilor poliției de a elimina discriminarea și de a promova egalitatea.

Din perspectiva egalității și a drepturilor omului, există două seturi de aspecte care trebuie luate în considerare, în tratamentul sensibil și profesionist al victimelor:

1. Impactul și nevoile speciale care decurg din faptul de a fi victima unei infracțiuni motivate de prejudecată sau a unor infracțiuni comise cu un motiv discriminatoriu;
2. Provocările mai generale cu care se confruntă comunitățile din medii minoritare atunci când interacționează sau decid să se adreseze poliției în calitate de victime ale oricărei infracțiuni. Aceste două grupuri au multe experiențe care se suprapun. De exemplu, ambele grupuri ar putea fi îngrijorate de un răspuns discriminatoriu sau deficitar din partea poliției. În plus, ambele grupuri ar putea avea nevoi de acces, care nu au legătură, în mod necesar, cu natura infracțiunii, de exemplu, pentru servicii de interpretare, inclusiv limbajul semnelor sau alte nevoi asociate, în special cu genul, orientarea sexuală, religia sau dizabilitatea. În același timp, natura și impactul infracțiunilor motivate de prejudecată sunt unice și dau naștere unor riscuri, nevoi de sprijin și impacturi specifice.

Acest modul are ca scop echiparea poliției cu o mai mare conștientizare atât în ceea ce privește considerentele generale referitoare la egalitatea și drepturile omului, în cazul răspunsului la orice infracțiune care implică o victimă dintr-o comunitate minoritară, cât și considerentele specifice, în cazul răspunsului la victimele infracțiunilor motivate de ură. Pentru a atinge aceste obiective, modulul este structurat din punct de vedere tematic în jurul a trei subteme. Activitatea 5.1. și Activitatea 5.2. se concentrează pe nevoile victimelor, în special ale victimelor incidentelor și infracțiunilor discriminatorii și ale victimelor din grupurile minoritare, precum și pe o abordare intersecțională și centrată pe victimă, în relația cu victimele. Activitatea 5.3 se concentrează pe modul în care acțiunile sau inacțiunea poliției pot duce la victimizare secundară. Activitatea 5.4 și Activitatea 5.5 se concentrează pe modul în care poliția poate identifica și aborda nevoile și riscurile specifice cu care se confruntă victimele, într-un mod sensibil și profesionist.

Acest modul utilizează termenul „victimă” pentru a se referi la o persoană afectată de o infracțiune sau de un incident, așa cum se reflectă în terminologia cadrului internațional și european privind drepturile omului și în sistemele juridice naționale. Cu toate acestea, termenul „victimă” trebuie utilizat cu prudență, deoarece multe victime nu se identifică drept „victime”, chiar dacă sunt victime în sens juridic. Pentru unele dintre acestea, a fi numită „victimă” implică lipsirea de putere și înseamnă negarea rezilienței și a capacității lor de a depăși consecințele victimizării. Termenul „victimă” ar putea duce la o stigmatizare suplimentară, deoarece acesta poate fi asociat cu slăbiciunea și neputința. Din acest motiv, unele victime preferă să utilizeze termenul „supraviețuitor”, un termen care recunoaște rezistența și capacitatea. Agenții de poliție trebuie să fie conștienți de astfel de sensibilități, atunci când interacționează cu victimele.

Principalele standarde internaționale care stau la baza acestui modul derivă din Directiva UE privind drepturile victimelor¹, care stabilește standarde minime privind drepturile, protecția și sprijinul victimelor infracțiunilor și impune autorităților naționale să includă perspectiva victimei în activitatea sistemului de justiție penală, în mod special. Directiva subliniază importanța luării în considerare a caracteristicilor personale ale victimei atunci când se comunică cu aceasta și se evaluează nevoile sale. În plus, angajamentele OSCE ale Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE)² solicită autorităților naționale să ofere victimelor infracțiunilor motivate de prejudecată un acces efectiv la justiție, precum și să consolideze capacitatea autorităților de aplicare a legii de a spori interacțiunea pozitivă între poliție și victimele infracțiunilor motivate de prejudecată prin formarea agenților de primă linie, inclusiv asigurarea referirilor pentru asistența și protecția victimelor. Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERL privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitatea polițienească³ încurajează autoritățile naționale să asigure sensibilitatea față de victimă în cazul raportării unui incident rasist. În cele din urmă, recomandările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind asistența acordată victimelor⁴ prevăd o serie de standarde în tratarea victimelor, inclusiv necesitatea de a preveni victimizarea repetată, în special pentru victimele care aparțin grupurilor vulnerabile.

Deoarece prezentul modul se concentrează pe victime, acesta trebuie personalizat și livrat în strânsă cooperare cu partenerii ONG locali care au legături strânse cu comunitatea. Aceste organizații trebuie să aibă o înțelegere profundă a experiențelor comunităților lor în ceea ce privește criminalitatea, infracțiunile motivate de prejudecată și răspunsurile poliției în contextul lor național sau local. În plus, aceste organizații vor fi cele mai bine plasate pentru a oferi consiliere cu privire la lacunele și provocările specifice în comunicarea cu poliția, care trebuie abordate prin intermediul acestei formări. În cele din urmă, contribuția lor va implica un accent specific pe mediatizarea perspectivelor și nevoilor victimelor și ale comunităților și va transmite, de asemenea, un mesaj puternic participanților cu privire la importanța și valoarea adăugată a cooperării cu societatea civilă locală și cu organizațiile comunitare.

¹ Directiva 2012/29/UE de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității, adoptată la 25 octombrie 2012, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32012L0029>.

² Consiliul Ministerial al OSCE, Decizia 9/09, Combaterea infracțiunilor motivate de ură, Atena, 2 decembrie 2009, www.osce.org/cio/40695. Consiliul Ministerial al OSCE, Decizia 13/06, Combaterea intoleranței și a discriminării și promovarea respectului și înțelegerii reciproce, Bruxelles, 5 decembrie 2006, www.osce.org/mc/23114.

³ Recomandarea de politică generală nr. 11 a CERL privind combaterea rasismului și a discriminării rasiale în activitatea poliției, adoptată la 27 iunie 2007, www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.11.

⁴ Consiliul Europei, Recomandarea Rec(2006)8 a Comitetului de Miniștri „privind asistența acordată victimelor infracțiunilor”, 14 iunie 2006, <https://rm.coe.int/16805afa5c>.

Rezultatele învățării

Participanții:

- Vor înțelege nevoile victimelor, în special ale victimelor infracțiunilor și incidentelor discriminatorii și ale victimelor din grupurile minoritare.
- Vor înțelege importanța adoptării unei abordări intersecționale atunci când se ocupă de victime.
- Vor învăța cum tratamentul discriminatoriu sau lipsit de respect al victimelor de către poliție poate cauza victimizarea secundară a victimelor
- Vor învăța cum să se asigure că nevoile specifice ale victimelor sunt evaluate și satisfăcute, în mod corespunzător.
- Vor obține cunoștințe și competențe privind modul în care se poate asigura tratamentul respectuos și nediscriminatoriu al victimelor, martorilor și membrilor familiei.

Prezentare generală a activităților și a programului

Activitatea 5.1: Nevoile victimelor hărțuirii și violenței discriminatorii	(60 minute)
Activitatea 5.2: Abordarea intersecțională	(60 minute)
Activitatea 5.3: Victimizarea secundară ca discriminare	(30 minute)
Activitatea 5.4: Evaluarea și satisfacerea nevoilor victimelor	(60 minute)
Activitatea 5.5: Interacțiunea sensibilă și respectuoasă cu victimele	(90 minute)

Pregătire

Pe lângă faptul că se bazează pe Evaluarea necesităților, în pregătirea acestui modul, echipa de formare trebuie să ia următoarele măsuri.

Echipa de formare trebuie să coopereze îndeaproape cu partenerii locali ai OSC, în special, pentru Activitatea 5.1, Activitatea 5.2, Activitatea 5.3 și Activitatea 5.4. Manualul oferă exemple de mărturii ale victimelor pentru aceste activități; cu toate acestea, cunoștințele și experiența partenerilor OSC locale ar putea fi valoroase pentru a verifica relevanța și aplicabilitatea acestor exemple în contextul local sau național.

În plus, pentru Activitatea 5.4, în mod specific, echipa de formare trebuie să verifice, împreună cu omologii naționali, politica națională relevantă și instrucțiunile operaționale ale poliției cu privire la nevoile victimelor și evaluarea riscurilor, regulile de referire pentru sprijinirea victimelor și la tehnicile de interviuare (făcând, de asemenea, trimiteri încrucișate la Modulul 4 privind investigarea infracțiunilor motivate de prejudecată) și aplicarea acestora de către agenții de poliție. Formatorul trebuie, de asemenea, să efectueze cercetări cu privire la serviciile naționale disponibile de sprijinire a victimelor, oferite atât de către stat, cât și de către actorii OSC.

Pentru Activitatea 5.5, echipa de formare trebuie să clarifice, împreună cu omologul său național, existența unor prevederi juridice sau politice naționale relevante, care impun poliției să informeze victimele cu privire la drepturile lor (cum ar fi drepturile la informare, comunicare și protecție în conformitate cu legislația și politica națională), precum și cu privire la pliantele relevante sau alte materiale gata de utilizare privind drepturile victimelor.

Fiecare activitate este însoțită de puncte specifice privind etapele pregătitoare necesare, după caz. Notele și recomandările formatorului, aplicabile activităților specifice, sunt furnizate pe parcursul întregului modul.

Descrieri ale activităților

Activitatea 5.1: Nevoile victimelor hărțuirii și violenței discriminatorii

Puncte de învățare: Impactul hărțuirii și violenței discriminatorii și nevoile victimelor, inclusiv ale victimelor infracțiunilor și incidentelor discriminatorii și ale victimelor din grupurile minoritare

Timp: 60 de minute

Materiale necesare: flipchart
hârtie flipchart markere proiector
mărturii printate privind nevoile victimelor, Anexa 5.1
Prezentare PowerPoint cu provocările cu care se confruntă victimele infracțiunilor discriminatorii și victimele din grupurile minoritare

Pregătire: Împreună cu un OSC local, formatorul trebuie să pregătească mărturiile victimelor, evidențiind nevoile victimelor.

Instrucțiuni

1. Activitatea începe prin discutarea impactului hărțuirii și violenței discriminatorii și a modului în care aceasta diferă de alte infracțiuni și incidente, inclusiv impactul său asupra membrilor familiei și comunității care împărtășesc aceeași caracteristică protejată. Pentru a discuta acest aspect, în plen, prezentați următorul studiu de caz (bazat pe mărturia unei victime) și rugați participanții să identifice care este impactul asupra victimei și cum diferă de alte tipuri de infracțiuni care nu au un motiv de părtinire. Rugați participanții să se gândească la un impact imediat și la un posibil impact pe termen lung.

Tocmai coborâsem din autobuz când am auzit un sunet slab îndreptat spre mine din stânga mea, de peste drum. Aveam niște căști cu sistem de anulare a zgomotului și mi le-am dat jos, tocmai când niște tipi mi-au strigat „Coronavirus! Coronavirus! Ha, ha!” în față, în timp ce mă filmau. Nu am apucat să spun nimic - „Vă rog să vă opriți”, sau „De ce faceți asta?” - când unul dintre ei mi-a smuls căștile de la gât. În acel moment, nu părea un jaf, ci mai degrabă un act de intimidare (bullying), un fel de bătaie de joc. După aproximativ 50 de metri, au fugit peste drum, iar eu am alergat după [unul dintre ei] strigând: „De ce faceți asta?” Când am ajuns la insula de trafic, acesta s-a întors și mi-a tras un pumn punându-mă la pământ. Era sânge peste tot. Am strigat la cei care priveau, dar nimeni nu părea să fie interesat sau să acorde vreo atenție inițial. Atacatorii nu s-au deranjat să părăsească locul faptei, așa că le-am făcut poze pentru a le da poliției. Acest lucru m-a făcut să fiu foarte precaut, este un sentiment teribil să știu că sunt încă în libertate. Nu este vorba doar de un jaf, ci și de faptul că știu că am fost ținta atacatorilor din cauza etniei mele și că mă filmau pentru a mă umili, ca și cum asiaticii din Asia de Est ar fi toți niște supuși și ținte ușoare... Nu contează cât de mult am realizat sau cât de mult am muncit. Nimic din toate astea nu mă protejează, nici pe mine, nici pe altcineva. Sunt în continuare tot o țintă pentru că sunt din Asia de Est. - Bărbat, 24 de ani, din Asia de Est⁵

2. Dezvoltați pe baza răspunsurilor grupului și evidențiați următoarele puncte. Pe măsură ce punctele sunt discutate, notați-le pe flipchart:
- Hărțuirea și violența discriminatorie rănesc mai mult decât alte tipuri de infracțiuni, deoarece sunt un atac la însăși identitatea victimei. Ca atare, acestea transmit un mesaj de respingere a identității victimei și faptul că victima nu este o parte acceptată a societății sau a comunității.

⁵ www.theguardian.com/world/2020/feb/16/they-yelled-coronavirus-first-british-attack-victim-east-asian-man.

- Un corpus bine stabilit de cercetări arată că impactul incidentelor și infracțiunilor motivate de prejudecăți poate fi mai mare și poate dura mai mult decât impactul infracțiunilor care nu au un motiv discriminatoriu.⁶ Există o probabilitate mai crescută ca victimele unor astfel de infracțiuni și incidente să sufere niveluri mai ridicate de depresie, anxietate, vulnerabilitate și teamă de atacuri viitoare, precum și să experimenteze un sentiment de izolare extremă.
 - În mod special, victimele hărțuirii și violenței discriminatorii întâmpină dificultăți mult mai mari în a avea încredere în oameni, ceea ce le influențează capacitatea de a solicita ajutor sau de a raporta infracțiunea. În plus, simptomele de vigilență, tensiune și îngrijorare cu privire la faptul că vor fi vizate din nou sunt predominante. Acest lucru determină, adesea, victimele să își schimbe comportamentul de zi cu zi și poate include următoarele: evitarea participării la serviciile religioase sau la evenimente comunitare; nepurtarea de ținute sau simboluri religioase sau a anumitor tipuri de haine care le-ar putea dezvălui identitatea; refuzul de a ține de mână partenerul de același sex; refuzul de a vorbi în propria limbă sau abținerea de la identificarea, în mod public, ca aparținând unei anumite religii, etnii sau comunități.⁷
 - Hărțuirea și violența discriminatorie ar putea avea un impact dăunător similar asupra familiei victimei și asupra altor persoane care împărtășesc aceeași identitate cu persoana care a făcut obiectul atacului discriminatoriu. ceilalți membri ai grupului țintă pot nu numai să se teamă de viitoarele atacuri împotriva lor, dar pot fi la fel de afectați din punct de vedere psihologic și emoțional ca și când ar fi fost ei înșiși victimele primare.
 - Este important de reținut faptul că diferite persoane experimentează diferit incidentele și infracțiunile discriminatorii, în funcție de diverși factori: tipul de incident; experiența anterioară a unei persoane cu privire la marginalizare, discriminare și dezavantaj; existența unor cercuri de sprijin social; și rezistența economică și psihologică a unei persoane. În funcție de acești diverși factori, victimele au nevoi diferite. Este rolul poliției de a fi capabilă să evalueze corect situația și să identifice nevoile individuale ale fiecărei victime.
 - Pentru a înțelege mai bine amploarea incidentelor și infracțiunilor discriminatorii și impactul acestora asupra persoanelor din comunitățile respective, poliția trebuie să **colaboreze îndeaproape cu societatea civilă și cu organizațiile comunitare**.⁸ În virtutea legăturii lor strânse cu comunitățile, aceste organizații dețin, adesea, multe informații și cunoștințe privind tendințele predominante și impactul asupra membrilor comunității și asupra comunității în ansamblu. Acestea sunt informații care s-ar putea să nu ajungă niciodată la poliție, deoarece victimele sunt, adesea, mai predispuse să își raporteze experiențele organizațiilor comunitare, decât poliției. Deși, din punct de vedere istoric, nivelul de cooperare între societatea civilă și poliție poate varia de la țară la țară, poliția trebuie să aibă întotdeauna în vedere construirea unor relații de încredere cu astfel de organizații și să le recunoască drept parteneri importanți în abordarea infracțiunilor și incidentelor motivate de ură, precum și a oricăror infracțiuni care implică comunitățile minoritare.
3. În continuare, menționați faptul că, pe lângă vulnerabilitățile particulare ale victimelor infracțiunilor discriminatorii evidențiate mai sus, agenții de poliție trebuie să fie atenți și la vulnerabilitățile oricărei victime din rândul minorităților. Membrii grupurilor minoritare se confruntă cu provocări similare în interacțiunea cu poliția și în accesul la protecție, sprijin și justiție. Cu ajutorul unei prezentări PowerPoint, prezentați grupului tabelul de mai jos și explicați provocările similare pentru ambele grupuri și provocările unice pentru victimele infracțiunilor motivate de prejudecată.

⁶ De exemplu, a se vedea „Raport de sondaj privind victimizarea prin infracțiuni motivate de prejudecată”, Misiunea OSCE la Skopje, 2019, disponibil la www.osce.org/mission-to-skopje/424193, și „Sondaj privind natura și amploarea infracțiunilor motivate de ură neraportate împotriva membrilor unor comunități selectate din Polonia”, OSCE/ODIHR, Comisarul pentru Drepturile Omului din Polonia 2019, disponibil la adresa www.osce.org/ODIHR/412445.

⁷ Pentru mai multe informații referitoare la modul în care infracțiunile și incidentele motivate de ură ar putea afecta membrii anumitor grupuri minoritare, consultați fișele informative ale OSCE/ODIHR privind infracțiunile motivate de ură la adresa www.osce.org/odihr/hate_crime_factsheets

⁸ Modulul 6 analizează în detaliu aspectele privind activitățile polițienești comunitare.

	Impactul specific sau suplimentar al „factorului suplimentar” al „urii”?	Nevoi specifice sau suplimentare privind riscul și siguranța?	Nevoi specifice privind sprijinul și accesul?	Confruntarea cu obstacole în calea raportării?	Risc de răspuns deficitar sau discriminatoriu din partea poliției?
Victime ale infracțiunilor motivate de prejudecată care provin dintr-un mediu minoritar	Da. Vitate pentru ceea ce sunt, dovezi ale unui impact psihologic (frică, anxietate, furie, izolare) și psihosomatic sporit. În comparație cu aceeași infracțiune fără „elementul de ură”.	Da. Pe baza impactului infracțiunilor motivate de prejudecată și a riscurilor de victimizare, intimidare și represalii repetate.	Da. Nevoi specifice de sprijin pe motive de impact al infracțiunilor motivate de prejudecată și nevoi bazate pe identitate în ceea ce privește sprijinul. Nevoi bazate pe identitate în ceea ce privește accesul (de ex., gen, religie, limbă, dizabilitate)	Da. Lipsa de încredere în poliție din cauza experiențelor anterioare negative, lipsa de cunoștințe privind unde să se adreseze, rușine și confuzie după victimizarea din cauza urii.	Da. Incidentul în sine ar putea fi minimalizat, victima ar putea să nu fie crezută; nevoile de acces ar putea să nu fie satisfăcute; impactul victimizării secundare ar putea fi grav din cauza impactului inițial.
Victimele care provin din rândul unei minorități și care sunt victime ale unor infracțiuni care nu sunt motivate de ură.	Nr.	Nr.	Da. Nevoi bazate pe identitate în ceea ce privește accesul (de ex., gen, religie, limbă, dizabilitate).	Da. Lipsa de încredere în poliție din cauza experiențelor anterioare negative; lipsa de cunoștințe despre cum și unde să raporteze.	Da. Incidentul în sine ar putea fi minimalizat; victima ar putea să nu fie crezută; nevoile de acces ar putea să nu fie satisfăcute.

4. În continuare, treceți la discutarea diferitelor nevoi pe care le-ar putea avea victimele. Această discuție se va axa pe nevoile victimelor infracțiunilor discriminatorii (infracțiuni motivate de prejudecată) și ale victimelor infracțiunilor care nu sunt motivate de ură, care aparțin grupurilor minoritare. Această activitate are în vedere o colaborare strânsă cu un partener OSC local. În cazul în care un partener OSC este competent și dispus, această activitate trebuie să fie livrată de către acesta. Există câteva opțiuni pentru această activitate, în funcție de resursele și materialele de care dispune partenerul OSC local. Ideea generală este ca participanții să asculte mărturiile victimelor și apoi să discute despre nevoile imediate și pe termen mediu pe care le-ar putea avea o victimă și despre modul în care poliția poate răspunde acestor nevoi, în cadrul atribuțiilor sale. În ceea ce privește formatul mărturiilor, acesta poate fi: 1) o „bibliotecă vie” (o victimă reală se alătură sesiunii și își împărtășește povestea cu participanții); această opțiune trebuie utilizată numai dacă partenerul OSC local are experiența necesară pentru a facilita participarea și discuția; 2) mărturia video a unei victime; adesea, OSC-urile au mărturii înregistrate în prealabil, pe care le utilizează în scopuri de conștientizare și educaționale; 3) citirea unor extrase din mărturii scrise - dintr-un caz real gestionat de partenerul ONG. În cazul în care nu este disponibil niciun OSC local care să susțină această activitate, pot fi utilizate mărturiile din Anexa 5.1. Aceste mărturii ar putea fi, de asemenea, utilizate

pentru a ghida un partener OSC în elaborarea propriei contribuții și/sau ar putea fi utilizate pe lângă contribuția OSC.

5. Solicitați participanților să lucreze în perechi, distribuiți una sau două mărturii ale victimelor infracțiunilor motivate de prejudecată fiecărei perechi, în funcție de mărimea grupului, și acordați participanților cinci minute pentru a citi și a identifica nevoile victimelor, pe baza exemplului lor. Apoi, rugați fiecare echipă participantă să își citească mărturiile și să numească nevoile pe care au reușit să le identifice și modul în care poliția poate să reacționeze la acestea. Deschideți o discuție cu grupul principal cu privire la punctele ridicate în feedback-ul echipelor. Pe măsură ce nevoile sunt identificate, notați-le pe flipchart.⁹ Pentru fiecare dintre nevoile identificate, discutați din nou cu participanții despre modul în care poliția poate să reacționeze la acestea. În continuare, distribuiți mărturii ale victimelor infracțiunilor care nu sunt motivate de ură și care provin din rândul minorităților. Rugați voluntari să le citească cu voce tare în fața întregului grup și cereți grupului să identifice nevoile. Nevoile sunt aceleași cu unele dintre nevoile victimelor infracțiunilor motivate de prejudecată, pe care grupurile le-au discutat anterior. Prin urmare, acestea ar trebui să fie deja pe flipchart.
6. Dezvoltând pe baza răspunsurilor grupului, rezumați discuția cu privire la nevoile victimelor, subliniind următoarele tipuri de nevoi și acțiunile poliției pentru a le răspunde:¹⁰
 - **Siguranță și securitate personală:** În timpul și imediat după ce au trăit un incident, majoritatea victimelor se simt complet în nesiguranță, expuse și în pericol. Nevoia de a se simți în siguranță și protejate de noi vătămări este profundă. În acest scop, poliția trebuie să ia toate măsurile necesare pentru siguranța și securitatea victimei, precum și pentru a asigura victima că se vor lua măsuri pentru a o sprijini și a o proteja.
 - **Ajutor practic:** Unele victime vor avea nevoie de sprijin practic pentru a face față consecințelor și impactului imediat al infracțiunii. Aceasta poate include consiliere juridică, asistență medicală, reparații și măsuri de securitate pentru proprietăți și sprijin familial. Pentru sprijinul care depășește datoria poliției, poliția trebuie să trimită victima la instituțiile și organizațiile relevante care oferă un astfel de sprijin.
 - **Nevoi emoționale și psihosociale:** Nevoile emoționale și psihosociale ale victimelor vor fi diferite de la o persoană la alta. Una ar putea avea nevoie de intervenția unui terapeut profesionist, în timp ce alta ar putea avea nevoie doar să își exprime emoțiile și să își împărtășească povestea. În general, însă, există nevoia de a fi ascultate și auzite, de a fi crezute și de a fi luate în serios. În acest scop, un agent de poliție trebuie să fie atent la cuvintele pe care le utilizează, la limbajul corpului și la comportamentul său cu o victimă pentru a o asigura că este tratată cu seriozitate. Acest lucru include, de asemenea, ascultarea cu atenție a perspectivelor victimelor cu privire la infracțiune, inclusiv posibila motivație pătinoitoare a acesteia, precum și recunoașterea impactului infracțiunii. În cazul în care este necesar, poliția trebuie să îndrume victima către organizații care oferă sprijin psihologic.
 - **Confidențialitate și încredere:** Experiența unei infracțiuni și, în mod special, a unei infracțiuni discriminatorii, poate distruge încrederea unei persoane în comunitatea mai largă și sentimentul acesteia cu privire la o lume dreaptă. Stabilirea unor relații de încredere și confidențialitate cu victimele este fundamentală pentru procesul de recuperare. În acest scop, poliția trebuie să asigure victima că este luată în serios și că poliția va face tot ce îi stă în putință pentru a face dreptate. Acest lucru implică, de asemenea, faptul că poliția trebuie să fie conștientă de faptul că un răspuns discriminatoriu sau neprofesionist din partea sa ar putea exacerba și mai mult trauma victimei.

⁹ Vă rugăm să rețineți că notițele de pe flipchart din cadrul acestei activități vor fi utilizate ulterior în Activitatea 5.4 ca și context pentru o sarcină.

¹⁰ Bazat pe OSCE/ODIHR (2020), Înțelegerea nevoilor victimelor infracțiunilor motivate de ură, disponibil la www.osce.org/odihr/463011.

- **Informații și sfaturi:** În urma unei infracțiuni, victimele pot fi copleșite de situație și nu știu ce trebuie să facă sau la ce să se aștepte. Acestea sunt preocupate de participarea lor la proces și de aspectele practice și materiale ale asistenței medicale, juridice și așa mai departe. Poliția poate contribui la ameliorarea unora dintre aceste stări de stres, furnizând victimei informații referitoare, de exemplu, la drepturile sale, pașii care urmează, participarea sa la anchetă și la proceduri, informații privind toate serviciile de sprijin disponibile.
 - **Accesarea justiției și navigarea proceselor de justiție penală:** Accesarea și navigarea sistemului de justiție penală ar putea implica anumite tensiuni pentru o victimă. Aceasta se poate datora experiențelor anterioare ale victimei cu poliția și, prin urmare, fricii față de aceasta, sau unui istoric de tratament ilegal al comunității victimei de către poliție (de exemplu, crearea de profile rasiale) și, prin urmare, lipsei de încredere sau se poate datora faptului că sistemul de justiție penală, ca atare, este prea complex și inaccesibil. În acest scop, victimele au nevoie de ajutor pentru a înțelege pe deplin procedurile de justiție penală implicate în procesarea cazului lor. Rolul poliției este de a se asigura că o victimă este informată, în timp util, cu privire la etapele și evoluția cazului său, inclusiv atunci când participarea sa este necesară. Rolul poliției este, de asemenea, de a facilita accesul la justiția necesară, în funcție de caracteristicile individuale ale unei victime. De exemplu, acest lucru poate include nevoi de acces privind dizabilități, cum ar fi accesul fizic în incinte sau accesul la un interpret prin semne sau accesul la interpretare pentru nevoi lingvistice.
 - **Tratament respectuos și demn:** Având în vedere că sentimentele de încălcare pot fi acute în rândul victimelor infracțiunilor discriminatorii sau al victimelor din grupuri minoritare, este esențial ca poliția să se comporte, în mod profesionist, respectuos și într-un mod care să protejeze victimele de o nouă victimizare. Un astfel de tratament implică, de asemenea, faptul că poliția trebuie să transmită mesajul că infracțiunile motivate de prejudecată sunt luate în serios. În plus, investigarea activă, urmărirea penală și condamnarea autorilor infracțiunilor motivate de prejudecată transmite un mesaj important de dreptate pentru victime și de condamnare a motivațiilor și acțiunilor infractorilor.
7. În continuare, menționați că poliția trebuie să fie atentă la faptul că nevoile victimelor se schimbă în timp. Unele nevoi există imediat după infracțiune, în timp ce alte nevoi apar în timpul procesului de investigare și al procesului de justiție penală. De asemenea, alte nevoi pot apărea chiar și după finalizarea acestui proces.

În plus, precizați că, atunci când identificați și evaluați nevoile victimei, este important să adoptați o **abordare centrată pe victimă**. Deși victimele hărțuirii și violenței discriminatorii au unele nevoi comune, trebuie să se înțeleagă și să se recunoască faptul că fiecare victimă este o persoană cu nevoi individuale. Evaluarea individuală a nevoilor trebuie să fie în centrul răspunsului poliției atunci când tratează cu victime ale hărțuirii și violenței discriminatorii.

Activitatea 5.2: Adoptarea unei abordări intersectoriale

Puncte de învățare: Fiecare persoană are identități multiple, iar intersecția unică a acestor identități face ca și experiențele lor privind incidentele și infrațiunile discriminatorii să fie unice. Un răspuns profesional recunoaște această intersectorialitate și, prin urmare, este individuală pentru fiecare victimă.

Timp: 60 de minute

Materiale necesare: flipchart
hârtie flipchart markere
Fișa de lucru 5.2a și Fișa de lucru 5.2b Anexa 5.2b studii de caz

Pregătire: Împreună cu un OSC local, formatorul trebuie să adapteze studiile de caz și informațiile de bază pentru facilitarea studiilor de caz la contextul și practicile naționale.

Instrucțiuni

1. Începeți prin a preciza că **intersectorialitate** se referă la faptul că cu toții avem identități multiple, care ne fac să fim ceea ce suntem. Aceste identități au, de asemenea, un impact asupra experiențelor noastre, făcându-le diferite pentru fiecare persoană. **O abordare intersectorialitate** recunoaște faptul că, deși grupurile pot împărtăși anumite caracteristici, experiențele individuale ale unui membru al grupului pot fi diferite datorită interacțiunii complexe dintre celelalte categorii ale identității acestora. Atitudinile și acțiunile discriminatorii pot traversa mai multe categorii ale identității.
2. În plen, rugați participanții să dea exemple de categorii ale identității. Pentru o vizualizare mai ușoară, desenați schema sub formă de floare, ca în Fișa de lucru 5.2, pe o foaie de flipchart și completați-o pe măsură ce participanții numesc categorii ale identității (fiecare petală reprezintă o categorie a identității). Enumerați toate categoriile rămase din lista de mai jos, dacă nu au fost menționate de participanți.
 - rasă / etnie / origine națională / limbă
 - statut de migrant sau refugiat
 - religie sau convingere
 - orientare sexuală / identitate de gen / expresie de gen / caracteristici sexuale
 - dizabilitate
 - sănătate
 - vârstă
 - afiliere politică
 - locație urbană / rurală
 - statut socio-economic / lipsa unui adăpost

3. În continuare, distribuiți schema sub formă de floare fiecărui participant (Fișa de lucru 5.2) și rugați-i să o finalizeze fiecare singur, completând-o cu identitățile lor alături de categoriile identității tocmai discutate. Dacă participanții preferă, pot include, de asemenea, și identități ale familiei / prietenilor lor apropiați. Precizați faptul că participanții nu vor trebui să își partajeze florile cu nimeni și că acestea sunt doar pentru ca ei să reflecteze asupra propriei lor identități și asupra identităților persoanelor apropiate. După ce participanții și-au finalizat florile, întrebați-i cum s-au simțit să le completeze cu identitățile lor. După aceea, rezumați faptul că acest exercițiu demonstrează că a) toată lumea are identități multiple și că aceste identități sunt parte integrantă a ființei lor și că b) identitățile se intersectează. Rețineți că, din aceste puncte de vedere, participanții la acest curs de formare nu sunt cu nimic diferiți de persoanele care sunt vizate pentru identitățile lor. Participanții pot fi, de asemenea, ținta unor infracțiuni sau incidente discriminatorii. Aceștia pot avea nevoi care decurg din modul în care identitățile lor interacționează cu mediul, de exemplu, persoanele cu dizabilități au nevoi speciale atunci când interacționează cu poliția și cu sistemul de justiție penală.
4. Evidențiați faptul că nu există o ierarhie a aspectelor identității unei persoane, întrucât fiecare dintre acestea face parte integrantă din identitatea unei anumite persoane și, prin urmare, are impact asupra experiențelor acesteia. Identitățile intersectate ale unei victime influențează modul în care victima trăiește un incident, modul în care este afectată de acesta, cum și dacă îl raportează sau nu, precum și accesul la justiție. Scopul înțelegerii identităților intersectate este de a recunoaște că **diferite intersecții produc experiențe diferite de tratament, incidente și infracțiuni discriminatorii**. Poliția trebuie să ia în considerare acest lucru și trebuie să aibă mai degrabă o abordare **intersectorială** decât o abordare pe o singură axă. Pentru a aborda mai bine **intersectorialitate** poliția trebuie să plaseze **victima în centrul acțiunilor sale**.
5. În continuare, pentru a demonstra punctele de mai sus, împărțiți participanții în trei grupuri, pentru a lucra la studiile de caz. Distribuiți studiile de caz (Fișa de lucru 5.2b) și alocați fiecărui grup câte un caz. Cereți-le să discute și să răspundă la întrebările 1,2 și 3. Oferiți grupurilor 10 minute pentru a lucra la cazurile lor.
6. Grupurile trebuie să își prezinte apoi răspunsurile.
7. După ce fiecare grup a prezentat, împărțiți informații privind problemele intersectoriale din Notele pentru formator din Anexa 5.2b.
8. Acum adresați grupului întrebarea 4 și discutați-o cu întregul grup.
9. La finalul discuției, încheiați prin partajarea următoarelor informații. Fiecare altă identitate intersectată a unei victime poate avea impact asupra experienței acesteia în fața unui incident discriminatoriu sau a oricărei infracțiuni, precum și afecta accesul la justiție. Nu se așteaptă ca agenții de poliție să aibă cunoștințe cu privire la toate aspectele posibilelor identități intersectate ale unei anumite victime. Este o sarcină imposibilă pentru oricine. Cu toate acestea, pentru a trata o victimă cu respect și sensibilitate, **agenții de poliție trebuie să plaseze victima în centrul acțiunilor lor**. Numai ascultând o victimă, poliția poate învăța și înțelege nevoile acesteia. Cunoștințele generale referitoare la diverse comunități și vulnerabilitățile acestora, obținute prin activități de sensibilizare și cooperare permanentă cu organizațiile comunitare, sunt, totuși, o necesitate pentru un agent de poliție individual pentru a trata inițial cu o victimă și pentru a facilita interacțiunea ulterioară. Modulul șase abordează competențele și cunoștințele necesare pentru o implicare eficientă a comunității.

Activitatea 5.3: Victimizarea secundară ca discriminare

Puncte de învățare:	Acțiunile și/sau lipsa de acțiune a poliției pot duce la victimizare secundară.
Timp:	30 de minute
Materiale necesare:	flipchart hârtie flipchart markere Fișa de lucru 5.3, mărturii printate ale victimelor privind interacțiunea acestora cu poliția
Pregătire:	Împreună cu un OSC local, formatorul trebuie să pregătească mărturiile victimelor, subliniind experiențele de victimizare secundară în interacțiunea cu poliția, relevante pentru contextul național/local.

Instrucțiuni

1. Începeți prin a explica conceptul de victimizare secundară, de ce este important ca agenții de poliție să fie conștienți de acesta și modul în care acțiunile poliției pot duce la victimizare secundară. Utilizați informațiile de mai jos.

Ce este victimizarea secundară? Victimizarea secundară este un tratament discriminatoriu sau lipsit de respect care agravează sau exacerbează impactul infracțiunii inițiale. Pentru multe victime, victimizarea secundară poate adânci trauma infracțiunii inițiale, poate duce la o umilință și o izolare și mai mari și poate avea ca rezultat un impact emoțional și psihologic mai mare. Prin urmare, comportamentul poliției și al profesioniștilor din domeniul justiției penale poate avea un impact direct asupra victimelor.

2. În continuare, distribuiți mărturiile victimelor participanților voluntari (Fișa de lucru 5.3). Mărturiile se referă la interacțiunile victimelor cu poliția sau la experiențele acestora în parcurgerea procesului de justiție penală. Înainte de cursul de formare, colaborați cu un OSC local pentru a pregăti mărturii care sunt relevante pentru contextul național / local. Mărturiile de mai jos pot fi utilizate pentru a informa această pregătire.

Solicitați voluntarilor să citească mărturiile cu voce tare în fața întregului grup și rugați grupul să identifice practicile / comportamentele poliției care ar fi putut duce la victimizare secundară.

3. Pe măsură ce grupul continuă, notați pe flipchart comportamentul poliției care poate duce la victimizare secundară¹¹.
- Lipsa unui răspuns sau un răspuns inutil și denigrator
 - Atribuirea responsabilității pentru infracțiune victimelor (învinovățirea victimei)
 - Minimizarea gravității unei infracțiuni raportate și trivializarea experienței individuale și a consecințelor acesteia
 - Afișarea unor atitudini negative sau consolidarea prejudecăților autorului infracțiunii și tratarea victimei în consecință
 - Exprimarea de compasiune și înțelegere față de autorul infracțiunii
 - Negarea perspectivei victimei în aprecierea și evaluarea infracțiunii, neluarea în considerare a unei motivații pătinoare sau respingerea acesteia ca fiind irelevantă
 - A presupune că declarația unei victime nu va fi credibilă pe baza unei caracteristici protejate, de exemplu, pentru că are o dizabilitate mentală sau psiho-socială
 - Lipsa cunoștințelor, a experienței și a competențelor corespunzătoare pentru a recunoaște importanța identității victimei pentru infracțiunea pe care a suferit-o
 - O lipsă de respect față de nevoile individuale, în special nevoia de informare și de justiție.
4. Încheiați acest exercițiu menționând faptul că agenții de poliție trebuie să fie conștienți de modul în care acțiunile (și inacțiunea) și cuvintele lor pot avea un impact asupra unei victime, subminându-i încrederea și dorința de a raporta o infracțiune și de a coopera în orice anchetă. De asemenea, agenții de poliție trebuie să fie conștienți de faptul că unele dintre acțiunile oferite în cadrul acestei activități echivalează cu discriminarea și ar putea constitui chestiuni disciplinare. La o scară mai mare, aceasta are un impact nu numai asupra unui caz individual, ci și asupra încrederii în cadrul întregii comunități. Prin faptul că este atentă la acțiunile și cuvintele sale și tratează victimele cu profesionalism și respect, poliția poate atât să își îmbunătățească imaginea publică, cât și să sporească încrederea comunității. Ca urmare, comunicarea și fluxul de informații vor fi îmbunătățite, ceea ce va duce la o activitate polițienească mai eficientă și la rezultate pozitive ale investigațiilor.

¹¹ Vă rugăm să rețineți că notițele de pe flipchart din cadrul acestei activități vor fi utilizate ulterior în Activitatea 5.4 ca și context pentru o sarcină de grup.

Activitatea 5.4: Evaluarea și îndeplinirea nevoilor victimelor

Puncte de învățare: Poliția trebuie să efectueze o evaluare individuală a nevoilor și riscurilor pentru fiecare victimă. Activitatea prezintă considerațiile și informațiile care trebuie colectate în timpul unei astfel de evaluări.

Timp: 60 de minute

Materiale necesare: flipchart
hârtie flipchart markere
studiu de caz
Fișa de lucru 5.4a Fișa de lucru 5.4b

Pregătire: Formatorul trebuie să verifice politica națională relevantă și instrucțiunile operaționale ale poliției privind nevoile victimelor și evaluarea riscurilor și aplicarea acestora de către agenții de poliție. În plus, formatorul trebuie să fie la curent cu serviciile naționale de sprijin, oferite atât de stat, cât și de actorii OSC. În măsura în care este posibil, colaborați cu OSC-urile pentru a include informații referitoare la serviciile acestora.

Instrucțiuni

1. Începeți prin a spune că o abordare centrată pe victimă implică o **evaluare individuală a nevoilor și riscurilor unei victime**. O astfel de evaluare este deosebit de importantă în cazurile de infracțiuni și incidente motivate de ură, deoarece aceste cazuri prezintă riscuri de victimizare continuă sau repetată, de intimidare și de represalii. În mod similar, victimele care aparțin unor comunități minoritare prezintă vulnerabilități speciale care trebuie, de asemenea, luate în considerare de poliție. Pentru ca poliția să își îndeplinească funcția de protejare a vieții, evaluarea individuală a nevoilor și a riscurilor trebuie să fie privită ca parte integrantă a interacțiunii cu victimele. În primul rând, evaluarea individuală asigură înțelegerea de către poliție a nevoilor unei victime și a riscurilor cu care aceasta se (poate) confruntă și ajută poliția să determine măsurile de protecție și de sprijin pe care trebuie să le pună în aplicare. În plus, prin faptul că răspunde nevoilor unei victime, se încurajează capacitatea și dorința victimei de a coopera cu poliția în cazul respectiv și de a partaja informații. Acesta este un element important pentru o anchetă de succes.
2. Pentru a demonstra importanța evaluării riscurilor și nevoilor, invitați participanții să discute un studiu de caz (Fișa de lucru 5.4a). Invitați participanții să lucreze în perechi. Acordați-le 10 minute pentru a citi și a discuta cazul și pentru a răspunde întrebărilor incluse în studiul de caz.
3. Aduceți participanții înapoi în grupul mare și rugați-i să își împărtășească și să discute răspunsurile.
4. După discutarea studiului de caz, subliniați faptul că **poliția trebuie să plaseze victima în centrul acțiunilor sale**. O evaluare a riscurilor și a nevoilor victimei trebuie să fie efectuată cât mai curând posibil pentru a asigura faptul că orice măsuri de protecție și de sprijin necesare sunt puse în aplicare fără întârziere. Foarte important, evaluarea trebuie să fie individuală pentru fiecare victimă, luând în considerare **caracteristicile personale** ale victimei, cum ar fi vârsta, identitatea sau expresia de gen, etnia, rasa, religia, orientarea sexuală, dizabilitatea și așa mai departe, precum și orice **vulnerabilități** specifice aferente acestor caracteristici.

5. În continuare, împărțiți participanții în trei sau patru grupuri pentru a lucra cu o situație ipotetică:

Scenariu: O victimă aparținând unei comunități minoritare vine la secția de poliție pentru a raporta o infracțiune, imediat după incident.

Sarcină: Luând în considerare tipurile de nevoi ale victimelor, riscurile de victimizare secundară și importanța unei abordări centrate pe victimă, pregătiți o listă de considerații și întrebări pe care să le adresați victimei pentru a evalua nevoile și riscurile de protecție, acces și sprijin ale acesteia. Atenția acestei sarcini se concentrează pe modul de adresare a întrebărilor pentru a determina aceste nevoi și, în același timp, a nu submina încrederea victimei și a fi atenți la potențialele vulnerabilități ale acesteia.

Când explicați sarcina, atrageți atenția participanților asupra notițelor de pe flipchart de la Activitatea 5.1 (nevoile victimelor) și Activitatea 5.3 (victimizarea secundară). Acordați grupurilor 10 minute pentru a-și discuta răspunsurile, apoi fiecare grup trebuie să își prezinte răspunsul în fața întregului grup, urmat de o discuție a întregului grup. Scopul acestui exercițiu este de a aduce cunoștințele din secțiunile anterioare (nevoile victimelor, intersectorialitatea, evaluarea nevoilor și a riscurilor) în contextul muncii de poliție. Un exemplu de răspuns se află în Fișa de lucru 5.4b.

Note pentru formator

Statele membre ale UE sunt obligate de Directiva UE¹² privind drepturile victimelor, care impune poliției să efectueze un proces de evaluare a nevoilor individuale (ENI) pentru a identifica riscul de victimizare secundară și repetată, de intimidare și de represalii. Directiva recunoaște, în mod specific, victimele infracțiunilor motivate de ură ca fiind o subcategorie de „victime deosebit de vulnerabile” și subliniază drepturile acestora la protecție și asistență în conformitate cu nevoile lor individuale. Astfel, este posibil ca unele state membre ale UE să dispună deja de formulare ENI și politici conexe naționale. Prin urmare, este important să se efectueze cercetări prealabile și să se cunoască existența acestora. Cel mai probabil, aceste formulare și politici vor necesita doar evaluarea riscurilor, fără analizarea nevoilor victimelor. În consecință, formatorul trebuie să evidențieze aspecte și considerații specifice în legătură cu nevoile victimelor infracțiunilor și incidentelor motivate de ură, precum și ale victimelor care aparțin grupurilor minoritare.

Resurse utile pentru această secțiune:

- OSCE/ODIHR (2021), „Model de îndrumare privind evaluările nevoilor individuale ale victimelor infracțiunilor motivate de prejudecată”, disponibil la www.osce.org/odihr/489782.
- Campania împotriva homofobiei, proiectul „Stop urii”, „Set de instrumente pentru organele de aplicare a legii: satisfacerea nevoilor victimelor infracțiunilor motivate de prejudecată homofobă și transfobă”, disponibil la https://kph.org.pl/publikacje_kph.
- Directiva UE privind drepturile victimelor, disponibilă la <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32012L0029>.

¹² Directiva UE de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității – Directiva 2012/29/UE, adoptată la 25 octombrie 2012 și disponibilă la <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32012L0029>.

Activitatea 5.5: Interacțiunea sensibilă și respectuoasă cu victimele

Puncte de învățare:	Poliția trebuie să interacționeze cu victimele într-un mod sensibil și respectuos.
Timp:	90 de minute
Materiale necesare:	flipchart hârtie flipchart markere Fișa de lucru 5.5a și Fișa de lucru 5.5b
Pregătire:	Tipăriți instrucțiunile de joc de rol pentru fiecare rol (Fișa de lucru 5.5a) și Fișa de lucru 5.5b. Înainte de activitatea de formare, verificați împreună cu omologul din cadrul poliției dacă există prevederi juridice sau de politică națională relevante, care obligă poliția să informeze victimele cu privire la drepturile lor, precum și dacă există broșuri relevante sau alte materiale gata de utilizare referitoare la drepturile victimelor, disponibile pentru uzul poliției. (Pentru mai multe informații de fond, vă rugăm să consultați Notele pentru formator de la sfârșitul acestei activități).

Instrucțiuni

1. Explicați grupului că obiectivul acestei activități este de a exersa interacțiunea cu victimele prin exerciții practice și de a aduce cunoștințele din secțiunile anterioare (infracțiunile motivate de prejudecată și impactul incidentului, nevoile victimei, victimizarea secundară) în contextul muncii de poliție.
2. Spuneți grupului că următorul exercițiu este un joc de rol al unui proces de intervievare și solicitați patru voluntari - doi care să joace rolul victimelor și doi care să joace rolul agenților de poliție. Restul grupului va observa și fiecare „observator” va trebui să ofere feedback după exercițiu. Precizați că, deși acesta este un joc de rol cu ambele părți, atenția principală a exercițiului este mai degrabă pe acțiunile și cuvintele „agenților de poliție”, decât pe prestația „victimelor”.
3. Distribuți Fișa de lucru 5.5a tuturor participanților.
4. După ce rolurile au fost distribuite, acordați „agenților de poliție” și „victimelor” cinci minute pentru a se pregăti. Apoi, rugați-i să se așeze în fața grupului și să desfășoare procesul de interviu. Alocați 10-15 minute pentru această sarcină. Pe măsură ce procesul se desfășoară, notați aspectele cheie care au mers bine și care nu au mers bine, precum și orice lucru care a fost omis.
5. După încheierea procesului, rugați-i pe „agenții de poliție” să reflecteze asupra experienței lor. Ce a fost dificil? Care au fost aspectele procesului despre care știau că trebuie să fie puse în aplicare sau că trebuie să fie spuse, dar nu știau cum să o facă? Au simțit că le lipseau anumite cunoștințe? De unde ar putea obține aceste cunoștințe?
6. Apoi, rugați „victimele” să reflecteze asupra exercițiului. Cum s-au simțit? Din punctul lor de vedere, ce aspecte ale procesului i-au încurajat să aibă încredere în „agenții de poliție” și să împărtășească mai multe informații și ce aspecte ale procesului i-au îndepărtat? În opinia lor, ce a lipsit în cadrul tratamentului?
7. Apoi, rugați grupul să ofere feedback, unul câte unul, pe rând, cu privire la modul în care s-a simțit? Ce a mers bine și ce nu a mers bine? Ce alte considerații ar fi trebuit să facă „agenții de poliție”?

8. Distribuți grupului Fișa de lucru 5.5b și parcurgeți împreună procesul de interviu, menționând punctele din Fișa de lucru 5.5b.
9. În continuare, treceți la un alt exercițiu practic, concentrându-vă pe comunicarea privind drepturile victimei și etapele procesului. Rugați grupul să lucreze în perechi. Sarcina lor este de a explica colegului lor, ca și cum ar fi o victimă, într-un limbaj simplu și clar, care sunt drepturile lor și la ce trebuie să se aștepte de la proces, după ce infracțiunea este raportată (de exemplu, eventualele probleme care ar putea apărea, acțiunile procedurale preconizate, ceea ce trebuie să facă și/sau are dreptul să facă victima, calendarul etc.). Acordați participanților 15 minute pentru această sarcină, apoi deschideți o discuție cu întregul grup. Întrebați participanții dacă a fost dificilă explicarea unor astfel de informații într-un limbaj simplu și accesibil? Au reușit să explice toate informațiile necesare sau au fost necesare unele cercetări pentru a și le reaminti?

Note pentru formator

Deși acest exercițiu abordează comunicarea și interacțiunea cu victimele, el oferă doar o idee privind ce și cum trebuie să facă sau să nu facă agenții de poliție, pentru a se asigura că o victimă este tratată într-un mod sensibil și nediscriminatoriu. În funcție de gradul lor de expunere la victime și de specializarea lor, agenții de poliție ar putea avea nevoie de o formare specializată în materie de intervievarea victimelor, plasarea victimei în centrul procesului și înțelegerea psihologiei victimelor. Acest lucru poate fi menționat ca o recomandare adresată conducerii poliției care a solicitat formarea respectivă.

În conformitate cu Directiva UE privind victimele, statele membre ale UE trebuie să dispună de broșuri sau fișe de informare, care să prezinte drepturile victimelor în temeiul legislației naționale și să distribuie aceste informații victimelor atunci când este raportată o infracțiune. Acesta este, de obicei, un document redactat într-un limbaj juridic și inaccesibil. Înainte de cursul de formare, informați-vă cu privire la disponibilitatea unor astfel de pliante. Dacă sunt disponibile, aduceți-le la curs. În cazul în care nu există materiale relevante gata de utilizare la nivel național, întrebați persoana de contact din cadrul poliției care sunt documentele juridice sau de politică relevante, care abordează drepturile victimelor și care impun poliției să informeze victimele cu privire la drepturile lor. Asigurați-vă că utilizați aceste materiale pentru acest exercițiu. Scopul acestui exercițiu este de a a) asigura faptul că agenții de poliție cunosc drepturile victimelor, știu că trebuie să informeze o victimă cu privire la drepturile sale și știu de unde să obțină aceste informații, în cazul în care acestea nu sunt disponibile sub formă de broșuri și de a b) asigura faptul că agenții de poliție pot explica drepturile victimei și procesul într-un limbaj simplu, care este accesibil victimei.

Anexe și fișe de lucru

Anexa 5.1: Mărturiile ale victimelor infracțiunilor motivate de prejudecată¹³

- a. Vreau doar ca cineva să mă asculte și să nu mă judece, să empatizeze cu mine, să mă înțeleagă.
- b. Aveți nevoie de cineva care să stea, pur și simplu, să vă asculte. Cred că acesta este cel mai important lucru, deoarece cred că trebuie să vorbești despre asta pentru a te descărca. Trebuie să ți se ofere empatie și grijă și liniște.
- c. Sprijinul emoțional nu ar fi fost suficient pentru mine. Aveam nevoie de sprijin practic. Știți, aveam nevoie ca poliția să aibă puterea de a intra acolo, de a o scoate și de a o duce în altă parte.
- d. Acest lucru trebuie luat mai în serios. Nu este ca atunci când cineva este atacat și poți vedea pagubele. Victimele infracțiunilor motivate de prejudecată suferă în interior, iar acest lucru le afectează sănătatea mintală.
- e. Acolo unde am întrebat sau am căutat sprijin, a fost o combinație de emoțional și practic, adică soluții practice care să elimine sau să îngreuneze continuarea abuzului sau a victimizării... Am sunat la autoritatea locală și la organizația de sprijinire a victimelor.
- f. A fi capabil să te recuperezi după orice tip de „infracțiune motivată de prejudecată” depinde nu numai de posibilitatea de a o raporta și de a vorbi despre ea, ci și de a fi ținut la curent cu toate evenimentele care urmează. Astfel de informații vor ajuta la recuperarea victimei.
- g. Trebuie să existe consilieri care să poată oferi sprijin adecvat persoanei. Fiecare persoană ia lucrurile în mod diferit, face față în mod diferit, abordează lucrurile în mod diferit. Consilierii au mai multă libertate pentru a înțelege și a ajuta, în mod corespunzător, acele victime care suferă.
- h. Am mai fost abuzat anterior din motive rasiale și mi-a fost foarte frică să raportez infracțiunea în ideea că poliția nu m-ar fi crezut.
- i. Asta m-a făcut să nu mă simt în siguranță acasă. M-a făcut să îmi fie groază să vin acasă. Dacă îi auzeam mașina oprind, mă încordam imediat. A fost oribil... Mi-a fost groază în fiecare zi a vieții mele, pur și simplu... știți, nu dormeam deloc.
- j. Infracțiunile motivate de prejudecată necesită o atenție specială, deoarece acestea afectează persoana în cauză din punct de vedere mental, probabil mai mult decât fizic... cu siguranță, o infracțiune motivată de prejudecată poate fi mai gravă decât o spargere sau o mașină jefuită. Infracțiunea motivată de prejudecată este un atac personal, indiferent că este fizic sau verbal.
- k. Cred că infracțiunile motivate de prejudecată necesită sprijin suplimentar. Dacă ai fost atacat din cauza identității tale, din cauza a ceea ce ești, acest lucru subminează însăși esența a ceea ce ești.

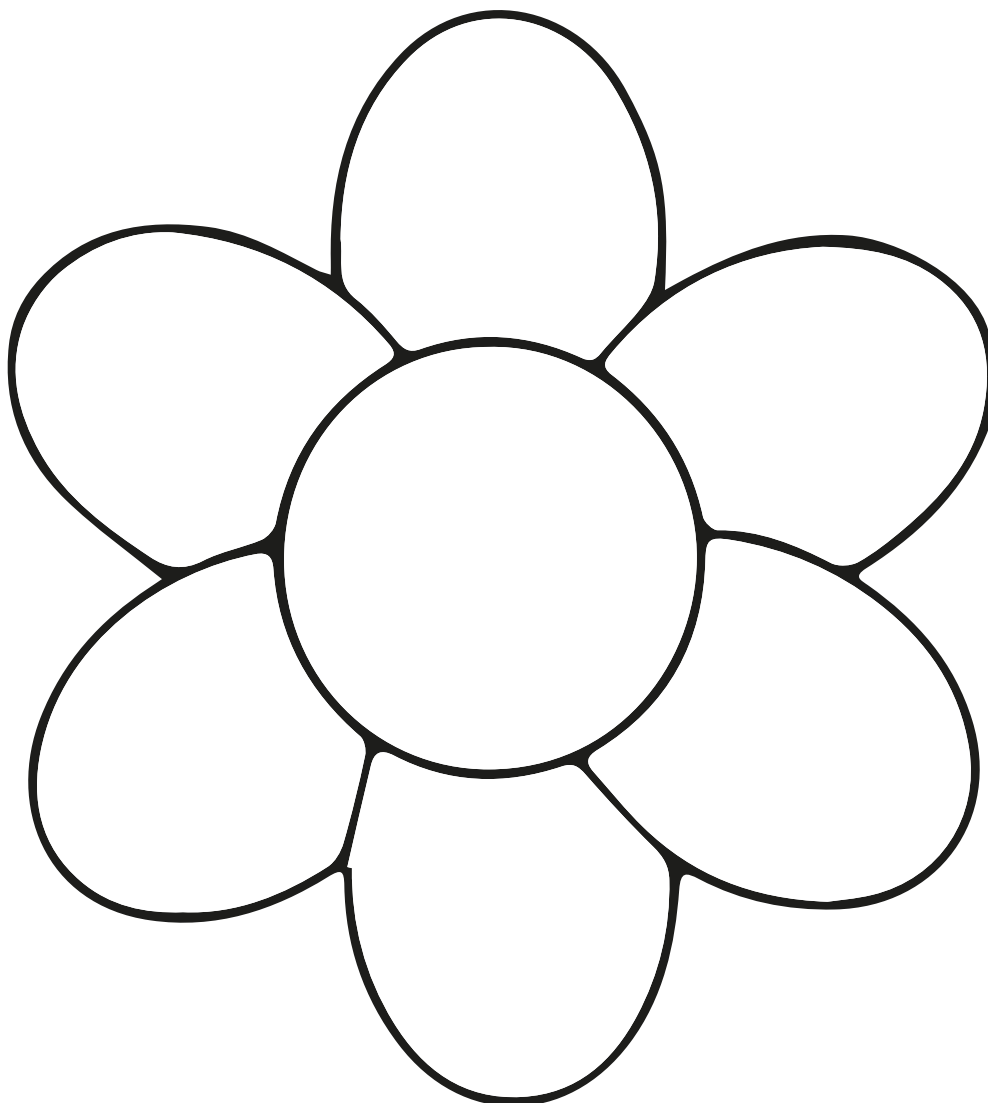
¹³ Mărturiile sunt preluate din raportul „Vindecarea răului: identificarea modalității optime de sprijinire a victimelor infracțiunilor motivate de ură”, Universitatea din Leicester, Centrul pentru studii asupra urii, disponibil la www2.le.ac.uk/departments/criminology/hate/documents/healing-the-harms-of-hate-report.

Mărturii ale victimelor aparținând unor grupuri minoritare (victime ale infracțiunilor care nu implică ură)

- a. Trebuie să mă bazez pe sistemul de justiție penală, în care nu am încredere, deoarece tocmai aceste persoane sunt cele care mă opresc fără motiv pentru a-mi verifica documentele.
- b. Înțeleg că, pentru ca acest lucru să înceteze, trebuie să îl denunț la poliție, dar cum aș putea face acest lucru? Am fost o dată, mi-au spus că nu vorbesc farsi și nu au niciun interpret.
- c. Partenerul meu m-a abuzat de mai multe ori, iar când m-am adunat pentru a merge la poliție, agentul de acolo mi-a spus că nu poate interveni, deoarece aceasta este o problemă de familie și este un comportament tipic romilor.
- d. În calitate de bărbat transgen, încerc să evit orice interacțiune cu poliția sau cu orice altă autoritate oficială, deoarece documentele mele de identitate nu reflectă identitatea mea de gen și nu-mi pot imagina cum ar fi să trec prin umilința reacțiilor lor.

Fișa de lucru 5.2a: Floarea identităților

Instrucțiuni: Vă rugăm să completați această floare cu identitățile dumneavoastră alături de categoriile de identitate, cum ar fi rasa / etnia / originea națională / limba, statutul de migrant sau refugiat, religia sau convingerile, orientarea sexuală / identitatea de gen / expresia de gen / caracteristicile sexuale, dizabilitatea, sănătatea, vârsta, afilierea politică, locația urbană / rurală, statutul socio-economic / lipsa de adăpost și așa mai departe, care vă formează identitatea și sunt importante pentru modul în care vă simțiți și cum interacționați cu ceilalți. Dacă preferați, nu este necesar să vă cartografiati propria identitate. Puteți include identitatea familiei apropiate sau a unei persoane pe care o cunoașteți. Vă rugăm să adăugați orice petale suplimentare, după cum este necesar.

Fișa de lucru 5.2b

Întrebările care trebuie abordate în fiecare caz sunt următoarele:

- Care sunt identitățile care se intersectează aici?
- Cum diferă experiența pe măsură ce intră în joc mai multe identități ale unei victime?
- Cum ar putea identitățile intersectate ale unei victime să afecteze nevoile de acces ale acesteia, de exemplu, la informații, protecție, sprijin sau comunicare? Cum vă afectează aceste cunoștințe deciziile în calitate de agent/reprezentant al poliției?
- Imaginați-vă că sunteți pe punctul de a lua o declarație de la această persoană. Ce trebuie să aveți în vedere? Ce ajustări ați face la procesul dumneavoastră obișnuit?

Cazul 1: Un bărbat homosexual a fost atacat în timp ce ieșea dintr-un club de homosexuali, în toiu noptii.

Luați în considerare experiența acestuia prin prisma vârstei și a originii etnice.

Cazul 2: O femeie a fost hărțuită sexual în timp ce se plimba pe marginea unei autostrăzi publice, unde lucra ca lucrătoare sexuală.

Luați în considerare experiența acesteia prin prisma identității de gen și a statutului de migrant.

Cazul 3: O femeie cu o dizabilitate fizică a fost atacată de îngrijitoarea ei când au rămas singure în cameră.

Luați în considerare experiența acesteia prin prisma (diz)abilității, a genului și a orientării sexuale.

Anexa 5.b: Note pentru formator

Întrebările care trebuie abordate în fiecare caz sunt următoarele:

1. Care sunt identitățile care se intersectează aici?
2. Cum diferă experiența pe măsură ce intră în joc mai multe identități ale unei victime?
3. Cum ar putea identitățile intersectate ale unei victime să afecteze nevoile de acces ale acesteia, de exemplu, la informații, protecție, sprijin sau comunicare? Cum vă afectează aceste cunoștințe deciziile în calitate de agent/reprezentant al poliției?
4. Imaginați-vă că sunteți pe punctul de a lua o declarație de la această persoană. Ce trebuie să aveți în vedere? Ce ajustări ați face la procesul dumneavoastră obișnuit?

Cazul 1: Un bărbat homosexual a fost atacat în timp ce ieșea dintr-un club de homosexuali, în toiu noptii.

Luați în considerare experiența acestuia prin prisma vârstei și a originii etnice.

Note pentru formator

1. Orientarea sexuală și genul. Luând un aspect de gen pentru comparație, bărbații homosexuali și femeile lesbiene sunt, în general, supuși unor grade diferite de hărțuire și tipuri de violență. De exemplu, sondajul realizat în rândul persoanelor LGBTI de către Agenția UE pentru Drepturi Fundamentale (ADF)¹⁴ a constatat că 39 % dintre femeile lesbiene s-au simțit discriminate din cauza orientării lor sexuale, comparativ cu 32 % dintre bărbații homosexuali. Există diferențe notabile în ceea ce privește tipurile de atacuri între bărbații homosexuali și femeile lesbiene: 44% dintre femeile bisexuale respondente spun că cel mai recent incident a implicat un atac sexual; prin contrast, 18% dintre bărbații homosexuali spun acest lucru. Femeile lesbiene sunt mai susceptibile de a fi supuse unor insulte sexualizate și de gen decât bărbații homosexuali. Nivelul de hărțuire și, prin urmare, impactul, depinde, de asemenea, și de gradul de deschidere al persoanei în ceea ce privește orientarea sa sexuală.
2. Vârsta. Sondajul realizat de ADF în rândul persoanelor LGBTI a constatat că, în medie, tinerii (din grupa de vârstă cuprinsă între 15 și 24 de ani) raportează mai des hărțuirea sau atacul fizic sau sexual pentru că sunt LGBTI, în comparație cu grupurile mai în vârstă: 14 % dintre tineri (grupa de vârstă între 18 și 24 de ani) au suferit un atac fizic sau sexual în cei cinci ani dinaintea sondajului, față de 7 % în rândul respondenților care au peste 55 de ani. În plus, tinerii care se identifică sau sunt percepuți ca fiind LGBTI sunt mai expuși riscului de respingere din partea familiei sau de hărțuire la școală. Acest lucru poate duce la rate mai ridicate de abandon școlar, dependență de alcool și droguri și lipsa de adăpost.
3. Grup minoritar etnic sau religios. Sondajul ADF privind persoanele LGBTI a constatat că 28 % dintre cei care aparțin unei minorități religioase au indicat religia ca motiv suplimentar de discriminare, iar 40 % dintre cei care se autoidentifică drept membri ai unei minorități etnice au indicat originea etnică drept motiv suplimentar de discriminare. În plus, comportamentul discriminatoriu poate să nu provină doar din partea societății generale; homofobia există, de asemenea, și în cadrul minorităților etnice sau religioase. Acest lucru înseamnă că un homosexual, de exemplu, ar putea fi discriminat atât de societatea generală, cât și de membrii comunității sale.

¹⁴ Raportul Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (ADF), (2020), „Un drum lung de parcurs pentru egalitatea LGBTI”, disponibil la <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/eu-lgbti-survey-results>.

Cazul 2: O femeie a fost hărțuită sexual în timp ce se plimba pe marginea unei autostrăzi publice, unde lucra ca lucrătoare sexuală.

*Luați în considerare experiența acesteia prin prisma identității de gen și a statutului de migrant.*¹⁵¹⁵

Note pentru formator

1. Genul și statutul socio-economic. Violența sexuală îi afectează, în mod disproporționat, pe cei care aparțin grupurilor marginalizate de-a lungul istoriei, în mod special, femeile și fetele. Intersecționalitatea poate juca, de asemenea, un rol în ceea ce privește accesul unei victime la justiție: de exemplu, în unele contexte, lucrătoarele sexuale raportează că sunt respinse, discreditate sau învinuite atunci când raportează violența la poliție; în alte contexte, chiar lucrătoarele sexuale sunt acuzate, arestate sau reținute atunci când se adresează poliției pentru a raporta violența îndreptată împotriva lor; în unele contexte, lucrătoarele sexuale sunt supuse violenței poliției atunci când încearcă să raporteze violența. În unele contexte, poliția poate fi autorul infracțiunilor și poate aplica bătăi, în mod regulat¹⁶¹⁶, lucrătoarelor sexuale, le obligă să întrețină relații sexuale și le extorchează de bani.
2. Identitatea de gen. Sondajul ADF privind persoanele LGBTI a constatat că 55 % dintre persoanele transgen s-au simțit discriminate din cauza identității lor de gen și 17 % dintre persoanele transgen au fost agresate fizic sau sexual în cei cinci ani anteriori sondajului, din cauza identității lor de gen. În plus, sondajul ADF a constatat că reticența de a raporta agresiunea fizică la poliție a fost cea mai ridicată în rândul persoanelor transgen, din cauza fricii acestora de reacții transfobe. Intersecționalitatea statutului de lucrător sexual și o identitate transgen implică o vulnerabilitate și mai ridicată la violență, inclusiv din partea poliției, în comparație cu lucrătoarele sexuale cisgen.^{17, 18}
3. Statutul de migrant. Persoanele care nu sunt cetățeni ai țării în care au fost victimizate ar putea să se teamă că, chiar și în calitate de victimă a unei infracțiuni, implicarea lor într-o relație cu poliția sau cu guvernul ar putea duce la arestarea și/sau deportarea lor. Migrații care provin din țări în care există un nivel scăzut de încredere în poliție ar putea fi reticente în a raporta cazul și în a comunica, în mod deschis, cu agenții de poliție din noua lor țară. Pentru solicitanții de azil, accesul la justiție este, de asemenea, împiedicat dacă nu vorbesc limba națională. Intersecționalitatea dintre statutul de lucrător sexual și cel de migrant înseamnă că lucrătoarele sexuale emigrante s-ar putea confrunta cu amenințări cu deportarea și extorcarea asociată din partea poliției, ceea ce înseamnă că ele nu pot accesa sau solicita ajutorul în justiție fără a risca sancțiuni grave sau șederea lor în țară.¹⁹

Cazul 3: O femeie cu o dizabilitate fizică a fost atacată de îngrijitoarea ei când au rămas singure în cameră.

Luați în considerare experiența acesteia prin prisma (diz)abilității, a genului și a orientării sexuale.

¹⁵ Crago, A-L. și alții (2021), „Accesul „lucrătorilor sexuali” la asistență polițienească în situații de urgență privind siguranța și mijloace de evadare din situații de violență și izolare în cadrul unui model de incriminare „Oprirea cererii”: un studiu realizat în cinci orașe din Canada”, Științe sociale, MDPI, Jurnalul cu acces deschis, vol. 10(1), pp. 1-15, ianuarie, disponibil la <https://ideas.repec.org/a/gam/jscscx/v10y2021i1p13-d476550.html>.

¹⁶ SWAN (2009), „Arestați violența: abuzuri ale drepturilor omului împotriva lucrătorilor sexuali în 11 țări din Europa Centrală și de Est și Asia Centrală” Rețeaua de promovare a drepturilor lucrătorilor sexuali, disponibil la <https://swannet.org/resources>.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Persoana cisgen descrie o persoană a cărei identitate de gen este aceeași cu sexul atribuit la naștere, spre deosebire de o persoană transgen a cărei identitate de gen diferă de sexul care i-a fost atribuit la naștere.

¹⁹ Rețeaua de promovare a drepturilor lucrătorilor sexuali (SWAN) (2021), „Munca sexuală și migrația în ECEAC”, Document de informare, disponibil la <https://swannet.org/resources>

Note pentru formator

1. Dizabilitatea. Așa cum se explică în Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CDPD), „Dizabilitatea este un concept în evoluție și dizabilitatea rezultă din interacțiunea dintre persoanele cu deficiențe și bariere de atitudine și de mediu care împiedică participarea deplină și efectivă a acestora în societate, în condiții de egalitate cu alții²⁰”. Există diferite tipuri de deficiențe – fizice, psiho-sociale, intelectuale și/sau senzoriale, sau o combinație a acestora. Aceste deficiențe interacționează cu barierele fizice și atitudinale (de ex., convingerile că o persoană cu dizabilități nu va fi un martor credibil) pentru a produce rezultate invalidante. De exemplu, secțiunile de poliție inaccesibile sunt invalidante pentru persoanele care se bazează pe scaunele cu rotile pentru mobilitatea lor. Convingerea că cineva cu o deficiență psiho-socială nu este în măsură să ofere dovezi credibile, invalidează persoana respectivă într-un mod care împiedică accesul acesteia la justiție. Identitățile și nevoile unei persoane cu dizabilități sunt diferite și nu trebuie presupuse. O caracteristică comună a atacurilor și hărțuirii persoanelor cu dizabilități este aceea că multe dintre atacuri sunt comise, în mod repetat, de-a lungul anilor și implică persoane care sunt apropiate victimelor²¹, cum ar fi părinții acestora, alți membri ai familiei sau îngrijitorii, cu care este posibil ca aceștia să locuiască. În astfel de cazuri, o victimă poate fi deosebit de expusă riscului în cazul în care infracțiunea are loc într-un mediu privat sau închis, ceea ce creează bariere suplimentare atât în ceea ce privește raportarea infracțiunii, cât și accesul la justiție.
2. Genul. Atitudinile capabile²² diminuează mărturiile femeilor cu dizabilități care raportează violență, inclusiv hărțuirea sexuală.²³
3. Orientarea sexuală. Identitatea de gen și orientarea sexuală a unei persoane cu dizabilități sunt adesea invizibile. Ipotezele conform cărora persoanele cu dizabilități nu au o sexualitate sau sunt heterosexuale și cisgen sunt comune.²⁴ Aceasta înseamnă că identitățile sexuale și de gen ale persoanelor cu dizabilități adesea nu sunt respectate. În interacțiunea lor cu poliția, acest lucru poate crea bariere suplimentare pentru ele ca victime, atât pentru a comunica deschis, cât și pentru ca poliția să răspundă nevoilor lor.
4. La finalul discuției, încheiați prin partajarea următoarelor informații. Fiecare altă identitate intersectată a unei victime poate avea impact asupra experienței acesteia în fața unui incident discriminatoriu sau a oricărei infracțiuni, precum și afecta accesul la justiție. Nu se așteaptă ca agenții de poliție să aibă cunoștințe cu privire la toate aspectele posibilelor identități intersectate ale unei anumite victime. Este o sarcină imposibilă pentru oricine. Cu toate acestea, pentru a trata o victimă cu respect și sensibilitate, **agenții de poliție trebuie să plaseze victima în centrul acțiunilor lor**. Numai ascultând o victimă, poliția poate învăța și înțelege nevoile acesteia. Cunoștințele generale referitoare la diverse comunități și vulnerabilitățile acestora, obținute prin activități de sensibilizare și cooperare permanentă cu organizațiile comunitare, sunt, totuși, o necesitate pentru un agent de poliție individual pentru a trata inițial cu o victimă și pentru a facilita interacțiunea ulterioară. Modulul șase abordează competențele și cunoștințele necesare pentru o implicare eficientă a comunității.

²⁰ Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, preambul.

²¹ OSCE/ODIHR, fișă informativă privind infracțiunile motivate de ură împotriva persoanelor cu dizabilități.

²² Abilismul este discriminarea și prejudecățile sociale împotriva persoanelor cu dizabilități, bazate pe convingerea că abilitățile tipice sunt superioare. În esență sa, abilismul își are rădăcinile în presupunerea că persoanele cu dizabilități necesită „reparații” și definește persoanele prin dizabilitatea lor. Acesta include stereotipuri dăunătoare, concepții greșite și generalizări ale persoanelor cu dizabilități. Access Living, www.accessliving.org/newsroom/blog/ableism-101.

²³ ONU Femei (2020), „Reducerea decalajului: exploatarea, abuzul și hărțuirea sexuală”.

²⁴ IGLYO (2014), Set de instrumente privind intersecționalitatea

Mărturii

De fiecare dată [când raportăm], au încercat să banalizeze acest lucru. Doar în urma insistențelor noastre repetate de a sublinia faptul că am fost atacați din cauza orientării noastre, că a fost o infracțiune motivată de prejudecată și nu un atac obișnuit, abia atunci au reacționat și au consemnat acest lucru. Adică, înainte, faptele erau întotdeauna tratate ca delikte minore.

Bărbat din Croația²⁵

Agentul de poliție a decis că poate voi fi persoana potrivită cu care să vorbească și mi-a spus ceva de genul: „deci de asta v-au spart geamurile, pentru că vă etalați această homosexualitate a voastră prea mult”. În general, am fost oarecum uimit, în timp ce omul și-a continuat fluxul de gânduri și mi-a spus că „era prea mult” și că ne etalăm și asta este pentru că... Repeta aceeași poveste veche din nou și din nou... L-am întrebat ce voia să spună când a zis că ne etalăm homosexualitatea, pentru că nu am înțeles ce insinua, ce voia să spună. La care el a spus, mai mult sau mai puțin, asta: „Nu crezi că e la modă în zilele noastre?”. Așa că l-am întrebat: „Dar ce anume?”. Și el a spus: „Homosexualitatea, știți, așa cum a fost și cazul cu a fi evreu. Cu ceva timp în urmă era la modă, așa că toată lumea era evreu. Acum este la modă să fii gay, homosexual, și acum toată lumea este homosexual”.

Femeie din Polonia²⁶

Ei bine, mă simt mai rău. Aceasta [ancheta] durează de prea mult timp și trebuie să o tot re trăiesc, așa că mă gândesc adesea dacă a meritat măcar, să o raportez, pentru că nu faci decât să îți prelungești propria suferință. Și știi, mă îndoiesc, nu cred că se va ajunge la un verdict, că el [agresorul] va fi probabil achitat, fapt ce, probabil, mă va întrista. Nu știi, chiar nu știi ce va reuși acest lucru. Poate că cel mai bine ar fi să nu raportezi aceste atacuri, să nu intri în niciun fel de proces și să încerci, în acest fel, să îți ții numele departe de public și să sperî că, cu timpul, oamenii vor uita de el, că se va opri, că acele atacuri vor înceta. Nu știi, încerc să găsesc un curs inteligent de acțiune și încă nu pot, încă nu îmi pot da seama care ar fi cel mai bun lucru de făcut.

Participant la sondaj din Ungaria²⁷

²⁵ Campania împotriva homofobiei, proiectul „Stop urii” (2016), „Înțelegerea nevoilor persoanelor care se confruntă cu violența sau hărțuirea homofobă sau transfobă”, disponibil la https://eprints.lancs.ac.uk/id/eprint/83775/1/Understanding_the_Needs_of_Persons_Who_Experience_Homophobic_or_Transphobic_Violence_or_Harassment.pdf

²⁶ ibid

²⁷ ibid

Dacă ne uităm la cazurile și modul în care agenții de poliție din Viena tratează africanii, cum tratează aceștia romii – deci, dacă nu trebuie să merg acolo, nu voi merge acolo... există cazurile de tortură și violență exercitate de poliție împotriva solicitanților de azil, este cazul unei persoane rome, care a fost abuzată masiv de poliție, care a fost insultată drept „ț****” (insultă rasistă). Propriul meu coleg de apartament a raportat la poliție o spargere și prima întrebare a fost: „Ei bine? A fost un n****?” (insultă rasistă) Prin urmare, cred că rasismul este foarte răspândit în rândul forțelor de poliție.”

Participant la sondaj din Austria²⁸

Nu spun că mă tratează în funcție de originile mele. Dar poate că nu le pasă prea mult de astfel de cazuri sau nu le acordă prea multă importanță, sau nu le tratează așa cum ar trebui, adică în detaliu, într-un mod mai, mai studiat sau mai orientat. [...] Chiar și în cel de-al doilea interviu cu poliția după operația mea, tipul vine, agentul de poliție îmi spune: v islámu zakázáno alkohol [alcoolul este interzis în islam]. Adică, primul lucru este că în islam este interzis să bei alcool. La acea vreme, m-am simțit sub o presiune imensă. Nu știu dacă tipii ăștia vin aici să mă intervievez pentru a afla adevărul sau doar pentru a începe să mă judece pentru că sunt un musulman care bea.

Participant la sondaj din Republica Cehă²⁹

În primul rând, când am fost la poliție, eram sătul și al naibii de iritat, furios, s-ar putea spune. Dar apoi să fii întâmpinat cu atât de mult respect de către poliție, a fost plăcut, pentru că era în [un orașel mic din nordul Suediei] și poliția de acolo nu este considerată a fi super-profesionistă. Dar apoi, mai târziu, am primit un telefon de la această persoană [un procuror] care a vrut să-mi înainteze cauzal în instanță, apoi am simțit ... aproape, mă gândeam: „O, Doamne, asta se petrece în Suedia?” Adică, a fost o experiență atât de pozitivă.

Participant la sondaj din Suedia³⁰

²⁸ ADF (2016), „Asigurarea justiției pentru victimele infracțiunilor motivate de ură: perspective profesionale”, disponibil la https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2016-justice-hate_crime-victims_en.pdf

²⁹ In Iustitia (2017), „Ciclul de viață al unei infracțiuni motivate de prejudecată”, Raport Național pentru Republica Cehă www.iccl.ie/wp-content/uploads/2018/04/Life-Cycle-of-a-Hate-Crime-Country-Report-for-Czech-Republic-English.pdf

³⁰ Universitatea Umeå (2017), „Ciclul de viață al unei infracțiuni motivate de prejudecată”, Raport Național pentru Suedia, <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1244821/FULLTEXT01.pdf>

Fișa de lucru 5.4a

Caz: Din cauza numeroaselor amenințări homofobe cu moartea, un bărbat homosexual, Normunds Kindzulis, a fost nevoit să se mute din Riga în Tukums, un oraș liniștit din Letonia, la aproximativ 70 de kilometri de Riga. Cu toate acestea, în Tukums a devenit, de asemenea, o țintă a violenței homofobe. Acesta a fost agresat fizic de cel puțin patru ori și a primit amenințări din partea vecinului său. Împreună cu o altă victimă, Normunds a raportat la poliție aceste amenințări și abuzuri, dar nu a existat nicio reacție. La 23 aprilie 2021, în timp ce Normunds se întorcea acasă de la serviciu, acesta a fost stropit cu benzină și incendiat într-un atac homofob. Normunds a suferit arsuri pe 85% din corp și a murit după câteva zile.³¹

Întrebări pentru discuție

- Era posibilă evitarea decesului victimei?
- Ce riscuri și nevoi ale victimei ar fi trebuit să identifice poliția atunci când victima a raportat incidentul pentru prima dată la poliție?
- Ce măsuri ar fi putut lua poliția atunci când victima a raportat incidentul pentru prima dată la poliție?

³¹ www.euronews.com/2021/04/30/gay-latvian-man-dies-after-homophobic-attack-campaigners-say; www.pinknews.co.uk/2021/05/01/latvia-gay-paramedic-normunds-kindzulis-death-epoa.

Abordare generală și întrebări de adresat în timpul evaluării individuale a nevoilor și riscurilor victimei

Evaluarea nevoilor și riscurilor **victimei** este încorporată într-o abordare centrată pe victimă, care ia în considerare circumstanțele și vulnerabilitățile individuale ale fiecărei victime. Scopul acesteia este ca poliția să evalueze nevoile de siguranță și protecție ale victimei în urma unei infracțiuni, posibilul impact al infracțiunii asupra victimei și comunității, precum și nevoile rezultate ale acestora. Rezultatele acestei evaluări ajută poliția să se asigure că toate măsurile necesare de siguranță, protecție, acces și sprijin sunt puse în aplicare fără întârziere. Pentru a putea răspunde întregii game de nevoi posibile, agenții de poliție trebuie să cunoască resursele disponibile, inclusiv serviciile naționale de sprijinire a victimelor – generale și specializate – conduse de agenții de stat și OSC-uri. Agenții de poliție trebuie să aibă grijă să nu crească așteptările victimei privind punerea în aplicare a unor măsuri care nu sunt disponibile.

Abordare generală

Evaluarea individuală a nevoilor și riscurilor victimei trebuie efectuată cât mai curând posibil pentru a asigura faptul că toate măsurile de protecție necesare sunt puse în aplicare fără întârziere.

În plus, acesta trebuie să fie un **proces continuu** și trebuie reconsiderat în fiecare etapă a anchetei și a procesului de justiție penală, deoarece anumite nevoi și riscuri pot deveni evidente numai în fiecare etapă anume (cum ar fi raportarea infracțiunii / incidentului, luarea unei declarații, efectuarea interviurilor, interviurile ulterioare, pregătire pentru ședința de judecată, ședința de judecată, etapa ulterioară audierii) sau s-ar putea schimba în timp, prin prisma unui proces de recuperare.

În anumite cazuri, este posibil ca victimele să nu fie capabile să furnizeze informațiile (de ex., din cauza rănilor grave suferite sau din cauza stării lor emoționale după un atac). În astfel de cazuri, o rudă sau o altă persoană adecvată poate fi capabilă să furnizeze informațiile sau să însoțească o victimă pentru sprijin moral, dacă doresc acest lucru.

Victima trebuie să fie în centrul evaluării individuale și trebuie să fie implicată, în mod activ, în proces. Aceasta implică faptul că un agent de poliție care efectuează evaluarea trebuie să explice victimei procesul, scopul și rezultatele acestuia și să continue să ofere explicații pe măsură ce evaluarea continuă. Înțelegerea și încrederea victimei în proces influențează implicarea acesteia. Pentru a construi încrederea cu o victimă este, de asemenea, important să se asigure faptul că **victima se simte în siguranță**. Acest lucru impune crearea unui mediu adecvat, inclusiv asigurarea unui cadru de interviu sigur și a unei comunicări sensibile.³²

³² Considerațiile pentru interacțiunea sensibilă cu o victimă sunt tratate în Activitatea 5.5 și Fișa de lucru 5.5.

Există multe modalități de a efectua evaluarea, iar unele țări au anchete sau chestionare și proceduri gata pregătite.³³ Piatra de temelie a oricărui interviu de evaluare cu o victimă trebuie să fie aceea de a permite victimei să își comunice nevoile. Aceasta înseamnă că un agent de poliție ghidează o victimă de-a lungul procesului, explicându-i pașii în detaliu, astfel încât victima să înțeleagă implicațiile și aspectele practice ale acestuia și să își exprime ea însăși nevoile. Această abordare permite unei infracțiuni motivate de prejudecată victime să fie o parte activă în stabilirea măsurilor necesare și nu necesită dezvăluirea inutilă a informațiilor private. Rolul unui agent de poliție este de a se concentra pe nevoi și de a solicita doar informații care sunt relevante pentru stabilirea nevoilor.

Procesul de evaluare individuală poate duce la obținerea de informații care sunt relevante pentru investigație. Întrebările adresate în timpul interviului trebuie să fie, prin urmare, concepute cu atenție pentru a evita compromiterea potențialelor probe și/sau subminarea credibilității victimei sau accesul acesteia la justiție prin solicitarea de informații personale irelevante. Ultimul aspect este, de asemenea, esențial în ceea ce privește principiul nediscriminării. De exemplu, solicitarea naționalității sau a statutului de migrație ar putea duce, nu numai la refuzul accesului la justiție a unei victime care nu are acte legale, ci și la periclitatea șederii acesteia într-o țară, ca să nu mai vorbim de traumatizarea, în continuare, a victimei. Poliția trebuie să trateze orice informații pe care le primește în timpul interviului într-un mod nediscriminatoriu și să explice, în mod clar, victimei ce se va face cu informațiile pe care le oferă și cazurile în care confidențialitatea nu poate fi garantată.

Considerații

1. Determinați **nevoile de comunicare** ale unei victime. Aceasta include întrebarea victimei dacă necesită un interpret, aparate auditive sau asistență specializată în caz de dizabilități (de ex., pentru dificultăți de citire sau vorbire). Unele dintre aceste nevoi ar putea deveni evidente în timpul interviului.
2. **Explicați unei victime** pașii evaluării, de ce este efectuată și care sunt pașii ulteriori. Clarificați faptul că întrebările care sunt adresate în timpul evaluării ajută la asigurarea faptului că nevoile victimei sunt înțelese în mod optim și acest lucru necesită participarea victimei. Întrebați victima care sunt informațiile suplimentare de care are nevoie cu privire la proces sau dacă necesită ceva, în acest moment, pentru a se simți confortabil.
3. Oferiți victimei informații cu privire la **confidențialitate**, schimbul de informații și politicile de păstrare a înregistrărilor. **VĂ RUGĂM SĂ REȚINEȚI** faptul că informațiile partajate de o victimă trebuie tratate cu cea mai mare confidențialitate și trebuie partajate cu alte părți numai atunci când acest lucru este esențial din motive operaționale sau este impus de lege. Conținutul evaluării trebuie păstrat separat de dosarul cauzei în timpul anchetei preliminare și a procesului.
4. Solicitați **informații generale** cu privire la o victimă, cu excepția cazului în care victima alege să rămână anonimă. Aceasta include numele persoanei (clarificând care este numele pe care îl preferă și numele care trebuie utilizat atunci când sunt efectuate apeluri acasă sau la birou), genul, pronumele preferate (dacă este cazul), data nașterii și detaliile de contact (clarificând dacă este sigur să fie contactați la telefon, pe e-mail sau la adresa pe care o furnizează). Pe măsură ce adresați întrebări, explicați de ce sunt necesare aceste informații.

³³ O resursă pentru practicile din diferite țări - OSCE/ODIHR (2021), Compendiu: Practici privind cadrele structurale pentru evaluarea nevoilor individuale (ENI) ale victimelor infracțiunilor motivate de ură și referințe, 2021, disponibil la www.osce.org/odihr/505981.

Exemple de întrebări:

- Cum vă numiți? Acesta este numele pe care preferați să îl folosiți?
 - Dacă nu sunteți sigur cum să faceți referire la genul și pronumele victimei, întrebați-o: *Cum ați dori să mă adresez dumneavoastră?*
 - Care este data dumneavoastră de naștere? Am nevoie de acest lucru în scopul identificării.
 - Este posibil să fie necesar să vă contactăm în legătură cu cazul dumneavoastră: care este cea mai bună modalitate de a face acest lucru, prin telefon, prin e-mail sau prin intermediul unei persoane de contact (în cazul în care nu sunteți disponibil)?
1. Determinați dacă există vreun **risc imediat pentru o victimă** și dacă **este nevoie de sprijin imediat**. Acest lucru include întrebări cu privire la starea fizică actuală a victimei și la ajutorul medical necesar, precum și întrebarea dacă este în continuare în pericol sau dacă se teme de vreun rău imediat.

Exemple de întrebări:

- *Aveți leziuni fizice ca urmare a infracțiunii?*
 - Aveți nevoie de ajutor medical?
 - Credeți că sunteți în pericol sau vă temeți de vreun rău imediat?
 - De ce aveți nevoie pentru a vă simți în siguranță acum?
2. Explicați în detaliu pașii procesului de justiție penală după raportarea incidentului și ce ar putea necesita acesta de la o victimă. Pe măsură ce explicați, subliniați aspectele practice ale angajamentului unei victime, astfel încât victima să înțeleagă pe deplin procesul și să fie capabilă să își exprime nevoile asociate acestuia. Determinați nevoile de acces și sprijin ale victimei, întrebând-o, în fiecare etapă, de ce ar putea avea nevoie.

Exemple de întrebări:

- Există ceva ce ar trebui să știu pentru a vă ușura procesul?
- Este posibil să vă sunăm din nou pentru a da o declarație la o dată ulterioară. Există vreo nevoie de asistență sau de acces, de care ar trebui să fim conștienți? Aveți îngrijorări în legătură cu acest lucru?
- Pe măsură ce cazul dumneavoastră progresează, ceilalți colegi ai mei îl vor prelua și este posibil să fie nevoie să ia legătura cu dumneavoastră. Când este cel mai bun moment pentru a vă contacta? Aveți restricții pentru eventualele contacte sau întâlniri viitoare cu poliția?
- *Aveți nevoi de acces cu privire la modul în care trebuie să comunicăm cu dumneavoastră sau dacă avem nevoie să veniți să faceți o declarație?*

- *Avem o serie de organizații de sprijin spre care am dori să vă îndreptăm. Există vreo nevoie de asistență sau de acces, de care ar trebui să fim conștienți?*
3. Solicitați informații cu privire la **detaliile infracțiunii**, care includ următoarele: tipul infracțiunii, circumstanțele infracțiunii, ținta infracțiunii și prejudiciul suferit (inclusiv vătămare fizică, vătămare psihologică sau daune materiale). Ținând cont de regimul probatoriu, clarificați dacă o victimă consideră că a fost vizată din cauza identității(lor) sale specifice, cum ar fi etnia, naționalitatea, religia sau credința, limba, dizabilitatea, genul, orientarea sexuală, identitatea de gen, expresia de gen, vârsta și așa mai departe.

Exemple de întrebări:

- Spuneți-mi, cu propriile dumneavoastră cuvinte, ce s-a întâmplat?
 - De ce considerați că ați fost vizat?
 - S-a întâmplat ceva înainte, în timpul sau după infracțiune care, în opinia dumneavoastră, are relevanță pentru infracțiune?
 - *Cum v-a afectat infracțiunea? Ce vătămare fizică sau psihologică ați suferit?*
4. Evaluați **riscul de victimizare continuă și repetată**. Astfel de evaluări trebuie să fie informate de mulți factori, inclusiv, dar nu exclusiv, de istoricul infracțiunii, metoda de agresiune și cunoștințele infractorului.

Exemple de întrebări:

- Cunoașteți sau aveți legături personale cu infractorul?
- Ați mai fost victimizat de același infractor sau de persoane / organizații care au legătură cu acesta?
- Vă este frică de alte atacuri din partea aceluiași infractor sau a persoanelor / organizațiilor care au legătură cu acesta?
- Există factori de care poliția trebuie să fie conștientă și care cresc riscul de vătămare repetată sau continuă?

5. Colectați informații referitoare la **impactul infracțiunii**, care include adresarea întrebării: cum a afectat infracțiunea sănătatea emoțională și psihologică a victimei, inclusiv sentimentul de frică, depresie, izolare și respingere; cine a mai fost afectat și cum (în mod special, familia și/sau membrii comunității). Acest aspect al evaluării ar putea fi mai relevant în etapele ulterioare, când impactul individual și comunitar este mai clar. O astfel de evaluare este importantă deoarece poate indica necesitatea unor măsuri suplimentare de protecție pentru victimă și comunitatea acesteia. Mai mult, în cazurile de infracțiuni motivate de prejudecată, declarațiile de impact, formulate în scris sau prezentate în cursul procedurii penale, poate ajuta la validarea experienței victimei și la recunoașterea părtinirii discriminatorii din spatele infracțiunii, precum și la informarea condamnării.

Prin procesul de evaluare de mai sus, poliția, împreună cu o victimă, trebuie să identifice **măsurile de protecție, acces și sprijin** necesare, care includ, de asemenea, interogarea victimei cu privire la sprijinul sau măsurile de protecție pe care și le dorește sau de care consideră că ar putea avea nevoie în viitor. Pe baza evaluării, poliția trebuie să pună în aplicare măsurile necesare, în conformitate cu legile și îndrumările naționale, precum și să îndrume victima către serviciile de suport și asistență, după cum este necesar și dacă sunt disponibile.

Scenariu: Două victime vin la secția de poliție pentru a fi audiate cu privire la un atac împotriva lor. În urmă cu câteva zile, victimele se plimbau într-o piață și, într-o confruntare cu alți doi vizitatori din piață, au fost insultate rasial, atacate fizic și urmărite de aceștia.

Sarcina pentru „agenții de poliție”: Urmărind asigurarea unui tratament sensibil și reducerea riscurilor de victimizare secundară, vă rugăm să intervievați victimele cu privire la atacul pe care l-au suferit. Gândiți-vă la limbajul pe care urmează să îl utilizați, la măsurile practice pe care le puteți lua pentru a asigura o interacțiune sensibilă și la ceea ce puteți și nu puteți face atunci când interacționați cu o victimă.

Sarcina pentru „victime” (această parte trebuie împărtășită doar cu două „victime”):³⁴ Locuiți într-o capitală a unuia dintre statele membre ale Consiliului European. Sunteți doi prieteni și sunteți de origine romă. În urmă cu câteva zile, vă plimbați într-o piață și, într-o confruntare cu alți doi vizitatori din piață, ați fost insultați rasial, atacați fizic și urmăriți de aceștia.

Detalii:³⁵ *În ziua incidentului, vă aflați la un târg de vechituri când niște trecători v-a împins pe unul dintre dumneavoastră. Celălalt și-a dat seama că fuseseră doi tineri și i-a spus celuilalt să îi ignore pentru că erau beți („beți criță”). Unul dintre bărbați v-a auzit și s-a întors spunând „F... pe ț**** de mă-ta (insultă rasistă), cine e beat criță? Cine ești tu să-mi spui asta? Ar trebui să fiți exterminați cu toții, f... pe ț**** de mă-ta (insultă rasistă)”. Unul dintre voi a intrat în panică și a scos un cuțit pentru a-i speria. Dar acest lucru a creat o nouă explozie de furie din partea celor doi bărbați – dintre care unul a scos un cuțit – și amândoi au început să vă urmărească pe amândoi. În timp ce fugeați, încercați să găsiți ajutor. Totuși, atacatorii au reușit să pună mâna pe dumneavoastră și au început să vă bată, spunând că romii ar trebui omorâți. La un moment dat, poliția a sosit pentru a aresta doi atacatori. La fața locului au ajuns, de asemenea, și serviciile medicale de urgență. În urma atacului, unul dintre dumneavoastră avea o contuzie vizibilă sub ochiul stâng. Celălalt avea răni corporale ușoare.*

Îndrumare: Există un istoric al abuzurilor și discriminării din partea poliției împotriva romilor, în țara dumneavoastră. Există dovezi că agenții de poliție ignoră, în mod regulat, atacurile împotriva romilor și nu le înregistrează și anchetează, în mod corespunzător. Există, de asemenea, dovezi că agenții de poliție își exprimă, în mod regulat, sentimentele anti-romi. Prin urmare, încrederea în poliție în rândul comunității de romi este extrem de scăzută. De fapt, doar 5% din incidentele de hărțuire și infracțiunile violente împotriva romilor sunt raportate poliției,

în țara dumneavoastră. Prin prisma acestui fapt, în timpul interviului, vă rugăm să vă comportați pentru a reflecta acea stare de fapt, fiind, în același timp, de asemenea, receptivi la tratamentul de care beneficiați în timpul acestui interviu anume: rețineți dacă agenții de poliție încearcă să stabilească încrederea și să vă trateze cu sensibilitate; dezvăluiți detalii cu privire la incident în consecință.

Sarcină pentru restul grupului, „observatori”: Observați procesul de interviu și notați lucrurile care au mers bine și care nu au mers bine, precum și lucrurile care ar fi trebuit făcute sau spuse, dar nu au fost. Vi se va cere să oferiți feedback colegilor dumneavoastră – „agenți de poliție”. Accentul principal este activitatea „agenților de poliție” în tratarea profesionistă a victimelor, evitarea victimizării secundare și utilizarea comunicării sensibile.

³⁴ Vă rugăm să rețineți că aproape toți interviatorii din cadrul poliției, în activitatea lor obișnuită, vor încerca să separe martorii pentru a evita contaminarea memoriei. Prin urmare, vă rugăm să clarificați faptul că acest exercițiu implică interviuarea a două victime împreună numai în scopuri de formare; în acest exercițiu, „victimele” joacă doar un rol de sprijin.

³⁵ Scenariul se bazează parțial pe cauza CtEDO Skorjanec împotriva Croației, dar a fost modificat în scopul acestui exercițiu. Acesta este disponibil la adresa [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:\[%22%C5%A0korjanec%20v%20Croatia%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-172327%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:[%22%C5%A0korjanec%20v%20Croatia%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-172327%22]}).

- Este crucială crearea unui mediu **sigur și de încredere** pentru interviu. Acest lucru se poate realiza printr-o comunicare sensibilă și prin asigurarea faptului că incintele interviului sunt favorabile victimelor, permițând gradul necesar de confidențialitate și sunt ușor accesibile. Acest pas este crucial, deoarece permite poliției să construiască relații cu victima, ceea ce poate ajuta la a) asigurarea faptului că poliția răspunde nevoilor victimei, b) obținerea succesului într-o investigație. Victima trebuie informată că poate fi însoțită de o persoană în care are încredere atunci când raportează un incident sau dă o declarație inițială, în cazul în care dorește acest lucru.
- Agentul de poliție nu trebuie să rămână anonim, trebuie **să se prezinte** cu numele și titlul său și să explice, pe scurt, rolul și atribuțiile sale.
- Este important **să asigurați și liniștiți victima cu privire la siguranța sa** și la grija poliției pentru ea, având grijă la cuvintele utilizate, limbajul corpului și tonul vocii (de ex., „Sunteți în siguranță acum”, „Mergem într-un loc sigur acum, ca să puteți să îmi spuneți ce s-a întâmplat”, etc.). Agentul de poliție trebuie să utilizeze limbajul corpului și un ton al vocii care demonstrează îngrijorare, cum ar fi ascultarea activă, care include încuviințarea cu capul, repetarea punctelor cheie, contactul vizual natural și vorbirea cu o voce calmă și empatică.
- Agentul de poliție trebuie să informeze victima cu privire la **drepturile** sale (drepturile procesuale, dreptul la un interpret etc.), **să furnizeze informații cu privire la întregul proces** (posibilele probleme care ar putea apărea, acțiunile procedurale preconizate, ce trebuie să facă victima și/sau ce are dreptul să facă, calendarul), care sunt etapele interviului și orice alte etape ulterioare. Cu acordul victimei, efectuați **evaluarea individuală** a nevoilor sale de protecție și asistență.
- După ce ați luat o decizie cu privire la **măsurile speciale de protecție și asistență**, informați victima cu privire la modul în care acestea vor fi implementate și cereți părerea victimei cu privire la faptul dacă se simte confortabil cu măsurile propuse a fi luate imediat și în timpul procedurilor penale și dacă mai există ceva de care ar putea avea nevoie. Dacă este cazul și dacă victima dorește, asigurați-vă că victima este **îndrumată către serviciile specializate de asistență pentru victime** pentru asistență juridică, psihologică, medicală și de altă natură, dacă există, sau oferiți o listă de contacte ale organizațiilor societății civile și ale altor furnizori de servicii care oferă servicii de asistență victimelor.
- Agentul de poliție trebuie să convină canalele de comunicare cu o victimă (telefon, e-mail, adresă de domiciliu etc.).
- Dacă este posibil, trebuie să se asigure că același agent care a intervievat victima rămâne responsabil sau servește drept punct de contact pentru victimă pe durata întregii anchete. Victima nu trebuie să fie obligată să își relateze povestea în fața mai multor agenți sau altor persoane decât este necesar.

- Atunci când interviuează o victimă, agentul de poliție trebuie să adere la o abordare centrată pe victimă, **să dea dovadă de respect față de victimă** și să o trateze cu demnitate, urmărind, în același timp, să maximizeze informațiile pentru a ajuta ancheta.³⁶ Tehnicile de interogare trebuie să implice utilizarea întrebărilor deschise și a „stimulentelor”, trebuie să respecte tăcerea, să ia în considerare identitatea victimei, să utilizeze un limbaj adecvat, să valideze experiențele victimei, să permită victimei să își recapete controlul, să respecte limitele victimei și așa mai departe (de ex., „Ați dori un pahar cu apă”, „Dacă aveți nevoie de mai mult timp pentru a vă aduna gândurile, nu vă grăbiți, sunt aici”, „Înțeleg de ce vă simțiți atât de supărat și apreciez eforturile dumneavoastră de a-mi explica acest lucru” etc.).
- Agentul de poliție trebuie să demonstreze că ia în serios infracțiunile raportate. În cazul potențialelor infracțiuni motivate de prejudecată, **percepția victimei** potrivit căreia un incident a fost comis din cauza ostilității față de o caracteristică protejată și alți **indicatori de părtinire** trebuie incluși în raport. Declarația trebuie înregistrată conform politicii jurisdicției relevante, în mod ideal, cuvânt cu cuvânt. Percepția și statutul victimei ca victimă a infracțiunilor motivate de prejudecată nu trebuie să fie respinse, ci trebuie apreciate și trebuie explorate în continuare în procesul de interviu, pentru a înțelege natura și circumstanțele unei infracțiuni (de ex., „În declarația dumneavoastră, spuneți că sunteți de părere că acesta a fost un atac motivat rasial. De ce credeți acest lucru?”).
- Agentul de poliție nu trebuie să judece și trebuie să valideze emoțiile victimei fără ca acest lucru să le prejudicieze imparțialitatea în anchetă (de ex., „Văd că sunteți supărat de ceea ce s-a întâmplat. Doriți să faceți o pauză de cinci minute?”). În același timp, poliția este cea care trebuie să găsească dovezi care să susțină percepția victimei (de ex., „vreau cu adevărat să înțeleg ce s-a întâmplat, așa că voi pune câteva întrebări clarificatoare”). Prin urmare, agentul de poliție **nu trebuie să stabilească așteptări nerealiste**; cu alte cuvinte, acesta trebuie să respecte percepția victimei, să o surprindă și să fie clar că va trebui dovedită în continuare, inclusiv prin interogarea ulterioară a victimei.
- Agentul de poliție trebuie să se abțină de la orice comentarii cu privire la caracteristicile personale sau stilul de viață al victimei și orice alte comentarii sau comportament inadecvat.

³⁶ Vă rugăm să consultați Modulul 4 privind investigarea infracțiunilor motivate de ură cu privire la principiile interviurilor.

Modulul 6

IMPLICAREA COMUNITĂȚII, RELAȚIILE CU COMUNITATEA ȘI ACTIVITĂȚILE POLIȚIENEȘTI COMUNITARE, LA NIVEL LOCAL

AUTOR: MÓNICA DINIZ

Introducere și context	198
Rezultatele învățării	200
Prezentare generală a activităților și a programului	200
Pregătire	200
Descrieri ale activităților	201
<i>Activitatea 6.1: Interacțiunea cu comunitatea?</i>	201
<i>Activitatea 6.2: Construirea încrederii de la început</i>	205
<i>Activitatea 6.3: Selectarea partenerilor potriviți</i>	208
<i>Activitatea 6.4: Crearea profilului echipei de poliție pentru supravegherea comunitară</i>	213
<i>Activitatea 6.5: Parteneriatul pentru siguranță între Poliție și comunitate</i>	215
Anexe și fișe de lucru	219
<i>Fișa de lucru 6.2: Studiu de caz - Parteneriatul între poliție și comunitate în formarea comună</i>	219
<i>Anexa 6.3b</i>	221
<i>Fișa de lucru 6.4a</i>	222
<i>Fișa de lucru 6.4b</i>	223
<i>Fișa de lucru 6.4c</i>	224
<i>Fișa de lucru 6.5a</i>	225
<i>Fișa de lucru 6.5b</i>	226
<i>Fișa de lucru 6.5c</i>	227

Introducere și context

În timp ce acest modul privește activitățile polițienești comunitare și implicarea comunității ca strategii pentru activitățile polițienești, acestea sunt, de asemenea, principii fundamentale ale activităților polițienești bazate pe drepturile omului. Agenții de poliție sunt ei înșiși membri ai comunității și nu își pot îndeplini responsabilitățile, în mod eficient, fără acceptarea și sprijinul comunităților pe care le deservesc. Poliția nu poate presupune că numai mandatul lor legal este suficient pentru a impune legitimitatea și respectul comunității. Acestea trebuie câștigate și arătând respect față de ceilalți, toți ceilalți și respect în sensul său cel mai larg, este unul dintre mijloacele prin care acestea pot fi atinse. Un alt mijloc este prin eficiența îndeplinirii responsabilităților lor de poliție, demonstrarea capacității de a preveni și detecta criminalitatea, de a aborda teama de criminalitate și, astfel, de a construi încrederea în poliție.

Poliția operează într-un context care necesită un angajament ferm de a rămâne conectat cu comunitățile locale și de a înțelege nevoile și provocările continue cu care se confruntă în menținerea unei comunități coezive, sigure și integrate. Prin urmare, răspunsurile poliției trebuie să se bazeze pe strategii care includ participarea activă și colaborativă în identificarea și abordarea provocărilor la adresa siguranței comunității. Implicarea comunității a evoluat ca parte a răspunsului la diferite crize de legitimitate a poliției, care au fost observate în multe jurisdicții. Această pierdere a legitimității și a încrederii în poliție are loc cel mai adesea atunci când poliția pare să se fi detașat de comunitățile pe care le deservește și este percepută că abuzează de puterile care i-au fost încredințate, în special prin utilizarea inadecvată și disproporționată a forței și prin comportamente discriminatorii, în special împotriva celor mai vulnerabili și marginalizați. Alături de reformele directe pentru abordarea problemelor de legitimitate, cum ar fi îmbunătățirea recrutării minorităților în cadrul serviciilor de poliție, trebuie să se acorde o atenție specială implicării comunității și activităților polițienești comunitare. Acest modul se concentrează pe modelul activităților polițienești comunitare ca strategie de sprijinire a implementării unor relații de cooperare, eficiente și de încredere între poliție și comunități. Un accent deosebit este oferit comunităților preocupate și afectate de problemele de diversitate în ceea ce privește activitățile polițienești și modul în care activitățile polițienești comunitare, prin implicarea cetățenilor, pot ajuta la elaborarea strategiilor de reducere și prevenire a victimizării, a sentimentelor de insecuritate și a temerilor din partea celor mai vulnerabile grupuri ale comunității.

Activitățile polițienești comunitare funcționează prin construirea și menținerea parteneriatelor comunitare care implică poliția, reprezentanții comunității și persoanele nominalizate din organizațiile (statutare și voluntare) care joacă un rol la nivel local. Prin colaborare și transparența muncii, care îmbrățișează principii precum diversitatea și respectul, aceste parteneriate pot reflecta, în comun, asupra motivului pentru care apar problemele și pot elabora strategii pentru atenuarea și prevenirea acestora. În acest fel, pot fi obținute răspunsuri mai eficiente și durabile la problemele siguranței comunității, în special atunci când toate părțile interesate sunt pe deplin angajate să își împărtășească resursele, cunoștințele și expertiza, după caz. Nucleul acestei abordări este transformator, îmbrățișând o componentă educațională, care poate promova o mai mare coeziune interculturală și înțelegere și acceptare intercomunitară. Aceasta include identificarea modalităților de abordare a acelor forme de intoleranță și discriminare, care pot duce la incidente de rasism și infracțiuni motivate de prejudecată, în special atunci când se manifestă împotriva minorităților vulnerabile și a grupurilor și persoanelor marginalizate din cadrul comunității mai largi.

În același timp, aceste parteneriate, prin principiile și practicile lor, subliniază valorile și interesele comune și îi ajută pe membrii comunității să recunoască și să accepte bogăția diferențelor lor și profunzimea asemănării lor. Această combinație vibrantă oferă comunității vitalitatea și creativitatea sa și este ceva care adaugă la calitatea vieții pentru toată lumea, inclusiv pentru agenții de poliție care lucrează în astfel de cartiere. Această cooperare și incluziune trebuie să creeze în continuare încrederea în poliție, deoarece facilitează recunoașterea cetățenilor că principalul obiectiv al serviciilor de poliție nu este doar legea și ordinea, ci și menținerea liniștii publice și protecția și respectul drepturilor fundamentale ale persoanei.

Acest modul explorează mai multe moduri prin care se poate realiza implicarea comunității și construirea de parteneriate și modul în care o abordare a activităților polițienești bazate pe comunitate poate trata mai bine preocupările și nevoile diverselor comunități. De asemenea, acesta examinează modalități de inițiere a unei abordări bazate pe activitățile polițienești comunitare sau de îmbunătățire a uneia care este deja în vigoare. Deși implementarea abordărilor participative poate consuma timp și necesită un angajament real și abilități specifice, scopul aici este de a prezenta participanților câteva strategii și abilități care pot fi durabile și eficiente în timp.

Rezultatele învățării

După finalizarea modulului, participanții vor putea face următoarele:

- Descrie caracteristicile modelului de activitate polițienească comunitară
- Înțelege valoarea unui model de activitate polițienească comunitară bazat pe drepturile omului
- Recunoaște valoarea în promovarea și susținerea implicării comunității de-a lungul timpului
- Identifica diferite niveluri de implicare comunitară
- Formula un plan pentru stabilirea de parteneriate pentru siguranța comunității locale și pentru agrearea unor obiective comune
- Formula un plan pentru a identifica profilul de dorit al echipelor de supraveghere comunitară ale poliției
- Identifica metode de supraveghere ale poliției pentru a interacționa într-un stil de comunicare mai accesibil cu comunitatea lor respectivă
- Descrie bunele practici în construirea de parteneriate între poliție și comunitate.

Prezentare generală a activităților și a programului

Activitatea 6.1: Ce este implicarea comunității?	(60 minute)
Activitatea 6.2: Construirea încrederii de la început	(90 minute)
Activitatea 6.3: Selectarea partenerilor potriviți	(90 minute)
Activitatea 6.4: Crearea profilului echipei de poliție pentru supraveghere comunitară	(90 minute)
Activitatea 6.5: Parteneriatul pentru siguranță între poliție și comunitate	(120 minute)

Pregătire

Pe lângă faptul că se bazează pe evaluarea nevoilor, în pregătirea acestui modul echipa de formare trebuie să ia în considerare următoarele puncte:

Scopul este să identificați cele mai active ONG-uri pe această problemă și orice practică privind implicarea poliției în comunitățile locale.

Livrarea acestui modul va beneficia de implicarea membrilor comunității în calitate de participanți sau de vorbitori invitați, în scopul împărtășirii principalelor preocupări și temeri referitoare la activitățile polițienești în cadrul comunităților lor și a propunerii unor eventuale răspunsuri pentru abordarea respectivelor probleme.

Sala de formare trebuie să permită flexibilitate în ceea ce privește configurarea și reconfigurarea poziționării scaunelor și meselor în formate care funcționează cel mai bine pentru exercițiul de grup actual.

Descrieri ale activităților

Activitatea 6.1: Ce este implicarea comunității?¹

Puncte de învățare:	Această activitate explorează ce este implicarea comunității în activitățile polițienești și diferitele niveluri de implicare a comunității.
Timp:	60 de minute
Materiale necesare:	flipchart hârtie flipchart tablă albă markere videoproiector și foaie pentru exercițiul la calculator hârtie, pixuri
Pregătire:	Pregătiți în avans un diapozitiv care stabilește o definiție a „Implicării comunitare” (puteți utiliza exemplul de mai jos):

Implicarea comunității

„Procesul de a permite participarea cetățenilor și comunităților în activitățile polițienești la nivelul ales de ei, variind de la furnizarea de informații și asigurări, până la responsabilizarea acestora pentru a identifica și implementa soluții la problemele locale și a influența prioritățile și deciziile strategice.

Poliția, cetățenii și comunitățile trebuie să aibă dorința, capacitatea și oportunitatea de a participa. Serviciul de poliție și organizațiile partenere trebuie să aibă responsabilitatea de a se implica și, cu excepția cazului în care există un motiv justificat, prezumția este că trebuie să răspundă la aportul comunității.”

¹ Myhill, A. (2006). Implicarea comunității în activitățile polițienești: Lecții din literatura de specialitate, Agenția Națională pentru Îmbunătățirea Activității Polițienești, p. 1, disponibil la https://whatworks.college.police.uk/Research/Documents/Community_engagement_lessons.pdf.

Pregătiți în avans un al doilea diaporitiv care să prezinte informațiile de mai jos:

Modelul IAP2 spectrul participării publice ²

CREȘTEREA IMPACTULUI CU PRIVIRE LA DECIZIE

	INFORMAȚI	CONSULTAȚI	IMPLICAȚI	COLABORAȚI	RESPONSABILIZAȚI
OBIECTIVUL PARTICIPĂRII PUBLICE	De a oferi publicului informații echilibrate și obiective pentru a-l ajuta să înțeleagă problema, alternativele, oportunitățile și/sau soluțiile.	De a obține feedback public cu privire la analiză, alternative și/sau decizii.	De a lucra direct cu publicul pe tot parcursul procesului pentru a asigura faptul că preocupările și aspirațiile publicului sunt, în mod constant, înțelese și luate în considerare.	De a colabora cu publicul în fiecare aspect al deciziei, inclusiv dezvoltarea alternativelor și identificarea soluției preferate.	De a plasa luarea deciziilor finale în mâinile publicului.

Pregătiți în avans o fișă de exercițiu pentru a permite participanților să evalueze nivelul de interacțiune cu cetățenii pe care consideră că organizația lor de poliție îl are, în prezent. Puteți utiliza exemplul opus.

² Modelul IAP2 spectrul participării publice, Asociația Internațională pentru Participarea Publică, disponibil la https://iap2.org.au/wp-content/uploads/2020/01/2018_IAP2_Spectrum.pdf.

Fișă de exerciții

Sarcină: Evaluați nivelul de implicare a cetățenilor în organizația dumneavoastră, identificând exemple de metode de poliție pentru a promova implicarea cetățenilor în problemele de siguranță.

INFORMAȚI	CONSULTAȚI	IMPLICAȚI	COLABORAȚI	RESPONSABILIZAȚI
INCLUDEȚI MINORITĂȚILE				

GRUP:

DATA:

/ /

Instrucțiuni

1. Proiectați diapozitivul de implicare a comunității pe ecran și rugați participanții să citească textul.
2. Cereți participanților să comenteze textul. După aceasta, solicitați participanților părerea lor cu privire la importanța angajamentului comunității pentru îmbunătățirea activității poliției atunci când protejează drepturile cetățenilor.
3. Proiectați diapozitivul privind Participarea publică pe un ecran și explicați diferitele niveluri de implicare comunitară. Din nou, cereți participanților să comenteze. După discuție, împărțiți participanții în patru grupuri. Păstrați diapozitivul privind Participarea publică proiectat pe ecran.
4. Oferiți fiecărui grup o copie a fișei de exercițiu și rugați-i să completeze casetele goale, ținând cont de practicile propriei organizații în relaționarea cu comunitățile. Comunicați-le că vor avea la dispoziție 30 de minute pentru a finaliza sarcina.
5. Explicați ce înseamnă al doilea rând, „accent pe comunitățile minoritare”. Explicați că ați dori ca grupurile să împărtășească și să schițeze orice acțiuni și activități specifice care au fost întreprinse, de exemplu, cu comunitățile etnice minoritare, comunitatea LGBT, grupurile și comunitățile religioase, precum și cu persoanele cu dizabilități.
6. În timpul exercițiului, treceți pe la fiecare grup pentru a clarifica orice îndoeli și asigurați-vă că toată lumea participă la discuția propriului grup.
7. La finalul celor 30 de minute, rugați grupurile să își comunice, pe rând, rezultatele. După ce au terminat, întrebați participanții dacă doresc să adauge orice alte comentarii.
8. Facilitați o discuție de închidere subliniind faptul că implicarea comunității joacă un rol cheie în contribuția la politici și practici nediscriminatorii. Acest lucru promovează o mai bună comunicare între poliție și comunități, sporind astfel gradul de conștientizare al poliției cu privire la nevoile și așteptările acelor comunități numeroase și diverse pe care aceasta le deservește.³ Evidențiați orice considerații speciale și răspundeți la întrebările care au apărut din secțiunea privind implicarea în comunitățile minoritare.

³ „Prevenirea și combaterea creării de profile rasiale în cazul persoanelor de origine africană: bune practici și provocări” (2019), Organizația Națiunilor Unite, disponibil la www.un.org/sites/un2.un.org/files/preventracialprofiling-en.pdf.

Activitatea 6.2: Construirea încrederii de la început

Activitatea polițienească comunitară este un model de activitate polițienească bazat pe filozofia conform căreia cetățenii sunt coproducători ai siguranței comunitare. Acest model necesită stabilirea de parteneriate între poliție și comunitate, împreună cu desemnarea unor agenți de poliție dedicați pentru a patrula cartiere desemnate. Deși activitățile polițienești comunitare pot încorpora multe forme diferite de interacțiune și cooperare între comunități și poliție, unul dintre cele mai eficiente modele include implicarea timpurie a organizațiilor locale și a reprezentanților comunității care lucrează împreună în parteneriate locale pentru siguranță. Aceste parteneriate sunt esențiale pentru procesul de planificare a unui model de activitate polițienească comunitară pentru un anumit cartier, chiar înainte ca agenții de poliție să înceapă să patruleze cartierul specific. Ele sunt esențiale pentru stimularea încrederii între poliție și comunitate încă de la început.

Puncte de învățare: Această activitate permite participanților să discute și să reflecteze asupra modalităților de a implica cetățenii în stabilirea activităților polițienești comunitare, la nivelul diverselor comunități.

Timp: 90 de minute

Materiale necesare: flipchart
hârtie flipchart tablă albă
markere
videoproiector și
calculator hârtie pentru exerciții la flipchart, pixuri, Blu Tack
copii ale Fișei de lucru 6.2

Pregătire

Pregătiți în avans un diapozitiv și copii ale studiului de caz (a se vedea Fișa de lucru 6.2). Asigurați-vă că sala de curs este organizată în format de grup de lucru (de ex., scaune în jurul meselor). Alocați un spațiu pe pereții sălii de curs care poate fi utilizat pentru a lipi foile de flipchart cu rezultatele exercițiilor. Puneți pe fiecare masă hârtie, pixuri și Blu Tack pentru a fi utilizate de către participanții în cadrul exercițiului.

Pregătiți în avans trei pagini de flipchart (exemplul de mai jos, câte o pagină pentru fiecare întrebare) cu următoarele întrebări (acestea sunt conținute, de asemenea, și în Fișa de lucru 6.2):

1. Care sunt principalele strategii de implicare comunitară pe care le puteți identifica în acest studiu de caz.
2. Ce strategii ar fi cu precădere utile de aplicat în propriul dumneavoastră context pentru înființarea activităților polițienești comunitare? Oferiți motive pentru alegerea dumneavoastră.
3. Ce strategii considerați că ar fi deosebit de dificil de aplicat în contextul dumneavoastră? Oferiți motive pentru alegerea dumneavoastră.

Instrucțiuni

1. Formați grupuri, de preferință de patru până la șase participanți. Reamintiți participanților importanța încrederii, a respectului și a confidențialității.
2. Distribuți grupurilor copii ale studiului de caz și acordați participanților câteva minute pentru a citi singuri textul.

3. După ce ați clarificat orice incertitudini sau probleme cu privire la studiul de caz, proiectați diapozitivul pe un ecran cu cele trei întrebări pe care grupurile le vor discuta și la care vor răspunde. Distribuți oile de exerciții pentru flipchart, verificați dacă toată lumea a citit întrebările și cereți grupurilor să discute studiul de caz și să scrie răspunsurile pe acestea. Informați grupurile că vor avea la dispoziție, în total, 30 de minute – 10 minute pentru a răspunde la fiecare întrebare – pentru a finaliza sarcina.
4. Mergeți la fiecare grup pentru a clarifica orice probleme pe care le-ar putea avea cu exercițiul și asigurați-vă că toată lumea participă la discuție. Informați constant participanții cu privire la oră, avertizându-i după fiecare 10 minute cu privire la necesitatea de a trece la următoarea întrebare pentru a finaliza exercițiul
5. La sfârșitul celor 30 de minute, cereți fiecărui grup, pe rând, să își comunice rezultatele și să își lipească pe perete foile de flipchart completate.
6. După ce toate grupurile și-au comunicat răspunsurile, întrebați dacă cineva mai dorește să adauge orice alte comentarii.
7. Facilitați o discuție de închidere prin evidențierea avantajelor implicării comunității încă de la începutul procesului de planificare a activității polițienești comunitare. În discuție, elaborați pe baza punctelor cheie evidențiate mai jos.

Construirea încrederii se referă, în mod fundamental, la furnizarea de servicii publice

Construirea încrederii înseamnă mai mult decât stabilirea de parteneriate și reuniuni cu partenerii. Este vorba, în principal, de furnizarea de servicii de supraveghere de către poliție – furnizarea consecventă de servicii eficiente, eficace și respectuoase – care plasează victima în centrul acțiunii și sunt capabile să prevină și să detecteze criminalitatea și să mențină ordinea, astfel încât cetățenii să poată trăi nu numai fără criminalitate, ci și fără frica de criminalitate.

Proprietatea partenerilor în ceea ce privește activitatea polițienească comunitară creează încredere în poliție

Cu cât partenerii se simt mai implicați în proiect, cu atât devin mai responsabili față de acesta și cu atât mai puțin se vor opune implementării lui. A face comunitatea să recunoască „proprietatea” comună asupra proiectului de supraveghere comunitară de către poliție este esențial pentru construirea încrederii și cooperării între poliție și parteneri și pentru a legitima intervențiile poliției care sunt în conformitate cu abordarea convenită. Această cooperare sporește cunoștințele „celuilalt” (atât ale poliției, cât și ale cetățenilor). Interacțiunea eficientă și legitimă cu minoritățile și grupurile greu accesibile va depinde de capacitatea poliției de a stabili și de a menține relații de încredere cu liderii și membrii comunității. Acest lucru presupune ca poliția să fie percepută ca respectând toate formele de diversitate a comunității (de ex., etnie, religie și orientare sexuală), precum și echitabilă, imparțială și proporțională în aplicarea competențelor sale⁴⁴. De asemenea, este important să se convină împreună asupra modului în care arată un parteneriat de succes și să existe niște repere de referință și obiective măsurabile.

⁴⁴ Consiliul Europei (2021), „O scurtă introducere în supravegherea de către poliție a adunărilor publice: ghid pentru practicieni”, disponibil la <https://rm.coe.int/a-brief-introduction-to-policing-public-assemblies/1680a1aaf3>.

Politierea comunității în parteneriatele pentru siguranță crește încrederea în

Există multe metode și modele diferite pe care poliția le poate aplica pentru a introduce activitățile polițienești comunitare în diverse cartiere.⁵ Procesul poate fi atât lung, cât și problematic. Mai mult, indiferent de mijloacele alese, modul de implicare și modul de construire a încrederii vor constitui considerații esențiale. Încrederea nu este ceva ce se poate câștiga rapid, deși aceasta se poate pierde rapid, așa cum este reflectat în vechiul proverb olandez potrivit căruia încrederea vine pe jos, dar pleacă călare. Încrederea este periclitată de fiecare dată când cineva se simte discriminat de o acțiune a poliției sau de o inacțiune a poliției. Implicarea activă a societății civile în parteneriate cu poliția, în calitate de co-producători ai siguranței comunității, va asigura o conștientizare, înțelegere și sensibilitate mai ridicate din partea poliției cu privire la comunitățile pe care le supraveghează. Acest lucru, la rândul său, va duce la activități polițienești comunitare mai respectuoase și care răspund nevoilor comunității, ceea ce este esențial pentru creșterea încrederii cetățenilor în poliție și pentru ca activitatea polițienească comunitară să funcționeze prin recunoașterea și susținerea cu succes a drepturilor tuturor, în mod egal și inclusiv.

8. Încheiați această scurtă discuție făcând referire la principiile de bază cheie ale implementării activității polițienești comunitare, astfel cum sunt identificate de OSCE:⁶

Deși modalitățile de implementare a activităților polițienești comunitare pot diferi în practică în funcție de condițiile locale, principiile și caracteristicile de bază [...] trebuie întotdeauna respectate:

- **accesibilitatea și transparența întregii agenții de poliție pentru toate segmentele comunității** (inclusiv grupurile minoritare și vulnerabile) și receptivitatea la nevoile, preocupările și cererile acestora;
- **angajamentul față de prevenirea criminalității și soluționarea proactivă a problemelor** pentru a aborda condițiile de bază ale problemelor pentru soluții pe termen lung; și
- **participarea activă a tuturor segmentelor diferite ale comunităților și altor agenții guvernamentale la procesul de rezolvare a problemelor** pe bază de egalitate (egalitate în măsura în care legile naționale și necesitățile operaționale tactice și operaționale permit, în mod rezonabil).

⁵ Consiliul European (2019), „Orașe interculturale - Manual privind activitățile polițienești comunitare”, disponibil la <https://edoc.coe.int/en/living-together-diversity-and-freedom-in-europe/7930-intercultural-cities-manual-on-community-policing.html>

⁶ OSCE (2009), „Bune practici în crearea de parteneriate între poliție și sectorul public”, disponibil la www.osce.org/files/f/documents/8/4/32547.pdf.

Activitatea 6.3: Selectarea partenerilor potriviți

Implementarea unei inițiative de supraveghere comunitară de către poliție într-un cartier divers necesită implicarea părților interesate relevante care sunt dispuse să lucreze cu poliția în calitate de parteneri. Aceasta presupune identificarea în zonă a celor care au un rol cheie în prevenirea și abordarea discriminării și a altor forme de încălcare a drepturilor fundamentale ale omului. Acesta poate include un serviciu condus de femei care oferă sprijin victimelor violenței împotriva femeilor și care desfășoară campanii privind egalitatea de gen sau organizații antirasism ale societății civile sau poate implica OSC-uri care lucrează nemijlocit în domeniile justiției sociale sau a susținerii legale în ceea ce privește o serie de drepturi. Implicarea organizațiilor locale care lucrează cu grupuri minoritare și vulnerabile este esențială pentru a ajuta poliția să înțeleagă și să elaboreze strategii eficiente pentru a aborda problemele de diversitate în ceea ce privește activitățile polițienești și, de asemenea, în cadrul comunității mai largi. Nimic din toate acestea nu este deosebit de ușor, deoarece unele părți interesate ar putea simți inițial că propria lor credibilitate sau legitimitate în rândul propriilor clienți și membri ar avea de suferit dacă s-ar considera că colaborează cu poliția. Un audit comunitar va ajuta poliția să identifice părțile interesate „potrivite”, dar numai o implicare reală și un angajament sincer de a lucra împreună în calitate de egali vor transforma aceleași părți interesate în parteneri.

Puncte de învățare: Această activitate explorează o strategie participativă de analiză a părților interesate. Aceasta este utilizată pentru a identifica ce organizații trebuie mobilizate și asociate cu poliția de la începutul unui program de supraveghere comunitară de către poliție.

Timp: 90 de minute

Materiale necesare: flipchart
hârtie flipchart tablă albă
proiector și calculator
fișa matricei de analiză a părților interesate
note adezive, hârtie, pixuri, Blu Tack, ghem de lână

Materiale necesare: Documente de referință: Broșura OSCE, „Bune practici în crearea de parteneriate între poliție și sectorul public”;⁷ Raportul Națiunilor Unite privind rasismul, xenofobia și intoleranța asociată acestora⁸; Raportul OHCHR privind crearea de profile rasiale și etnice în cadrul agențiilor de aplicare a legii.⁹

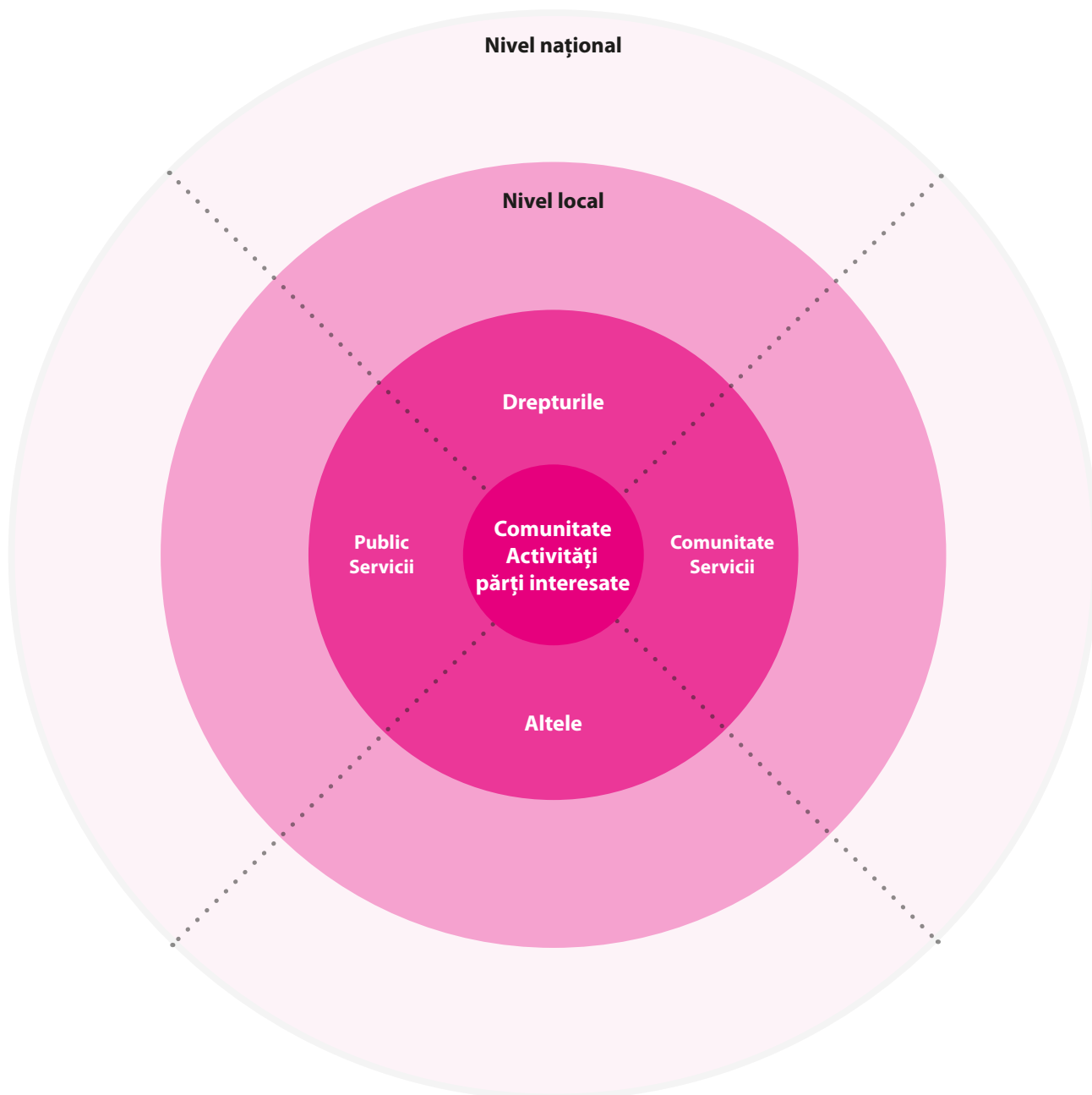
Pregătire: Pregătiți în avans o imagine a Matricei părților interesate pe foi de flipchart, asigurându-vă că aveți câte una pentru fiecare grup.

⁷ OSCE (2008), www.osce.org/files/f/documents/8/4/32547.pdf.

⁸ Organizația Națiunilor Unite (2019), „Raportul Raportorului special privind formele contemporane de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora cu ocazia vizitei sale în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord: comentarii ale statului”, disponibil la adresa <https://digitallibrary.un.org/record/3824592?ln=en>

⁹ Organizația Națiunilor Unite (2015), „Raportul Raportorului special privind formele contemporane de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora”, disponibil la adresa www.ohchr.org/Documents/Issues/Racism/A-HRC-29-46.pdf

Exemplu de matrice a părților interesate

Întocmiți o listă a potențialilor părți interesate într-un proiect privind activitățile polițienești. Pregătiți un diapozitiv cu definiția „Părților interesate”¹⁰ (a se vedea exemplul de mai jos).

Partea interesată a unui proiect este orice persoană sau grup care are fie relații directe cu proiectul, fie este afectat într-un fel de proiect, direct sau indirect, pozitiv sau negativ. Toate aceste persoane sau grupuri au o miză în proiect prin faptul că au ceva de câștigat sau de pierdut din activitățile, rezultatele și/sau impactul proiectului.”

Sursă: Ulrich Schiefer și Reinald Döbel (2001), „MAPA – Proiect. Un ghid practic pentru planificarea și evaluarea integrată a proiectelor.

Asigurați-vă că sala de formare este organizată pentru a se potrivi formatului acestei activități a grupului de lucru (de ex., scaune în jurul meselor). Pregătiți un loc pe peretele sălii de curs pentru ca participanții să își lipească ulterior foile de flipchart. Puneți un set de note adezive, pixuri și Blu Tack în centrul fiecărei mese pentru exercițiul de grup.

¹⁰ Schiefer, U. și Döbel, R. (2001), „MAPA – Proiect. Un ghid practic pentru planificarea și evaluarea integrată a proiectelor”, Anexa 11: Analiza părților interesate, p. 94, disponibil la https://www.researchgate.net/publication/242727794_MAPA_PROJECT_-_A_Practical_Guide_to_Integrated_Project_Planning_and_Evaluation.

Instrucțiuni

1. Prezențați imaginea de ansamblu a unui cartier care are următoarele criterii: a) este situat într-un cadru urban sau într-un orașel care are cel puțin o comunitate cu origini migrante; și b) organizațiile societății civile lucrează, în mod activ, în cadrul comunității. Explicați că participanții vor utiliza acest cartier drept context pentru această activitate.
2. Proiectați Matricea părților interesate pe un ecran și cereți participanților să o citească. Întrebați dacă există întrebări cu privire la această definiție sau lipsește ceva.
3. Arătați acum diapozitivul (Anexa 6.3b) a unui exemplu de matrice a părților interesate și explicați principalele categorii ale matricei.
 - **Părți interesate naționale:** o persoană sau organizație din sectorul public sau comunitar care are un profil național, de exemplu, Ministerul de Interne sau un ONG național care militează împotriva rasismului.
 - **Parte interesată locală:** o persoană sau organizație din sectorul public sau comunitar care are un profil local, de exemplu, primarul orașului sau al orașelului, sau o organizație comunitară care lucrează cu persoane LGBTI.
 - **Parte interesată în domeniul drepturilor omului:** o persoană sau un grup care lucrează pe probleme privind drepturile omului, cum ar fi migrația, infracțiunile motivate de prejudecată sau educația. Acestea pot fi la nivel național, de exemplu Amnesty International. La nivel local, exemplele pot include echipe de sensibilizare – echipe specializate conduse de ONG-uri sau organizații non-profit, care lucrează într-un anumit cartier pentru a contacta grupuri greu accesibile / persoane vulnerabile. De exemplu, aceștia ar putea fi specializați în contactarea persoanelor fără adăpost, consumatorilor de droguri sau lucrătoarelor sexuale, pentru a-i ajuta să aibă acces la serviciile de care au nevoie. Aceste echipe sunt, de obicei, compuse din asistenți sociali, psihologi, medici și voluntari care oferă asistență de prim nivel (de exemplu, în materie de asistență medicală de urgență, reducerea riscurilor sau îmbrăcăminte și asistență pentru hrană). Aceste echipe au, de obicei, și un rol educațional în creșterea gradului de conștientizare cu privire la serviciile existente și încurajarea persoanelor vulnerabile să aibă acces la respectivele servicii instituționale. Adesea, una dintre echipe va însoți persoanele vulnerabile la serviciile instituționale.
 - **Parte interesată din cadrul serviciilor comunitare:** servicii furnizate de organizații non-profit sau ONG-uri, cum ar fi un centru de zi pentru persoanele în vârstă, centre de tineret, asociații sportive și centre de asistență socială pentru migranți.
 - **Servicii publice:** servicii care sunt responsabilitatea sectorului public, de exemplu, școli, servicii sociale, poliție municipală sau poliție națională.
 - **Altele:** părți interesate care nu se încadrează în categoriile deja enumerate. Acestea ar putea include asociații de migranți și asociații de rezidenți.
4. Cereți grupurilor să facă o listă cu toate părțile interesate relevante pentru activitățile polițienești comunitare. Obțineți mai întâi un exemplu și apoi acordați-le două sau trei minute. Exemplele pot include următoarele: școli, ONG-uri, organizații publice și private la nivel local, regional și național, entități ale societății civile și entități non-profit, factori de decizie locali, asociații de migranți și reprezentanți ai grupurilor minoritare. Apoi reveniți la diapozitiv (Anexa 6.3b). Verificați cu participanții ce consideră că ar putea fi inclus în secțiunea „Altele”.

5. Acum explicați faptul că grupurile vor lucra împreună pentru a-și dezvolta propriile matrice pe baza experienței și ideilor lor. Informați participanții că fiecare grup trebuie să își utilizeze notele adezive pentru a scrie care părți interesate (doar una pe fiecare notă adezivă) ar trebui, din experiența lor ca agenți de poliție și de lucru cu comunitățile, să fie invitate să devină parteneri ai poliției în vederea implementării activităților polițienești comunitare în cartierul desemnat. Explicați că fiecare notă adezivă cu descrierea părții interesate (potențialul partener) trebuie lipită în matrice în funcție de sfera sa de intervenție (la nivel local sau național) și de tipul de organizație (servicii publice, servicii comunitare, în domeniul drepturilor omului sau altele). Cereți participanților să identifice care sunt părțile interesate probabil să coopereze deja cu poliția (de exemplu, prin utilizarea unor note adezive de altă culoare sau desenarea unei săgeți în dreptul acesteia). Orientați participanții către cele trei pagini de flipchart cu matricele deja desenate pe ele. Acordați-le 30 de minute pentru a finaliza această sarcină.
6. Treceți de la un grup la altul în timp ce discută exercițiul, pentru a clarifica orice îndoieli. Încurajați toți participanții din fiecare grup să ia parte la discuția propriului grup.
7. La sfârșitul celor 30 de minute, cereți fiecărui grup să își lipească foaia cu matricea, pe perete. Invitați toți participanții să meargă la perete și să observe rezultatele celorlalte grupuri. Acordați cinci minute pentru acest exercițiu înainte de a cere participanților să se întoarcă la locurile lor.
8. Cereți fiecărui grup să își împărtășească gândurile care au stat la baza selecțiilor lor și să comenteze orice dificultăți sau dezacorduri care ar fi putut apărea în timpul sarcinii. După ce fiecare grup termină, invitați comentarii sau observații din partea celor care nu au făcut parte din acel grup anume. Repetați procesul pentru fiecare grup.
9. După ce toate grupurile și-au comunicat reflecțiile, întrebați participanții dacă ar dori să mai adauge orice comentarii finale sau observații de încheiere cu privire la exercițiu.
10. În timpul acestui proces de identificare a părților interesate relevante, faceți referire, de asemenea, și la faptul că potențialii parteneri nu trebuie să fie avuți în vedere doar în baza faptului că sunt surse de informare din interiorul comunității. Accentul trebuie să fie pus mai degrabă pe schimbul de informații, decât pe exploatarea surselor de informații, astfel încât părțile interesate să fie la fel de apreciate ca parteneri implicați activ în identificarea și abordarea problemelor comunității. Colaborând în parteneriate, resursele sunt îmbunătățite, permițând răspunsuri mai eficiente și mai durabile în timp.
11. Subliniați importanța includerii părților interesate cheie din comunitate pentru ca orice parteneriat pentru siguranță să aibă credibilitate și să fie eficace. Subliniați faptul că este deosebit de importantă includerea organizațiilor care apără, sprijină și promovează drepturile omului pentru cei mai vulnerabili și marginalizați și pentru cei care lucrează în cadrul comunității în domeniile educației și soluționării conflictelor. Dacă timpul vă permite, atrageți atenția asupra activității Raportului Națiunilor Unite privind rasismul, xenofobia și intoleranța asociată acestora¹¹ și asupra opiniei acestuia potrivit căreia agențiile de aplicare a legii trebuie să salute și să sprijine contactul și interacțiunea voluntară cu cetățenii. Acestea trebuie să își demonstreze angajamentul față de transparență și supravegherea cetățenilor și încurajarea colaborării cu grupurile minoritare.

¹¹ Organizația Națiunilor Unite (2015), „Raportul Raportorului special privind formele contemporane de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora”, disponibil la <https://digitallibrary.un.org/record/799139?ln=en>.

Note pentru formator

Dacă este necesar, puteți explica participanților că acest exercițiu se bazează, de asemenea, și pe Publicația OSCE „Bune practici în crearea de parteneriate între poliție și sectorul public”.¹²

„Recomandarea #59. Trebuie identificate locațiile pilot pentru activitățile polițienești comunitare; iar reprezentanții comunităților și ai altor agenții administrative, precum și agenții de poliție și managerii responsabili cu punerea în aplicare a proiectului pilot trebuie selectați și formați pentru sarcinile lor speciale. (...).

În cazul unui scenariu ideal, locațiile pilot ar fi stabilite în cooperare cu comunitățile care trăiesc în potențialele locații pilot, care sunt dispuse să dezvolte noile parteneriate între poliție și sectorul public. Acest lucru ar stimula sentimentul de proprietate locală a procesului de implementare. În cazurile în care populațiile locale nu manifestă interes pentru procesul de implementare, trebuie inițiate campanii de creștere a gradului de conștientizare a comunității pentru a le informa cu privire la scopul activităților polițienești comunitare și la modul de implicare.”

„Recomandarea #84. Deoarece ONG-urile pot juca un rol esențial ca parte a rețelelor de partajare a informațiilor, acestea trebuie implicate în crearea structurilor de cooperare, chiar dacă în trecut au existat tensiuni și controverse între ONG-uri și poliție. Poliția trebuie să le accepte în calitate de „prieteni săi critici”.

Provocarea de a selecta cele mai potrivite ONG-uri poate fi realizată prin utilizarea unor criterii de selecție precum stabilitatea, răspunderea și reprezentarea autentică a circumscripțiilor lor în ceea ce privește ONG-urile.

¹² OSCE (2008), „Bune practici în crearea de parteneriate între poliție și sectorul public”, disponibil la www.osce.org/files/f/documents/8/4/32547.pdf, pp. 48-57.

Activitatea 6.4: Crearea profilului echipei de poliție pentru supraveghere comunitară

Abordarea problemelor și conflictelor comunitare în strânsă cooperare cu organizațiile societății civile (OSC-uri) permite agenților implicați în activitățile polițienești comunitare să dezvolte o mai bună înțelegere a fondului social și cultural al unei comunități, a bunurilor și nevoilor sale civice și a obstacolelor în calea implicării și participării active. Aceste cunoștințe pot contribui la îmbunătățirea performanței poliției, care poate contribui ea însăși la îmbunătățirea securității cetățenilor și a sentimentului de siguranță și chiar la promovarea unei mai mari coeziuni la nivel social. Agenții implicați în activitățile polițienești comunitare sunt, în acest context, mai bine echipați și integrați în cadrul comunității. Deoarece succesul proiectului privind activitățile polițienești comunitare se bazează, în mare măsură, pe cunoștințele, aptitudinile, atitudinile și comportamentele agenților însărcinați să efectueze munca în cauză, este deosebit de importantă asigurarea faptului că sunt desemnați agenții potriviți. Prin urmare, trebuie acordată o atenție deosebită selecției și repartizării agenților de poliție care urmează să patruleze în anumite cartiere. Una dintre strategiile participative care poate fi utilizată pentru a ajuta în acest sens este aceea în care poliția se consultă cu OSC-urile și membrii comunității și solicită opiniile acestora cu privire la cele mai importante aspecte privind profilul agenților de poliție implicați în activitățile polițienești comunitare, inclusiv acele calități și aspecte care ar permite noii echipe de poliție să construiască relații pozitive cu comunitatea.

Puncte de învățare: În acest scenariu, poliția ar implica reprezentanți ai comunității propriu-zise în procesul de recrutare a agenților în vederea selecției în echipa pentru activitățile polițienești comunitare dedicată cartierului lor.

Timp: 45 de minute

Materiale necesare: flipchart
hârtie flipchart tablă albă
proiector și calculator
pagina de flipchart – Profilul agentului pentru activitățile polițienești comunitare Fișa de lucru 6.4a, Fișa de lucru 6.4b, Fișa de lucru 6.4c
hârtie, pixuri, note adezive, Blu Tack

Pregătire: Pregătiți în avans un diapozitiv și o pagină de flipchart cu titlul „Ce caracteristici profesionale trebuie să aibă agenții pentru activitățile polițienești comunitare în vederea creării unei relații pozitive cu comunitatea?”.
Înainte de a începe sesiunea de formare, puneți un set de note adezive și pixuri pe masă pentru fiecare grup.

Instrucțiuni

1. Începeți activitatea explicând participanților că vor desfășura un exercițiu în care grupul are sarcina de a crea profilul viitoarei echipe de agenți de poliție care vor fi selectați pentru un proiect de activități polițienești comunitare.
2. Prezentați diapozitivul cu întrebarea de deschidere: „Ce caracteristici profesionale trebuie să aibă agenții implicați în activitățile polițienești comunitare pentru a construi o relație pozitivă cu comunitatea?” Care sunt abilitățile, comportamentele, cunoștințele și experiența cheie?
3. Cereți participanților să noteze fiecare caracteristică pe o notă adezivă separată.
4. Comunicați participanților că au la dispoziție 15 minute pentru a finaliza această sarcină.

5. După cele 15 minute, cereți fiecărui participant să citească cu voce tare caracteristicile alese și să explice, pe scurt, motivele alegerii lor. După aceasta, trebuie să își lipească notele adezive pe pagina de flipchart și să se întoarcă la locul lor.
6. După ce toate notele adezivele au fost afișate, cereți participanților să comenteze rezultatele.
7. După această primă discuție plenară, cereți participanților să formeze patru grupuri.
8. Distribuți copii ale celor trei fișe de lucru fiecărui grup. Cereți participanților să citească prima fișă de lucru și să explice exercițiul. Apoi, cereți grupurilor să citească toate recomandările și să răspundă la întrebările de pe fișele de lucru. Informați participanții că vor avea la dispoziție 20 de minute pentru a finaliza sarcina.
9. La sfârșitul celor 20 de minute, cereți purtătorului de cuvânt din fiecare grup să spună restului clasei ce caracteristici a evidențiat grupul său și motivele pentru alegerile lor. De asemenea, acesta trebuie să împărtășească întregului grup unul dintre scenariile pe care le-au creat pentru ilustrare. După ce toate grupurile și-au comunicat răspunsurile, întrebați dacă cineva mai dorește să adauge orice alte comentarii. După ce toate grupurile și-au oferit feedback-ul, cereți grupurilor să își lipească foile de perete.
10. Pentru a completa activitatea, evidențiați faptul că acest proces participativ arată că serviciile oferite de poliție pot fi deschise pentru a încorpora o serie de contribuții comunitare. Acolo unde este inclusă această contribuție, poliția poate îmbunătăți calitatea serviciilor de supraveghere furnizate comunității. În plus, implicarea părților interesate în procesul de planificare încă de la început, chiar înainte ca agenții de poliție să fie trimiși pe teren, sporește sentimentul de responsabilitate și de proprietate al partenerilor față de proiectul privind activitățile polițienești comunitare, în momentul operaționalizării acestuia. Prin intermediul acestei abordări, poliția poate afla care părerea comunității cu privire la profilul dezirabil al agenților săi de poliție pentru supravegherea comunitară. Poliția trebuie văzută că răspunde acestei evaluări a comunității în procesul de selecție și în formarea membrilor echipei de poliție. Acordarea unui spațiu pentru ca comunitatea să își aducă contribuția la procesul de selecție a viitorilor agenți de poliție pentru supraveghere comunitară, care vor fi desemnați să patruleze în cartierul lor, este un pas important în promovarea încrederii între poliție și comunitate.
11. Credibilitatea și respectul față de rolul comunității pot fi evidențiate prin reflectarea contribuției acesteia la stabilirea criteriilor utilizate pentru selecție, precum și la elaborarea întrebărilor de interviu utilizate în procesul de desemnare. Pentru a concluziona, ați putea întreba participanții dacă ar considera utilă includerea unui reprezentant al comunității în comisia de interviu, fie în calitate de participant, fie de observator.

Note pentru formator

Această activitate poate fi utilizată pentru a instrui participanții să aplice metodologia în mai multe contexte. În funcție de obiectivele specifice pe care le-ați stabilit pentru instruire, diferiți participanți pot fi implicați în diferite moduri în activitate, de exemplu:

Pentru a identifica profilul agenților de poliție pentru supraveghere comunitară, din perspectiva poliției: cei cărora li se atribuie această sarcină sunt membri ai organizației de poliție.

Pentru a identifica profilul agenților de poliție pentru supraveghere comunitară, din perspectiva comunității: cei cărora li se atribuie această sarcină sunt membri ai comunității cu medii diverse și multistratificate, care reflectă culturile și istoriile bogate ale comunității în sine.

Identificarea profilului agenților de poliție pentru supraveghere comunitară ca exercițiu comun: cei cărora li se atribuie această sarcină sunt atât agenți de poliție, cât și membri și reprezentanți ai comunității

Activitatea 6.5: Parteneriatul pentru siguranță între poliție și comunitate

În cadrul activităților polițienești comunitare, parteneriatele pentru siguranță între poliție și comunitate pot fi vehicule excelente pentru promovarea încrederii și înțelegerii între toate părțile. Cu toate acestea, în cele din urmă, menținerea încrederii va depinde de sinceritatea și eficacitatea partenerilor în cadrul colaborării, în obținerea rezultatelor convenite și dacă vocile localnicilor sunt ascultate și luate în considerare atunci când vorbesc deschis despre problemele referitoare la activitățile polițienești și preocupările lor cu privire la siguranță.

Parteneriatele pot fi foarte eficiente în identificarea preocupărilor comunității și stabilirea de strategii integrate pentru a le rezolva. Prin creșterea cunoștințelor agenților cu privire la comunitate, agenții sunt mai bine pregătiți pentru a-și îndeplini rolurile preventive și pentru a menține ordinea în moduri care îmbunătățesc calitatea vieții pentru comunitate, sporind sentimentele de siguranță și promovând înțelegerea și bunele relații. De asemenea, agenții trebuie să acționeze ca exemple atunci când vine vorba de a trata oamenii cu respect și demnitate. Cetățenii vor judeca, adesea, poliția mai mult după comportamentul său și modul în care interacționează cu ei, decât după rezultatul efectiv de justiție penală a intervenției lor. Cu toate acestea, este, de asemenea, important ca răspunsul poliției să fie atât corect, cât și competent.

Una dintre principalele provocări ale activităților polițienești comunitare este menținerea echipelor de supraveghere dedicate unui anumit cartier. Atunci când agenții desemnați sunt reorientați către alte sarcini ale poliției, încrederea comunității în activitatea polițienească poate slăbi, mai ales în cazul în care comunitatea simte că preocupările și problemele sale sunt devalorizate și opiniile sale nu sunt respectate.

Puncte de învățare: Această activitate explorează rolul parteneriatelor pentru siguranță în sprijinirea misiunii poliției de a preveni criminalitatea, conflictele și comportamentul antisocial în cadrul și împotriva comunităților. Participanții vor simula o reuniune de parteneriat sub forma unui atelier de lucru introductiv, cu scopul de a reflecta în comun asupra dinamicii implicării comunității și asupra condițiilor de bază care sunt necesare pentru a susține acest model de activități polițienești preventive pe termen mai lung. În pregătirea acestei activități, consultați Setul de instrumente pentru sfaturi privind facilitarea jocurilor de rol.

Timp: 120 de minute

Materiale necesare: flipchart
hârtie flipchart tablă albă
videoproiector și calculator
Fișa de lucru 6.5a, Fișa de lucru 6.5b și Fișa de lucru 6.5c hârtie, pixuri

Instrucțiuni

1. Distribuți participanților Fișa de lucru 6.5a. Explicați că acest exercițiu implică un joc de rol bazat pe scenariul descris în fișa de lucru.
2. Alocați rolurile participanților, în mod aleatoriu, (pe baza profilului participanților, este posibil să considerați că fluxul exercițiului va fi ușurat dacă alocați anumite roluri sau dacă solicitați voluntari. Utilizați-vă judecata în acest sens).
3. Distribuți Fișa de lucru 6.5b, ordinea de zi a atelierului de lucru și proiectați ordinea de zi pe un ecran, pentru a putea fi citită de participanți. Asigurați-vă că aceasta rămâne pe ecran pe tot parcursul exercițiului.
4. Distribuți copii ale Fișei de lucru 6.5c, care conține detalii cu privire la toate rolurile și

contextele acestora, tuturor participanților, inclusiv celor cărora nu li s-a alocat un rol. Acest lucru le va permite să știe cine sunt toți participanții la joc și să urmărească mai bine exercițiul. Explicați-le că trebuie să fie atenți, deoarece vor trebui să ofere feedback la sfârșitul activității!

5. Explicați participanților la jocul de rol că preiau rolul unui anumit partener care participă la primul atelier de lucru al unui parteneriat pentru siguranță nou stabilit între poliție și comunitate.
6. Cereți persoanei care joacă rolul de „ofițer superior de poliție” să inițieze atelierul de lucru. De asemenea, li se va cere să prezideze reuniunea și vor trebui să se asigure că partenerii lor respectă ordinea de zi. Dumneavoastră, în calitate de formator, îi puteți ajuta în acest sens, precum și în gestionarea generală a exercițiului.
7. Amintiți-le din nou celorlalți participanți că trebuie să acorde o atenție deosebită ordinii de zi, deoarece li se va cere să abordeze punctele de pe ordinea de zi în timpul sesiunii de feedback.
8. Comunicați-le să ia notițe cu privire la fiecare dintre aceste elemente și, din cunoștințele și experiența lor, care consideră că sunt „principalele avantaje ale unei echipe de poliție desemnate pentru supravegherea comunitară care colaborează cu partenerii sociali”, care ar putea fi „dificultățile întâmpinate de parteneri și de comunitate în ceea ce privește activitățile polițienești”, care ar putea fi „principalele preocupări ale comunității și provocările cu care aceasta se confruntă în prezent” și așa mai departe.
9. Participanții cărora nu li s-a alocat un rol trebuie, de asemenea, să noteze discuțiile care se desfășoară între actorii de rol în timpul reuniunii și modul în care jucătorii argumentează din propriile lor perspective. Aceștia trebuie să acorde o atenție deosebită dinamicii conversațiilor și să se gândească la modul în care ei înșiși ar gestiona problemele apărute dacă s-ar confrunta cu acestea în viața reală.
10. Actorii de rol au aproximativ 10 minute pentru fiecare subiect de pe ordinea de zi; asigurați-vă că sunt informați cu privire la timp și, dacă este necesar, presați-i să treacă la următorul punct de pe ordinea de zi, pentru a vă asigura că toate punctele sunt acoperite în timpul celor 60 de minute alocate.
11. Când timpul s-a scurs, felicitați-i pe participanții pentru interpretarea lor demnă de un Oscar! Apoi cereți grupului de actori de rol să ofere feedback cu privire la felul în care consideră că a decurs exercițiul. În mod special, adresați-le următoarele întrebări celor care nu au jucat roluri de agenți de poliție: Cât de mulțumiți au fost de mocol în care s-a desfășurat atelierul de lucru? Au simțit, în urma atelierului, că ar vrea să intre într-un viitor parteneriat cu poliția?
12. Rugați-i pe cei care nu au luat parte la jocul de rol să ofere o evaluare cu privire la exercițiu. În primul rând, a reflectat acesta experiența lor cu privire la acest tip de interacțiune cu comunitatea? Întrebați ce a fost cu precădere util la atelierul de lucru. Ce consideră aceștia că a fost bine realizat? Ce s-ar fi putut face mai bine? Există alte lucruri despre care consideră că ar fi putut sau ar fi trebuit să fie făcute diferit?
13. Facilitați o discuție de închidere bazându-vă pe punctele prezentate mai jos. Încheiați subliniind importanța faptului ca parteneriatele pentru siguranță să fie fundamentate pe valori și principii comune împărtășite de toți partenerii. Întrebați toți participanții care consideră aceștia că sunt dificultățile în ceea ce privește organizarea unor astfel de reuniuni. Care sunt provocările în organizarea unor reuniuni ulterioare?

Puncte de discuție

Importanța timpului

Referiți-vă la faptul că în ceea ce privește activitățile polițienești comunitare, de obicei, dificultatea nu constă în inițierea parteneriatului pentru siguranță, ci mai degrabă în menținerea acestuia în timp. Partenerii și membrii comunității pot fi inițial entuziasmați să participe și așteaptă cu nerăbdare construirea de relații și abordarea problemelor care durează de mult timp. Cu toate acestea, atât rolul pe care agenții de poliție continuă să îl joace în cadrul parteneriatului, cât și modul în care își îndeplinesc acest rol, sunt cruciale pentru a menține interesul și angajamentul continuu din partea celorlalți..

Timpul joacă un rol esențial, deoarece este nevoie de timp la nivelul poliției pentru a dezvolta o cultură participativă și, la nivelul comunității, pentru a construi încrederea în colaborarea cu poliția. Prin urmare, implicarea consecventă și semnificativă a comunității este fundamentală pentru sprijinirea activităților polițienești comunitare și a parteneriatelor pentru siguranță pe termen lung. Subliniați faptul că la începutul parteneriatului și, în timp, echipa de poliție va trebui să fie capabilă să accepte diferite puncte de vedere și moduri diferite de lucru, ceea ce va necesita răbdare, toleranță și rezistență pentru a le depăși. Deși poliția poate avea un rol principal în cadrul proiectului de activități polițienești comunitare, proiectul nu este deținut de poliție! Aceasta trebuie să recunoască că este „parteneră” și nu unicul proprietar.

Obiective și valori comune

Subliniați faptul că a avea obiective și valori comune este crucial pentru susținerea motivației partenerilor. Trebuie să existe o viziune comună asupra a ceea ce trebuie realizat și a modului în care acest lucru se poate realiza.

Reuniunile pot facilita obținerea acestei clarități și concentrări, dar faceți acest lucru numai în cazul în care ele au un scop clar și agreeat. Aceasta înseamnă că reuniunile trebuie să aibă agende convenite în prealabil și clare și trebuie să fie bine gestionate pentru a trata, în mod concret, problemele apărute, deoarece acest lucru este mai probabil să motiveze partenerii să rămână implicați. Reuniunile convocate doar de dragul de a avea o reuniune și care nu are niciun alt scop semnificativ, pot descuraja și submina interesul și angajamentul pe termen lung.

Abordare incluzivă

Subliniați faptul că parteneriatele pentru siguranță stimulează participarea reprezentanților comunității, încurajând solidarități sociale mai strânse și facilitând acceptarea diferențelor culturale și sociale în cadrul comunității. Una dintre principalele provocări în cazul activităților polițienești comunitare este de a avea parteneriate incluzive, cu participare sau reprezentare în numele tuturor membrilor comunității. În această chestiune, o atenție deosebită trebuie acordată rolului „supraveghetorilor” potențiali și efectivi din cadrul comunităților și importanței de a investi, în mod continuu, în promovarea și extinderea diverselor canale de comunicare. Acest lucru poate fi realizat prin exploatarea mai multor forme de rețele sociale, prin parteneriat cu lucrătorii de sensibilizare și prin legătura cu școli, cluburi și societăți.

Consultarea directă cu comunitățile locale privind preocupările lor, prin reuniuni publice, este deosebit de utilă atunci când sunt tratate situații de tensiune comunitară. Cu toate acestea, în ciuda aparentei lor deschideri, este posibil ca acestea să nu se dovedească întotdeauna a fi cele mai atractive forumuri prin care oamenii își prezintă opiniile și își comunică anxietățile și îndoielile. În ciuda acestui fapt, ele pot fi importante pentru ca poliția să distribuie informații, pentru a răspunde zvonurilor și a clarifica situațiile și pentru a informa comunitatea sau grupurile din cadrul comunității cu privire la răspunsurile poliției la incidente sau pur și simplu pentru a crește gradul de conștientizare al publicului cu privire la problemele de interes. Pentru mulți, furnizarea de site-uri web de către poliție și rețelele sociale se pot dovedi totuși mai eficiente și comunicatori imediați ai informațiilor critice și oportune către public.. Nimic din toate acestea nu devalorizează rolul pe care parteneriatele îl au în facilitarea comunicării între

poliție și diferitele grupuri din cadrul comunității pentru a promova coeziunea și a preveni conflictele. Prin urmare, cu cât reprezentarea *întregii* comunități de la început este mai mare, cu atât procesul și rezultatele sunt mai bune. Trebuie subliniat faptul că participarea părților interesate în parteneriatele pentru siguranță cu poliția trebuie să se bazeze pe valori incluzive și dialog continuu, respectând punctele de vedere ale tuturor partenerilor, chiar dacă uneori consensul este greu de obținut. În cazul în care participarea nu este, în mod evident, pe deplin incluzivă și egală, în special atunci când există un număr mare de membri ai comunității marginalizați, dezavantajați și greu accesibili, poliția trebuie să caute să promoveze, în mod activ, o mai mare sensibilizare și incluziune prin colaborarea cu partenerii existenți sau să ia în considerare atragerea de parteneri noi sau adiționali.

Co-responsabilitate

Reamintiți-le participanților că parteneriatele pentru siguranță sporesc sentimentul de proprietate și responsabilitate al partenerilor pentru activitățile polițienești comunitare desfășurate în cartier. Discutați cu privire la câteva moduri practice în care ar putea fi realizat acest lucru, de exemplu, prin convenirea unor ținte măsurabile și realizabile pentru parteneriatele care vor fi analizate în mod periodic. Această abordare participativă încurajează schimbările culturale în cadrul serviciului de poliție, solicitând, în același timp, sprijin din partea tuturor nivelurilor ierarhice ale poliției. Beneficiile schimbării pentru poliția însăși, într-o democrație pluralistă multiculturală vibrantă, nu trebuie minimizeate.

Comunicare periodică

Activitățile polițienești comunitare necesită o comunicare periodică și relații constructive și pozitive între poliție și cetățeni. Această cooperare cu societatea facilitează accesul la informații care exprimă preocupările comunității și îmbunătățesc performanța și legitimitatea poliției prin dezvoltarea unor strategii ale poliției mai bine informate și eficiente în scopul abordării preocupărilor comunității. Prin urmare, stabilirea de parteneriate și canale de comunicare pe termen lung cu toate grupurile comunității trebuie să fie o prioritate a poliției. Implicarea mediatorilor interculturali este de mare importanță pentru stabilirea acelor canale de comunicare cu membrii comunității, dar nu trebuie, totuși, să înlocuiască încercările de a stabili contacte și de a construi relații, într-un mod mai direct, cu o secțiune transversală cât mai largă posibil a comunității. În plus, stabilirea canalelor în cadrul parteneriatului pentru siguranță va fi fundamentală pentru promovarea dialogului și a încrederii între poliție și parteneri: poliția se poate baza pe parteneri pentru a ajuta la rezolvarea situațiilor problematice identificate de poliție, în timp ce partenerii se pot baza pe poliție pentru a-i sprijini în demersurile lor în cadrul cartierului. Acest lucru contribuie la realizarea unei relații de încredere în timp.

Note pentru formator

Rolurile prezentate în exercițiul cu jocul de rol trebuie avute în vedere doar ca referință sau exemplu. Formatorul poate dori să modifice rolurile pentru a se potrivi mai bine condițiilor predominante din jurisdicția specifică sau să aleagă alte roluri mai potrivite pentru contextul intervenției și obiectivelor formării.

Această activitate poate fi efectuată cu participanți dintr-un parteneriat deja în vigoare sau doar cu agenți de poliție care acționează ca participanți. În acest ultim caz, este foarte important ca agenții de poliție să aibă posibilitatea de a se vedea pe ei înșiși din „cealaltă” perspectivă (același lucru este valabil și pentru parteneri, care se plasează în rolul poliției). Trebuie să existe un efort real pentru a încerca să înțelegem punctele de vedere ale celuilalt.

Fișa de lucru 6.2: Studiu de caz - Parteneriatul între poliție și comunitate în formarea comună

Studiu de caz

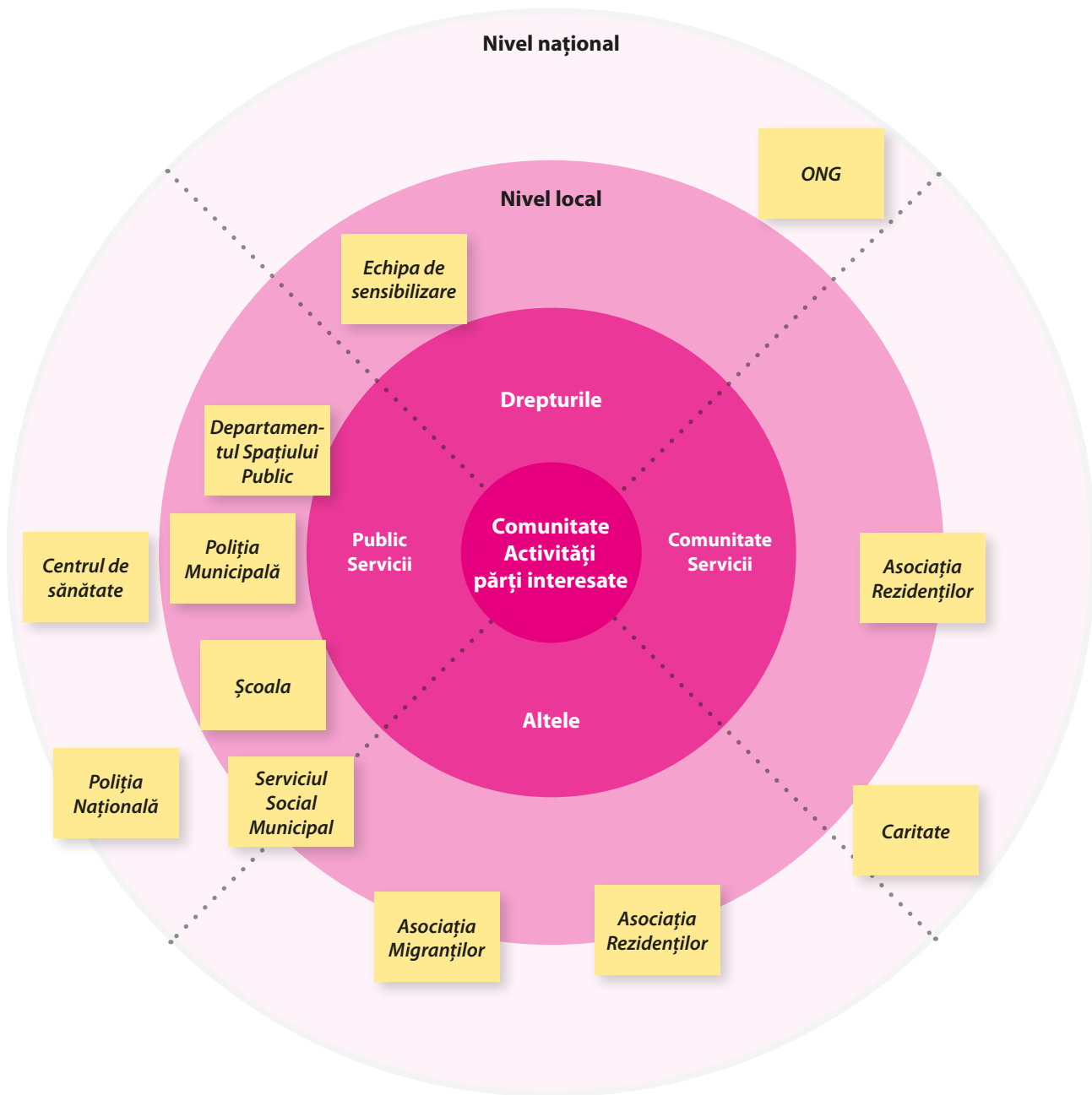
În 2009, într-un cartier divers al unui anumit oraș european, a fost înființat un proiect de activități polițienești comunitare. Modelul utilizat a necesitat implicarea organizațiilor locale și a reprezentanților comunității. Prin urmare, ca prim pas, poliția a invitat părțile interesate cheie la o reuniune inițială și le-a cerut să colaboreze cu poliția pentru a planifica împreună activitățile polițienești comunitare pentru cartierul lor. Pentru a duce acest lucru mai departe, a fost stabilit un parteneriat pentru siguranță comunitară. Pe parcursul anului următor, printr-o serie de reuniuni lunare, parteneriatul a identificat principalele probleme de securitate care trebuiau abordate și a determinat profilul viitoarei echipe de poliție desemnate pentru supravegherea comunitară, care au considerat că ar fi cea mai potrivită pentru a îndeplini responsabilitățile de supraveghere. Ca răspuns, au fost selectați agenți de poliție pentru supravegherea comunitară și a fost conceput un program de formare pentru a pregăti echipa de poliție pentru a iniția o patrulare pe jos la nivelul cartierului. Programul de formare a urmărit, de asemenea, pregătirea partenerilor pentru a lucra cu poliția în soluționarea în comun a problemelor comunității.

Cursul de formare cu privire la activitățile polițienești comunitare a avut beneficii suplimentare, neprevăzute inițial. Deoarece cursul a vizat toți membrii parteneriatului, stagiarii din cadrul poliției au avut ocazia să audă, în mod nemijlocit, partenerii sociali și reprezentanții comunității, care au vorbit deschis despre experiențele și perspectivele lor cu privire la problemele și provocările existente la nivelul cartierului care trebuie depășite, inclusiv cele referitoare la diversitate, egalitate și probleme ale drepturilor omului. Schimburile din cadrul acestui forum au contribuit, în mod special, la îmbunătățirea gradului de conștientizare și cunoaștere a agenților de poliție cu privire la diversitatea culturală din zona în cauză. În plus, întrucât formarea s-a desfășurat chiar la sediul partenerilor sociali, atât aceștia, cât și reprezentanții comunității s-au aflat în „cuibul lor, în siguranță” și, ca atare, a fost facilitat un dialog deschis și sincer cu poliția. Faptul că programul de formare a presupus 30 de ore de formare, desfășurate pe parcursul a mai multor zile, a permis în continuare participanților să construiască o relație mai strânsă, respectuoasă, care a permis împărtășirea, în mod deschis, a opiniilor, chiar și în ceea ce privește unele probleme conflictuale. Acest lucru a creat o mai mare conștientizare cu privire la constrângerile resimțite de unii agenți de poliție atunci când supraveghează diverse cartiere.

Ca urmare a acestei formări comune, care a pus bazele dezvoltării unei relații mai de încredere între poliție și parteneri, a fost mult mai ușoară prezentarea noii echipe de poliție desemnate pentru supravegherea comunitară, la nivelul cartierului. Echipa de poliție a reușit acum să asocieze „fețe” contactelor cheie din cartier și știe pe cine trebuie să contacteze și cu cine trebuie să lucreze pentru a rezolva cu promptitudine problemele semnalate de membrii comunității, membri care și ei sunt priviți acum de către agenții de poliție într-un mod diferit, mai apreciativ.

Întrebări pentru discuție

1. Care sunt principalele strategii de implicare comunitară pe care le puteți identifica în acest studiu de caz.
2. Ce strategii ar fi cu precădere utile de aplicat în propriul dumneavoastră context pentru înființarea activităților polițienești comunitare? Oferiți motive pentru alegerea dumneavoastră.
3. Ce strategii considerați că ar fi deosebit de dificil de aplicat în contextul dumneavoastră? Oferiți motive pentru alegerile dumneavoastră

Recomandări din Codul european de etică al poliției:¹³

[Personalul de poliție trebuie să fie în măsură] „să dea dovadă de discernământ, de deschidere intelectuală, de maturitate, de simț justițiar, de capacități de comunicare și, dacă este cazul, de aptitudini de conducere și organizare.

În plus, ei trebuie să aibă și o bună putere de înțelegere a problemelor sociale, culturale și comunitare”. Această înțelegere a „problemelor sociale, culturale și comunitare” nu poate fi atinsă fără o interacțiune adecvată și respectuoasă cu publicul și cu toate grupurile sale constitutive.

Agenții de poliție care se mândresc cu profesia lor și au dorința de a desfășura o activitate plină de profesionalism, nu se pot implica într-un comportament inadecvat care nu respectă cetățenii și nu le recunoaște demnitatea umană.

Exercițiu:

1. Evidențiați în text caracteristicile unui agent de poliție, pe care le considerați a fi cele mai importante pentru tratarea cu respect a cetățenilor, în cazul opririi și percheziționării acestora.
2. Furnizați un exemplu care ilustrează importanța trăsăturilor care au fost evidențiate (de ex., subliniați modul în care un agent de poliție s-ar putea adresa unei persoane pe care intenționează să o oprească și să o percheziționeze: ce abilități (de ex., „discernământ”), comportamente (de ex., „interacțiune respectuoasă”) și atitudini (de ex., „deschidere intelectuală”) ar fi utile, în mod deosebit?

Sursă: Consiliul European, „Codul european de etică al poliției” (2001)

¹³ Consiliul European, Recomandarea Rec (2001)10 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind Codul european de etică al poliției, alineatul 12, disponibilă la <https://polis.osce.org/european-code-police-ethics>.

Recomandarea Consiliului European „Orașe interculturale - Manual privind activitățile polițienești comunitare”¹⁴

Serviciul de poliție este, așadar, una dintre instituțiile responsabile cu garantarea principiului egalității și are datoria de a interveni în situații de conflict cu absolută imparțialitate și respect pentru trăsăturile etnice, sexuale, religioase și culturale, luând în considerare și condițiile particulare ale celor mai vulnerabile grupuri sociale (cum ar fi persoanele cu dizabilități și persoanele fără adăpost).

Pentru a depăși orice neîncredere și pentru a favoriza participarea socială deplină a tuturor cetățenilor, poliția trebuie să își asume un rol activ în activitatea de prevenire a rasismului și xenofobiei, homofobiei, violenței de gen sau domestice și a altor comportamente de ură, discriminare sau intoleranță, printr-o mai bună cunoaștere și înțelegere a caracteristicilor și particularităților persoanelor care sunt supuse

adesea discriminării. [...] poliția trebuie să cunoască și să înțeleagă legislația națională și internațională pentru a combate practicile pline de ură menționate mai sus.

Exercițiu:

1. Evidențiați în text caracteristicile agentului de poliție, pe care le considerați cele mai importante pentru tratarea, în mod egal și echitabil, a persoanelor: ce abilități, comportamente și atitudini ar fi utile, în mod deosebit?

Sursă: Consiliul European „Orașe interculturale - Manual privind activitățile polițienești comunitare” (2019)

¹⁴ Consiliul European (2019), „Orașe interculturale - Manual privind activitățile polițienești comunitare”, disponibil la <https://edoc.coe.int/en/living-together-diversity-and-freedom-in-europe/7930-intercultural-cities-manual-on-community-policing.html>.

Fișa de lucru 6.4c

Recomandările documentului OSCE „Bune practici în crearea de parteneriate între poliție și sectorul public”¹⁵

32. (...) Dincolo de competențele tehnice tradiționale și cerințele de bază pentru o activitate polițienească democratică (conștientizare culturală și religioasă, drepturile omului și etica poliției), activitățile polițienești comunitare necesită o gamă și mai largă de competențe, inclusiv abilitatea de a comunica (de asemenea, și în limbile comunităților locale), de a asculta opinii diferite, de a construi încrederea și de a media conflicte. În plus, acestea necesită abilitatea de a elabora abordări creative în ceea ce privește preocupările comunității, inclusiv organizarea de grupuri comunitare, rezolvarea problemelor și colectarea de informații bazate pe tehnologie, precum și transpunerea mandatelor generale în acțiuni adecvate, precum și transmiterea preocupărilor comunității către conducerea poliției și alți factori interesați.

63. În cadrul agenției de poliție, trebuie selectați agenții care sunt motivați să adopte această nouă abordare cu privire la activitățile polițienești și care au abilitățile de bază pentru această sarcină provocatoare. Întrucât încrederea în poliție este probabil să fie deosebit de scăzută în locațiile pilot, în rândul populațiilor minoritare, care este posibil să fi suferit anterior un tratament pătitor și represiv din partea poliției, un pas important în câștigarea încrederii comunităților minoritare ar fi integrarea acestora în cadrul poliției, în toate gradele și în toate funcțiile. Integrarea acestora ar servi nu numai în ceea ce privește încrederea - construirea măsurii, dar ar oferi, de asemenea, poliției o serie de cunoștințe și abilități necesare pentru a lucra într-un mediu multicultural: în mod special, cunoașterea limbilor minoritare și a tradițiilor și obiceiurilor specifice. Recrutarea trebuie să se concentreze, de asemenea, și pe femei, al căror procent în cadrul poliției, nu este, de obicei, proporțional cu componența populației.

Exercițiu:

1. Evidențiați în text caracteristicile agentului de poliție pe care le considerați cele mai importante pentru construirea de parteneriate și interacțiunea cu membrii comunității – ce abilități, comportamente și atitudini ar fi utile, în mod deosebit?

Sursă: OSCE „Bune practici în crearea de parteneriate între poliție și sectorul public” (2008)

Ordine de zi model

Notă: se recomandă ca acest model să se desfășoare pe parcursul a 1,5 zile. Dacă acest lucru nu este posibil, formatorii pot susține acest curs de formare pe parcursul unei zile lungi sau pot alege activități în funcție de nevoile cursanților.

¹⁵ OSCE (2008) „Bune practici în crearea de parteneriate între poliție și sectorul public”, disponibil la www.osce.org/files/f/documents/8/4/32547.pdf.

Scenariu

După ce a citit rapoartele privind criminalitatea și haosul continuu dintr-o comunitate diversă și dezavantajată din punct de vedere economic și recunoscând limitările activităților polițienești reactive pentru rezolvarea problemele de bază ale acestora, comandantul de poliție responsabil pentru zona în cauză decide să pună în aplicare un proiect pilot de activități polițienești comunitare, în încercarea de a îmbunătăți starea de fapt. Pentru a duce acest lucru mai departe, aceasta desemnează o echipă strategică care să implice părți interesate din cadrul comunității pentru a colabora cu poliția în planificarea comună a proiectului.

După identificarea părților interesate relevante care să fie incluse în parteneriatul pentru siguranță, echipa strategică le invită la o primă reuniune de parteneriat sub forma unui atelier de lucru, în vederea introducerii conceptului și practicii de supraveghere comunitară de către poliție și a inițierii primelor etape ale procesului de planificare. Atelierul de lucru se desfășoară în cadrul unității de poliție. Este prima dată când părțile interesate și poliția se întâlnesc față în față. De asemenea, este prima dată când cei din comunitate se întâlnesc cu poliția în incinta unității de poliție. Ofițerul de poliție superior responsabil de echipă le urează tuturor bun venit și declară deschis atelierul de lucru.

Ordinea de zi: Reuniunea parteneriatului pentru siguranță

1. Cuvântul de bun venit al Ofițerului Șef de poliție
 2. Prezentările la masă rotundă
 3. Principalele avantaje ale unei echipe de poliție desemnate pentru supravegherea comunitară și activitatea acesteia cu părțile interesate locale
 4. Dificultăți din trecut trăite de părțile interesate locale și de comunitatea mai largă în ceea ce privește activitățile polițienești
 5. Principalele preocupări ale comunității și provocările cu care se confruntă în prezent
 6. Modalități de a implica comunitatea
 7. Echipa de poliție desemnată pentru supravegherea comunitară – ce este necesar?
 8. Etapele următoare
-

Exemplu de roluri pentru reuniunea de parteneriat

Agent de poliție desemnat pentru supravegherea comunitară: Acesta este unul dintre agenții care vor fi desemnați să patruleze în cadrul comunității. În cadrul activității sale zilnice, acesta va interacționa, în mod regulat, cu cetățenii, pentru a reduce frica de criminalitate și pentru a soluționa probleme. Acesta va fi, de asemenea, implicat, în mod activ, în reducerea conflictelor și în încercarea de a promova o mai bună înțelegere și conversații interculturale. Agentul va lucra cu parteneri, atât din zonă, cât și cu cei care au responsabilitatea de a furniza servicii în zonă.

Ofițer de poliție superior: Supraveghetorul este responsabil de gestionarea echipei de poliție desemnate pentru supravegherea comunitară. Aceasta implică atribuirea de sarcini, monitorizarea performanței, ascultarea agenților și adaptarea priorităților și a abordărilor prin prisma feedback-ului și a experienței, precum și a imperativelor privind activitățile polițienești. Acesta va acționa ca președinte al atelierului de lucru și va deschide atelierul explicând scopul: de ce a contactat poliția potențiali parteneri și a decis să inițieze un proces de activități polițienești comunitare.

Rezident: Acest rezident este președintele unei asociații de sprijin pentru migranți. El locuiește în cartier de zeci de ani și are o experiență considerabilă în ceea ce privește lucrul cu membrii comunității, precum și cu grupurile statutare și voluntare. Organizația sa este adesea un contact cheie atât pentru noii migranți, cât și pentru cei care trăiesc în comunitate de mai mulți ani. Acesta este familiarizat cu problemele recurente, dar nu are cunoștințe de specialitate cu privire la toate culturile sau etniile care formează comunitatea. Organizația organizează, în mod periodic, evenimente comunitare și reuniuni deschise cu poliția. Relațiile anterioare cu poliția nu au fost bune. Poliția a fost văzută ca vizând, în mod deliberat, migranții și tratându-i într-un mod inechitabil.

Asistent de sensibilizare: Această persoană este angajată de o organizație națională pentru drepturile omului în combaterea discriminării, care are numeroase birouri regionale și locale la nivelul întregii țări. Aceasta are, de asemenea, responsabilitatea de a promova educația și înțelegerea în încercarea de a sublinia principiile de egalitate și de a recunoaște valoarea interculturalismului. Acesta nu a avut prea multe contacte cu poliția, dar recunoaște că un nou parteneriat ar putea ajuta la promovarea unei mai bune înțelegeri și la îmbunătățirea relațiilor.

Profesor: Acest profesor își are sediul într-una dintre cele mai mari școli gimnaziale din comunitate. El a fost însărcinat de către autoritățile din învățământ să desfășoare programe la nivelul școlii, care sprijină tinerii sosiți recent din altă țară să se integreze în cadrul școlii locale. Aceasta implică lucrul cu tinerii pentru a oferi sprijin în cazul problemelor lingvistice, culturale și sociale cu care aceștia se pot confrunta. De asemenea, profesorul are sarcina de a promova și de a construi relații între tinerii nou-veniți și alți tineri din cadrul școlii și de la alte școli din zonă. Acesta este, de asemenea, interesat să construiască relații pozitive între toate grupurile de tineri din cadrul comunității, oferind forumuri de contact social. El invită adesea agenți de poliție la discuții la școală, dar acestea s-au limitat în ceea ce privește subiectele, la siguranța rutieră și la droguri.

Asistent social: Acest asistent social are un rol specific în abordarea unora dintre nevoile solicitanților de azil minori neînsoțiți, oferind cazare și alt sprijin prin intermediul unui centru local. Asistentul social cooperează cu programul de integrare al școlii locale. Acesta este conștient de faptul că mulți dintre clienții săi au, adesea, un contact negativ cu poliția. Acesta consideră că poliția discriminează acest grup.

Lucrător ONG: Acest lucrător se ocupă, în principal, de solicitanții de azil care au fost cazați în comunitate. Acești noi rezidenți au sosit, în principal, din Somalia, Siria și, mai recent, din Afganistan și Irak. Lucrătorul ONG are contact cu poliția, însă, adesea, în situații negative în care poliția este văzută ca hărțuindu-i clienții sau în care poliția intervine la plângerile altor rezidenți și pare să facă acest lucru într-un mod care este discriminatoriu.

Lucrător în cadrul justiției pentru minori: Acest responsabil are sarcina de a lucra cu tinerii pentru a-i ajuta să se îndepărteze de criminalitate și de comportamentul antisocial. Acesta lucrează cu grupuri de rezidenți și tineri greu accesibili din toate mediile pentru a încerca promovarea unei mai bune înțelegeri și coeziuni. Acesta are legături cu școlile locale și cu asociația de sprijin pentru migranți. Simte că, în trecut, poliția i-a îngreunat munca, fiind agresivi și, dând, uneori, dovadă de discriminare. În plus, poliția s-a bazat foarte mult pe tactici de oprire și percheziție, care nu au făcut decât să crească ostilitatea locală față de poliție.

Autoritățile de aplicare a legii joacă un rol esențial în combaterea rasismului și a discriminării rasiale, precum și în promovarea drepturilor omului, a democrației și a statului de drept. Din acest motiv, utilizarea legitimă a forței și a constrângerii în societățile democratice poate inspira sentimente de securitate personală și comunitară numai dacă este eficientă, transparentă și proporțională. Orice utilizare discriminatorie a acestor prerogative poate distruge încrederea comunităților și poate submina, în mod fundamental, sentimentul de siguranță personală al acestora. Guvernele și legiuitorii au o responsabilitate imensă de a se asigura că există legi și politici eficiente în vigoare, care garantează echitatea în cadrul activității polițienești, protejează împotriva rasismului și discriminării și plasează obligațiile privind drepturile omului în centrul practicii de supraveghere a poliției.

Consiliul Europei sprijină de mult timp factorii de decizie politică, practicienii și societatea civilă în vederea creării de legi, politici și practici, care să protejeze principiile egalității de tratament și nediscriminării și care urmăresc eliminarea rasismului și a discriminării sub toate formele sale. O formare de calitate este esențială pentru cultivarea unor servicii de poliție informate, calificate și responsabile, care sunt echipate pentru a sprijini și proteja societățile în toată diversitatea și complexitatea lor, precum și pentru a contesta și a preveni rasismul, discriminarea rasială și toate celelalte forme de discriminare și intoleranță. Exercițiile și activitățile din prezentul manual sunt fundamentate pe normele și standardele cheie ale Consiliului Europei și au ca obiectiv aducerea acestora în practică, în moduri care să inspire atât formatorii, cât și participanții acestora.

RON

Statele Membre ale Uniunii Europene au decis să își unească cunoștințele, resursele și destinele. Împreună, ele au construit o zonă de stabilitate, democrație și dezvoltare durabilă, păstrând în același timp diversitatea culturală, toleranța și libertățile individuale. Uniunea Europeană și-a asumat angajamentul de a comunica realizările și valorile sale țărilor și oamenilor din afara granițelor sale.

www.europa.eu

Consiliul Europei este cea mai importantă organizație privind drepturile omului de pe continent. Acesta include 46 de state membre, dintre care 27 sunt membre ale Uniunii Europene. Toate statele Consiliului Europei sunt semnatare ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, un tratat menit să protejeze drepturile omului, democrația și statul de drept. Curtea Europeană a Drepturilor Omului supraveghează punerea în aplicare a Convenției în statele membre.

www.coe.int

Traducere cofinanțată
de Uniunea Europeană

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE